

อุทยานโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจันทบูร : แนวทางการจัดการวัฒนธรรม
เพื่อเรียนรู้และการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

YE ZHENGLONG

คุณฉันทิณีนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อุทยานโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจันทบุรี : แนวทางการจัดการวัฒนธรรม
เพื่อเรียนรู้และการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

YE ZHENGLONG

คุณฉวีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

Jingdezhen Imperial Porcelain Factory National Archaeological Site Park: Cultural
Management for Education and Sustainable Tourism Management

YE ZHENGLONG

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR DOCTOR DEGREE OF PHILOSOPHY
IN ART AND CULTURAL ADMINISTRATION
FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS
BURAPHA UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ได้พิจารณาคุณิพนธ์
นิพนธ์ของ YE ZHENGLONG ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาคุณิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา เรืองชีวิน)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(ศาสตราจารย์ภรดี พันธุมภกร)

..... ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา ท้วมสุข)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา เรืองชีวิน)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ภรดี พันธุมภกร)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรา อรุณศรีมรกต)

..... กรรมการภายนอก

มหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา)

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุณิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเยี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

62810025: สาขาวิชา: การบริหารศิลปะและวัฒนธรรม; ปร.ด. (การบริหารศิลปะและวัฒนธรรม)

คำสำคัญ: โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง, อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง, การจัดการวัฒนธรรม, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น

YE ZHENGLONG : อุทยานโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น : แนวทางการจัดการวัฒนธรรมเพื่อเรียนรู้และการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (Jingdezhen Imperial Porcelain Factory National Archaeological Site Park: Cultural Management for Education and Sustainable Tourism Management) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์: ภูเขา เรื่องซีวิน, ธรตี พันธุภากร ปี พ.ศ. 2567.

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำคัญและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง โดยวิเคราะห์สังเคราะห์แนวทางการจัดการวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เพื่อสร้างแนวทางและกระบวนการจัดการวัฒนธรรมของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงอย่างยั่งยืน โดยใช้วิธีการวิจัยทางเอกสารและการวิจัยภาคสนาม เพื่อได้ข้อมูลแท้จริงด้านต่างๆ เช่น ด้านประวัติศาสตร์ สถานการณ์การอนุรักษ์ การท่องเที่ยวและด้านอื่นที่เกี่ยวข้องของอุทยานโบราณสถานเครื่องเคลือบเตาหลวงเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น และใช้การวิจัยแบบสหวิทยาการเพื่อสำรวจปัญหาที่มีอยู่และค้นหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และนำไปสู่แนวทางการจัดการทางวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมคุณค่าทางมรดกทางวัฒนธรรมในสังคมให้ดีขึ้น

ผลวิจัยพบว่า ในฐานะที่เป็นโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงที่ยาวนานที่สุด จำนวนการผลิตที่มากที่สุดและมีงานฝีมือที่ประณีตวิจิตรบรรจงที่สุดในประวัติศาสตร์ โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นจึงถือว่าเป็นจุดสุดยอดของการพัฒนาการเครื่องเคลือบเตาหลวงในยุคจีนโบราณ โดยมีการผลิตเครื่องเคลือบที่สวยงามเป็นจำนวนมากถวายแต่เหล่าองค์จักรพรรดิในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง และได้หลงเหลือมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอันล้ำค่ายิ่งไว้ให้บุคคลรุ่นหลังได้รับชม ในขณะเดียวกัน วิวัฒนาการตั้งแต่ยุครุ่งเรืองจนดับสูญนั้นของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นยังสามารถสะท้อนถึงการปฏิรูปที่เกิดจากอำนาจการปกครองโดยจักรพรรดิ วัฒนธรรม สังคม การพัฒนาประเทศ และประเด็นด้านอื่น ๆ ในยุคสมัยดังกล่าว โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นได้สถาปนาเป็นอุทยานโบราณสถานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมาตั้ง แต่ปี ค.ศ. 2013 กลายเป็นสถานที่สำคัญในการปกป้องรักษาและจัดแสดงมรดกทาง

วัฒนธรรมเกี่ยวกับเครื่องเคลือบ จากการวิเคราะห์ภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้พบว่า อุทยานโบราณสถานสมควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสัมผัสกับองค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโบราณสถานในอนาคต เพื่อสร้างประสิทธิภาพทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งวางแผนประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างรอบด้านเพื่อเพิ่มการปฏิสัมพันธ์กับบรรดานักท่องเที่ยว และจัดระบบการพัฒนาและการประเมินการท่องเที่ยวให้สมบูรณ์ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้อยู่อาศัยในชุมชน โดยเสริมสร้างความภาคภูมิใจที่มีต่อพื้นที่ เพื่อให้บรรลุผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย ในขณะเดียวกัน ยังต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยมีการจัดกิจกรรมหรือฝึกอบรมสำหรับกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มความเข้าใจกับแนวคิดนี้ให้มากขึ้น

ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบแนวทางการจัดการทางวัฒนธรรมโดยอิงจากพื้นฐานดังกล่าว โดยคาดหวังที่จะสามารถเผยแพร่องค์ความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้แก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการให้ความรู้อันทรงคุณค่าและข้ออ้างอิงแก่คณะผู้จัดการการท่องเที่ยวและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ร่วมส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานโบราณสถานเตาหลวงและแบ่งปันมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมให้ขยายไปสู่สังคมที่กว้างขึ้น

62810025: MAJOR: ART AND CULTURAL ADMINISTRATION; Ph.D. (ART AND CULTURAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: Imperial Porcelain Factory, Archaeological Site Park, Cultural Management, Sustainable Tourism, Jingdezhen

YE ZHENGLONG : JINGDEZHEN IMPERIAL PORCELAIN FACTORY NATIONAL ARCHAEOLOGICAL SITE PARK: CULTURAL MANAGEMENT FOR EDUCATION AND SUSTAINABLE TOURISM MANAGEMENT . ADVISORY COMMITTEE: PUVASA RUANGCHEWIN, PORADEE PANTHUPAKORN 2024.

The title of the study is "Jingdezhen Imperial Porcelain Factory National Archaeological Site Park: Cultural Management for Education and Sustainable Tourism Management". This study conducts an in-depth investigation into the history, conservation, and tourism aspects of the Jingdezhen Imperial Porcelain Factory National Archaeological Site Park through literature review and field analysis methods. Furthermore, it utilizes interdisciplinary research methods to actively explore the present state of development and potential issues in sustainable tourism. Ultimately, it proposes cultural management guidelines related to tourism education, with the aim of promoting sustainable tourism development at the Jingdezhen Imperial Porcelain Factory National Archaeological Site Park and enhancing the social sharing of its cultural heritage value.

The findings indicate that the Jingdezhen Imperial Porcelain Factory, as the longest-running, largest, and most sophisticated royal kiln factory in Chinese history, represents the pinnacle of the development of the ancient Chinese official kiln system. During the Ming and Qing dynasties, the factory produced a vast array of exquisite imperial porcelain for emperors, leaving behind a rich and valuable cultural and artistic heritage. Its rise and fall reflected significant changes in imperial politics, social culture, and national development across different periods. The Imperial Porcelain Factory National Archaeological Site Park was established in 2013 and has become an important platform for the protection and display of ceramic cultural heritage. Comprehensive analysis of its sustainable tourism development suggests

that the site park should provide visitors with more opportunities to engage with educational information related to the site, enhancing its educational function. Additionally, a more comprehensive social media promotion plan should be developed to strengthen communication and interaction with tourists, and mechanisms for monitoring and evaluating tourism development should be improved. Efforts should also be made to enhance the active participation of community residents in tourism activities, boosting their sense of identity and pride for mutual benefit. Moreover, greater emphasis should be placed on education about the concept of sustainable tourism development, providing targeted training or educational activities for relevant groups to enhance their understanding and awareness of sustainable tourism.

Based on these findings, the researchers have designed a set of cultural management guidelines intended to better disseminate relevant knowledge and information to tourists, and to offer valuable insights and references for tourism management teams and practitioners, collectively promoting sustainable tourism development and social sharing of the cultural heritage value at the Imperial Porcelain Factory National Archaeological Site Park.

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้นั้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูวษา เรืองชีวิน และศาสตราจารย์ภรดี พันธุภากร เป็นอย่างสูง อาจารย์ผู้ชี้แนะทั้งสองท่านนี้ได้มอบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันล้ำค่าให้แก่ผู้วิจัยทั้งในช่วงวางโครงสร้างและระหว่างขั้นตอนการเขียน อีกทั้งยังทุ่มเทแรงกายแรงใจและเวลาจำนวนมากเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องของผู้วิจัย ผู้วิจัยน้อมกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านจากใจจริงสำหรับความอดทนของท่าน

ผู้วิจัยยังต้องขอขอบพระคุณประธานคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์และอาจารย์ทุกท่าน ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันทรงคุณค่า ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบคุณคุณ Xiong ในสังกัดคณะผู้ดูแลการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง คุณหมักคุเทศก์ Li ผู้นำเที่ยวอุทยาน อีกทั้งคุณ Jiang Jianxin ผู้เชี่ยวชาญแห่งพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจิ้งเต๋อเจิ้น รวมไปถึงอาสาสมัครทุกท่านและนักท่องเที่ยวที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลมาทำการวิจัย

ขอบคุณอาจารย์ทุกท่านในโครงการปรัชญาดุชฎินิพนธ์ ที่ถ่ายทอดความรู้อันล้ำค่าทางด้านการจัดการศิลปวัฒนธรรมให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณบุคลากรทุกท่านจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในทุก ๆ ด้านให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาดำเนินงานวิจัย นอกจากนี้ ก็ขอขอบใจเพื่อน ๆ ชาวไทยทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยในระยะเวลาที่ผู้วิจัยใช้ชีวิตและศึกษาเล่าเรียนที่ประเทศไทย

สุดท้าย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ภรรยา และลูกสาว ซึ่งมอบความรักและการสนับสนุนเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยสามารถทุ่มเทแรงกายแรงใจทั้งหมดกับการศึกษาระดับชั้นดุชฎินิพนธ์และดำเนินงานวิจัยของตัววิทยานิพนธ์ได้

YE ZHENGLONG

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง.....	14
1. การก่อสร้างและพัฒนาการโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในราชวงศ์หมิง.....	16
2. การสืบทอดและสิ้นสุดของโรงงานเตาเผาหลวงในราชวงศ์ชิง.....	28
3. ความสำคัญของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงที่มีต่อเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น.....	39
แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง.....	40

1. แนวคิดหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	40
2. แนวคิดและหลักการของการแสดงมรดกทางวัฒนธรรม	47
3. แนวคิดการศึกษาการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม	50
4. ทฤษฎีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	52
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
1. ด้านการจัดแสดงทางวัฒนธรรมของอุทยานโบราณคดี	61
2. งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดแสดงวัฒนธรรมของอุทยานโบราณคดีแห่งชาติเตาหลวง	65
บทที่ 3 อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง : ไข่มุกของเครื่องเคลือบแห่งราชวงศ์... 68	
บริบทการพัฒนาเมืองของจังหวัดจันทบุรี	69
แหล่งขุดค้นทางโบราณคดีโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง	77
แหล่งท่องเที่ยวอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง	86
บทที่ 4 คุณค่าและการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง 125	
การวิเคราะห์คุณค่าและความหมายแฝงแหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง	125
1. คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	125
2. คุณค่าด้านการวิจัยทางโบราณคดี	129
3. คุณค่าของพื้นที่ชุมชนด้านการท่องเที่ยว	132
แนวทางการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง	134
1. ด้านยุทธศาสตร์การพัฒนา.....	135
2. ด้านการจัดแสดงและความเข้าใจในโบราณสถาน.....	139
การวิเคราะห์จากพฤติกรรมนักท่องเที่ยว	149
1. เหตุผลหรือแรงจูงใจในการท่องเที่ยว.....	153
2. ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว	155
3. ความต้องการด้านการท่องเที่ยว.....	156

บทที่ 5 แนวทางการจัดการวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ และการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	161
การวิเคราะห์อุปสรรคและความท้าทาย อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง.....	161
แนวทางการจัดการเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรม	164
1. ข้อมูลสำคัญของอุทยาน	164
2. ด้านการวางแผนเส้นทาง.....	167
การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานโบราณสถาน.....	185
คำแนะนำในการพัฒนา.....	189
บทที่ 6 การสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	192
สรุปผลการวิจัย.....	193
การอภิปรายผล	197
ข้อเสนอแนะ	199
บรรณานุกรม.....	201
ภาคผนวก.....	206
ภาคผนวก 1 เครื่องมือวิจัย.....	207
ภาคผนวก 2 ใบตอบรับการตีพิมพ์บทความ	215
ภาคผนวก 3 เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัย	217
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	219

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 พัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์หมิง	25
ตารางที่ 2-2 พัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์ชิง	36
ตารางที่ 3-1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ด้านการเมืองการปกครองของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น	70
ตารางที่ 4-1 ตารางข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	150
ตารางที่ 4-2 ตารางข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ	151
ตารางที่ 5-1 ข้อมูลและขั้นตอนการบรรยายของมัคคุเทศน์ในแต่ละจุด	174
ตารางที่ 5-2 แนวคิดการออกแบบกิจกรรม	180

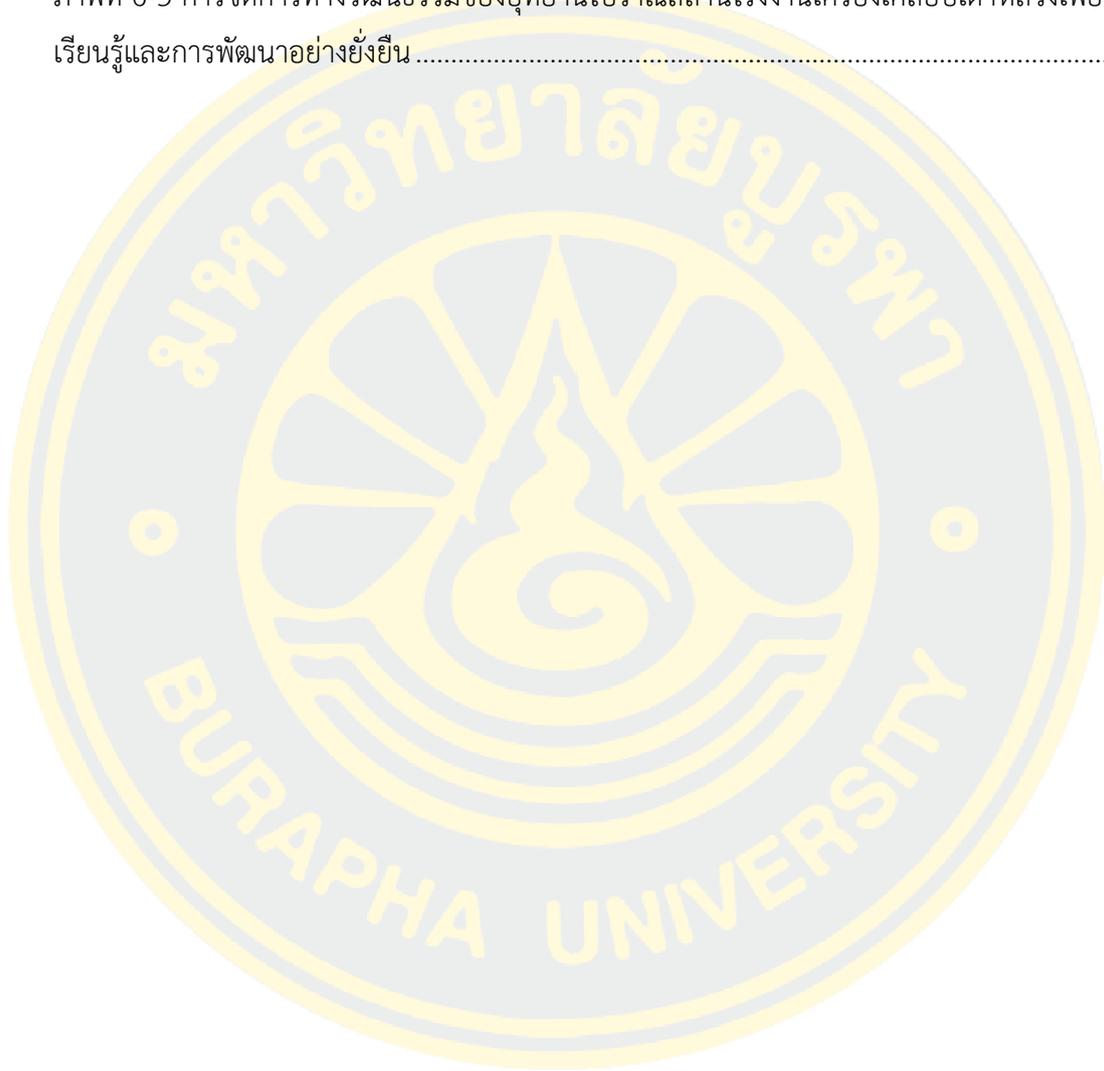
สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
ภาพที่ 3-1 ภาพถ่ายทางอากาศ พื้นที่แหล่งขุดค้นทางโบราณคดีโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง	77
ภาพที่ 3-2 ภาพการขุดค้นซากโบราณสถานศาลาหลังจุกเก้อ	79
ภาพที่ 3-3 ภาพการขุดค้นซากโบราณสถานศาลาโบราณ.....	79
ภาพที่ 3-4 ภายนอกของแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในบริเวณตอนใต้ ภูเขาจาชาน.....	80
ภาพที่ 3-5 ภายในของแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในบริเวณตอนเหนือ ภูเขาจาชาน.....	81
ภาพที่ 3-6 พื้นที่ขุดค้นทางด้านตะวันตกของภาคกลางของแหล่งโบราณคดีเครื่องเคลือบเตาหลวงในปี ค.ศ. 2003.....	83
ภาพที่ 3-7 โครงการการขยายพื้นที่แหล่งขุดค้นในตอนใต้จาชานอย่างเร่งด่วน	84
ภาพที่ 3-8 การขุดค้นและซ่อมแซมซากกำแพงด้านตะวันออกเฉียงเหนือของโรงงานเครื่องเคลือบเตา หลวงในสมัยหมิง ในปี ค.ศ. 2017.....	84
ภาพที่ 3-9 พื้นที่ห้องที่ย้ายแหล่งเตาเผาหลวงเถาหยางหลี่ จิ่งเต๋อเจิ้น	87
ภาพที่ 3-10 บริเวณพื้นที่อุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวง จิ่งเต๋อเจิ้น.....	88
ภาพที่ 3-11 แผนผังห้องที่ย้ายแหล่งเตาเผาหลวงเถาหยางหลี่ จิ่งเต๋อเจิ้น.....	89
ภาพที่ 3-12 แผนผังแนะนำจุดท่องเที่ยวต่างๆ ภายในสวนของอุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผา หลวง.....	90
ภาพที่ 3-13 ภาพทางเข้าหลักและจัตุรัสของอุทยานโรงงานเตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้น	91
ภาพที่ 3-14 บ่อน้ำโบราณ.....	92
ภาพที่ 3-15 ทิวทัศน์บนเส้นทางการชมวิว.....	92
ภาพที่ 3-16 อาคารโรงงานขึ้นรูปราชวงศ์หมิง (ฝั่งซ้าย) และอาคารบูรณะเครื่องเคลือบ(ฝั่งขวา).....	93

ภาพที่ 3-17 ส่วนหนึ่งของซากในซากปรักหักพังภายในอาคารโรงงานขึ้นรูปของราชวงศ์หมิง.....	94
ภาพที่ 3-18 บอร์ดนิทรรศการและทีวีดิจิทัลในห้องโถงหลักของห้องบูรณะเครื่องเคลือบ	95
ภาพที่ 3-19 ภาพเครื่องมือบูรณะและการบูรณะเลียนแบบบางส่วนในห้องบูรณะ	95
ภาพที่ 3-20 มุมมองภายนอกของแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านใต้ของภูเขาจูซาน	96
ภาพที่ 3-21 ซากปรักหักพังของกลุ่มเตาเผาในตอนกลางของราชวงศ์หมิงและทางตะวันตกของ	97
โรงงานเครื่องจักรพอร์ติแลนด์ในต้นราชวงศ์หมิง	97
ภาพที่ 3-22 การอนุรักษ์เตาเผาอื่นที่หลงเหลือภายในแหล่งขุดค้น	97
ภาพที่ 3-23 ภาพภายนอกของศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิง (Ye Zhenglong, 2023)	98
ภาพที่ 3-24 พิพิธภัณฑสถานศิลปะเตาเผาหลวงประเทศจีนปิดให้บริการ.....	99
ภาพที่ 3-25 ป้ายข้อมูลแนะนำประตูอิเหมินแก่นักท่องเที่ยว	100
ภาพที่ 3-26 ภาพทิวทัศน์หลงจูเก้อระยะไกล	100
ภาพที่ 3-27 ภาพเก่าของศาลาหลงจูเก้อ.....	102
ภาพที่ 3-28 หลงจูเก้อที่สร้างใหม่	102
ภาพที่ 3-29 ภูมิทัศน์ประติมากรรมโรงงานเตาเผาหลวงขนาดเล็ก.....	103
ภาพที่ 3-30 รายละเอียดของกลุ่มภาพถ่ายบางส่วนของภูมิทัศน์ประติมากรรมโรงงานเตาเผาหลวง	104
ขนาดเล็ก.....	104
ภาพที่ 3-31 ทางเข้าห้องฉายภาพยนตร์จอโค้ง.....	104
ภาพที่ 3-32 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวและเนื้อหาพิพิธภัณฑ์ในศาลาหลงจูเก้อ.	105
ภาพที่ 3-33 ทัศนียภาพโดยรอบหามองจากหลงจูเก้อ.....	106
ภาพที่ 3-34 หลังคาลาดเอียงรูปแบบภูมิทัศน์ของบ้านอนุรักษ์ทางตอนเหนือของภูเขาจูซาน.....	107
ภาพที่ 3-35 ผนังด้านนอกด้านตะวันออกและด้านเหนือของบ้านอนุรักษ์ที่เชิงเหนือของภูเขาจูซาน	107
ภาพที่ 3-36 ทางเดินชมวิวในอาคารบ้านอนุรักษ์.....	108
ภาพที่ 3-37 ซากเตาเผาน้ำเต้าในราชวงศ์หมิง.....	109
ภาพที่ 3-38 เตาเผาอื่นๆ ยังคงอยู่ในหลุมขุดค้น	109

ภาพที่ 3-39 ชั้นที่ขุดค้นทางโบราณคดีสำหรับนักท่องเที่ยว	110
ภาพที่ 3-40 กระดานแสดงข้อมูลบางส่วนในโถงนิทรรศการด้านทิศตะวันตก	110
ภาพที่ 3-41 พื้นที่จัดแสดงของกำแพงด้านตะวันออกและเหนือของโรงงานเตาเผาหลวงในต้น ราชวงศ์หมิง	111
ภาพที่ 3-42 ศาลาอวีซื่อ	112
ภาพที่ 3-43 พิพิธภัณฑสถานเตาเผาหลวงจิ้งเต๋อเจิ้น	113
ภาพที่ 3-44 ภาพพิพิธภัณฑสถานโรงงานเตาเผาหลวงมุ่มสูง	114
ภาพที่ 3-45 ภาพถ่ายวัตถุโบราณได้รับเลือกในการบูรณะ	115
ภาพที่ 3-46 ผลิตภัณฑ์เครื่องลายครามโก๋หลากสี	116
ภาพที่ 3-47 ไหม้งกรลายครามที่ได้รับการบูรณะ และชิ้นส่วนที่ถูกทำลาย	116
ภาพที่ 3-48 ชุดกระถางจิ้งหรีดลายครามจากยุคชวนเต๋อของราชวงศ์หมิง	117
ภาพที่ 3-49 ซอยและผนังพิพิธภัณฑสถานในตรอก	120
ภาพที่ 3-50 ทางเข้าเตาเผาหวงเหล้าต้า	120
ภาพที่ 3-51 โรงละครเฟิงเฉิง ที่เปลี่ยนเป็นศูนย์ละครแบบดั้งเดิม	121
ภาพที่ 3-52 บาร์โอเปร่าในตรอก	121
ภาพที่ 3-53 ภาพโฮสเทล Hou Niao ในตรอก	122
ภาพที่ 3-54 ภาพบริบทพื้นที่โดยรอบอุทยาน	123
ภาพที่ 4-1 รูปแบบการแสดงผลหลังจากคลิกโลโก้แหล่งท่องเที่ยว	140
ภาพที่ 4-2 จุดท่องเที่ยวตาม เส้นทาง A	142
ภาพที่ 4-3 จุดท่องเที่ยวตาม เส้นทาง B	143
ภาพที่ 5-1 ลำดับการเที่ยวชมจุดรับชม และการวางแผนเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่	168
ภาพที่ 5-2 แนวทางในการเขียนบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว	179
ภาพที่ 5-3 แนวคิดการออกแบบกิจกรรม	182
ภาพที่ 5-4 ช่องทางการเผยแพร่คู่มือและการเก็บรวบรวมข้อมูล	184

ภาพที่ 6-1 สรุปเนื้อหาพัฒนาการและคุณค่าของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง	194
ภาพที่ 6-2 การจัดการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง	195
ภาพที่ 6-3 การจัดการทางวัฒนธรรมของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน	196

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ภายใต้อิทธิพลของอย่างต่อเนื่องในการแข่งขันของโลกและโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ได้ส่งผลให้อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีศักยภาพสูงระดับประเทศมีความเด่นชัดมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การรักษาความมั่นคงทางวัฒนธรรมของชาติและการเสริมสร้างอิทธิพลทางวัฒนธรรมชนชาติจึงเป็นเรื่องด่วนในการจัดการของแต่ละประเทศซึ่งเต็มไปด้วยความท้าทาย มรดกวัฒนธรรมถือเป็นสื่อกลางสำคัญในการสืบสานประวัติศาสตร์ของประเทศและวัฒนธรรมชนชาติ ซึ่งประเด็นเรื่องการคุ้มครองและการใช้ประโยชน์ได้รับความสนใจในระดับสูงจากองค์กรระหว่างประเทศและนานาประเทศที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ช่วงศตวรรษที่ผ่านมา ตลอดจนนักวิชาการในสาขาวิชาต่างๆ ได้ทำการวิจัยอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับเรื่องนี้ ในการพัฒนาเชิงลึกอย่างต่อเนื่องและการวิจัยเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานอนุรักษ์มรดก ผู้คนได้ค่อยๆ ตระหนักถึงพฤติกรรมการอนุรักษ์มรดกทุกประเภทโดยพื้นฐานล้วนเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับพื้นฐานของการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันทั้งสองสิ่งต่างมีข้อเรียกร้องเหมือนกันสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน การอนุรักษ์และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมจำเป็นต้องหลอมรวมอย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้กลายเป็นฉันทามติร่วมกัน

แต่สำหรับแวดวงวิชาการด้านการท่องเที่ยว ได้มีการนำแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้ทำให้ทฤษฎีและหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนค่อยๆ เป็นโครงสร้างยิ่งขึ้น จากการประชุมนานาชาติ Globe'90 ที่จัดขึ้นที่แคนาดาในปี 1990 ได้สรุปอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับทฤษฎีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและระบบเป้าหมาย (Wan, 2004) ต่อมา กฎบัตรเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่นำมาใช้ในปี 1995 ได้ต่อยุ่ถึงบทบาทชี้แนะแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งยังสร้างชุดหลักการและเป้าหมายที่ชัดเจน ในเวลาเดียวกัน ซึ่งมีการพูดถึงหลายครั้งเกี่ยวกับความสำคัญของวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรม ดังนั้น กฎบัตรฉบับนี้จึงได้กลายเป็นข้อมูลอ้างอิงที่สำคัญและเป็นรากฐานสำหรับแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมให้กับประเทศและภูมิภาคต่างๆ ตั้งแต่นั้นมา (Wan, 2004) ความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและมรดกทางวัฒนธรรมมีความเกี่ยวโยงกันมากยิ่งขึ้น อีกทั้ง ทฤษฎีการวิจัยที่เกี่ยวข้องก็มีการคิดค้นใหม่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนก่อให้เกิดนโยบายกฎระเบียบที่สอดคล้องกันอย่างไม่ขาดสาย

ภายหลังการปฏิรูปเปิดประเทศของประเทศจีนในทศวรรษ 1980 ความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจได้เข้าสู่ช่วงของการพัฒนาอย่างรวดเร็ว กอปรกับหลังสำเร็จการเข้าร่วมองค์การการค้าโลก ในปี ค.ศ. 2001 ยิ่งส่งผลให้ค่อยๆ พัฒนาไปสู่เศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับสองของโลก ในขณะเดียวกัน ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงพลังศักยภาพของประเทศ อีกทั้ง ธรรมชาติยังได้รับการให้ความสำคัญและความสนใจมากขึ้น ส่งผลให้การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของจีนมีการพัฒนาและก้าวหน้าอย่างมากในช่วงเวลานี้ ตลอดจนหลังการเรียนรู้ประสบการณ์ที่มีความก้าวหน้าจากต่างประเทศ การศึกษาค้นคว้าถึงความจำเป็นในการอนุรักษ์มรดกและกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน ได้สรุปออกมาเป็นเส้นทางแห่งการพัฒนาการคุ้มครองมรดกวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะของจีน

ในการอนุรักษ์และดูแลจัดการโบราณสถานและกลุ่มโบราณสถานภายในประเทศจำนวนมากที่เต็มไปด้วยข้อมูลทางประวัติศาสตร์และเนื้อหาแฝงทางวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ดียิ่งขึ้นนั้น ประเทศจีนจึงได้นำเสนอแนวคิด “แหล่งโบราณสถานขนาดใหญ่” ซึ่งมีการนำองค์ประกอบของโบราณสถาน ตลอดจนวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องมารวบรวมเป็นองค์รวม โดยพัฒนาอย่างครอบคลุมในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนุรักษ์ การพัฒนาประยุกต์ใช้และการจัดแสดงทางวัฒนธรรม เป็นต้น (He, 2014) ถัดมาในปี ค.ศ. 2008 ได้มีการจัด “การประชุมสุดยอดสำหรับการคุ้มครองโบราณสถานขนาดใหญ่” ขึ้นเป็นครั้งแรกที่เมืองซีอาน โดยการประชุมดังกล่าวสนับสนุนการสำรวจเชิงลึกเกี่ยวกับเนื้อหาของการขุดค้นแหล่งโบราณสถานขนาดใหญ่ ทั้งส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอย่างมีหลักการ เพื่อให้บรรลุถึงการแบ่งปันคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมร่วมกันทางสังคม (Xi, 2013) ในปี ค.ศ. 2009 ได้มีการจัด “การประชุมเหลียงจูเพื่อการคุ้มครองโบราณสถานขนาดใหญ่” และ “การประชุมสุดยอดสำหรับการคุ้มครองโบราณสถานขนาดใหญ่” ครั้งที่ 2 ในเดือนมิถุนายนและตุลาคมตามลำดับ ซึ่งจากการประชุมอภิปรายทั้งสองครั้ง หน่วยงานบริหารมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติได้เสนอนำ “การสร้างอุทยานโบราณสถาน” มาเป็นแนวทางริเริ่มสำหรับการคุ้มครองโบราณสถานขนาดใหญ่ขั้นสูง ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่าการสร้างอุทยานโบราณสถานจะมีส่วนช่วยเชื่อมโยงระหว่างการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนมีส่วนช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (Xi, 2013)

ในเดือนธันวาคมของปีเดียวกัน หน่วยงานบริหารมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติได้กำหนดและประกาศใช้ “มาตรการการบริหารอุทยานโบราณสถาน (สำหรับทดลองใช้งาน)” ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างบรรทัดฐานสำหรับการจัดการอุทยานโบราณสถานในประเทศ อีกทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ จัดแสดง และการใช้งานของโบราณสถาน โดยในเอกสารได้ให้คำจำกัดความสำหรับอุทยานโบราณสถานไว้ว่า “หมายถึงแหล่งโบราณคดีที่สำคัญและสภาพแวดล้อมภูมิหลังเป็นหลัก โดยมีการใช้งานด้าน

ต่างๆ เช่น การวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ การศึกษา นันทนาการ เป็นต้น ทั้งเป็นพื้นที่สาธารณะเฉพาะที่มีความสำคัญระดับชาติในแง่ของการอนุรักษ์และจัดแสดงโบราณวัตถุ” (Wang, 2016) นอกจากนี้ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2010 หน่วยงานบริหารมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติยังได้ประกาศอุทยานโบราณสถานที่ได้คัดเลือก 12 แห่งชุดแรก และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสามารถส่งเสริมการพัฒนาการคุ้มครองและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมทั้งประเทศจากการแบ่งปันประสบการณ์และบทบาทการสาคิตของอุทยานโบราณสถานเหล่านี้ในการจัดการอนุรักษ์และการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว (Xi, 2013)

เครื่องเคลือบเซรามิกถือเป็นผลิตภัณฑ์และผลงานศิลปะที่สำคัญที่สุดในการแลกเปลี่ยนทางการค้าและวัฒนธรรมโบราณของจีน โดยไม่เพียงสร้างความมั่งคั่งมหาศาลให้กับประเทศ แต่ยังเป็นนำมาซึ่งเกียรติภูมิอันสูงสุดมาสู่ประเทศชาติ ทั้งนี้ การสืบทอดและการพัฒนาวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกที่ดีมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศและชนชาติ เมืองจิ่งเต๋อเจินเป็นสถานที่ผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกที่มีชื่อเสียงที่สุดในประวัติศาสตร์จีน ทั้งยังมีประวัติการเผาเครื่องเคลือบเซรามิกมาอย่างยาวนาน โดยจากบันทึกโบราณที่มีอยู่เชื่อว่า พื้นที่แห่งนี้มีการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกมาตั้งแต่ช่วงสมัยราชวงศ์ชั่น อีกทั้ง จากซากเตาเผาเครื่องเคลือบที่ขุดค้นพบยังเป็นเครื่องยืนยันให้เห็นว่าอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเริ่มมีก่อนช่วงปลายราชวงศ์ถังอย่างแน่นอน ในช่วงราชวงศ์ซ่งเครื่องเคลือบชิงไปที่รังสรรค์ออกมาเป็นที่ชื่นชอบของจักรพรรดิและสาธารณชน ทั้งยังได้รับการตั้งชื่อตามรัชชกของจักรพรรดิ จึงทำให้ “เครื่องเคลือบเซรามิกจิ่งเต๋อเจิน” เริ่มมีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศ

ในสมัยราชวงศ์หยวน เทคนิคการผลิตเครื่องเคลือบอันยอดเยี่ยมและการรังสรรค์ที่ไม่ธรรมดามีส่วนดึงดูดนักปกครองในการจัดตั้งศูนย์กลางการผลิตกระเบื้องเคลือบเซรามิกของประเทศขึ้นที่นี่ จนกระทั่งปลายสมัยราชวงศ์หมิงและชิง ภายใต้รูปแบบการพัฒนาเมืองที่มีโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นศูนย์กลาง อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจินประสบความสำเร็จอย่างน่าทึ่ง และส่งผลให้ชื่อแห่ง “นครแห่งเครื่องเคลือบ” เป็นที่รู้จักระดับโลกในเวลาเดียวกัน ปัจจุบันอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิกยังคงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเมืองแห่งนี้ ทั้งยังคงเก็บรักษาระบบอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบและโบราณสถานทางวัฒนธรรมไว้อย่างสมบูรณ์ที่สุด ดังนั้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการคุ้มครองและการจัดการเมืองแห่งนี้ซึ่งเต็มไปด้วยประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบเซรามิก โดยในช่วงต้นปีค.ศ. 1982 คณะรัฐมนตรีได้ประกาศให้เมืองจิ่งเต๋อเจินเป็นหนึ่งใน 24 เมืองที่มีชื่อเสียงด้านวัฒนธรรมประวัติศาสตร์แห่งชาติชุดแรก

หากพินิจจากซากโบราณสถานทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อันสมบูรณ์ของจิ่งเต๋อเจินนั้น โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงซึ่งเป็นสถานที่เผาผลิตเครื่องเคลือบสำหรับราชวงศ์โดยเฉพาะในช่วงราชวงศ์หมิงและชิง ได้ถูกยอมรับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของ “นครแห่งเครื่องเคลือบ” จิ่งเต๋อเจิน ทั้งยังเป็นซากโบราณสถานเพียงแห่งเดียวในประเทศจีนที่สามารถแสดงให้เห็นถึงกระบวนการผลิตกระเบื้องเคลือบเซรามิกจากเครื่องเคลือบเตาหลวงและข้อมูลทางวัฒนธรรมได้อย่างครอบคลุม

และเป็นระบบ ดังนั้น การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงเป็นเรื่องที่รัฐบาลและทุกภาคส่วนของสังคมให้ความสำคัญมาโดยตลอด ในช่วงปีค.ศ. 1987-1999 เนื่องจากการพัฒนาเมืองในขณะนั้นมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาเศรษฐกิจและการก่อสร้างเมืองเป็นหลัก จึงส่งผลให้ปัญหาการคุ้มครองโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม โดยรัฐบาลเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นได้มีการขุดค้นอยู่หลายครั้ง และได้ขุดพบซากเครื่องเคลือบและชิ้นส่วนแผ่นกระเบื้องเคลือบมากมาย จากการตระหนักที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในประเทศจีนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้รัฐบาลเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นช่วงปีค.ศ. 2002-2005 ได้จัดตั้งกองขุดค้นพิเศษเพื่อดำเนินการขุดค้นทางโบราณคดีในพื้นที่ต่างๆ เช่น บริเวณเชิงเขาทางเหนือของภูเขาจูซาน แหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โดยพบวัตถุโบราณจำนวนมาก ได้ถูกนำมาทำความสะอาด และมีการดำเนินการงานบูรณะที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมไปถึงการขุดพบเครื่องเคลือบเซรามิกเตาหลวงที่หายากจำนวนมาก ในปี ค.ศ. 2003 จากการขุดค้นทางโบราณคดีนี้จึงถูกรับเลือกให้เป็น “หนึ่งในสิบอันดับการค้นพบทางโบราณคดีใหม่ของประเทศ” ในขณะเดียวกัน ตั้งแต่ปีค.ศ. 2002 รัฐบาลเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นได้ดำเนินโครงการสร้างและปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการคุ้มครองและการใช้ประโยชน์ของพื้นที่โดยรอบโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งรวมถึงการย้ายที่ตั้งของหน่วยงานภาครัฐ การสร้างกระบวนการป้องกันทางโบราณสถาน ตลอดจนการรื้อถอนที่อยู่อาศัยภายในพื้นที่คุ้มครองโบราณสถาน ฯลฯ เพื่อสร้างรากฐานที่ดีสำหรับการสร้างอุทยานโบราณสถานในอนาคต ภายใต้การส่งเสริมอย่างเข้มแข็งของรัฐบาลเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น ในปี ค.ศ. 2007 โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้รับคัดเลือกโดยหน่วยงานบริหารมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติให้เป็นหนึ่งในร้อยโบราณสถานขนาดใหญ่ที่สำคัญชุดแรก และเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าชมอย่างเป็นทางการในเวลาเดียวกัน จากนั้น ในปีค.ศ. 2013 โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ถูกเลือกให้เป็น 1 ใน 10 อุทยานสาธิตจัดแสดงการคุ้มครองโบราณสถานขนาดใหญ่ภายใต้ “แผนพัฒนา ‘สี่เออร์อู๋’ เพื่อคุ้มครองโบราณสถานขนาดใหญ่” ทั้งยังได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการว่าเป็นอุทยานโบราณสถานที่น่าสนใจขั้นตอนใหม่แห่งการพัฒนา

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ภายใต้การสนับสนุนที่แข็งแกร่งจากภาครัฐทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้ส่งผลให้การสร้างดำเนินการหลักอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงดำเนินไปอย่างรวดเร็ว โดยมีโครงการอื่นที่เกี่ยวข้องได้แก่ การก่อสร้างพิพิธภัณฑ์โบราณสถาน การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว การบูรณะอาคารสถาปัตยกรรมทางประวัติศาสตร์ การจัดแสดงคุ้มครองโบราณสถานที่เป็นเตาเผา ตลอดจนการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เป็นต้น ในขณะเดียวกัน ช่วงปีค.ศ. 2014-2018 ระหว่างการสร้างของกระบวนการหลักของอุทยานโบราณสถานมหาวิทยาลัยปักกิ่ง พิพิธภัณฑ์พระราชวังกู้กง สถาบันวิจัยทางโบราณคดีทางวัตถุเจียงซีและสถาบันวิจัยทางโบราณคดีเครื่องเคลือบเซรามิกเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นได้ร่วมกันดำเนินการคุ้มครอง

โบราณวัตถุทางวัฒนธรรมและงานทำความสะอาดซากขุดค้นของโบราณสถาน โดยมีการขุดค้นพบโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญมากมายอีกครั้ง ซึ่งก่อเกิดเป็นคุณค่าทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ในปี ค.ศ. 2015 เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นเริ่มบูรณาการทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรมให้เป็นองค์รวม โดยมีโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นแกนสำคัญหลัก ทั้งเริ่มยื่นเพื่อขอจดทะเบียนที่เกี่ยวกับงานมรดกของโลก ซึ่งในปีค.ศ. 2017 พื้นที่นี้ได้ถูกบรรจุเข้าใน “รายชื่อเตรียมยื่นขอมรดกโลกของจีน” โดยหน่วยงานบริหารมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งถูกคัดเลือกให้อยู่ในรายการมรดกโลกได้สำเร็จ และได้กลายเป็นเป้าหมายการพัฒนาช่วงที่สำคัญของโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง สำหรับแผนปฏิบัติการล่าสุด รัฐบาลเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นได้มอบหมายภาระงานสำหรับการเตรียมเพื่อ “ขึ้นทะเบียนมรดกโลก” ตั้งแต่ปีค.ศ. 2021-2024 โดยแบ่งเป็น 5 ด้านได้แก่ การตีความคุณค่า การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม การจัดแสดงอนุรักษ์ การติดตามมรดกและการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็นถึงทิศทางใหม่สำหรับการวิจัยพัฒนาของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

อีกประการหนึ่ง ด้วยการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและการเพิ่มประสิทธิภาพของโครงสร้างทางอุตสาหกรรม ประเทศจีนได้พัฒนาจากรูปแบบประเทศที่ขาดแคลนการท่องเที่ยวเป็นประเทศแห่งการท่องเที่ยว อีกทั้งการท่องเที่ยวมวลชนก็ได้เริ่มมีการพัฒนาจากระยะแรกสู่ระดับกลางและก้าวสู่ระดับสูง และความต้องการที่หลากหลายและเฉพาะตัวของนักท่องเที่ยวมีความชัดเจนมากขึ้น ตลอดจนความต้องการที่สูงขึ้นด้านการบริโภคของตลาดท่องเที่ยวสำหรับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพยอดเยี่ยม ขณะเดียวกัน เพื่อที่จะนำแนวคิดทางจิตวิญญาณของ “ความเชื่อมั่นทางวัฒนธรรมที่มั่นคง” มาบูรณาการใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ประเทศจึงได้ทำการส่งเสริมการพัฒนาเชิงปฏิบัติและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ “หลอมรวมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” อย่างจริงจัง ทั้งยังสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเติมเต็มความต้องการทางจิตวิญญาณ ยกกระดับความรู้ทางวัฒนธรรมและเพิ่มความมั่นใจทางวัฒนธรรมโดยผ่านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ดังนั้น อุทยานโบราณสถานหลอมรวมงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การเรียนรู้และนันทนาการการท่องเที่ยวเข้าไว้ด้วยกัน จึงกลายเป็นตัวเลือกการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมที่สุดไปโดยปริยาย ด้วยเหตุนี้ จึงส่งผลให้อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี อีกทั้งการเปิดพิพิธภัณฑ์เตาหลวงจิ้งเต๋อเจิ้นอย่างเป็นทางการในเดือนพฤษภาคม ปีค.ศ. 2021 ได้เพิ่มคุณค่าเนื้อหาพิพิธภัณฑ์ของอุทยานให้สมบูรณ์ขึ้นและดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องมีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยคาดหวังกับการเดินทางมาเยี่ยมชมที่นี่ แต่ในโอกาสใหม่แห่งการพัฒนานี้ก็ยังคงมีปัญหามากมายที่ควรค่าแก่การวิจัยและวิเคราะห์ด้วยเช่นกัน ในฐานะอุทยานโบราณสถาน ด้านการเรียนรู้และนันทนาการการท่องเที่ยว

ได้รับการสะท้อนออกมาอย่างดีหรือไม่ อีกทั้ง มีแนวทางแสดงผลการวิจัยทางโบราณคดีของ โบราณสถานให้แก่นักท่องเที่ยวและอธิบายคุณค่าของโบราณสถานให้ดียังไง ทั้งนี้ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เชื่อว่าเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่างล้วนสร้างขึ้นโดย นักท่องเที่ยว เช่นนั้นหากพิจารณาจากมุมมองทฤษฎีนี้ จะเพิ่มประสิทธิภาพภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ของอุทยานและช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีขึ้นได้อย่างไร

เนื่องจากอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ เช่น พื้นที่จำกัดเมืองซึ่งมีขนาดเล็ก ความอ่อนแอทาง เศรษฐกิจ ฯลฯ ได้ส่งผลให้ระดับการพัฒนาของอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเมืองจึง เต็มใจยังคงมีความแตกต่างอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับเมืองระดับ 1 ในประเทศ เมื่อต้องเผชิญกับ ข้อจำกัดของเงื่อนไขเหล่านี้ การช่วยให้อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงบรรลุการ แบ่งปันคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมร่วมกันทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถือเป็นหนึ่งใน ประเด็นที่ต้องศึกษาจากหลายมุมมอง

นอกจากนี้ เนื่องจากการแพร่ระบาดทั่วโลกอย่างยาวนานของ COVID-19 ได้ส่งผลให้ เป้าหมายการควบคุมการแพร่ระบาดได้กลายเป็นเงื่อนไขแห่งชาติของประเทศจีน ในปี.ศ. 2019 ถึง ปี.ศ. 2022 ด้วยเหตุนี้ การท่องเที่ยวภายในประเทศจึงกลายเป็นทางเลือกแรกสำหรับนักท่องเที่ยว ในประเทศส่วนใหญ่ การแพร่ระบาดอย่างรุนแรงได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาตามปกติของ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกันก็ได้เร่งการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและการสร้าง ข้อมูลของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งส่งเสริมการปรับปรุงพัฒนาแบบทำซ้ำสำหรับผลิตภัณฑ์ด้าน การท่องเที่ยวและพัฒนาระบบการจัดการการท่องเที่ยวอย่างละเอียด ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งคำถามกับตนเองว่า อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมีแนวทางสำหรับการพัฒนางานด้านเหล่านี้ให้ ก้าวหน้าขึ้นอย่างไร อีกทั้ง เพื่อให้บรรลุในระหว่างกระบวนการของการแบ่งปันคุณค่ามรดกทาง วัฒนธรรม ควรเสริมสร้างบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มข้อมูลให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไร นอกจากนี้ ภายใต้การควบคุมการแพร่ระบาดจะช่วยให้นักท่องเที่ยวในประเทศได้รับข้อมูลการ ท่องเที่ยวและความรู้ทางวัฒนธรรมที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างไร สิ่งเหล่านี้ยังล้วน ยังเป็นประเด็นที่ต้องค้นคว้าแนวทางแก้ไข

ภายใต้ภูมิหลังงานวิจัยลักษณะนี้ ได้สร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมช่วยสำหรับการขึ้นทะเบียน มรดกโลกของโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โดยเริ่มจากมุมมอง ของการตีความคุณค่าและการจัดแสดงอนุรักษ์ อีกทั้งทำการศึกษาเนื้อหาทางวัฒนธรรมของ โบราณสถานในเชิงลึกผ่านการเก็บรวบรวมผลงานวิจัยทางโบราณคดี นอกจากนี้ ทำการค้นคว้าสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ การจัดนิทรรศการของพื้นที่อุทยาน ทั้งการอภิปรายและวิเคราะห์ถึง แนวทางการจัดแสดงทางวัฒนธรรมและการเรียนรู้ที่ดีเยี่ยมสำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศ ตลอดจน

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มข้อมูล เพื่อช่วยให้โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงสามารถบรรลุถึงการแบ่งปันร่วมกันทางสังคมของคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นพลังหลักในการสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของจีนและสร้างความเชื่อมั่นของชนชาติ

คำถามการวิจัย

1. โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์อย่างไร และมีแนวทางนำคุณค่าเนื้อหาความหมายแฝงดังกล่าวมาจัดแสดงให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างไร
2. อุทยานแห่งชาติเตาหลวงมีรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร อะไรคือความต้องการหรือแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว ตลอดจนมีส่วนช่วยนักท่องเที่ยวต่อการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวให้ดีขึ้นได้อย่างไร
3. รูปแบบการจัดการทางวัฒนธรรมใดที่สามารถเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติเตาหลวง ตลอดจนส่งเสริมคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมร่วมกันทางสังคมได้มีประสิทธิผลมากขึ้น

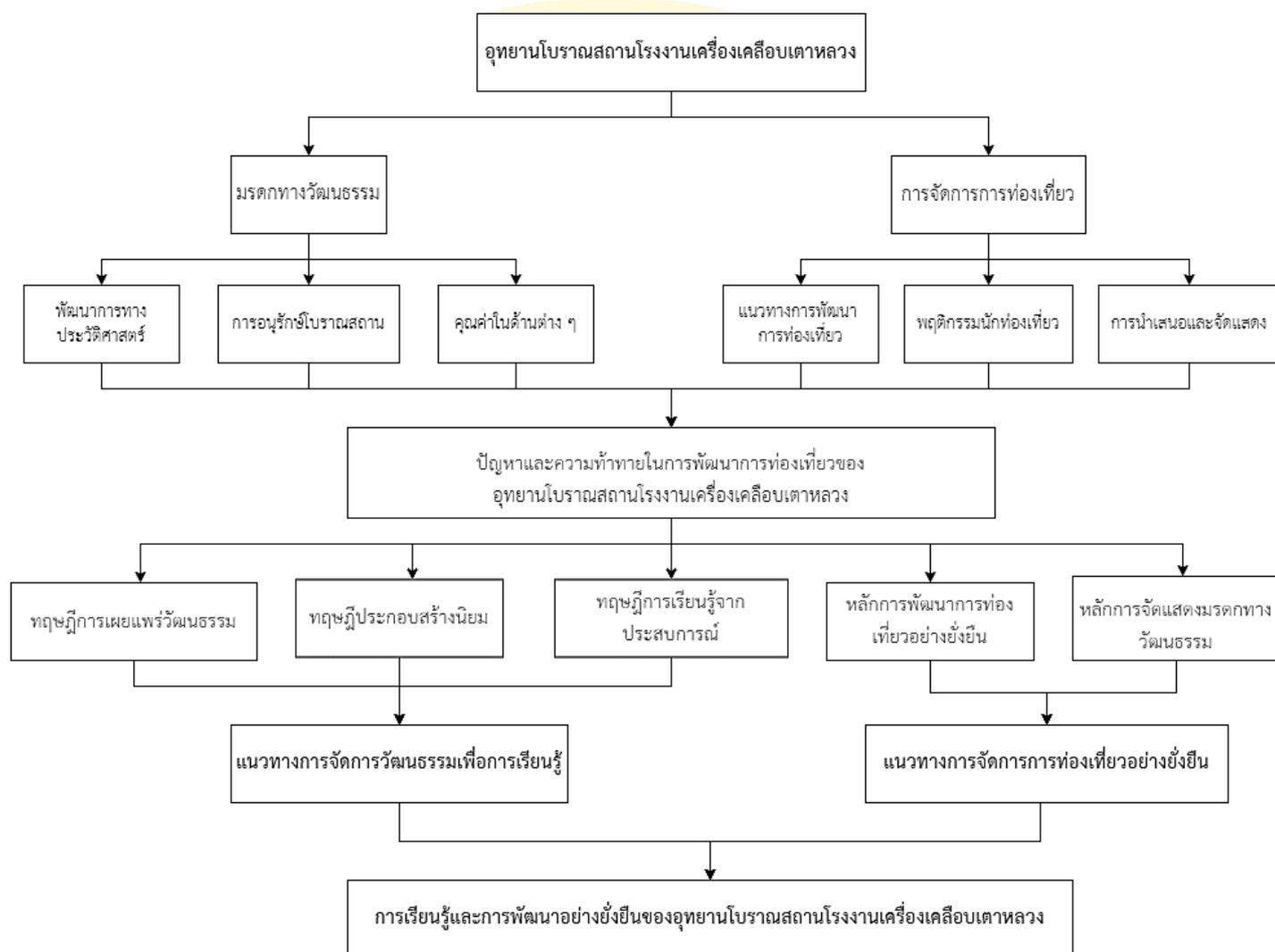
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความสำคัญและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง เพื่อเผยแพร่คุณค่าและองค์ความรู้สู่นักท่องเที่ยวด้วยพื้นฐานตามข้อเท็จจริง
2. วิเคราะห์สังเคราะห์แนวทางในการจัดการวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ตลอดจนทิศทางและแนวโน้มการเพิ่มประสิทธิผล
3. สร้างแนวทางและกระบวนการจัดการทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมคุณค่าและมรดกทางวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยมุ่งเน้นศึกษาข้อมูลพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงและการท่องเที่ยวของอุทยาน ทั้งวิเคราะห์แรงจูงใจ ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ตลอดจนวิเคราะห์คุณค่าเนื้อหาความหมายแฝง เพื่อส่งเสริมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกันทางสังคม โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มข้อมูลมาใช้ในการจัดการวัฒนธรรมและการขยายช่องทางเผยแพร่ผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเช่น การออกแบบการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว การจัดแสดงแลกเปลี่ยน เป็นต้น ซึ่งมีส่วนช่วยสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ดีขึ้น และสามารถยกระดับสร้างแรงดึงดูดเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอุทยานได้

อย่างยั่งยืน การออกแบบรูปแบบการจัดการทางวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวของอุทยาน
โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง สามารถส่งเสริมการแบ่งปันคุณค่ามรดกวัฒนธรรมร่วมกัน
ทางสังคม นำไปสู่การผลักดันสู่การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในอนาคต

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดของการวิจัย(Ye Zhenglong, 2021)

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับเอกสารทางประวัติศาสตร์และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งรวมถึงพงศาวดารท้องถิ่น หนังสือประวัติศาสตร์ รายงานทางโบราณคดี เอกสารวิจัย เป็นต้น

2) ค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งรวมถึงข้อมูลจัดแสดงด้านการใช้งานการท่องเที่ยวอุทยาน ระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองอนุรักษ์โบราณสถาน ตลอดจนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงทัศนียภาพ เป็นต้น

3) วิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมนักท่องเที่ยว รวมทั้งแรงจูงใจ ความต้องการและระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว เป็นต้น

4) ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มข้อมูลเพื่อขยายการตีความทางวัฒนธรรมและช่องทางการจัดแสดง ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงเนื้อหา การเลือกสื่อกลาง การเผยแพร่แพลตฟอร์ม เป็นต้น

5) ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว การจัดแสดงแลกเปลี่ยน ฯลฯ ซึ่งรวมถึงเนื้อหาการเรียนรู้ รูปแบบเชิงปฏิสัมพันธ์ รูปแบบการจัดแสดง

2. ขอบเขตด้านพื้นที่: อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

3. ขอบเขตด้านเวลา: ศึกษาวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์และพัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงช่วงระหว่างปีค.ศ. 1082 - ค.ศ.1911 ศึกษาการคุ้มครองและการใช้งานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงช่วงระหว่างปีค.ศ. 1973 ถึงปัจจุบัน

4. ขอบเขตด้านการจัดการ: รวมผลลัพธ์ของการวิจัย การวิเคราะห์ และการอภิปราย เพื่อออกแบบแนวทางการจัดการการศึกษาวัฒนธรรมการท่องเที่ยวอุทยานโบราณคดีแห่งชาติเครื่องเคลือบเตาหลวง จากนั้นเผยแพร่และสื่อสารบนแพลตฟอร์มผ่าน QR code เพื่อช่วยส่งเสริมคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมให้แพร่หลายในสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยทางเอกสาร

ตามข้อกำหนดของการวิจัย จะทำการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การจัดแสดงทางวัฒนธรรม ฯลฯ ตลอดจนทำการรวบรวมและสรุปผล โดยผ่านฐานข้อมูลวารสารต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด CNKI TDC Springer ScienceDirect เป็นต้น นอกจากนี้ ทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในภูมิหลังวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์และความก้าวหน้างานวิจัยทางโบราณคดีของโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เพื่อสร้างรากฐานสำหรับงานวิจัยในอนาคต

2. การวิจัยภาคสนาม

ลงพื้นที่เยี่ยมชมอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง จากนั้นทำการศึกษาวิเคราะห์ด้านการจัดการการท่องเที่ยว อีกทั้งการใช้เครื่องมือกล้องถ่ายรูป โทรศัพท์มือถือ เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องมืออื่นๆ ทำการบันทึกสภาพแวดล้อมบริเวณพื้นที่และเนื้อหาการจัดแสดงที่เกี่ยวข้องต่างๆ ภายในอุทยาน ตลอดจนบันทึกเนื้อหาคำอธิบายของไกด์นำเที่ยวที่อธิบายแก่นักท่องเที่ยว รวมไปถึงการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวในอุทยาน ฯลฯ เพื่อนำมาวิเคราะห์ค้นคว้าถึงส่วนที่จำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพ

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

1. นักจัดการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง จำนวน 1 คน
2. ผู้นำเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง จำนวน 1 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณวัตถุเครื่องเคลือบในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น จำนวน 1 คน

เพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์การจัดการการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ การออกแบบเส้นทางนำเที่ยว คำอธิบายและการกำหนดแผนกิจกรรม เป็นต้น โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ห่อภิปรายถึงประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการการท่องเที่ยว

รวมทั้งการใช้แบบสอบถามสำหรับข้อมูลเชิงสถิติกับนักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวน 400 คน ผ่านแพลตฟอร์ม Questionnaire Star ทั้งนี้จะเก็บแบบสำรวจจำนวน 500 ฉบับ โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ ความต้องการและระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมและผู้ที่ต้องการมาท่องเที่ยว รวมถึงความเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น เพื่อที่ผู้เขียนจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์และทำความเข้าใจถึงปัจจัยซึ่งส่งผลต่อการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

3. การวิจัยแบบสหวิทยาการ

เรียกอีกชื่อว่า “การวิจัยแบบข้ามวิทยาการ” เป็นการใช้ทฤษฎี วิธีดำเนินการวิจัยและ ผลการวิจัยจากสาขาวิชาแขนงต่างๆ มาผสมผสานทำการวิจัย โดยใช้ทฤษฎีการพัฒนาที่ยั่งยืน ทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ ทฤษฎีสัมผัสการเรียนรู้ ทฤษฎีการเผยแพร่วัฒนธรรม ทฤษฎีเศรษฐกิจแบ่งปัน มาใช้ สำหรับการวิจัยถึงแนวทางมีส่วนช่วยให้อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงบรรลุใน ด้านการจัดแสดงทางวัฒนธรรมและการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวภายในประเทศได้ดียิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้และมีความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรม สามารถเผยแพร่คุณค่าและนัยะ ทางวัฒนธรรมของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงต่อนักท่องเที่ยว
2. ได้แนวทางการจัดการวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงาน เครื่องเคลือบเตาหลวงโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูล ทางวัฒนธรรมต่อนักท่องเที่ยว
3. ได้รูปแบบการเรียนรู้และคู่มือการจัดการทางวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการสัมผัส ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ตั้งอยู่เมืองจิ้งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซี ประเทศจีน สร้างขึ้น ครั้งแรกในสมัยราชวงศ์หมิงตอนต้นของจีน ในช่วงแรกถูกเรียกว่าโรงงานเครื่องเคลือบหลวง และ เปลี่ยนชื่อเป็นโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในราชวงศ์ชิง ซึ่งที่นี่เป็นโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงที่ ทำการเผาเครื่องเคลือบโดยเฉพาะให้กับราชวงศ์หมิงและชิง อีกทั้งยังเป็นโรงงานเตาเผาที่ใช้เวลาการ เผานานที่สุด มีขนาดใหญ่ที่สุดและประสบความสำเร็จสูงสุดของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ใน เวลาต่อมาได้ถูกระงับการเผาเนื่องจากการล่มสลายของประเทศในช่วงปลายราชวงศ์ชิง

การจัดการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม หมายถึง แนวทางในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของ นักท่องเที่ยวต่อคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เพื่อนำไปสู่ ประสบการณ์การท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้นผ่านรูปแบบการสร้างเวทีแบ่งปันแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ออนไลน์ การออกแบบการเรียนรู้ กิจกรรมจัดแสดง เพื่อส่งเสริมรูปแบบการจัดการเพื่อการแบ่งปัน คุณค่ามรดกวัฒนธรรมทางสังคม

การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวผ่านการวิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ภูมิปัญญานาชาติที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและสร้างแรงดึงดูดการท่องเที่ยวที่แข็งแกร่งขึ้น ตลอดจนนำมาซึ่งส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง หมายถึง สถานที่ที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานของโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงโดยย่อชื่อมาจากอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแห่งชาติ เพื่อปกป้องและใช้ประโยชน์จากโบราณสถานได้ดียิ่งขึ้น โดยจัดแสดงแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีที่สำคัญและสร้างสถาปัตยกรรมที่สำคัญทางวัฒนธรรมของจังหวัดจันทบุรี เช่น ศาลาหลวงจุก่อ ปัจจุบัน อุทยานแห่งนี้ได้กลายเป็นแก่นแท้ของมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดจันทบุรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การอนุรักษ์และการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมถือเป็นปัจจัยสำคัญในยุทธศาสตร์การพัฒนาทางวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมาโดยตลอด ขณะเดียวกันยังเป็นหลักประกันที่สำคัญต่อการรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโลก ด้วยความเข้มข้นอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจโลกหลายชั่วและโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ความต้องการต่อการยกระดับอำนาจอ่อน (soft power) วัฒนธรรมของหลายประเทศมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งยังอนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดีในขณะเดียวกัน ด้วยเหตุนี้แนวทางการบรรลุถึงคุณค่าของการแบ่งปันทางสังคมที่ดีจึงได้กลายเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น

จีนในฐานะที่เป็นหนึ่งในประเทศที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานที่สุดในโลก และมีโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์มากมายในทุกอณูผืนดินอันกว้างใหญ่ สิ่งเหล่านี้ต่างถือเป็นพยานอันประจักษ์ที่สำคัญต่อเส้นทางการพัฒนาประเทศ ทั้งยังเป็นสื่อกลางที่สำคัญของการสืบทอดวัฒนธรรมชนชาติอีกด้วย ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ด้วยการดำเนินการเชิงลึกของแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับ “การสร้างเชื่อมั่นทางวัฒนธรรม” ได้ส่งผลให้ในหลายพื้นที่เริ่มส่งเสริมการพัฒนาแบบบูรณาการของอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างเข้มข้น สำหรับแนวทางการจัดแสดงเนื้อหาความหมายเชิงวัฒนธรรมและส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของการอนุรักษ์มรดกที่ดี อีกทั้งแนวทางการตีความคุณค่าทางวัฒนธรรมให้แก่สาธารณชนและการแสดงให้เห็นถึงเสน่ห์ทางมรดกในแง่การจัดการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น ต่างล้วนกลายเป็นประเด็นที่หลายภาคส่วนให้ความสนใจ

เมืองจิ่งเต๋อเจิ้นถือเป็นหนึ่งในเมืองที่มีชื่อทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศจีน โดยมีวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกที่มีชื่อเสียงระดับโลก อีกทั้งมีโบราณสถานเตาหลวงที่เต็มไปด้วยคุณค่าและความหมายอย่างสำคัญยิ่งในมรดกทางวัฒนธรรมอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่อุดมสมบูรณ์ วัตถุประสงค์ในการสร้างโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเพื่อส่งเสริมการแบ่งปันคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมทางสังคมผ่านการพัฒนาการท่องเที่ยว เต็มเต็มความต้องการทางสุนทรียภาพของผู้คน พร้อมกันนั้นยังได้ความตระหนักเรื่องการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในการอนุรักษ์และการจัดการโบราณสถานเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งภายหลังพิเคราะห์รวบรวมเกี่ยวกับภูมิหลังยุคสมัยและความต้องการด้านการพัฒนาโดยละเอียดแล้ว

วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเพื่อสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยว
โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ตลอดจนส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมเครื่อง
เคลือบเซรามิก

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

เมืองจิ้งเต๋อเงินก่อตั้งและเจริญรุ่งเรืองได้เพราะเครื่องเคลือบ โดยมีเหตุการณ์สำคัญทาง
ประวัติศาสตร์มากมายในเส้นทางการพัฒนา ทั้งนี้ การก่อตั้งและการพัฒนาโรงงานเครื่องเคลือบเตา
หลวงถือเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับสถานะของเมืองจิ้งเต๋อเงิน และมีส่วนในการผลักดันพัฒนา
อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบอย่างไม่ต้องสงสัย

ตามบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ตั้งของเมืองจิ้งเต๋อเงิน มีเขตการปกครอง
ระดับเมืองตั้งแต่สมัยราชวงศ์จิ้นตะวันออก และเดิมเรียกว่าเมืองซินผิง ประวัติความเป็นมาของการ
เผาผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกสามารถย้อนไปถึงช่วงปลายของราชวงศ์ฮั่นตะวันออก จากนั้นในช่วง
สมัยราชวงศ์ถัง เนื่องจากเมืองซินผิง ได้รับการยกระดับเป็นอำเภอซินผิงใหม่ พื้นที่เดิมของเมืองซินผิง
จึงเปลี่ยนชื่อเป็นเมืองฉางหนาน เนื่องจากเหตุผลทางภูมิศาสตร์ และอำเภอซินผิงใหม่ได้ถูกเปลี่ยนชื่อ
ถึงสองครั้ง จนได้เป็นชื่ออำเภอฝูเหลียงในที่สุด (The People's Government of Zhushan
District, 2023)

ในปี ค.ศ. 1004 เครื่องลายครามสีน้ำเงินและสีขาวที่ผลิตขึ้นที่นี่เป็นที่ชื่นชอบของ
จักรพรรดิซ่งเจินจงแห่งราชวงศ์ซ่งเหนือ ดังนั้นจักรพรรดิจึงตั้งชื่อสถานที่นี้ตามชื่อรัชศกของพระองค์
และชื่อจิ้งเต๋อเงินก็ถูกนำมาใช้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เกียรติยศดังกล่าวไม่เพียงสะท้อนถึงความชอบ
พิเศษของจักรพรรดิที่มีต่อเครื่องเคลือบเซรามิกจิ้งเต๋อเงินเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรม
เครื่องเคลือบเซรามิกจิ้งเต๋อเงินกำลังอยู่ในขั้นของการพัฒนาที่เข้มแข็งในเวลานั้น หลังจากที่ได้รับ
ตั้งชื่อโดยซ่งเจินจง ก็ได้รับการพัฒนามากกว่าห้าสิบปี ต่อมาจิ้งเต๋อเงินก็นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงครั้ง
สำคัญอีกครั้ง ในรัชสมัยของซ่งเซินจง เขาแต่งตั้งหวังอันสือให้ดำเนินการปฏิรูปเพื่อเพิ่มการเก็บภาษี
ของประเทศ ซึ่งในประวัติศาสตร์เรียกว่า "นโยบายใหม่ของซีหนิง" เนื่องจากความเจริญรุ่งเรืองของ
การค้าเครื่องเคลือบเซรามิกจิ้งเต๋อเงินในเวลานั้น ภายใต้อิทธิพลของนโยบายใหม่ จึงมีการจัดตั้ง
องค์กรที่เรียกว่าเตาเผาเครื่องเคลือบโปยี่อู่ ซึ่งรับผิดชอบด้านการค้าเครื่องเคลือบเซรามิกและการ
จัดเก็บภาษีเป็นหลัก แม้ว่าองค์กรแห่งนี้จะจมไปกับสายน้ำแห่งประวัติศาสตร์เนื่องจากความล้มเหลว
ของนโยบายใหม่หลังจากก่อตั้งได้ไม่นาน แต่ท่ามกลางแหล่งผลิตเซรามิกที่โดดเด่นหลายแห่งในสมัย
ราชวงศ์ซ่งเหนือ มีเพียงจิ้งเต๋อเงินเท่านั้นที่เคยก่อตั้งองค์กรจัดการการค้าเซรามิกพิเศษดังกล่าว
ได้เป็นตัวต้นแบบให้กับประวัติศาสตร์ ในสมัยราชวงศ์ซ่งใต้ที่ตามมา แม้ว่าจะไม่มีการจัดตั้งองค์กร

จัดการที่คล้ายกัน แต่เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นก็มีการแต่งตั้งหัวเมือง ความรับผิดชอบที่สำคัญของเขาคือการควบคุมดูแลการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกภายใต้คำสั่งของราชสำนัก ดำเนินการจัดการหลักในการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกจิ้งเต๋อเจิ้นโดยรัฐบาลกลาง (Yan, 2017) ถ้ามองในอีกแง่มุมหนึ่ง เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์เหล่านี้ได้วางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิกจิ้งเต๋อเจิ้นในรุ่นต่อไป

ด้วยการพัฒนาที่ดีของราชวงศ์ซ่ง จิ้งเต๋อเจิ้นสามารถผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกสีขาวคุณภาพดีในช่วงต้นราชวงศ์หยวน อีกทั้งยังตอบสนองต่อความชอบด้านสุนทรียศาสตร์ของผู้ปกครองแห่งราชวงศ์หยวนพอดิ และในที่สุดก็นำมาซึ่งโอกาสสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของจิ้งเต๋อเจิ้น เพื่อที่จะรวมและเสริมสร้างการจัดการการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกทั้งประเทศไว้ด้วยกัน ผู้ปกครองของราชวงศ์หยวนได้จัดตั้งองค์การบริหารจัดการการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกในจิ้งเต๋อเจิ้น: สำนักผู้เหลียงฉือ องค์กรนี้อยู่ภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งตำแหน่งผู้ว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมสูงกว่าผู้ว่าการองค์กรอื่น ๆ และรัฐมนตรีหนึ่งระดับ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญขององค์กรนี้ (Yan, 2017)

นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของจีนที่รัฐบาลกลางได้จัดตั้งองค์กรพิเศษสำหรับการจัดการการผลิตเซรามิกในท้องถิ่น โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการเผาผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกตามที่พระราชวังและรัฐบาลต้องการ หลังจากการก่อตั้งสำนักผู้เหลียงฉือ ช่างทำเครื่องเคลือบเซรามิกจำนวนมากเริ่มรวมตัวกันในจิ้งเต๋อเจิ้น ตามบันทึกของ “พงศาวดารเมืองผู้เหลียง” ประชากรของเมืองผู้เหลียงเพิ่มขึ้นประมาณ 40% จากปลายราชวงศ์ซ่งใต้ถึงต้นราชวงศ์หยวนในครัวเรือนของช่างทำเครื่องเคลือบเซรามิกที่อพยพลงมาทางใต้หรือทางราชการส่งมา นอกจากนี้ การรวมประเทศในสมัยราชวงศ์หยวนได้ส่งเสริมการผลิตอย่างลึกซึ้งของวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ การขนส่งที่กว้างขวางทั้งทางเรือและทางบกนำมาซึ่งการพัฒนาที่เข้มแข็งของการค้าต่างประเทศ นอกจากนี้ระบอบการปกครองของชาติพันธุ์ท้องถิ่นให้ความสนใจกับบทบาทและสถานะของช่างฝีมือมากขึ้น ปัจจัยทางสังคมเหล่านี้ส่งผลกระทบบ่อยมากต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิกในจิ้งเต๋อเจิ้นภายใต้การบริหารจัดการของสำนักผู้เหลียงฉือ และในที่สุดก็สร้างฉากวัฒนธรรมของโลกที่พูดกันโดยทั่วไปว่า “ช่างฝีมือมาจากทุกทิศทุกทาง กำเนิดช่างฝีมือทั่วโลก” (Yan, 2017)

แม้ว่าราชวงศ์หยวนจะอยู่ได้ไม่นาน แต่การผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกของจิ้งเต๋อเจิ้นในช่วงเวลานี้แสดงให้เห็นถึงนวัตกรรมแห่งยุคสมัยทั้งในด้านหัตถศิลป์และศิลปะ การเกิดขึ้นของสูตรใบนารีของหินพอร์ซเลนและดินเกาลิน ช่วยลดการเสีรูปร่างของเครื่องเคลือบเซรามิกระหว่างการเผาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มความแข็งแกร่งหลังการเผา และปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ในขณะที่ลดต้นทุนการผลิต การเผาของเครื่องเคลือบหลากหลายชนิด เช่น หยวนชิงฮวา ลายไฟแดง ขาวหล่วนไป การเคลือบสีด้วยอุณหภูมิสูง ช่วยเสริมเทคนิคการตกแต่งแบบดั้งเดิม เปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์เพียงอย่างเดียว และตอบสนองความต้องการของตลาดที่หลากหลาย อาจกล่าวได้ว่าการจัดตั้งสำนักผู้ผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกจื๋อเต๋อ ในราชวงศ์หยวนและที่นำโดยนวัตกรรมของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิกจื๋อเต๋อเงิน สร้างสรรค์ยุคใหม่ พร้อมกับสังสมประสบการณ์ที่สำคัญและเตรียมการอย่างเต็มที่สำหรับราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงที่จะนำไปสู่ จุดสูงสุดของการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิก

หลังจากเกิดการล่มสลายของราชวงศ์หยวน จีนได้นำมาซึ่งราชวงศ์รุ่นที่สามที่รวมเป็นหนึ่ง และมีประวัติที่ยาวนานถึงสองร้อยปีในประวัติศาสตร์ต่อจากราชวงศ์ฮั่นตะวันตกและราชวงศ์ถัง นั่นคือราชวงศ์หมิง แม้ว่าสงครามที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอำนาจของจักรพรรดิทำให้จื๋อเต๋อเงินตกอยู่ในสถานการณ์ของการทำลายเตาเผา การสูญเสียบางฝีมือ และการดำรงชีวิตของผู้คน แต่หลังจากนั้นไม่นาน การพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิกได้นำไปสู่จุดสูงสุดของประวัติศาสตร์ หนึ่งในเหตุผลก็คือ กระบวนการพัฒนาและการจัดการอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของจื๋อเต๋อเงิน กลายเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีนัยสำคัญหลังจากราชวงศ์ซ่งและหยวน และมีเอกลักษณ์โดดเด่นท่ามกลางแหล่งผลิตเซรามิกหลายแห่งในประเทศ และในอีกเหตุผลหนึ่งเป็นเพราะ จุหยวนจางผู้ก่อตั้งราชวงศ์หมิง ได้ต่อสู้ในพื้นที่ทะเลสาบโปหยางของมณฑลเจียงซีกับเงินเยว่เหลียงคู่ต่อสู้ทางการเมืองของเขา ดังนั้นเขาจึงค่อนข้างคุ้นเคยกับสถานการณ์ในเมืองผู้ผลิตและเมืองจื๋อเต๋อเงิน จึงสร้างโอกาสสำคัญในการก่อตั้งโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจื๋อเต๋อเงิน (Yan, 2017)

1. การก่อสร้างและพัฒนาการโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในราชวงศ์หมิง

ในช่วงต้นราชวงศ์หมิง เพื่อรักษาเสถียรภาพการปกครองให้แข็งแรงและมั่นคงยิ่งขึ้น กอปรกับเพื่อฟื้นฟูการผลิตและการพัฒนาทางสังคมให้เร็วยิ่งขึ้น จึงได้มีการสืบทอดใช้ระบบพื้นฐานเดิมของราชวงศ์หยวนในแง่ของการจัดการบริหารและขนบธรรมเนียมประเพณี (Li, 2009) ส่งผลให้การจัดการด้านการผลิตของเตาหลวงจื๋อเต๋อเงินจึงไม่แตกต่างจากในช่วงราชวงศ์หยวนมากนัก ทั้งยังถือได้ว่าโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงราชวงศ์หมิงก่อตั้งขึ้นบนพื้นฐานของสำนักผู้ผลิตเครื่องเคลือบในราชวงศ์หยวน (Zhao, 2020) อย่างไรก็ตาม สำหรับช่วงเวลาที่แน่ชัดของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงยังเป็นหัวข้อที่ถกเถียงกันในวงการวิชาการมาโดยตลอด โดยมีการแบ่งออกเป็นมุมมองหลักสามประการ:

(1) กำหนดช่วงเวลาในปีที่สองของจักรพรรดิหงอู่ (ปีค.ศ. 1369) ซึ่งมีนักวิชาการที่สนับสนุนมุมมองนี้ อาทิเช่น Liu Xinyuan Quan Kuishan Jiang Jianxin เป็นต้น โดยส่วนใหญ่อ้างอิงข้อมูลจากการขุดค้นทางโบราณสถาน (Liu & Quan & Li, 2005) วัตถุที่ค้นพบทางโบราณคดีและเครื่องเคลือบเซรามิกที่ได้รับการยืนยันว่าสืบทอดจากสมัยจักรพรรดิหงอู่ (Quan, 2013) ซึ่งมีการชี้ให้เห็นว่าในช่วงแรกจักรพรรดิหงอู่ได้ตั้งโรงงานเครื่องเคลือบในเมืองจื๋อเต๋อเงินเพื่อผลิตเครื่องเคลือบและส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรมสำหรับราชสำนัก (Jiang, 2020) ขณะเดียวกัน ยังได้ทำการอนุมานรวบรวมบันทึกที่เกี่ยวข้องในเอกสาร “พงศาวดารเมืองผู้ผลิต” “บันทึกเครื่องเคลือบจื๋อเต๋อ

เงิน” ฯลฯ ของราชวงศ์ซิง โดยเชื่อว่าโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงทางการที่สร้างขึ้นในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นช่วงปีที่สองของจักรพรรดิหงอู่เป็นต้นแบบของโรงงานผลิตเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์หมิง ซึ่งมองว่าอายุของการก่อตั้งควรเป็นขีดช่วงปีสูงสุดของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ทั้งยังเป็นข้อคิดเห็นที่นักวิชาการหลายคนมีแนวโน้มเห็นด้วยมากยิ่งขึ้นในเวลาต่อมา

(2) กำหนดช่วงเวลาในปีที่ 35 ของจักรพรรดิหงอู่ (ปีค.ศ. 1402) นักวิชาการที่สนับสนุนมุมมองนี้ส่วนใหญ่ถือว่าเอกสารของราชวงศ์หมิง “ตำราจื่อมณฑลเจียงซี-หนังสือเครื่องเคลือบ” “บันทึกตำราหมิง” ฯลฯ และบันทึกในจารึกบางส่วนเป็นข้อมูลอ้างอิงที่สำคัญ โดยนักวิชาการช่วงแรก Fu Zhenlun ซึ่งสนับสนุนมุมมองนี้เชื่อว่าในช่วงจักรพรรดิหงอู่ยังไม่มีการสร้างเตาหลวงที่จิ่งเต๋อเจิ้น หากแต่จากการขุดค้นทางโบราณสถานส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในแนวคิดนี้ ในเวลาต่อมายังคงมีนักวิชาการที่สนับสนุนแนวคิดนี้ เช่น Ma Xigui, Xiong Huan, Ding Pengbo เป็นต้น ซึ่งยืนยันการสร้างโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในจิ่งเต๋อเจิ้นช่วงปีที่สองของจักรพรรดิหงอู่ แต่ข้อโต้แย้งหลักเชื่อว่าแม้จะมีการสืบทอดโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแห่งนี้นับกับโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงอื่นๆ ในภายหลัง แต่เนื้อหาของเนื้อหาแฉงยังคงมีความแตกต่างค่อนข้างมาก (Xiong, 2009) โดยโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นหน่วยงานผลิตเครื่องเคลือบสำหรับราชสำนักที่สร้างขึ้นโดยตรงในจิ่งเต๋อเจิ้นโดยราชวงศ์หมิง ทั้งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเพื่อใช้สำหรับราชสำนักเท่านั้นและไม่อนุญาตให้ใช้ภายนอก เครื่องเคลือบเซรามิกทุกชิ้นมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและผลิตขึ้นโดยไม่คำนึงถึงต้นทุน (Ma & Wang, 1993) ซึ่งในแง่การจัดการบริหารเน้นย้ำแนวคิดอำนาจจักรพรรดิเป็นสูงสุด ทั้งเป็นรูปแบบสูงสุดของเตาหลวงโบราณของจีนซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่ชัดเจน (Ding, 2013) ดังนั้นจึงมีแนวคิดที่แตกต่างกันกับโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้นที่ผลิตเครื่องเคลือบเตาหลวงในช่วงสมัยจักรพรรดิหงอู่

(3) ช่วงต้นปีจักรพรรดิซิงเต๋อ (ปีค.ศ. 1426) มุมมองนี้พบได้บ่อยในวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักวิชาการชาวญี่ปุ่น (Sakuma Shigeo, 1993) ซึ่ง Wang Guangyao ถือเป็นนักวิชาการชาวจีนที่สนับสนุนมุมมองนี้ โดยความคิดเห็นหลักเชื่อว่าควรให้ความสำคัญในการจำแนกโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงกับโรงงานเครื่องเคลือบทั่วไปในแง่ของคำจำกัดความและเนื้อหาของ ทั้งนี้ ยังชี้ให้เห็นว่าโรงงานเครื่องเคลือบที่สร้างขึ้นในจิ่งเต๋อเจิ้นช่วงต้นราชวงศ์หมิงยังคงเป็นเตาหลวงแบบดั้งเดิม แม้ว่าทำการผลิตเครื่องเคลือบสำหรับราชสำนักเป็นหลัก แต่ยังมีผลิตภัณฑ์จำนวนมากที่ถูกใช้เพื่อทางการทูต การค้า และวัตถุประสงค์อื่นๆ อีกทั้ง เตาหลวงลักษณะนี้ไม่ได้มีแห่งเดียวในจิ่งเต๋อเจิ้น (Wang, 2001) แต่จาก “พงศาวดารจังหวัดหวาโจว” ได้มีการบันทึกเกี่ยวกับโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โดยในช่วงปีแรกของจักรพรรดิซิงเต๋อ (ปีค.ศ. 1426) ทางราชสำนักได้จัดตั้งโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงขึ้นในเทศมณฑล Poyang โดยเป็นหน่วยงานจัดการที่รับผิดชอบตรวจสอบคุณสมบัติของเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งแตกต่างโดยสิ้นเชิงจากโรงงานเครื่องเคลือบในจิ่งเต๋อเจิ้นที่รับผิดชอบ

เพียงการผลิตอย่างเดียว (Wang, 2011) ต่อมาในสมัยจักรพรรดิเจิ้งเต๋อ (ปีค.ศ. 1506-1521) เนื่องจากได้รับผลกระทบจากกบฏชาวนา ส่งผลให้โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงในเทศมณฑล Poyang ถูกยกเลิกและได้ฟื้นฟูมาyingเมืองจิ้งเต๋อเงินในภายหลัง นับว่าการพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงได้เข้าสู่ช่วงเวลาใหม่ของการรวมหน่วยงานการจัดการและโรงงานผลิตเครื่องเคลือบเข้าเป็นหนึ่งเดียว (Wang, 2011)

แม้ยังไม่มีมุมมองที่เห็นพ้องต้องกันของทุกฝ่ายในปัจจุบัน แต่วาทกรรมที่ต่างมุมมองของนักวิชาการเหล่านี้ยังคงสามารถมอบมุมมองแนวคิดที่มากขึ้นให้กับเราต่อการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลง นอกจากนี้ เพื่อเป็นการอธิบายถึงเส้นทางประวัติการพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้อภิปรายเกี่ยวกับช่วงเวลาการก่อตั้งโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงช่วงปีที่สองของจักรพรรดิหิงอู่โดยอิงวาทกรรมมุมมองแนวคิดของนักวิชาการจำนวนมาก โดยเริ่มจาก

1.1 ความเป็นมา

ช่วงสมัยจักรพรรดิหิงอู่ (ปีค.ศ.1369 - 1402) ถือเป็นช่วงเริ่มต้นของการก่อตั้งโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลง ในขณะนั้นงานหลักของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงคือการผลิตเครื่องเคลือบเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเครื่องเคลือบเซรามิกจำนวนมากให้กับราชสำนัก ตลอดจนการใช้งานด้านการแลกเปลี่ยนต่างประเทศ กิจกรรมเช่นไหว้และขึ้นส่วนทางสถาปัตยกรรมสำหรับการสร้างตำหนักต่างๆ เป็นต้น ในแง่ของระบบการจัดการส่วนใหญ่จะเป็นไปตามระบบของสำนักผู้เลี้ยงฉีราชวงศ์หยวน ด้วยเหตุนี้จึงมีความแตกต่างจากการบริหารในราชวงศ์หลังๆ อาทิเช่น อำนาจการบริหารโรงงานเครื่องเคลือบอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของรัฐบาลท้องถิ่นมากกว่าที่จะอยู่ภายใต้การจัดการจากส่วนกลาง เครื่องเคลือบเซรามิกที่ผลิตส่วนใหญ่สามารถส่งออกจากโรงงานเพื่อจำหน่ายได้ และผลิตภัณฑ์ที่ไม่ต้องส่งเป็นเครื่องบรรณาการจำเป็นต้องทำลายฝังกลบในโรงงาน เป็นต้น (Xiong, 2009) จนมาถึงช่วงท้ายปีของจักรพรรดิหิงอู่ (ปีค.ศ. 1402) การพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงเริ่มเป็นรูปร่างมากยิ่งขึ้น ดังเช่นในหนังสือ “ต้าจื่อมณฑลเจียงซี หนังสือเครื่องเคลือบ” ได้มีบันทึกที่เกี่ยวข้องไว้ว่า “มีโรงงานราชสำนัก 1 แห่ง และมีเตาหลงกว่า 20 แห่ง” (Ding, 2013)

ข้อมูลการขุดค้นทางโบราณคดียังแสดงให้เห็นว่าแหล่งผลิตของสองราชวงศ์ของ จักรพรรดิหยังอู่และจักรพรรดิหยังเล่อ ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาทางเหนือของภูเขาจูซานในปัจจุบัน ซึ่ง เตาเผาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นเตาเผาหน้าเต้า (เตาเผาหน้าเต้าที่เก่าแก่ที่สุดและถูกค้นพบในพื้นที่จิ่งเต๋อเจิ้น เป็นเตาเผาในช่วงปลายราชวงศ์หยวนซึ่งขุดค้นที่โบราณสถานเตาเผาหูเถียน โดยเตาเผาประเภทนี้ตั้ง ชื่อตามรูปทรงที่คล้ายน้ำเต้า ซึ่งเป็นเตาเผาที่พัฒนาบนพื้นฐานของเตามังกร) อีกทั้งการจัดการพื้นฐาน สำหรับเครื่องเคลือบที่ไม่ใช่แล้วคือการทำให้แตกแล้วนำไปฝังบนพื้นราบหรือพื้นที่หลุม (Quan, 2013)

1.2 ยุคทอง

จากการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญสองครั้งของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงช่วงสมัย จักรพรรดิหยังเล่อ (ปีค.ศ. 1403 - 1424) โดยประการแรกคือ การเปลี่ยนแปลงในด้านการระบุดัต ลักษณะของการใช้เครื่องเคลือบเตาหลวง มีการพิสูจน์โดยวัสดุทางกายภาพราชวงศ์หมิงจำนวนมากที่ ขุดค้นพบจากโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ทั้งนี้ ในส่วนของขั้นตอนการประทับอักษร จารึกปีที่ผลิตด้วยสีตัวอักษรว่า “ผลิตปีหยังเล่อ” บนเครื่องเคลือบเตาหลวงช่วงปีจักรพรรดิหยังเล่อซึ่ง ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในสมัยจักรพรรดิหยังอู่และราชวงศ์ก่อนหน้า ถือเป็นกรบุกเบิกให้ราชวงศ์หมิง และชิงได้เริ่มประทับอักษรจารึกปีที่ผลิตลงบนเครื่องเคลือบเตาหลวงอย่างเป็นทางการ (Lv, 2015) ประการที่สอง ในแง่ของการคัดเลือกผู้ควบคุมงานเครื่องเคลือบ ตามบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่ เกี่ยวข้องในราชวงศ์หมิง ในช่วงจักรพรรดิหยังเล่อได้เริ่มมีการจัดส่งขันที่ในราชสำนักเดินทางไปยัง โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเพื่อดูแลการผลิตเครื่องเคลือบ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่มีการมอบหมาย หน้าที่ให้ขันที่ทำหน้าที่ควบคุมการผลิตเครื่องเคลือบ (Chen, 2011)

อีกด้านหนึ่ง ในแง่ของการผลิตเครื่องเคลือบหลวง นอกจากจะสืบทอดเครื่องเคลือบ โบราณแล้ว โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงยังผลิตเครื่องเคลือบสีขามุกซึ่งถือว่าเป็นเครื่องเคลือบสี ขาวที่ดีที่สุดที่ต่อมาได้รับความโปรดปรานจากจักรพรรดิหยังเล่อ (เครื่องเคลือบสีขามุกเป็นเครื่อง เคลือบสีขาวชนิดหนึ่ง ได้ชื่อมาจากความประณีตและสีที่ขาวใสไร้ที่ติอันให้ความรู้สึกอ่อนหวาน) นอกจากนี้โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงยังจัดหาเครื่องเคลือบจำนวนมากเพื่อการทูลและการค้า สำหรับการเดินเรือไปสู่ตะวันตกของแม่ทัพเจิ้งเหออีกด้วย (Jiang, 2020)

ช่วงสมัยจักรพรรดิเซวียนเต๋อ (ปีค.ศ. 1426 - 1435) ถือเป็นยุคทองของการพัฒนา โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงราชวงศ์หมิง ตามบันทึก “ต้าหมิงสุ่ยเตี้ยน” ได้ระบุไว้ว่าเฉพาะในปีที่ แปรของจักรพรรดิเซวียนเต๋อได้มีการ “ผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกหลากชนิดในเมืองเหราโจวกว่า 443,500 ชิ้น” อีกทั้งหากรวบรวมพีเคราะห์จากข้อมูลการขุดค้นพบว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวไม่เพียงแต่ ผลิตเครื่องเคลือบสำหรับราชสำนักจำนวนมาก หากแต่ยังเต็มไปด้วยรูปทรงที่หลากหลายและไม่เคย

พบที่ไหนมาก่อน ยิ่งไปกว่านั้นในแง่ของคุณภาพผลิตภัณฑ์ได้เปรียบกว่ายุคอื่นๆ ในราชวงศ์หมิง ดังนั้น จึงได้กลายเป็นวัตถุดิบแบบสำหรับการคัดลอกในรุ่นหลัง (Liu, 2011)

สำหรับขนาดของเตาเผา มีการพัฒนาจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 20 เป็น 58 ทั้งมีการแบ่งการใช้งานที่ชัดเจน โดยจะมีการใช้เตาเผาที่กำหนดสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน ในส่วนของประเภทเตาเผา ภายหลังปรับปรุงเตาเผาหมั้นโถว (เตาเผาหมั้นโถวปรากฏครั้งแรกในภาคเหนือของจีน ซึ่งตั้งชื่อตามรูปทรงที่คล้ายหมั้นโถว โดยถูกนำมาใช้งานในโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงต่อเงินช่วงปีจักรพรรดิซวนเต๋อจนถึงจักรพรรดิว่านลี่แห่งราชวงศ์หมิง) ได้มีการนำมาใช้แทนเตาเผา น้ำเต้าเดิม (Ding, 2015)

ในด้านการจัดการบริหาร ตามบันทึกใน “บันทึกชววจงแห่งราชวงศ์หมิง” ได้ระบุไว้ว่า ในช่วงปีที่สองของจักรพรรดิซวนเต๋อ ชั้นที่ Zhang Shan ซึ่งถูกส่งไปดูแลการผลิตเครื่องเคลือบได้ถูกรับสั่งประหารชีวิตเนื่องจากทุจริตและประพฤติผิด นับแต่นั้นมาการจัดการบริหารโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ถูกเปลี่ยนเป็นความรับผิดชอบโดยตรงกับเจ้าหน้าที่โยธาธิการ (สำนักโยธาธิการ เป็นสำนักที่มีชื่อเสียงในสมัยโบราณ โดยถือเป็นหนึ่งในองค์กรที่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมราชวงศ์หมิง ในช่วงแรกสมัยจักรพรรดิซวนเต๋อถูกยกให้เป็นสำนักงานจั่วชื่อ ซึ่งเดิมเป็นชื่อสถาบันของกระทรวงอุตสาหกรรมในราชวงศ์หยวน มีหน้าที่หลักในการสร้างตำหนักพระราชวัง เครื่องประดับล้ำค่าและผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอันวิจิตร) ซึ่งภายหลังการรวมราชวงศ์จึงได้เริ่มมีการมอบหมายให้ชั้นที่ด้กลับเข้ามารับผิดชอบดูแลใหม่อีกครั้ง เมื่อช่วงสมัยราชวงศ์หมิงที่ชั้นที่ครองอำนาจทำให้ชั้นที่เข้ามาดูแลจัดการเรื่องเครื่องเคลือบ (Chen, 2011)

ในส่วนของเทคโนโลยีการผลิต ประเด็นแรกเริ่มมีการใช้แร่โคบอลต์ที่ผลิตในประเทศในการผลิตวัสดุสีลายคราม (Jiang, 2020) จึงไม่จำเป็นอาศัยวัสดุนำเข้า ประเด็นที่สอง คือความสำเร็จในการผลิตสีเคลือบจือไฉ่ ซึ่งนำมาสู่ยุคสมัยของการผลิตสีเคลือบหลากสี

ในส่วนของข้อกำหนดทางผลิตภัณฑ์ เครื่องเคลือบเตาหลวงของจักรพรรดิซวนเต๋อส่วนใหญ่ที่ขูดค้นพบต่างล้วนมีการประทับปีผลิต ทั้งยังมีรูปทรงที่ชัดเจน สำหรับเครื่องเคลือบที่ไม่ได้มาตรฐานจะถูกทำลายและฝังกลบ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงระบบการจัดการที่เข้มงวด (Quan, 2005)

เมื่อพิจารณาจากการขูดค้นพบของโบราณสถานเตาเผาและกองสะสมแผ่นกระเบื้องเคลือบในชั้นผิวทางโบราณคดี สถานที่ผลิตในช่วงเวลานี้ได้ย้ายจากจูชานในปัจจุบันไปยังบริเวณเชิงเขาทางตอนใต้ โดยพื้นที่เดิมถูกใช้เพื่อจัดการการผลิตขยะจากอุตสาหกรรมเตาเผาและเครื่องเคลือบดินเผาที่ถูกทำลาย ซึ่งภายหลังการขูดค้นพบเหล่านักโบราณคดีต่างวิเคราะห์ถึงลำดับช่วงเวลาของกองสะสมทางวัฒนธรรมภายในบริเวณภูเขาจูชาน ทั้งนี้แท้จริงแล้วภูเขาจูชานไม่ใช่ภูเขาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หากแต่เป็นเนินเขาเล็กๆ ที่เกิดขึ้นจากเศษแผ่นกระเบื้องเคลือบบราซิลสำนักและกองสะสม

ขยะจากอุตสาหกรรมเตาเผาไม้ถ่าน จนเป็นจุดเริ่มของการก่อตัวเป็นเนินเขาซึ่งเริ่มมีมาตั้งแต่ช่วง สมัยจักรพรรดิซันเตอ (ปีค.ศ. 1426 -1435) (Wang, 2015)

1.3 ช่วงแห่งความว่างเปล่า

ในช่วงสมัยจักรพรรดิเจิ้งถั่ง (ปีค.ศ. 1436 - 1449) จักรพรรดิเจิ้งไท่

(ปีค.ศ. 1450 - 1457) และจักรพรรดิเทียนซุ่น (ปีค.ศ. 1458 - 1464) ทั้งสามราชวงศ์ถือเป็นช่วงยุคแห่งความวุ่นวายทางการเมือง โดยผู้มีอำนาจต่างหนีภัยที่จจะยื่นหยัดต่อสู้ทางการเมืองและสงคราม ชายแดนจนไม่มีเวลาในการดูแลสนใจในสิ่งอื่น นำมาซึ่งการเกิดภาวะถดถอยในการพัฒนาโรงงาน เครื่องเคลือบเตาหลวง อีกทั้งมีการยกเลิกใช้ข้อกำหนดเกี่ยวกับอักษรจารึกการประทับปีผลิตบน เครื่องเคลือบเตาหลวง ดังนั้นจึงขาดการผลิตเครื่องใช้ในเวลานั้น ซึ่งเหล่านักวิจัยเรียกช่วงเวลานี้ว่าเป็น “ช่วงแห่งความว่างเปล่า” ของประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบเซรามิกของจีน

(Qin & Gao, 2020) หากพิจารณาจากการขุดค้นพบและการถ่ายทอดเครื่องเคลือบเตาหลวง ในช่วงเวลานี้ ผลิตภัณฑ์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ไม่เพียงแต่ด้อยกว่าในช่วงจักรพรรดิหย่งเล่อและจักรพรรดิซันเตอในแง่ของปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนด้อยกว่าช่วงสมัยจักรพรรดิเฉิงหัวอีกด้วย ส่วนเครื่องเคลือบสีแดงไฟสูงและไฟอ่อนที่มีความซับซ้อนซึ่งพบมากในสมัยจักรพรรดิเซวียนเตอก็ไม่ปรากฏในสมัยนี้ อีกทั้งจากบันทึกเอกสารวรรณกรรมที่มีกล่าวไว้ในช่วงเวลาดังกล่าว คนในท้องถิ่นได้ถวายเป็นเครื่องเคลือบเซรามิกจำนวนมากเป็นเครื่องบรรณาการให้แก่จักรพรรดิ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต่างยืนยันได้ถึงกำลังการผลิตที่ลดลงของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง (Liu, 1994)

1.4 การกลับมาเฟื่องฟู

ภายหลังในยุคจักรพรรดิเฉิงหัว (ปีค.ศ.1465-1487) ถือเป็นช่วงเวลาที่สำคัญอีก

ช่วงหนึ่งสำหรับการพัฒนาโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าช่วงจักรพรรดิหย่งเล่อและจักรพรรดิซันเตอ โดยจักรพรรดิเฉิงหัวมีความชื่นชอบในศิลปะ ทั้งยังเชี่ยวชาญด้านการวาดภาพอักษรจีน และมีความสนใจในงานผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกอย่างมาก ด้วยอิทธิพลความชื่นชอบเหล่านี้ได้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงกลับมามีลมหายใจอีกครั้ง ในแง่ของรูปแบบผลิตภัณฑ์มีความวิจิตรงดงาม ตัวเครื่องเคลือบมีขนาดเล็กและเบา เช่น ถ้วยโก่ก้าอันเลื่องชื่อก็ถือเป็นผลงานอันโดดเด่นของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในยุคนี้

ในส่วนของคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ตัวเครื่องเคลือบที่ใช้สำหรับราชสำนักเฉิงหัวจะมีความขาวใสละเอียดยิ่งกว่าในช่วงสมัยจักรพรรดิซันเตอ นอกจากนี้ระดับเคลือบขาวของเครื่องเคลือบก็ยิ่งสูงกว่าช่วงสมัยจักรพรรดิซันเตอ ทั้งมีความใสนุ่ม คุณภาพหยกมีความแข็งแรงมาก ด้วยเหตุนี้ คุณภาพเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยจักรพรรดิเฉิงหัวจึงถูกยกให้เป็นที่สุดของเครื่องเคลือบเตาหลวงแห่งราชวงศ์หมิง นอกจากนี้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ในช่วงต้นของจักรพรรดิเฉิงหัวได้มีรับสั่งให้หยุดการผลิตเครื่องเคลือบบรรณาการในจังหวัดหราวโจวและฉู่โจว แต่เมื่อมีการกลับมาฟื้นฟูการ

ผลิตอีกครั้ง กลับมีเพียงเครื่องเคลือบบรรณาการที่ผลิตโดยโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้น เท่านั้นที่ได้รับอนุญาต จากนั้นในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นได้กลายเป็นโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้นที่โดดเด่นไม่เหมือนที่ใด (Huang, 2013)

ในช่วงจักรพรรดิหงจื้อ (ปีค.ศ. 1488-1505) เครื่องเคลือบเซรามิกที่ผลิตจากโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมีจำนวนลดน้อยลงในแง่ของประเภทและจำนวน แต่ยังคงรักษาลักษณะเฉพาะในด้านรูปทรงอันโดดเด่น การลงเคลือบที่ละเอียด ลวดลายที่ละเอียดอ่อน และสีอันอันวิจิตรในช่วงสมัยจักรพรรดิเฉิงหัวได้เป็นอย่างดี เมื่อถึงช่วงยุคจักรพรรดิเจิ้งเต๋อ (ปีค.ศ.1506-1521) รูปแบบการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมีจุดเปลี่ยนที่เห็นได้ชัด โดยมีจุดเด่นปรากฏอยู่ที่โครงเครื่องเคลือบที่ค่อนข้างหนักและหนา รูปทรงที่ค่อยๆ หลากหลายขึ้น การตกแต่งที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ เครื่องเคลือบเตาหลวงในช่วงสมัยจักรพรรดิเจิ้งเต๋อยังมีลักษณะเฉพาะที่เด่นชัดอีกประการคือ มีการนำภาษาอาหรับและเปอร์เซียมาใช้ในการตกแต่งจำนวนมาก เนื่องจากจักรพรรดิเจิ้งเต๋อนับถือศาสนาอิสลาม ตามบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง แม้ว่าในช่วงสองจักรพรรดิหงจื้อและเจิ้งเต๋อจะมีการหยุดการผลิตอยู่หลายครั้ง เนื่องจากสาเหตุชั้นที่ถูกลงโทษเพื่อดูแลการผลิตมีการกดขี่ประชาชน มีการยกยอกของหลวงหรือภัยพิบัติร้ายแรงที่ส่งผลให้ไม่สามารถแบกรับต้นทุนมหาศาลของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ เป็นต้น (Lv, 2017)แต่ระยะเวลาในการหยุดผลิตนั้นไม่นาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความสนใจของทั้งสองจักรพรรดิที่มีต่อการผลิตเครื่องเคลือบเตาหลวง ด้วยเหตุนี้ได้ส่งผลให้คุณภาพของเครื่องเคลือบเตาหลวงที่ผลิตของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในช่วงจักรพรรดิหงจื้อและเจิ้งเต๋อได้รับการยกย่องจากทั่วโลก ทั้งยังกลายเป็นเป้าหมายของเหล่านักสะสมรุ่นหลังซึ่งรวมกับอีกสามราชวงศ์หย่งเล่อ ชวนเต๋อและเฉิงหัว หากพินิจโดยรวมแล้ว ด้วยความสนใจส่วนตัวของจักรพรรดิและการเปลี่ยนแปลงของแนวโน้มทางสุนทรียศาสตร์ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม ได้ส่งผลให้ในช่วงยุคจักรพรรดิหงจื้อและเจิ้งเต๋อกลายเป็นจุดเปลี่ยนในเส้นทางประวัติศาสตร์การพัฒนาโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงช่วงราชวงศ์หมิง ซึ่งได้นำพาการพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงก้าวสู่ยุคใหม่อีกก้าว (Lv, 2017)

1.5 ยุคเสื่อมถอย

ในสมัยของจักรพรรดิเจียจิ้ง (ปีค.ศ. 1522-1566) จักรพรรดิหลงซิง (ปีค.ศ. 1567-1572) และจักรพรรดิว่านลี่ (ปี 1573-1620) จักรพรรดิทั้งสามต่างอยู่ในราชวงศ์หมิงตอนปลายและมีการปกครองรวมกว่า 99 ปี ภายหลังจากจุดเปลี่ยนในช่วงจักรพรรดิหงจื้อและเจิ้งเต๋อ การพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้นเกิดการปรับเปลี่ยนมากมายในช่วงนี้ และหยุดการผลิตอย่างสมบูรณ์ช่วงปีที่สามสิบหก (ปีค.ศ. 1608) ของจักรพรรดิว่านลี่และม่านแห่งยุคสมัยได้ปิดฉากลงในที่สุด

หากพิจารณาโดยรวมแล้วในด้านการผลิตของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในช่วงนี้ ในการเปรียบเทียบด้านปริมาณในช่วงจักรพรรดิหงจื้อและจักรพรรดิเจิ้งเต๋อมีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างมากและสำหรับรูปแบบยังคงไว้ซึ่งลักษณะเด่นของช่วงจักรพรรดิเจิ้งเต๋อ กล่าวคือมีรูปทรงที่หลากหลายขึ้น วัตถุชิ้นใหญ่มีเพิ่มมากกว่าเดิม โครงเครื่องเคลือบมีความหนาและหนักมากขึ้น และมีการตกแต่งที่ซับซ้อนมากกว่า หากแต่ในด้านของงานหัตถกรรมยังมีความหยาบกระด้างอย่างเห็นได้ชัดซึ่งเทียบไม่ได้กับช่วงสมัยจักรพรรดิหงจื้อและเจิ้งเต๋อ (Lv, 2019)

ในการวิเคราะห์จากแง่มุมของแต่ละราชวงศ์ อิทธิพลจากความตั้งใจส่วนบุคคลและความเชื่อทางศาสนาในช่วงจักรพรรดิเจียจิ้ง (ปีค.ศ. 1522-1566) ต่อผลิตภัณฑ์ศิลปะและงานหัตถกรรมของราชสำนัก ได้มาถึงขีดสุดในช่วงสมัยจักรพรรดิเจิ้งเต๋อในภายหลัง ด้วยเหตุนี้ โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงได้มีการใช้องค์ประกอบจากลัทธิเต๋าจำนวนมากสำหรับการตกแต่งผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบเตาหลวง ขณะเดียวกันยังได้รับหน้าที่ในการเผาผลิตที่เพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องด้วยความสามารถในการเผาผลิตที่จำกัดของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง จึงมีการมอบหมายหน้าที่งานเผาผลิตจากทางราชสำนักชั่วคราวให้ไปประจำการยังเตาเผาพื้นบ้านท้องถิ่นที่มีคุณภาพค่อนข้างดีในเมืองจิ้งเต๋อเงินเพื่อควบคุมการผลิต ทำให้เกิดเป็นระบบ “หลวงจ้างเอกชนเผา” ที่มีลักษณะคักคินาและการแสวงประโยชน์อย่างชัดเจน ซึ่งระบบนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อช่วงท้ายของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงราชวงศ์หมิงเท่านั้น หากแต่ยังส่งผลต่อโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์ชิงต่อมาด้วยเช่นกัน

สำหรับเตาเผาพื้นบ้านในเมืองจิ้งเต๋อเงินขณะนั้น กระบวนการผลิตนั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยข้อเสียของระบบนี้คือ กำลังการผลิตของเตาเผาพื้นบ้านถูกใช้อย่างเอาเปรียบอย่างมาก มีการควบคุมกำลังการผลิต สำหรับข้อดีเปรียบคือ ภายหลังได้รับการแบ่งงานจัดการและคำชี้แนะในแง่ของเทคนิคการผลิตของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ได้ส่งผลให้เตาเผาพื้นบ้านมีความเป็นมืออาชีพเพิ่มมากขึ้นในแง่ของการผลิต อีกทั้งเทคนิคการผลิตมีการพัฒนาขีดเกลาดีขึ้น ช่วยยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างมาก ส่งผลให้โรงงานมีความเปรียบพร้อมด้วยคุณสมบัติของโรงงานหัตถกรรมแบบทุนนิยม ซึ่งถือเป็นรูปแบบองค์กรการผลิตที่ก้าวหน้าอย่างมากในขณะนั้น (Huang, 2013)

ในด้านการจัดการบริหาร ภายหลังมีการส่งขันทีเพื่อมาควบคุมการผลิตอีกครั้งในช่วงสมัยจักรพรรดิชุนเต๋อ ในส่วนของผู้สมัครดูแลการผลิตเครื่องเคลือบ นอกจากเจ้าหน้าที่กองโยธาธิการบางส่วนแล้ว โดยทั่วไปล้วนเป็นขันทีทั้งสิ้น ซึ่งสถานการณ์นี้ดำเนินต่อมาจนถึงช่วงต้นสมัยจักรพรรดิ เจียจิ้ง จนกระทั่งปีที่เก้าของรัชสมัยเจียจิ้ง (ปีค.ศ. 1530) จึงสั่งให้ถอดขันทีออกจากการดูแลโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง และใช้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นแทน

ในช่วงราชวงศ์จักรพรรดิหลงซิง (ปีค.ศ.1567-1572) ถึงแม้จะมีช่วงเวลาสั้นๆ เพียง 6 ปีเท่านั้น หากแต่จักรพรรดิก็ทรงเมตตาต่อประชาชน ทั้งยังขึ้นชอบความเรียบง่ายสงบ ในรัชสมัยของพระองค์ได้ทรงปรับเปลี่ยนนโยบายและมาตรการทางการเมืองหลายชุด ซึ่งเป็นการวางรากฐานที่ดีสำหรับการปฏิรูปการเมืองในช่วงต้นสมัยจักรพรรดิว่านลี่ และมีบทบาทสำคัญต่อการเชื่อมโยงไปยังยุคถัดไป โดยถือเป็นการลดหย่อนภาระประชาชนในช่วงเวลาดังกล่าว (Lv, 2019) นอกจากนี้ การผลิตของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในช่วงเวลานี้ลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับช่วงสมัยจักรพรรดิเจียจิ้ง โดยเครื่องเคลือบเซรามิกหลากหลายประเภทที่ผลิตขึ้นทั้งหมดโดยมากจะเป็นเครื่องเคลือบแบบชิงฮวาและเครื่องเคลือบอุ๋นไฉ่ ทั้งนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ ตั้งแต่ช่วงสมัยจักรพรรดิหลงจิ้ง ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเครื่องเคลือบของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ในการคัดเลือกเครื่องเคลือบเตาหลวงที่ไม่ได้มาตรฐาน จะไม่มีการทำลายและฝังกลบ หากแต่ปรับเปลี่ยนให้มีการลงทะเบียนแล้วจึงนำเก็บไว้ที่คลังจัดเก็บ อีกทั้งยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเครื่องเคลือบเหล่านี้ให้มีการ “เจ้อเฟิ่ง”(หมายถึงของที่มีคุณค่าจำนวนหนึ่งซึ่งถูกนำมาปรับใช้ให้เป็นในรูปแบบลักษณะของเงินเดือนเพื่อจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่) และ “ขายสู่ตลาด”(หมายถึงการนำไปขาย) (Quan, 2005) ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้ส่งอิทธิพลต่อการจัดการเครื่องเคลือบที่ไม่ถูกเลือกใช้งานของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในช่วงสมัยจักรพรรดิว่านลี่และช่วงสมัยราชวงศ์ชิง

1.6 การปิดตัวลง

โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในช่วงสมัยจักรพรรดิว่านลี่ (ปีค.ศ. 1573-1620) โดยทั่วไปยังคงรูปแบบการผลิตของช่วงสมัยจักรพรรดิเจียจิ้งและจักรพรรดิหลงซิง อีกทั้ง ด้วยอำนาจที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มชนที่ในช่วงกลางสมัยจักรพรรดิว่านลี่ ตลอดจนแรงกดดันทางการเงินที่เพิ่มขึ้นจากรัฐบาลกลางได้ส่งผลให้จักรพรรดิเริ่มมอบหมายให้ชนที่ดำเนินการควบคุมโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงใหม่อีกครั้ง ต่อมาช่วงปลายราชวงศ์หมิงเกิดการทุจริตแผ่ขยายไปทั่ว เหล่าชนที่ที่มาดูแลควบคุมการผลิตหลายคนต่างรีดไถทรัพย์สินของประชาชนอย่างเป็นเรื่องปกติ ขณะเดียวกัน ทางราชสำนักยังคงจัดส่งผู้ดูแลยังพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้ภาระทางการเงินในท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล ซึ่งแรงกดดันเหล่านี้ต่างตกไปอยู่ที่คนงานชั้นล่างในที่สุด กอปรกับตั้งแต่ช่วงสมัยจักรพรรดิเจียจิ้งเป็นต้นมาพื้นที่ที่ราวโจวซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของเมืองจึงต่อเจี้ยนประสบภัยพิบัติอยู่บ่อยครั้ง ราษฎรต่างเดือดร้อนจนไม่อาจดำเนินชีวิตได้ นำมาซึ่งความขัดแย้งทางชนชั้นที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ

ช่วงปีที่สี่สิบเจ็ดของจักรพรรดิว่านลี่ (ปีค.ศ. 1599) ชั้นที่ Pan Xiang ได้รับคำสั่งให้ดูแลการผลิตโถมังกรหลงกั๋ง แต่เนื่องด้วยตัววัสดุที่ใหญ่และยากต่อการผลิตส่งผลให้ไม่สามารถผลิตได้ทันท่วงที จึงเกิดการใช้ความรุนแรงกับคนงานเตาเผาของจิ้งเต๋อเจิ้นและกระทำความผิดอย่างป่าเถื่อน โดยคนงานเตาเผานามว่า Tong Bin เห็นใจความทุกข์ของเพื่อนร่วมงาน (เพื่อนร่วมงานในที่นี้หมายถึงเหล่าคนงานเตาเผาที่ถูกคัดเลือกให้มาดำเนินการผลิต) ดังนั้นเขาจึงตัดสินใจปลีชีพกระโดดเข้าไปในเตาเผาที่ไฟกำลังลุกโชนเพื่อแสดงถึงการต่อต้าน เหตุการณ์นี้ได้จุดชนวนให้เกิดการจลาจลในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น จนนำมาสู่การเผาโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงซึ่งสร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวง

ภายหลังเหตุการณ์นี้ ชาวจิ้งเต๋อเจิ้นจึงยกย่องให้ Tong Bin ให้เป็น “เทพลมอัคคี” เพื่อระลึกถึงการเสียสละของเขา ทั้งยังทำการสร้างห้องโถงบรรพบุรุษในโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงเพื่อสักการะชื่อว่า “วัดเทพลมอัคคี” ซึ่งภายหลังเหตุการณ์อันน่าสะเทือนใจนี้ โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงได้ปิดตัวลงในปีที่สามสิบหกของจักรพรรดิว่านลี่ (ปีค.ศ. 1608)

จากพัฒนาการการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกของจิ้งเต๋อเจิ้น ที่ได้เข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านจากเตาหลงสู่ยุครุ่งโรจน์ของเตาเผาพื้นบ้าน จบจนถึงมีการก่อตั้งโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงขึ้นใหม่อีกครั้งในช่วงราชวงศ์ชิง (Lv, 2019) เพื่อให้เห็นพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงในสมัยราชวงศ์หมิงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้จัดระเบียบและบันทึกเหตุการณ์สำคัญในตารางที่ 2-1 ตามลำดับเวลาดังนี้

ตารางที่ 2-1 พัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงในสมัยราชวงศ์หมิง

ระยะพัฒนาการ	รัชสมัย	ช่วงเวลา	เหตุการณ์สำคัญ
ความเป็นมา	หงอู่	ค.ศ. 1369-1402	- ก่อตั้งโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นบนพื้นฐานของสำนักผู้เลี้ยงฉือสมัยราชวงศ์หยวน - ระบบการจัดการส่วนใหญ่จะเป็นไปตามระบบของสำนักผู้เลี้ยงฉือสมัยราชวงศ์หยวน - มีเตาหลงกว่า 20 แห่ง - เตาเผาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นเตาเผาน้ำเต้า - มีการจัดการสำหรับเครื่องเคลือบที่ไม่ใช่แล้วโดยทำให้แตกแล้วนำไปฝังบนพื้นราบหรือพื้นที่หลุม
	หย่งเล่อ	ค.ศ. 1403-1424	- อักษรจารึกประทับปีที่ผลิตสี่ตัวอักษร “ผลิตปีหย่งเล่อ” บนเครื่องเคลือบเตาหลงบางส่วน - เริ่มมีการจัดส่งชิ้นที่ในราชสำนักเดินทางไปยังโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงเพื่อดูแลการผลิต - ผลิตเครื่องเคลือบสีขาวมุกซึ่งถือว่าเป็นเครื่องเคลือบสีขาวที่ดีที่สุดที่ต่อมาได้รับความโปรดปรานจากจักรพรรดิหย่งเล่อ

			4. จัดหาเครื่องเคลือบจำนวนมากเพื่อการทุดและการค้า สำหรับการเดินเรือไปสู่ตะวันตกของเจิ้งเหอ
	เซวียนเต๋อ	ค.ศ. 1426-1435	1. เครื่องเคลือบราชสำนักมีรูปทรงที่หลากหลายและมีกำลังการผลิตมากขึ้น คุณภาพผลิตภัณฑ์ได้เปรียบกว่ายุคอื่นๆ ในราชวงศ์หมิง 2. จำนวนเตาเผาเพิ่มขึ้นเป็น 58 เตา ทั้งมีการแบ่งการใช้งานที่ชัดเจน ปรับไปใช้เตาเผาหมั่นโถว 3. ชั้นที่ Zhang Shan ซึ่งถูกส่งไปดูแลการผลิตเครื่องเคลือบถูกรับส่งประหารชีวิตเนื่องจากทุจริตและประพฤตินิด นับแต่นั้นมาการจัดการบริหารโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้เปลี่ยนไปเป็นความรับผิดชอบโดยตรงกับเจ้าหน้าที่โยธาธิการ 4. มีการใช้แร่โคบอลต์ที่ผลิตในประเทศในการผลิตวัสดุสีลายคราม 5. ผลิตสีเคลือบจือฉีไฉ่ ซึ่งนำมาสู่ยุคสมัยของการผลิตสีเคลือบหลากสี 6. กำหนดให้มีการประทับตราปีที่ผลิตบนเครื่องเคลือบ 7. ทำลายและฝังกลบเครื่องเคลือบที่ไม่ได้มาตรฐานอย่างเป็นระบบ 8. ย้ายสถานที่ผลิตจากจูชานในปัจจุบันไปยังบริเวณเชิงเขาทางตอนใต้ โดยพื้นที่เดิมถูกใช้เพื่อจัดการการผลิตขยะจากอุตสาหกรรมเตาเผาและเครื่องเคลือบดินเผาที่ถูกทำลาย
การพัฒนา ยุคชงกั๊ก	เจิ้งถั่ง	ค.ศ. 1436-1449	1. ยุคแห่งความวุ่นวายทางการเมืองทำให้การพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเกิดภาวะถดถอยลง 2. ไม่ได้สืบทอดการประทับตราวันที่ผลิตลงบนเครื่องเคลือบ 3. สมัยเจิ้งถั่งเริ่มมีการส่งชั้นที่ให้แก่ดูแลโรงงานเครื่องเคลือบอีกครั้ง 4. ผลิตภัณฑ์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ไม่เพียงแต่ด้อยกว่าในช่วงจักรพรรดิหย่งเล่อและจักรพรรดิชวเน่โตในแง่ของปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนถึงด้อยกว่าช่วงสมัยจักรพรรดิเฉิงหัวอีกด้วย
	จิ้งไท่	ค.ศ. 1450-1457	
	เทียนซุ่น	ค.ศ. 1458-1464	
	เฉิงหัว	ค.ศ. 1465-1487	1. ความสนพระทัยของจักรพรรดิเฉิงหัวทำให้โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงกลับมามีลมหายใจอีกครั้ง ในแง่ของรูปแบบผลิตภัณฑ์มีความวิจิตรงดงาม ตัวเครื่องเคลือบมีขนาดเล็กและเบา 2. คุณภาพของเครื่องเคลือบในสมัยนี้ถูกยกย่องว่าเป็นที่สุด

			ของราชวงศ์หมิง 3. รัชสมัยเฉิงหัวเป็นต้นมา การผลิตเครื่องเคลือบบรรณาการ ใช้โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจี้เต๋อเงินแห่งเดียว ทำให้โรงงานโดดเด่นไม่เหมือนที่ใด
การกลับมาเฟื่องฟู	หงจี้	ค.ศ. 1488-1505	1. แม้ประเภทและจำนวนของเครื่องเคลือบจะลดน้อยลง แต่ยังคงรักษาลักษณะเฉพาะในด้านรูปทรงอันโดดเด่น การลงเคลือบที่ละเอียด ลวดลายที่ละเอียดอ่อน และสีอันวิจิตร ในช่วงสมัยจักรพรรดิเฉิงหัวได้เป็นอย่างดี 2. แม้จะมีการปลดชั้นที่ดูแลการผลิตและหยุดผลิตหลายครั้ง แต่ก็กินระยะเวลาไม่นาน
	เจิ้งเต๋อ	ค.ศ. 1506-1521	1. รูปแบบเครื่องเคลือบมีจุดเปลี่ยนที่เห็นได้ชัด โดยมีจุดเด่นปรากฏอยู่ที่โครงเครื่องเคลือบที่ค่อนข้างหนา รูปทรงที่หลากหลายขึ้น การตกแต่งที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น 2. มีการนำภาษาอาหรับและเปอร์เซียมาใช้ในการตกแต่งจำนวนมาก เนื่องจากจักรพรรดิเจิ้งเต๋อนับถือศาสนาอิสลาม 3. ช่วงจักรพรรดิเจิ้งเต๋อขึ้นครองราชย์ โรงงานเครื่องเคลือบหลวงหยุดสองปี แต่ต่อมาก็กลับมาปฏิบัติงานอีกครั้ง 4. ฝ่ายผลิตของโรงงานเครื่องเคลือบหลวงขอหยุดปฏิบัติงานเนื่องจากการจลาจลในเจียงซี แต่ถูกจักรพรรดิเจิ้งเต๋อปฏิเสธ
ยุคเสื่อมถอย	เจียจี้	ค.ศ. 1522-1566	1. กำลังการผลิตเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับรัชสมัยก่อน ๆ แต่ยังคงจุดเด่นของโครงเครื่องเคลือบที่มีความหนาและหนัก รวมถึงการตกแต่งที่ซับซ้อน หากแต่ในด้านของงานหัตถกรรมยังถือว่าหายาก 2. ปณิธานและความเชื่อทางศาสนาของจักรพรรดิมืออิทธิพลต่อศิลปะของเครื่องเคลือบมากที่สุดในสมัยราชวงศ์หมิง โดยใช้อองค์ประกอบของศิลปะลัทธิเต๋าในการตกแต่งเครื่องเคลือบ 3. เนื่องด้วยความสามารถในการเผาผลิตที่จำกัดของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง จึงได้มีการมอบหมายหน้าที่งานเผาผลิตจากทางราชสำนักชั่วคราวให้ไปประจำการยังเตาเผาพื้นบ้านท้องถิ่นในจี้เต๋อเงินเกิดเป็นระบบ “หลวงจ้างเอกชนเผา” ที่มีลักษณะศักดิ์นิทาและการแสวงประโยชน์อย่างชัดเจน 4. ปีที่เก้าของรัชสมัยเจียจี้ (ปีค.ศ. 1530) ถอดชั้นที่ออกจากการดูแลโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง และใช้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นแทน

	หลงซิง	ค.ศ. 1567-1572	1. จักรพรรดิหลงซิงทรงมีเมตตาต่อประชาชน งานที่มอบหมายให้โรงงานเครื่องเคลือบจึงมีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับรัชสมัยก่อน ๆ 2. ไม่มีการทำลายและฝังกลบ แต่ปรับเปลี่ยนเป็นการลงทะเบียนแล้วจึงนำเก็บไว้ที่คลังจัดเก็บ และเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบของการจ่ายเป็นเงินเดือนและขายสู่ตลาด
การปิดตัวลง	ว่านลี่	ค.ศ. 1573-1620	1. คงรูปแบบของเครื่องเคลือบและวิธีการผลิตของรัชสมัยก่อน ๆ 2. ชั้นที่เข้ามามีบทบาทในการดูแลการผลิตเครื่องเคลือบอีกครั้ง มีชุดรีดประชาชนและทujurิต 3. ช่วงปีที่ยี่สิบเจ็ดของรัชสมัยว่านลี่ (ปีค.ศ. 1599) ชั้นที่ Pan Xiang ใช้ความรุนแรงกับคนงานเตาเผา ทำให้เกิดการพลีชีพของคนงานเพื่อแสดงถึงการต่อต้าน และจุดชนวนให้เกิดการจลาจล จนนำมาสู่การเผาโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงซึ่งสร้างความเสียหายเกิดกว่าครึ่ง 4. ชาวจึงต่อเงินได้ยกย่องให้ Tong Bin ให้เป็น “เทพลมอัคคี” และสร้างโถงบรรพบุรุษ ต่อมาการสักการะ Tong Bin ก่อนการเผาเครื่องเคลือบได้กลายเป็นประเพณีอย่างหนึ่ง 5. โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ปิดตัวลงในปีที่สามสิบหกของรัชสมัยว่านลี่ (ปีค.ศ. 1608) การผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกของจึงต่อเงินได้เข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านจากเตาหลวงสู่ยุครุ่งโรจน์ของเตาเผาพื้นบ้าน

2. การสืบทอดและสิ้นสุดของโรงงานเตาเผาหลวงในราชวงศ์ชิง

ภายหลังกองทัพทหารราชวงศ์ชิงได้เข้ามาและก่อตั้งระบอบการปกครองใหม่ ในด้านการบริหารและกฎหมายข้อบังคับโดยหลักยังคงเป็นไปตามปีปฏิทินเก่าของราชวงศ์หมิง ในส่วนของการผลิตเครื่องเคลือบเตาหลวงก็เช่นกัน (Wang, 2004) ซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับช่วงราชวงศ์หมิงที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอนในเส้นทางประวัติศาสตร์การพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โดยช่วงที่รุ่งโรจน์ของการพัฒนาโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงส่วนใหญ่จะรวมอยู่ในช่วงสามราชวงศ์ของจักรพรรดิคังซี (ปีค.ศ.1662-1722) จักรพรรดิหย่งเจิ้ง (ปีค.ศ.1723-1735) และจักรพรรดิเฉียนหลง (ปี.ศ.1736-1795) ซึ่งในช่วงดังกล่าวการผลิตเครื่องเคลือบเตาหลวงรุ่งโรจน์ถึงขีดสุดในประวัติศาสตร์

2.1 การกลับมาเฟื่องฟู

ตามเอกสารทางประวัติศาสตร์ “พงศาวดารเมืองฝูเหียง” และ “บันทึกเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น” ระบุไว้ แม้ว่ากองทัพทหารชิงจะเข้ายึดครองเจียงซีได้ในช่วงปีที่สามของจักรพรรดิซุ่นจื้อ (ปีค.ศ. 1646) แต่ก็ยังคงได้รับอิทธิพลจากแรงต่อต้านอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งราชวงศ์ชิงไม่สามารถกลับดำเนินการผลิตในช่วงแรกเมื่อเข้ายึดโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงของราชวงศ์หมิงดั้งเดิม จนกระทั่งเมื่อถึงปีที่แปดของจักรพรรดิซุ่นจื้อ (ปีค.ศ. 1651) จึงเริ่มมีการบันทึกถึงการเผาผลิตโถมังกรเพื่อเป็นเครื่องบรรณาการที่เจียงซี ด้วยเหตุนี้ สามารถอนุมานได้ว่าช่วงเวลาของการฟื้นฟูการผลิตโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในราชวงศ์ชิงอย่างช้าไม่เกินปีที่แปดของจักรพรรดิซุ่นจื้อ (Wang, 2004)

ในช่วงเวลาต่อมา ตามบันทึกของเอกสารที่เกี่ยวข้อง โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้รับคำสั่งให้ทำการเผาผลิตโถมังกรหลงกั้งในปีที่สิบเอ็ดของจักรพรรดิซุ่นจื้อ (ปีค.ศ. 1654) และได้มีรับสั่งให้ผลิตแผ่นรื้อในปีที่สิบหกของจักรพรรดิซุ่นจื้อ (ปี 1659) หากแต่การผลิตทั้งสองครั้งไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งต่อมาในปีที่สิบของจักรพรรดิกังซี (ปีค.ศ. 1671) ได้มีรับคำสั่งให้ทำการเผาผลิตภาชนะสังเวียงให้แก่ราชสำนัก (Quan, 2005) ต่อมาในปีที่สิบสองของจักรพรรดิกังซี (ปีค.ศ. 1673) ได้เกิดกบฏสามเจ้าศักดิ์ดินา (กบฏสามเจ้าศักดิ์ดินาเป็นเหตุการณ์ต่อต้านราชวงศ์ชิงที่ริเริ่มโดยสามเจ้าศักดิ์ดินาในราชวงศ์ชิงตอนต้น) ซึ่งเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงจากการเผาทำลายเตาเผาจำนวนมาก การผลิตอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบกลายเป็นอัมพาตไปชั่วขณะ โดยส่งผลมาถึงโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงด้วยเช่นกัน จนถึงปีที่สิบหกของจักรพรรดิกังซี (ปีค.ศ. 1677) สงครามในจิ่งเต๋อเจิ้นสงบลง ความสงบเรียบร้อยของสังคมก็ค่อยๆ มีเสถียรภาพ และการผลิตของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบก็ได้ฟื้นตัวขึ้น (Lu, 1992)

ตั้งแต่ช่วงจักรพรรดิซุ่นจื้อจนถึงช่วงต้นของจักรพรรดิกังซี การจัดการโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงยังคงใช้ตามระบบหลังช่วงจักรพรรดิเจียจิ้งแห่งราชวงศ์หมิง โดยหน้าที่การกำกับดูแลยังคงเป็นของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและงานการผลิตส่วนใหญ่เสร็จสิ้นโดยการสรรหาช่างฝีมือในโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง หากแต่รูปแบบการผลิต “หลวงจ้างเอกชนเผา” ยังคงถูกรักษาไว้ ในส่วนของการจัดการกับเครื่องเคลือบที่ไม่ผ่านเกณฑ์จะทำการจัดเก็บในคลังเก็บของแบบเดียวกับในสมัยจักรพรรดิหลงซิ่งและว่านลี่ราชวงศ์หมิง นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่ควรค่าแก่การกล่าวถึงคือ ในรัชสมัยของจักรพรรดิซุ่นจื้อได้ทรงยกเลิกระบบงานฝีมือที่สืบทอดต่อมาจากราชวงศ์หมิง ซึ่งมีส่วนช่วยลดภาระแรงงานเกณฑ์ (กิจกรรมแรงงานที่รับสมัครผู้คนจากทุกชนชั้นแบบไม่มีค่าตอบแทนโดยผู้ปกครองของเงินโบราณ) ของเหล่ากรรมกรงานหัตถกรรม ทั้งยังมีส่วนช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นต่อการผลิตให้แก่เหล่ากรรมกรเหล่านี้

2.2 ยุคทอง

ต่อมา ตามบันทึกทางประวัติศาสตร์ช่วงรัชสมัยที่สิบเก้าของจักรพรรดิคังซี (ปีค.ศ. 1680) ได้มีคำสั่งให้ส่งเจ้าหน้าที่กรมครัวเรือนสำนักกว้างฉู่ Xu Tingbi Li Yanxi ตลอดจนเจ้าหน้าที่กรมโยธาธิการสำนักหยูเหิง Zang Yingxuan และเซอเอ๋อร์เตอ ไปยังโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เพื่อจัดการและดูแลงานผลิตในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ปีที่สิบของจักรพรรดิคังซี (ปีค.ศ.1681) ทั้งมีการนำค่าใช้จ่ายวัสดุ เงินค่าภาษีที่นา ฯลฯ ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจัดสรรโดยการเงินส่วนกลาง แทนที่การดึงมาจากกองทุนท้องถิ่น ซึ่งถูกมองว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการฟื้นฟูการผลิตโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงราชวงศ์ชิงอย่างเป็นทางการ นอกจากนี้ ภายหลังปีที่สิบเก้าของจักรพรรดิคังซี ระบบคนงานเตาเผาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง การเก็บภาษี การขนส่งเครื่องเคลือบเตาหลวง ฯลฯ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเช่นกัน (Lu, 1992)

นับตั้งแต่ช่วงเวลานี้ เทคโนโลยีการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงก้าวหน้าอย่างมาก ทั้งการตกแต่งมีความประณีตมากขึ้น และค่อยๆ สรรค์สร้างเป็นเทคนิคและประเภทใหม่ๆ อาทิเช่น เทคนิคการยกน้ำที่ทำให้ชั้นสีของเครื่องลายครามมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน(เป็นเทคนิคการลงสีเครื่องลายครามอย่างหนึ่ง โดยการเตรียมสารเคลือบลายครามมีความเข้มข้นต่างกันมาเติมเต็มภาพ ทำให้หลังจากเผาเครื่องเคลือบจะมีเฉดสีแตกต่างกันและเพิ่มมิติมากขึ้น) รวมไปถึงเครื่องเคลือบทองแดงอุณหภูมิสูง(เป็นเทคนิคการลงสีเครื่องเคลือบอย่างหนึ่ง ใช้สีทองแดงเป็นตัวเคลือบ หลังจากผ่านการเผาด้วยอุณหภูมิสูงจะได้สีแดงสดใส) เครื่องเคลือบผ้ากลางใต (เป็นเทคนิคการลงสีเครื่องเคลือบอย่างหนึ่ง เปลี่ยนเทคนิคการลงยาผ้ากลางบนทองแดงมาเป็นการเขียนสีผ้ากลางบนเครื่องเคลือบ “ผ้ากลาง” หรือ “การลงยา” (Enamel) โดยตกแต่งบนพื้นผิวของวัตถุคล้ายแก้ว) เครื่องเคลือบเฟินใต (เป็นเทคนิคการลงสีเครื่องเคลือบอย่างหนึ่ง ใช้ฟritตะกั่วลงพื้นเครื่องเคลือบสีขาวที่เผาเสร็จ หลังจากนั้นจึงระบายสีส้นลงไป สูดทำย่นาไปเผาในเตาเผาอีกครั้งในอุณหภูมิต่ำ) ตลอดจนเครื่องเคลือบเอกรงค์อันวิจิตรประเภทต่างๆ เป็นต้น โดยราชวงศ์ทั้งสามของจักรพรรดิคังซี หย่งเจิ้งและเฉียนหลงยังถูกยกย่องจากคนรุ่นหลังว่าเป็นยุครุ่งโรจน์ถึงขีดสุดของประวัติศาสตร์การพัฒนาเครื่องเคลือบเตาหลวง ทั้งนี้ ในการที่บรรลุความสำเร็จอย่างสูงเช่นนี้ได้ นอกเหนือจากประโยชน์ของสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีเสถียรภาพทางการเมืองและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ตลอดจนข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรที่มีวัสดุที่เพียงพอและมีคุณภาพสูงแล้ว ความชื่นชอบและการให้ความสนใจจากจักรพรรดิ อีกทั้งความมูมานะขยันหมั่นเพียรของเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบก็ถือเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญเช่นกัน

ด้วยเหตุการณ์รูดไถทรัพย์สิน และข่มเหงสามัญชนของชั้นที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในช่วงราชวงศ์ หมิง เมื่อถึงช่วงที่ราชวงศ์ชิงได้ยึดครองโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นต้นมา ไม่เคยมีการบันทึกถึงชั้นที่ในตำแหน่งผู้ควบคุมการผลิตเครื่องเคลือบอีกเลย ทั้งนี้ ในสมัยราชวงศ์ชิง ระบบการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบสามารถแบ่งคร่าวๆ เป็น 3 ช่วง ได้แก่

ช่วงแรกเริ่มตั้งแต่สมัยจักรพรรดิซุ่นจื้อจนถึงช่วงจักรพรรดิกังซี (รัชสมัยซุ่นจื้อที่ 10 ถึงรัชสมัยกังซีที่ 58 ปีค.ศ. 1653-1719) โดยเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นหรือแต่งตั้งโดยรัฐบาลกลางเป็นการชั่วคราว ซึ่งตำแหน่งเจ้าหน้าที่และวาระการดำรงตำแหน่งไม่มีข้อกำหนดโดยค่อนข้างคล้ายกับช่วงปลายราชวงศ์หมิง

ช่วงที่สอง ตั้งแต่รัชสมัยหย่งเจิ้งไปจนถึงช่วงตอนกลางและปลายรัชสมัยเฉียนหลง (รัชสมัยหย่งเจิ้งที่ 4 ถึงรัชสมัยเฉียนหลงที่ 42 ปีค.ศ. 1726-1777) ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบจะรับตำแหน่งโดยเจ้าหน้าที่ของกรงวัง โดยทำการดูแลการจัดเก็บภาษีของสุลกากรที่หวายอันหรือจีวเจียงและดูแลควบคุมกิจการงานเตาเผาในขณะเดียวกัน จนก่อเกิดเป็นรูปแบบข้อกำหนด ทั้งในช่วงจักรพรรดิเฉียนหลงได้เริ่มมีวาระการดำรงตำแหน่งที่ชัดเจน โดยมีวาระกำหนด 3 ปีและในส่วนของ การดำรงตำแหน่งต่อขึ้นอยู่กับจักรพรรดิเป็นผู้ตัดสิน

ช่วงที่สาม ตั้งแต่ปลายสมัยจักรพรรดิเฉียนหลงจนถึงปลายราชวงศ์ชิง (รัชสมัยเฉียนหลงที่ 43 ถึงรัชสมัยเซวียนถ่งที่ 2 ปีค.ศ. 1778-1911) เจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบจะดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ดูแลการจัดเก็บภาษีของสุลกากรจีวเจียง โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปีและการดำรงตำแหน่งต่อขึ้นอยู่กับจักรพรรดิเช่นเดิม (Chen & Xu, 2011)

ในบรรดาเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบในราชวงศ์ชิงจำนวนมาก Zang Yingxuan Lang Tingji Nian Xiyao และ Tang Ying ที่มีผลงานโดดเด่นที่สุด นอกจากนี้ คนรุ่นหลังมักนิยมใช้แซ่ของพวกเขาเพื่อตั้งชื่อเครื่องเคลือบเตาหลวงที่ดูแลการผลิตโดยพวกเขา ซึ่งแบ่งเป็นเตาเผาฉางเหยาที่มีชื่อเสียงการลงสีเคลือบหลากสีสัน เตาเผาหลางเหยาที่โดดเด่นในการผลิตเครื่องเคลือบเคลือบทองแดงอุณหภูมิสูง “เคลือบสีแดงกลางหยาว” เตาเหนียนเหยาที่มีความวิจิตรอย่างชัดเจนทั้งหมดมีจุดเด่นในด้านรังสรรค์ตามแบบฉบับโบราณ ตลอดจนเตาเผาฉางเหยาซึ่งเป็นสุดยอดแห่งเตาเผาที่ได้รับยกย่องว่าเป็นเตาเผาที่รวมทุกสิ่งไว้แล้ว (Chen & Xu, 2011) หากพิจารณาในแง่การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง Tang Ying ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในบรรดาทั้งหมดสี่ท่าน

ตามบันทึกของเอกสารที่เกี่ยวข้อง ช่วงปีรัชสมัยที่ 36 ของจักรพรรดิคังซี (ปีค.ศ. 1687) Tang Ying มีอายุ 16 ปีได้เริ่มรับใช้จักรพรรดิในราชสำนัก ต่อมาในช่วงปีแรกของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง (ปีค.ศ. 1723) เขาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ของกรงวัง เมื่อถึงรัชสมัยที่ 6 ของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง (ปีค.ศ. 1728) ได้รับความชื่นชมจากเจ้าชายอี้ผู้ดูแลกรงวัง เนื่องจากมีความสามารถและประสบการณ์ และในเดือนสิงหาคมปีเดียวกัน เขาได้ไปยังโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจิ้งเต๋อเจิ้น เพื่อช่วย Nian Xiyao หัวหน้ากรงวังซึ่งรับผิดชอบดูแลจัดเก็บภาษีศุลกากรหยวนอัน (Jiang, 2015)

สิ่งที่ต้องอธิบายเป็นพิเศษคือ ในช่วงแรกที่ราชวงศ์ชิงได้ยึดครองโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงไม่ได้มีการเปลี่ยนชื่อใหม่แต่อย่างใด โดยยังคงใช้ชื่อ “โรงงานเครื่องเคลือบหลวง” เช่นเดิม ซึ่งชื่อ “โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง” พบครั้งแรกใน “จดหมายเหตุราชวงศ์ชิง: บันทึกพงศาวดารหย่งเจิ้ง” เป็นบันทึกในช่วงรัชสมัยปีที่สิบของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง (ปีค.ศ. 1732) เกี่ยวกับรับสั่งให้ Nian Xiyao เฝ้าผลิตถ้วยทรงสูงหนาสี่ต่างๆ เพื่อถวายแด่กษัตริย์มองโกลเลีย นอกจากนี้ ในเอกสารต่อมาภายหลังยังมีบันทึกเกี่ยวกับ Nian Xiyao ซึ่งเป็นหัวหน้ากรงวังช่วงรัชสมัยปีที่สี่จักรพรรดิหย่งเจิ้ง (ปีค.ศ. 1726) ได้ถูกแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าควบคุมโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในจิ้งเต๋อเจิ้น ดังนั้นในช่วงราชวงศ์ชิงการเปลี่ยนชื่อโรงงานเครื่องเคลือบหลวงเป็นโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงน่าจะเกิดขึ้นในช่วงสมัยของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง (Lu, 1992)

สำหรับ Tang Ying ในช่วงแรกที่มาয়จิ้งเต๋อเจิ้นเขาไม่มีความรู้ใดๆ เกี่ยวกับการเผาผลิตเครื่องเคลือบแม้แต่อย่างใด และเพื่อให้สามารถเข้าใจในศาสตร์ของการเผาผลิตเครื่องเคลือบได้อย่างรวดเร็ว เขาได้ทุ่มเทอย่างมากและปฏิเสธกิจกรรมทางสังคมทุกประเภท โดยได้คลุกคลีกันอยู่ร่วมกับคนงานเตาเผาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นเวลายาวนานกว่า 3 ปี จนกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญที่แท้จริง ทั้งรับผิดชอบช่วยควบคุมการผลิตถึง 8 ปี ความอดสาหัสของเขาได้ถูกจารึกไว้ใน “พงศาวดารเถาเฉิง” ซึ่งบันทึกเครื่องเคลือบเซรามิกประเภทต่างๆ ที่ผลิตจากโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในช่วงสมัยจักรพรรดิหย่งเจิ้ง โดยเป็นข้อมูลอ้างอิงสำคัญแก่การวิจัยโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงสำหรับคนรุ่นหลัง

ในปีเริ่มต้นรัชสมัยเฉียนหลง (ปีค.ศ. 1736) Tang Ying ได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้เป็นผู้อำนวยการดูแลการผลิตที่พระที่นั่งหย่างซินเตี้ยนและรับผิดชอบดูแลด้านภาษีศุลกากรในหลายพื้นที่ ขณะเดียวกัน ยังได้กลายเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงซึ่งดูแลการบริหารงานเครื่องเคลือบเจียงซี นอกจากนี้ การเป็นผู้รับผิดชอบจัดเก็บภาษีถือเป็นเรื่องที่ท้าทาย แต่ Tang Ying กลับมองว่าภาระหน้าที่เหล่านี้ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ดูแลการผลิตเครื่องเคลือบได้เต็มที่ ดังนั้นเขาได้ยื่นหนังสือถึงจักรพรรดิเฉียนหลงถึง 2 ครั้งเพื่อลาออกแล้วหันไปดูแลงานการผลิตเครื่องเคลือบโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง แต่ไม่ได้รับพระราชทานอนุญาต ถึงกระนั้น Tang Ying ผู้ยุ่งกับงานบริหารมากมายยังคงเดินทางไปยังโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเพื่อเยี่ยมชม

ตรวจสอบในช่วงฤดูแห่งการท่องเที่ยว (ฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วง) ทุกปี และร่วมแลกเปลี่ยนหารือกับคนงานเตาเผาเพื่อเป็นแนวทางแนะนำกิจการการผลิต (Cheng & Zhang & Ye, 2008)

นอกจากนี้Tang Ying ยังเคารพความเชื่อและประเพณีพื้นบ้านในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก หลังจากทราบเรื่องราวของ Tong bin แล้วเขาก็รายงานเรื่องนี้ต่อราชสำนัก และสร้างวัดบรรพบุรุษสำหรับ Tong Bin ในโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแล้วยังจารึกวัดด้วยแผ่นกระเบื้องเคลือบว่า “วัดเทพเจ้าเตาเผา” และยังเขียน “บันทึกไหม้งกร” และ “ตำนานบุตรเทพเจ้าแห่งไฟ” เพื่อยกย่องการกระทำของ Tong Bin และได้รับความรักจากคนในท้องถิ่น

ในรัชสมัยเฉียนหลงที่ 8 (ปีค.ศ. 1743) เพื่อตอบสนองความขึ้นขบถต้องการของจักรพรรดิที่มีต่อการผลิตเผาเครื่องเคลือบเซรามิก Tang Ying ได้เขียนรวบรวมเป็นหนังสือ “ภาพลำดับวิธีทางการทำเครื่องเคลือบ” ซึ่งเป็นเนื้อหาสรุปถึงศิลปหัตถกรรมและขั้นตอนของการผลิตเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นที่ครอบคลุมและเป็นระบบ โดยเป็นแนวทางชี้แนะที่สำคัญต่อการผลิตเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น (Jiang, 2015) นอกจากงานเขียนชิ้นสำคัญนี้แล้ว ในระหว่างดำรงตำแหน่งของ Tang Ying ที่โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงยังได้มีการคิดค้นนโยบายที่เอื้อต่อการพัฒนามากมาย อาทิ การสร้างระบบช่วยผลิต โดยมีการจัดตั้งพนักงานช่วยผลิตที่โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเพื่อดูแลการผลิตโดยเฉพาะและการจัดการประจำวัน ฯลฯ ทั้งยังช่วยเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบที่จัดการด้านภาษีในต่างประเทศในการดูแลการผลิตของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ดำเนินการปฏิรูปด้านทรัพยากรมนุษย์ ทำการลดความซับซ้อนในด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ให้ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดความขัดแย้งซึ่งกัน ทั้งยังปรับปรุงประสิทธิภาพและลดภาระรายจ่าย

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดมาตรฐานระบบ “หลวงจ้างเอกชนเผา” โดยการนำเครื่องเคลือบดิบที่ผลิตและที่ตกแต่งของเครื่องเคลือบเตาหลวงในโรงงาน นำมาบรรจุลงในกล่องเซรามิกเสียแล้วส่งไปยังเตาเผาพื้นบ้านเพื่อทำการเผาผลิต ซึ่งชาวบ้านจะได้ค่าตอบแทนที่คุ้มค่าที่เป็นไปตามราคาตลาด ทั้งมีส่วนช่วยกระตุ้นอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมของเตาเผาพื้นบ้าน และปฏิรูประบบการขนส่ง ทำการเปลี่ยนกระบวนการบรรจุภัณฑ์จากการขนส่งไปยังศุลกากรห้วยอันไปยังจิ่งเต๋อเจิ้นโดยตรง ซึ่งช่วยประหยัดรายจ่ายและปรับปรุงประสิทธิภาพ ปฏิรูประบบการจัดการเครื่องเคลือบที่ไม่ถูกเลือกใช้งาน นำเครื่องเคลือบที่ไม่ถูกเลือกใช้งานมาทำการประเมินมูลค่าและลงทะเบียน จากนั้นนำไปขายหรือมอบแก่ทูตและเจ้าหน้าที่เพื่อทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เป็นต้น (Cheng et al., 2008)

โดยสรุปแล้ว ในยุครุ่งโรจน์ของการพัฒนาโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงช่วงราชวงศ์ชิง หน้าที่ของโรงงานไม่ได้จำกัดอยู่แค่การผลิตและการจัดการเครื่องเคลือบเตาหลวงเท่านั้น หากแต่ยังมีหลายปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้ในแง่การพัฒนาวัสดุศาสตร์ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทั้งนี้ งานเผาผลิตจากเตาเผาพื้นบ้านที่สำคัญ มีส่วนช่วยต่อการแบ่งเบาหน้าที่การผลิตของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบส่วนใหญ่มาจากกรงวังหรือกรมโยธาธิการ ซึ่งมักมีพรสวรรค์และสามารถชี้แนะการผลิตของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ดีทั้งในด้านวัฒนธรรม ศิลปะหรือแม้กระทั่งงานศิลปะหัตถกรรม ภายหลังปรับปรุงด้านทรัพยากรมนุษย์ จำนวนคนงานเตาเผาที่ประจำอยู่ในโรงงานลดน้อยลงแต่ทุกคนมีทักษะสูง ทั้งปฏิบัติหน้าที่ของตนซึ่งมีส่วนช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นในการผลิตที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ จักรพรรดิให้ความสำคัญกับการเผาผลิตเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นอย่างมาก โดยจักรพรรดิคังซี หย่งเจิ้งและเฉียนหลง ต่างเคยมีการรับสั่งรูปแบบการผลิตด้วยพระองค์เอง ซึ่งมีส่วนทำให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบและเหล่าคนงานเตาเผาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงต่างอุทิศทุ่มเทแรงกายตนเข้าไปในการรังสรรค์ผลิต ด้วยเหตุนี้ ในยุครุ่งโรจน์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงไม่เพียงแต่สามารถคัดลอกเครื่องเคลือบหลากชนิดอันล้ำค่าของราชวงศ์ต่างๆ ในอดีตด้วยอัตราการผลิตที่สูงเท่านั้น แต่ยังสามารถผลิตเทคโนโลยีที่ครอบคลุม และรังสรรค์ออกมาเป็นเครื่องเคลือบใหม่อันวิจิตรจำนวนมากอย่างไม่เคยปรากฏที่ไหนมาก่อน (Liu, 1992)

2.3 ยุคเสื่อมถอย

ในช่วงปลายสมัยจักรพรรดิเฉียนหลง (ปีค.ศ.1776-1795) ความวุ่นวายทางการเมืองในราชสำนัก ส่งผลให้เกิดการทุจริตของเหล่าเจ้าหน้าที่จมนำมาซึ่งเงินขาดในท้องพระคลัง ความวุ่นวายในสังคม ตลอดจน การจัดการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงต้อเงินก็ค่อยๆ เกิดความวุ่นวายเช่นกัน โดยเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบไม่ได้มาจากกรงวังหรือโยธาธิการแต่ถูกแทนที่ด้วยการกำกับดูแลจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรจี่วเจียง นอกจากนี้ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ช่วยผลิตในโรงงานได้ถูกยกเลิก ขณะเดียวกัน ในแง่วัสดุการผลิตเครื่องเคลือบก็เกิดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยที่หลากหลาย ได้ส่งผลให้การพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงค่อยๆ ถดถอยลง

กระทั่งถึงช่วงสมัยจักรพรรดิเจียชิ่ง (ปีค.ศ. 1796-1820) ประเภทและจำนวนเครื่องเคลือบเซรามิกที่ผลิตโดยโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงนั้นน้อยกว่าในสมัยจักรพรรดิเฉียนหลงและหลังช่วงจักรพรรดิดาวกวง (ปี 1821-1850) โดยมาตรฐานการผลิตเครื่องเคลือบของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงลดลงอย่างที่ไม่เคยเป็นมา กอปรกับคนงานเตาหลวงที่โดดเด่นหลายท่านได้ทยอยล่องลับไป โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก ตลอดจนสงครามฝิ่นที่

ปะทุขึ้นในปี ค.ศ. 1840 ได้ทำให้ประเทศจีนเป็นกึ่งศักดินาและกึ่งอาณานิคม จึงส่งผลให้การพัฒนาโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่เลวร้ายมากขึ้น

ในปีรัชสมัยที่ 3 ของจักรพรรดิเสียนเฟิง (ปีค.ศ. 1853) กองทัพกบฏไท่ผิงเทียนกั๋วได้เข้ายึดเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น ภายหลังจากนั้น 10 ปีถัดมา เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นได้กลายเป็นศูนย์กลางทางการทหาร โดยสงครามอันยาวนานได้ทำลายโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจิ้งเต๋อเจิ้นจนหมดสิ้น ซึ่งทำให้เหล่าคนงานเตาเผาต้องดิ้นรนหาทางอื่นหรือออกจากบ้านเกิดเพื่อหาเลี้ยงชีพ

ในปีที่ 3 ของจักรพรรดิถงจื้อ (ปีค.ศ. 1864) กรมวังได้รับความไว้วางใจให้สร้างโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงขึ้นใหม่บนพื้นที่เก่าที่เคยถูกทำลาย และเริ่มดำเนินการผลิตอีกครั้งในช่วงปลายปีขณะนั้น ปีถัดมาในเดือนสิงหาคม การเผาผลิตเครื่องเคลือบเตาหลวงชุดแรกได้เสร็จสิ้นลงและได้ทำการส่งไปยังปักกิ่งเพื่อมอบให้กับกรมคลัง โดยต้นแบบของเครื่องเคลือบทั้งหมดโดยพื้นฐานเป็นการดัดแปลงจากราชวงศ์ก่อนๆ หากแต่มีความแตกต่างในด้านของสีเคลือบและการตกแต่ง (Zhang, 2019)

รัชสมัยกวางซู่ที่ 30 (ปีค.ศ. 1904) จักรพรรดิรับสั่งให้ยกเลิกการผลิตเครื่องเคลือบในโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ต่อมาในปีที่ 33 ของจักรพรรดิ กวางซู่ (ปี 1907) โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้มาอยู่ภายใต้บริษัทอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเจียงซี และถูกแต่งตั้งให้เป็นโรงงานหลักของบริษัทซึ่งมีโรงงานสาขาอยู่ที่ Poyang แม้ว่าบริษัทจะมีลักษณะเชิงพาณิชย์ หากแต่ยังคงเผาผลิตเครื่องเคลือบเตาหลวงให้กับราชวงศ์ ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็นการสืบเนื่องของการปฏิรูประบบโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง (Wang, 2004)

2.4 สิ้นสุดราชวงศ์ชิง

ในปีที่ 3 ของจักรพรรดิเซวียนถ่ง (ปีค.ศ. 1911) การปฏิวัติซินไฮ่ได้นำมาซึ่งการล่มสลายของราชวงศ์ชิง บริษัทอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเจียงซีจึงไม่ได้ผลิตเครื่องเคลือบสำหรับราชวงศ์อีกต่อไป และส่งผลให้โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงซึ่งมีอายุมากกว่า 540 ปีได้กลืนหายไปใต้ม่าน้ำทอद्यาวแห่งประวัติศาสตร์ (Wang, 2004)

เพื่อให้เห็นพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์ชิงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้จัดระเบียบและบันทึกเหตุการณ์สำคัญในตารางที่ 2-2 ตามลำดับเวลาดังนี้

ตารางที่ 2-2 พัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์ชิง

ระยะพัฒนาการ	รัชสมัย	ช่วงเวลา	เหตุการณ์สำคัญ
การกลับมาเฟื่องฟู	ซุ่นเจิ้ง	ค.ศ. 1644-1661	1. ปีที่ 8 ของจักรพรรดิซุ่นเจิ้ง (ปีค.ศ. 1651) เริ่มมีการบันทึกถึงการเผาผลิตโถมังกรเพื่อเป็นเครื่องบรรณาการที่เจียงซี สามารถอนุมานได้ว่าช่วงเวลาของการฟื้นฟูการผลิตโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในราชวงศ์ชิงอย่างช้าไม่เกินปีที่แปดของจักรพรรดิซุ่นเจิ้ง 2. ในรัชสมัยซุ่นเจิ้ง โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้รับคำสั่งให้ทำการเผาผลิตโถมังกรหลงกั่งและแผ่นร้ว หากแต่การผลิตทั้ง 2 ครั้งไม่ประสบผลสำเร็จ 3. ปีที่ 12 ของจักรพรรดิคังซี (ปีค.ศ. 1673) ได้เกิดกบฏสามเจ้าคักดีนา โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้รับความเสียหาย 4. การจัดการโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงยังคงใช้ตามระบบหลังช่วงจักรพรรดิเจียจิ้งแห่งราชวงศ์หมิง โดยหน้าที่การกำกับดูแลยังคงเป็นของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น รวมถึงรูปแบบการผลิต “หลวงจ้างเอกชนเผา” 5. ราชวงศ์ชิงเป็นต้นมาไม่มีบันทึกว่าชั้นที่ได้รับมอบหมายมาดูแลโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง
	คังซี	ค.ศ. 1662-1679	
ยุคทอง		ค.ศ. 1680-1722	1. รัชสมัยที่ 19 ของจักรพรรดิคังซี (ปีค.ศ. 1680) ได้มีคำสั่งให้ส่งเจ้าหน้าที่กรมครัวเรือนและเจ้าหน้าที่กรมโยธาธิการไปยังโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเพื่อจัดการและดูแลงานผลิต 2. เทคโนโลยีการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงก้าวหน้าอย่างมาก การตกแต่งมีความประณีตมากขึ้น และค่อยๆ สรรค์สร้างเป็นเทคนิคใหม่ๆ อาทิเช่น เทคนิคการแยกน้ำ เครื่องเคลือบทองแดง อุณหภูมิสูง เครื่องเคลือบผ้าเหลือง เครื่องเคลือบเงินใด้ 3. Zang Yingxuan และ Lang Tingji เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบที่มีผลงานโดดเด่นที่สุด เตาเผาฉางเหยามีชื่อเสียงในด้านการลงสีเคลือบหลากสีล้วน เตาเผาหลงเหยาโดดเด่นด้านการผลิต “เคลือบสีแดงหลวงหยาว”

ยุคเสื่อมถอย	หย่งเจิ้ง	ค.ศ.1723-1735	1. Nian Xiyao เป็นหัวหน้าควบคุมโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงที่มีผลงานโดดเด่น โดยดัดแปลงรูปแบบดั้งเดิมและนำเสนอความสง่างาม 2. รัชสมัยที่ 6 ของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง (ปีค.ศ. 1728) Tang Ying ถูกส่งไปยังโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจิ่งเต๋อเจินเพื่อช่วย Nian Xiyao 3. เปลี่ยนชื่อโรงงานเครื่องเคลือบหลวงเป็นโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง 4. ในรัชสมัยหย่งเจิ้งปีที่13 (ปีค.ศ. 1735) Tang Ying ได้เขียน“พงศาวดารเถาเฉิง” เป็นข้อมูลอ้างอิงสำคัญแก่การวิจัยโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงสำหรับคนรุ่นหลัง
	เฉียนหลง	ค.ศ.1736-1775	1. เริ่มต้นรัชสมัยเฉียนหลง (ปีค.ศ. 1736) Tang Ying ได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง 2. รัชสมัยเฉียนหลงที่ 8 (ปีค.ศ. 1743) เพื่อตอบสนองความชื่นชอบต้องการของจักรพรรดิที่มีต่อการผลิตเผาเครื่องเคลือบเซรามิก Tang Ying ได้เขียนรวบรวมเป็นหนังสือ “ภาพลำดับวิถีทางการทำเครื่องเคลือบ” ซึ่งเป็นเนื้อหาสรุปถึงศิลปหัตถกรรมและขั้นตอนของการผลิตเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจินที่ครอบคลุมและเป็นระบบ 3. Tang Ying ได้มีการคิดค้นนโยบายที่เอื้อต่อการพัฒนามากมาย อาทิ การสร้างระบบช่วยผลิต ปฏิรูปแรงงาน กำหนดมาตรฐานระบบ “หลวงจ่าเอกชนเผา” ปฏิรูประบบการขนส่ง
	เฉียนหลง	ค.ศ.1776-1795	1. รัชสมัยเฉียนหลงปีที่43(ปีค.ศ.1778) เจ้าหน้าที่ควบคุมการผลิตโรงงานเครื่องเคลือบหลวงไม่ได้มาจากกรงวังหรือโยธาธิการแต่ถูกแทนที่ด้วยการกำกับดูแลจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรจีวเจียง 2. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ช่วยผลิตในโรงงานได้ถูกยกเลิก 3. เกิดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร
	เจียซิง	ค.ศ.1796-1820	1. ประเภทและจำนวนเครื่องเคลือบเซรามิกที่ผลิตโดยโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงนั้นน้อยกว่าในสมัยจักรพรรดิเฉียนหลงเป็นอย่างมาก
	เต้ากวาง	ค.ศ.1821-1850	1. ขาดแคลนแรงงานฝีมือ ไม่มีผู้สืบทอด มาตรฐานการผลิตลดลง

	เสียนเฟิง	ค.ศ.1851-1861	1. กองทัพกบฏไผ่ผิงเทียนกั้วได้เข้ายึดตั้งต่อเงิน ทำให้โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงต่อเงินถูกทำลายจนหมดสิ้น เหล่าคนงานเตาเผาต้องดิ้นรนหาทางอื่นหรือออกจากบ้านเกิดเพื่อหาเลี้ยงชีพ
	ถงจื้อ	ค.ศ.1862-1874	1. รัชสมัยถงจื้อที่3 (ปีค.ศ. 1864) กรมวังได้สร้างโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงขึ้นใหม่และเริ่มดำเนินการผลิตอีกครั้ง 2. เนื่องจากขาดแคลนแรงงานฝีมือ ถึงแม้เครื่องเคลือบจะยังคงรูปแบบดั้งเดิม แต่ก็มี ความแตกต่างในด้านของสีเคลือบและการตกแต่ง
	กวงซวี	ค.ศ.1875-1908	1. รัชสมัยกวงซวีที่30 (ปีค.ศ. 1904) จักรพรรดิรับสั่งให้ยกเลิกการผลิตเครื่องเคลือบในโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง 2. รัชสมัยกวงซวีที่33 (ปี 1907) โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้มาอยู่ภายใต้บริษัทอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเจียงซี แม้ว่าบริษัทจะมีลักษณะเชิงพาณิชย์ หากแต่ยังคงเผาผลิตเครื่องเคลือบเตาหลวงให้กับราชวงศ์
สิ้นสุดราชวงศ์ชิง	เซวียนถ่ง	ค.ศ.1909-1911	1. รัชสมัยเซวียนถ่งที่3 (ปีค.ศ. 1911) การปฏิวัติซินไฮ่ได้นำมาซึ่งการล่มสลายของราชวงศ์ชิง ประวัติศาสตร์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้สิ้นสุดลง

หลังจากนั้น การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและสังคมทำให้โบราณสถานที่เกี่ยวข้องของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงค่อยๆ พังทลายลง พื้นที่ที่โรงงานตั้งอยู่นั้นค่อยๆ ถูกปกคลุมไปด้วยสถาบันและอาคารใหม่ๆ อดีตโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงก็ถูกกลืนเลื่อนไปด้วยเช่นกัน จนกระทั่งปี ค.ศ. 1979 การขุดค้นระหว่างโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานบริเวณทิศตะวันออกของภูเขาจูลาน ทำให้เห็นเศษกระเบื้องจำนวนมาก นักโบราณคดีจึงดำเนินการขุดค้นทันทีและเป็นการค้นพบที่สำคัญ ซึ่งเจ้าหน้าที่คุ้มครองโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมได้เห็นถึงความสำคัญของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงอีกครั้ง และยังสามารถเริ่มต้นงานอนุรักษ์ทางโบราณคดี ปัจจุบันโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ถูกบูรณะสร้างขึ้นในอุทยานแหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งถูกบูรณาการเป็นศูนย์วิจัย ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์นันทนาการ เป็นต้น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจวิธีการส่งเสริมการแบ่งปันคุณค่าทางสังคมของมรดกทางวัฒนธรรมให้ดีขึ้นผ่านการศึกษาด้านการท่องเที่ยว และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวในอุทยาน

3. ความสำคัญของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงที่มีต่อเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น

สำหรับเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นแล้ว การก่อสร้างขึ้นของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในราชวงศ์หมิงและการสืบสานของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในราชวงศ์ชิงได้มีบทบาทและคุณค่าที่สำคัญในช่วงต้นการพัฒนาการของเมืองนี้คือ เครื่องเคลือบสร้างเมือง จากนั้นมีชื่อเสียงจากเครื่องเคลือบเช่นกัน และเป็นหนึ่งในไม่กี่เมืองของประเทศจีนที่ใช้อุตสาหกรรมเดียวในการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจของสังคม แต่ถึงแม้ว่าที่นี่จะมีการสร้างองค์การจัดการการผลิตเครื่องเคลือบทั่วประเทศตั้งแต่สมัยราชวงศ์หยวน กระทั่งราชวงศ์หมิงตอนต้น แต่โรงงานเผาที่ถวายเป็นเครื่องเคลือบแก่ราชวงศ์ไม่ใช่เพียงที่นี้แห่งเดียว อ้างอิงจากการบันทึกทางโบราณคดีพบว่า ในเวลานั้นนอกจากจิ้งเต๋อเจิ้นแล้วยังมีโรงงานเตาเผาเตาเผาหลงฉวน เมืองฉู่โจว เตาเผาผิงเฉิง เมืองสือโจว เตาเผาจวินถาย เมืองจวินโจว และเตาเผาฉู่หยาง เมืองเจิ้งตั้ง ทั้งหมด 5 ที่ (Wang, 2001)

จากการขยายตัวที่ละน้อยของขนาดโรงงานเครื่องเคลือบหลวงในราชวงศ์หมิง ระบบการผลิตมีปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และการกำกับดูแลตามเจตจำนงของจักรพรรดิ การพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบในจิ้งเต๋อเจิ้นได้รับอิทธิพลและได้จัดตั้งแผนกระบวนแรงงานที่มีรายละเอียดมากขึ้นและการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ใหญ่ขึ้น ในหลายด้านเช่นความหลากหลายคุณภาพและการค้าเครื่องเคลือบได้รับการปรับปรุงพัฒนาอย่างมาก อิทธิพลของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของที่นี่เริ่มมีมากกว่าที่อื่น เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นจึงได้สร้างสถานะ “เมืองแห่งเครื่องเคลือบ” ขึ้นมาอย่างแท้จริง ช่วงปลายราชวงศ์หมิงได้ปรากฏระบบ “เตาหลวงพื้นบ้าน” ขึ้น แม้ว่าระบบอบคักดินาชนชั้นผู้ปกครองได้ทำการกดขี่ข่มเหงประชาชน แต่อีกนัยหนึ่งก็เป็นการกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคนิคการทำเครื่องเคลือบพื้นบ้านของจิ้งเต๋อเจิ้นเป็นอย่างมาก ทั้งลดลวดลายเครื่องเคลือบหลวง กระบวนการผลิตลดลวดลายการออกแบบรูปทรง เทคนิคการเผา ต่างได้สร้างอิทธิพลต่อการผลิตเครื่องเคลือบพื้นบ้านเรื่อยมา

จากการปฏิวัติครั้งใหญ่ของระบบโรงเผาเตาในราชวงศ์ชิงและอิทธิพลจากการยกเลิกทะเลเบียนช่างในชิงตอนต้น อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบพื้นบ้านในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นเข้าสู่ช่วงการพัฒนาที่รุ่งเรือง ช่างที่มีฝีมือสามารถผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกให้พร้อมกันทั้งโรงงานเตาเผาและเตาเผาพื้นบ้าน รูปแบบนวัตกรรม ลดลวดลายการประดับ รูปร่างรูปทรงจากโรงงานเตาเผาสามารถถ่ายทอดสู่เตาเผาพื้นบ้านได้โดยตรง สำหรับการเรียนรู้และเลียนแบบ ขณะเดียวกันการยกเลิกกฎหมายห้ามค้าทางทะเลในยุคปลายราชวงศ์ชิงทำให้การค้าขายเครื่องเคลือบของจิ้งเต๋อเจิ้นได้รับการพัฒนาดีขึ้น เครื่องเคลือบหลากสี เครื่องเคลือบสีมุก เครื่องเคลือบลายครามและเคลือบสีของชาวบ้านได้ขายออกเป็นจำนวนมาก กลายเป็นเสาหลักทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจิ้งเต๋อเจิ้น และด้วยการพัฒนาพื้นฐานทางวัตถุในตลาดอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทางจิตวิญญาณของผู้คนได้เพิ่มขึ้น ในด้านการตกแต่ง รูปแบบนั้นผู้ผลิตเครื่องเคลือบพื้นบ้านได้ให้ความสำคัญกับความต้องการทางลักษณะศิลปะมากขึ้น ผลักดันให้ผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบไปถึงศิลปะขั้นสูงกว่าเดิม สามารถสร้างความพึงพอใจ

อีกทั้งในช่วง ปีค.ศ. 1972 มีสองเหตุการณ์สำคัญที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของการพัฒนาที่ยั่งยืน ประการแรกคือการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ที่จัดขึ้นที่กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดนได้หยิบยกและร่างผ่าน “การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมนุษย์” ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นการยืนยันถึงการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์ โดยเรียกร้องให้รัฐบาลและประชาชนทุกประเทศร่วมมือร่วมใจเพื่อปกป้องและปรับปรุงสิ่งแวดล้อม นำเข้าสู่ยุคใหม่ของการปกป้องสิ่งแวดล้อมในสังคม ประการถัดมาคือการเผยแพร่รายงานการวิจัย “ขีดจำกัดสูงสุดของการเติบโต” ฉบับแรกของ Club of Rome โดยในรายงานได้มีการกล่าวถึงแนวคิดสำคัญของ “การเติบโตอย่างยั่งยืน” และ “ความสมดุลของโลก” บนพื้นฐานปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรของมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดเป็นอิทธิพลสำคัญภายหลังการวิเคราะห์ในเวลาต่อมา โดยแนวคิด “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงเวลานี้และก่อให้เกิดเป็นกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปทั่วทุกมุมโลก (Wan, 2004)

ใน ปีค.ศ.1987 โลกกรรมาธิการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (WCED) ได้เผยแพร่รายงานผลกระทบระดับโลกเรื่อง “อนาคตร่วมกันของพวกเรา” ในการประชุมครั้งที่ 8 ที่กรุงโตเกียว โดยในรายงานดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 ส่วนเพื่อหารือเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาของโลกในขณะนั้น อีกทั้งยังนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” อีกด้วย นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของนอร์เวย์ โกร ฮาร์เลม บรุนด์ตันด์ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการในขณะนั้นได้กล่าวเนื้อหาในรายงานบางส่วนว่า “การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นพื้นฐานของปรับใช้และการพัฒนาร่วมกันในด้านสังคม เศรษฐกิจ ประชากร ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ทั้งเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่กระทบต่อโครงสร้างความสามารถที่จำเป็นต่อคนรุ่นหลัง” (WCED, 1987) ซึ่งแนวคิดนี้ต่อมาได้รับการยอมรับและการสนับสนุนอย่างกว้างขวางในประชาคมระหว่างประเทศ (Wan, 2004)

ในการอภิปรายและการวิจัยรุ่นหลัง มีองค์กรหรือบุคคลจำนวนมากที่พยายามกำหนดนิยามใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยมุมมองต่างๆ แม้ว่าคำจำกัดความเหล่านี้จะแตกต่างกัน แต่แนวคิดสำคัญของคำเหล่านี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานเดียวกัน หากพิจารณาจากมุมมองเนื้อหาเหล่านี้ได้ว่า ศูนย์แนวความคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนยังคงเป็นการพัฒนา หากแต่มีความแตกต่างจากรูปแบบการพัฒนาดั้งเดิมที่แสวงหาแต่เพียงการเพิ่มขึ้นทางเศรษฐกิจเท่านั้น การพัฒนาอย่างยั่งยืนเน้นย้ำอย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์พื้นฐานสองประการคือความสัมพันธ์ระหว่าง “คนกับธรรมชาติ” และ “คนกับคน” อีกทั้ง ยังสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติด้วยรูปแบบการปรับใช้และพัฒนาร่วมกัน รวมไปถึงการรักษาสมดุลที่ดีด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจและการรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเท่าเทียมและความมั่นคงอย่างยั่งยืนต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ด้วยบนพื้นฐานนี้ สำหรับแนวความคิดอื่นๆ สามารถสรุปได้ 3 ประการ ได้แก่ ระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและสังคมยั่งยืน

1.2 แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้กระตุ้นให้เกิดความสนใจและการอภิปรายในแวดวงการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ผู้คนเริ่มตระหนักว่าการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่อาศัยเพียงสิ่งแวดล้อมสามารถสร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมได้ง่าย การท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องนำระบบทฤษฎีการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาในด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงได้ถือกำเนิดขึ้น นับแต่นั้นมา เหล่านักวิชาการต่างได้เริ่มทำการศึกษาทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติจำนวนมาก อีกทั้งยังนำเสนอแนวคิดและรูปแบบต่างๆ เพื่อเพิ่มคุณค่าเนื้อหาการพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านการท่องเที่ยวให้สมบูรณ์ขึ้น ซึ่งเป็นการผลักดันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไปสู่ยุคใหม่

การประชุมนานาชาติ Globe'90 ที่จัดขึ้นในแคนาดา ปีค.ศ.1990 ได้ทำการสรุปภาพรวมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ครอบคลุมมากขึ้น ทั้งยังทำการอธิบายโดยละเอียดเกี่ยวกับระบบเป้าหมายซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประการคือ ประการแรก เสริมสร้างความตระหนักในการปกป้องสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ในกระบวนการท่องเที่ยว ประการถัดมา ผลักดันความเท่าเทียมในกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ภูมิภาค และระหว่างรุ่น ประการที่สาม ปรับปรุงคุณภาพการดำรงชีวิตของผู้คนในเขตแหล่งท่องเที่ยว ประการที่สี่คือ ยกระดับด้านบริการในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยว ประการสุดท้าย การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวควรเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญที่สุด นอกจากนี้ ในที่ประชุมยังได้กำหนดทฤษฎีพื้นฐานและกรอบการทำงานสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และด้วยภายหลังการมีโครงสร้างพื้นฐานที่สมบูรณ์ คลื่นลูกใหม่ของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ริเริ่มขึ้นไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว (Wang, 2006)

ใน ปีค.ศ.1993 องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ได้ให้คำจำกัดความอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า แก่นแท้สำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนคือรูปแบบการพัฒนาทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีจุดประสงค์หลักเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง สามารถทำให้ผู้คนในชุมชนท้องถิ่นสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้โดยผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว และในขณะที่พัฒนาการท่องเที่ยวยังให้ความสำคัญต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยวต่างต้องพึ่งพา นอกจากนี้ สื่อพิมพ์ Journal of Sustainable Tourism ซึ่งเผยแพร่ในอังกฤษขณะนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้มีมาตรฐานและความเป็นระบบมากยิ่งขึ้น (Wan, 2004)

ในเดือนเม.ย. ปีค.ศ. 1995 องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNCP) และองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ได้ร่วมกันจัด “การประชุมโลกว่าด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน” ที่ประเทศสเปน โดยมีตัวแทนเข้าร่วมกว่า 600 คนจาก 75 ประเทศและภูมิภาคต่างๆ การประชุมครั้งนี้ได้ร่างผ่าน “กฎบัตรการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน” ซึ่งเป็นการชี้แจงถึงบทบาทและตำแหน่งของแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านพัฒนาการท่องเที่ยว เน้นย้ำความหวังให้สร้างพันธมิตรที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การท่องเที่ยวสร้างความรับผิดชอบต่อมรดกร่วมกันของมนุษยชาติมากขึ้น พร้อมนำเสนอหลักการและเป้าหมายของแนวคิดเพื่อเป็นข้อเสนอให้กับการจัดการท่องเที่ยวทั่วโลก เนื้อหาส่วนมากในหลักการและวัตถุประสงค์นี้ได้สร้างแหล่งอ้างอิงที่สำคัญให้กับการศึกษาและสร้างการจัดการ (Wan, 2004) ดังนี้

- 1) เนื้อหาของการพัฒนาที่ยั่งยืนกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในเดียวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยของมนุษย์ ความสัมพันธ์แบบสมดุลของทั้งสองทำให้สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆมีเอกลักษณ์สำคัญของตัวเอง ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการสร้างรูปแบบการจัดการนั้นคือวิธีการทำให้สิ่งเหล่านี้เป็นหนึ่งเดียวกัน
- 2) เมื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว จำเป็นต้องเข้าใจในมรดกวัฒนธรรม กิจกรรมทางสังคมและประเพณีดั้งเดิมในท้องถิ่นอย่างถ่องแท้ ให้ความสนใจกับการอนุรักษ์อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยว หลักการนี้มีบทบาทสำคัญในการจัดเอกสารและการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยนี้ และยังแสดงว่าในการสร้างรูปแบบการจัดการควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก
- 3) การอนุรักษ์และประเมินทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเป็นพื้นที่ความร่วมมือพิเศษ ขอบเขตความร่วมมือพิเศษนี้ควรรวบรวมนำความร่วมมือที่มีประสิทธิผลและแนวทางการจัดการเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งในที่นี้รวมไปถึงแนวทางนวัตกรรมทางเทคโนโลยีแบบใหม่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้นใหม่และแพลตฟอร์มข้อมูลอย่างแข็งขันเมื่อขยายการตีความและแสดงช่องทางและออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว
- 4) กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวและเป้าหมายหลักของแผนการ ซึ่งควรรักษาคุณภาพในสถานที่เที่ยวนั้นๆและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ รูปแบบการจัดการที่สร้างขึ้นในบทความนี้เป็นเพียงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้เป็นเป้าหมายสูงสุด
- 5) โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดควรมีส่วนช่วยในการยกระดับการดำรงชีวิตของผู้คน ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมและส่งผลดี และส่งผลดีต่อสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม หลักการนี้จะป็นดัชนีการประเมินที่สำคัญเมื่อดำเนินการประเมินผลตอบรับเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการที่สร้างขึ้น

6) รัฐบาล หน่วยงานของรัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชนที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมควรสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดตั้งเครือข่ายข้อมูลแบบเปิดสำหรับการ แลกเปลี่ยนข้อมูล การดำเนินการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และการเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยวและ สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ความตั้งใจดั้งเดิมของการศึกษาครั้งนี้เพื่อสร้างเวทีแลกเปลี่ยนและแลกเปลี่ยน วัฒนธรรมกับนักท่องเที่ยวก็เป็นไปตามหลักการนี้เช่นกันขณะเดียวกัน เพื่อส่งเสริมการรวมตัวกันของ การท่องเที่ยวและกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน การประชุมใหญ่ครั้งนี้ยังได้แนบ "แผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน" ไว้ท้ายภาคผนวกของกฎบัตร ทั้งยังชี้แจงอย่างชัดเจนถึงในการ ดำเนินการยกระดับด้านต่างๆ เช่นการประเมินการท่องเที่ยว การกำหนดแผนพัฒนา หรือบทบาทของ ผู้เข้าร่วม ฯลฯ ควรคำนึงและเคารพในข้อปฏิบัติ ประการถัดมา เพื่อให้ประเทศต่างๆ มีเวที แลกเปลี่ยนสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์กรระหว่างประเทศจึงได้เริ่มจัดการประชุม ระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของ ประเทศต่างๆ และช่วยประสานงานพร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในระดับโลก

ในการประชุมพิเศษครั้งที่เก้าของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปีค.ศ.1997 องค์กร การท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) สภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (WTTC) และ องค์กรสากลโลก (EC) ได้ร่วมยื่น "การประชุมวาระที่ 21 ว่าด้วยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว" โดย เอกสารฉบับนี้ได้กำหนดแผนปฏิบัติการและตัวชี้วัดการประเมินที่ละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว สำหรับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรการจัดการ กลุ่มอุตสาหกรรม และบริษัทท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน ยังให้คำจำกัดความใหม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอีกด้วยว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนเป็นการปกป้องและเพิ่มโอกาสด้านการท่องเที่ยวในอนาคตที่มาพร้อมกับการตอบสนองความ ต้องการของนักท่องเที่ยวสมัยใหม่และสถานที่ท่องเที่ยว และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้จึงจำเป็นต้องมี การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการบรรลุถึงความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม กระบวนการ ทางนิเวศวิทยาพื้นฐาน ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบการช่วยชีวิต ในขณะที่ยังคงตอบสนอง ต่อความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพของผู้คน

นอกจากนี้ องค์กรสหประชาชาติ (UN) ยังเคยให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการพัฒนาการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งตีพิมพ์ผ่านวารสาร "Managing Sustainable Tourism Development" ในปีค.ศ.2001 ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาด้านท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มี การส่งผลในระยะยาวและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จของกิจกรรมทางสังคม และเศรษฐกิจ ตลอดจนไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเกิดความเสียหายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพ (Wen, 2017) นอกจากนี้ สื่อพิมพ์ดังกล่าวยังชี้ถึงแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วย ความระมัดระวัง ขจัดความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางเพศสภาพ ปรับปรุงคุณภาพชีวิตในแหล่ง ท่องเที่ยว อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบช่วยชีวิตของแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

เคารพประเพณีและวัฒนธรรมในพื้นที่ อนุรักษ์วัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น ส่งเสริมการนำรูปแบบการจัดการฉบับร่างขึ้นเพื่อการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถการตัดสินใจในพื้นที่

สำหรับคำจำกัดความที่กำหนดโดยองค์ระหว่างประเทศเหล่านี้ เหล่านี้กวีวิชาการจึงมีข้อคิดเห็นที่ต่างกันไปตามมุมมองของตน ดังนั้นเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงยังไม่มีคำอธิบายที่เหมือนกันเป็นบรรทัดฐาน อีกทั้งในกระบวนการของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้วยการยกระดับด้านการตระหนักรู้ของผู้คนที่มีต่อสังคมและธรรมชาติ ตลอดจนการปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิตในระดับวัตถุและจิตวิญญาณของผู้คนก็ต่างพัฒนาระดับต่อเนื่อง จึงส่งผลให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้รับการเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขดังกล่าว แต่สิ่งที่สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนคือ ในการวิจัยของสาขาที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนถือเป็นแนวคิดพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีแนวปฏิบัติอันเป็นรูปธรรมในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ย้ำถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวว่าควรดำเนินการด้วยมุมมองระดับโลก ยึดมั่นในแนวคิดเรื่องความเสมอภาค บรรลุระบบนิเวศอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจยั่งยืนและสังคมยั่งยืนด้วยการจัดการที่เป็นระบบและการพัฒนาด้านการประสานงาน และตอบสนองต่อผลประโยชน์ทั้งสามด้านได้แก่สิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นไปพร้อมกับการรับประกันของผลประโยชน์ที่ได้ว่าจะไม่ส่งผลเสียต่อคนรุ่นหลังในอนาคต

1.3 หลักการจัดการของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เราจะนำการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ผสานกันเป็นองค์รวม ทั้งมุ่งมั่นที่จะบรรลุการพัฒนาาร่วมกันระหว่างองค์ประกอบทั้งสามด้าน ได้แก่เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดรายได้เบ็ดเสร็จอย่างสูงสุดและต่อเนื่อง ซึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ เราจำเป็นต้องเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานบางประการ คือ ประเด็นหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นคือการพัฒนา การยกระดับเศรษฐกิจในภูมิภาคและการส่งเสริมการพัฒนาทางสังคม ล้วนต่างเป็นเป้าหมายที่สำคัญในทางปฏิบัติ อีกทั้งเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาคือเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้คน เพิ่มความสุขให้กับพวกเขาเหล่านั้น ซึ่งรวมไปถึงผู้คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนพื้นฐานสำหรับการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนขึ้นอยู่กับการพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์ใหม่อย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่การอนุรักษ์เพียงอย่างเดียว สำหรับการผลิตนวัตกรรมสร้างสรรค์ใหม่ไม่เพียงหมายถึงการนำมาประยุกต์ใช้ในเทคโนโลยีวิศวกรรมและวิทยาศาสตร์ธรรมชาติเท่านั้น หากแต่ครอบคลุมถึงนวัตกรรมเชิงทฤษฎีในด้านองค์ความรู้ทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รูปแบบแนวคิดเหล่านี้ที่ปรากฏในการจัดการการพัฒนา กล่าวคือรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวได้เปลี่ยนจากการพัฒนาแบบวงกว้างมาเป็นการพัฒนาแบบรวมที่หนาแน่นขึ้น โดยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการแสวงหาผลประโยชน์องค์รวมด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากการเพิ่มจำนวนปริมาณเป็น

รูปแบบผลประโยชน์ที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวยังให้ความสำคัญกับเนื้อหาความหมายทางวัฒนธรรม การยกระดับเนื้อหาทางเทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการเข้าร่วม และการสัมผัสประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว และเปลี่ยนประเภทผลิตภัณฑ์จากการท่องเที่ยวแบบเยี่ยมชมสถานที่แบบอย่างเดียวเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบเชิงรุกและการเที่ยวด้วยตนเองที่หลากหลาย ในกระบวนการสร้างแบบรูปแบบการจัดการในการวิจัยนี้ ต้องสนับสนุนแนวคิดเหล่านี้และรวบรวมไว้ในการจัดการให้ดียิ่งขึ้น

สำหรับรายละเอียดการปฏิบัติ จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรการและหลักการแนวคิดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1) การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ในรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิม มักจะมีการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวมากเกินไปเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดปริมาณการรองรับการท่องเที่ยวที่ล้นเกินไป และท้ายที่สุดจะเกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและสูญเสียวัฒนธรรมในสถานที่ท่องเที่ยวและพื้นที่โดยรอบซึ่งยากต่อการแก้ไขฟื้นฟู อีกทั้งยังเป็นบ่อนทำลายความยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนั้นเป้าหมายของการพัฒนาที่เหมาะสมคือการรักษาความสมบูรณ์และความถูกต้องของสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวเกิดการดึงดูดต่อเนื่องแก่นักท่องเที่ยว (Wan, 2004)

2) การจัดการทางวิทยาศาสตร์สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวและการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการได้รับผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง การจัดการทางวิทยาศาสตร์เป็นกุญแจสำคัญในการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งรวมไปถึงการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างละเอียด การศึกษาศักยภาพของสิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว การเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม อีกทั้งช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัย (Wan, 2004) สำหรับการดำเนินการให้การศึกษาเชิงลึกเพื่อถ่ายทอดแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนไปยังกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้ธุรกิจท่องเที่ยว พนักงานภาคท่องเที่ยว ตลอดจนผู้ที่อาศัยในชุมชนและนักท่องเที่ยวสามารถเกิดความรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างดี ปรับปรุงรูปแบบพฤติกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3) ให้ความสำคัญกับหน้าที่ประสานงานของรัฐบาลอย่างเต็มที่ แน่ใจว่ามีข้อขัดแย้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวมุ่งเน้นที่การแสวงหากำไรทางเศรษฐกิจ ปรับปรุงวิถีชีวิตผู้คน เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาด้านทรัพยากรเพื่อเพิ่มการดึงดูดด้านการท่องเที่ยว ในขณะที่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมุ่งเน้นไปที่การปกป้องระบบนิเวศน์ รักษาสมดุล วางแผนทางด้านวิทยาศาสตร์และใช้หลักเหตุผลในการควบคุมการถ่ายโอนสืบทอดด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งและจัด

ผลกระทบด้านลบระหว่างทั้งสองนี้ จึงจำเป็นอาศัยการควบคุมระดับมหภาคจากรัฐบาล โดยเฉพาะ การกำหนดนโยบายต่างๆ ดังนั้นในการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงมักมีการ วิเคราะห์ถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องด้วย โดยมีเหตุผลพื้นฐานคือ เมื่อเปรียบกับธุรกิจการท่องเที่ยว ชาวบ้านในชุมชนและนักท่องเที่ยวเหล่านี้ รัฐบาลมีความรู้และความเข้าใจในด้านการพัฒนาของพื้นที่ ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของตนได้ครอบคลุมมากกว่า จึงควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวและ ประสานงานอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ในประเด็นความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว การบริหารงาน ประจำวันและการรับมือเหตุฉุกเฉินของรัฐบาลถือเป็นหลักสำคัญโดยตรงสำหรับการรักษาความมั่นคง ในภูมิภาค เช่นเดียวกับเมื่อเผชิญกับผลกระทบอย่างใหญ่หลวงจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 มีเพียงรัฐบาลเท่านั้นที่จะควบคุม ประสานงานได้อย่างเต็มที่ โดยเมื่อประชาชนเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกัน ทั้งได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากภาคอุตสาหกรรม จึงจะสามารถป้องกันและควบคุมการ แพร่ระบาดอย่างมีประสิทธิภาพ และนำมาซึ่งการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว

2. แนวคิดและหลักการของการแสดงมรดกทางวัฒนธรรม

การแสดงมรดกทางวัฒนธรรมถือเป็นส่วนสำคัญของงานอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ทั้ง เป็นประเด็นที่น่าสนใจในแวดวงการศึกษาวิจัยด้านการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม ในเอกสารระหว่าง ประเทศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องช่วงแรก โดยทั่วไปจะอธิบาย “การตีความ” และ “การจัดแสดง” ว่าเป็นการเรียนรู้และการเผยแพร่ที่ขยายขอบเขตมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นมาตรการที่จำเป็นยิ่งต่อ การเสริมสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดก อาทิเช่น “กฎบัตรเฮเธนส์ เพื่อการฟื้นฟูอนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์” ซึ่งผ่านการรับรองในปีค.ศ.1931 ได้เน้นย้ำถึงบทบาท ของการเรียนรู้ในกระบวนการอนุรักษ์ โดยเชื่อว่า “สิ่งการันตีที่น่าเชื่อถือที่สุดในการอนุรักษ์อนุสรณ์ สถานและผลงานศิลปะคือการได้รับความชื่นชมยินดีจากสาธารณชน โดยมาตรการที่เหมาะสมของ หน่วยงานภาครัฐจะสามารถยกระดับอารมณ์เหล่านี้ได้อย่างมาก” ซึ่งการอธิบายนี้ยังถูกเชื่อว่าเป็น ต้นแบบในการกำหนดแนวคิดการตีความและการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรม

ทั้งนี้ ในเอกสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมจำนวนมาก อาทิ “ข้อเสนอว่าด้วยการอนุรักษ์วัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรมชาติระดับชาติ” “ข้อเสนอว่าด้วยการ คุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่เคลื่อนย้ายได้” “อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม รัฐภาคีได้นำ” เป็นต้น ต่างล้วนมีการใช้สำนวนต่างๆ เช่น “มาตรการที่ดำเนินการได้ทั้งหมด” “ขั้นตอน ที่เป็นไปได้ทั้งหมด” “วิธีที่ใช้ได้ทั้งหมด” ฯลฯ เพื่ออ้างถึงการตีความและการจัดแสดงมรดกทาง วัฒนธรรม ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อแสดงและถ่ายทอดคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมสู่สาธารณชนโดยผ่าน รูปแบบภายนอก อีกทั้งให้ความรู้แก่สาธารณชนเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม กระตุ้นการตระหนักรู้ใน การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของสาธารณชน เพื่อให้มรดกทางวัฒนธรรมได้รับการอนุรักษ์ในวง กว้างและครอบคลุมครบด้านมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีเอกสารระหว่างประเทศบางฉบับที่กล่าวถึง

หลักการที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น “กฎบัตรเวนิส” ปีค.ศ.1964 และ “ข้อเสนอว่าด้วยการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมและคติชนวิทยา” ปีค.ศ.1989 โดยชี้ให้เห็นว่าเมื่อส่งเสริมความเข้าใจและการตระหนักรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม ควรมีความระมัดระวังเพื่อหลีกเลี่ยงการตีความที่ผิดไป (Bu, 2012)

ด้วยการพัฒนาของสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้ส่งผลให้ความหมายของการตีความและการจัดแสดงได้เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมทั้งได้รับการขยายและการพัฒนา โดยในเอกสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องบางฉบับได้เริ่มมีการจัดทำบทเฉพาะสำหรับการตีความและการอธิบายที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ตามที่ระบุในมาตรา 7 “นิทรรศการสื่อสารสนเทศ การบูรณะ” ของ “กฎบัตรเพื่อการอนุรักษ์และการจัดการมรดกทางโบราณคดี” ได้ชี้ให้เห็นถึงการแสดงมรดกทางโบราณคดีต่อสาธารณชนเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมความตระหนักรู้การอนุรักษ์ ทั้งยังเชื่อว่าการจัดแสดงและสื่อสารสนเทศเป็นการตีความที่ได้รับความนิยมตามสภาพการตระหนักรู้ในปัจจุบัน ซึ่งมีกำหนดช่วงเวลา จำเป็นต้องแก้ไขอยู่บ่อยครั้งและควรคำนึงถึงความหลากหลายของแนวทางการจัดแสดงอีกด้วย อีกตัวอย่างหนึ่งคือสำนวนในมาตรา 25 “การตีความ” ของ “กฎบัตรบาร์รา” ได้อธิบายไว้ว่า “ความหมายวัฒนธรรมในหลายสถานที่ไม่ใช่เรื่องที่จะพบเห็นได้ง่ายนัก จำเป็นต้องทำการตีความเพื่ออธิบาย ดังนั้น การตีความจึงควรมีส่วนช่วยต่อการสร้างความเข้าใจ ความบันเทิง และเหมาะสมทางวัฒนธรรม” (Bu, 2012)

ภายหลังการอภิปรายการวิจัยและบทสรุปเชิงปฏิบัติมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง กอปรกับภายใต้ความพยายามร่วมกันของประชาคมระหว่างประเทศและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เอกสารระหว่างประเทศเฉพาะด้านส่วนที่หนึ่งเกี่ยวกับการตีความและการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมใน “กฎบัตรว่าด้วยการตีความและการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรม” ได้รับการรับรองในการประชุมสมัชชาใหญ่สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (ICOMOS) ครั้งที่ 16 ในปีค.ศ.2008 โดยส่วนของบทนำในกฎบัตรได้กล่าวว่า การตีความสาธารณะ (เรียกอีกอย่างว่า “การเผยแพร่” “ประชาสัมพันธ์” “การจัดแสดง” “การตีความ”) เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งของกระบวนการอนุรักษ์ในขนาดใหญ่ขึ้น ทั้งนี้ โดยสาระสำคัญแล้วพฤติกรรมต่างๆ ของการอนุรักษ์มรดกต่างล้วนเป็นพฤติกรรมการตีความ การเลือกที่จะปกป้องอะไร แนวทางการปกป้องและแนวทางแสดงต่อสาธารณชนในโบราณวัตถุจำนวนมากและคุณค่าที่จับต้องไม่ได้ที่ยังคงหลงเหลืออยู่ทางสังคมและอารยธรรม สิ่งเหล่านี้หลอมรวมเป็นองค์ประกอบของการตีความมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งยังเป็นตัวแทนของการตัดสินใจคุณค่าในแต่ละรุ่น (Ren & Chen & Du, 2020)

ตามแนวคิดและความเข้าใจนี้ กฎบัตรฉบับนี้ได้กำหนดแนวคิดของ "การตีความ (Interpretation)" และ "การจัดแสดง(Presentation)"ไว้ว่า: “การตีความหมาย หมายถึงกิจกรรมที่เป็นไปได้ทั้งหมดซึ่งมุ่งยกระดับความตระหนักรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่สาธารณชน โดยกิจกรรมเหล่านี้อาจรวมถึง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การบรรยายสาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในและนอกสถานที่ โปรแกรมการเรียนรู้ กิจกรรมชุมชน การวิจัยต่อเนื่องเกี่ยวกับกระบวนการตีความ การอบรมและการประเมิน นอกจากนี้ การจัดแสดง หมายถึงเนื้อหาการตีความเผยแพร่ซึ่งมีการวางแผน การติดต่อโดยตรง ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกการจัดแสดงของมรดกทางวัฒนธรรมโดยผ่านข้อมูลการตีความ ทั้งนี้ ข้อมูลสามารถถ่ายทอดผ่านวิธีการทางเทคนิคที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงบอร์ดข้อมูล นิทรรศการพิพิธภัณฑ์ เส้นทางท่องเที่ยวที่ออกแบบอย่างดี การบรรยายและการเยี่ยมชม แอปพลิเคชันสื่อและเว็บไซต์ต่างๆ เป็นต้น” (Ren et al., 2020) จากคำจำกัดความนี้จะเห็นได้ว่า ความเชื่อมโยงระหว่างการตีความและการจัดแสดงเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างแยกออกไม่ได้ โดยสิ่งเหล่านี้ต่างได้หลอมรวมเป็นโครงสร้างระบบการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมอันกว้างใหญ่และมีความซับซ้อน

ในขณะเดียวกัน เพื่อให้แน่ใจว่าการตีความและการจัดแสดงมีบทบาทที่แน่ชัดในฐานะองค์ประกอบสำคัญต่องานอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม กฎบัตรยังได้เสนอหลักการพื้นฐานเจ็ดประการ(Ren et al., 2020) :

- (1) การเข้าถึงช่องทางและความเข้าใจ การตีความและการจัดแสดงควรส่งเสริมให้สาธารณชนเข้าถึงวัตถุและการตระหนักรู้ที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม
- (2) แหล่งข้อมูล การตีความและการจัดแสดงควรอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่รวบรวมโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แนวทางเชิงวิชาการและวัฒนธรรมอันดั้งเดิมที่ยังคงมีชีวิตซึ่งได้รับการยอมรับ
- (3) การให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมภูมิหลังและบริบททางวัฒนธรรม ในการตีความและการจัดแสดงควรคำนึงถึงบริบทการพัฒนาและสภาพแวดล้อมภูมิหลังทางสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และชาติในวงกว้างของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม
- (4) การรักษาความแท้จริง กระบวนการการตีความและการจัดแสดงแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมจำเป็นต้องเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของความแท้จริงใน "เอกสารนารา" (1994)
- (5) การวางแผนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นย้ำถึงการวางแผนตีความจำเป็นต้องเคารพ ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม อีกทั้งวัตถุประสงค์หลักควรรวมถึงความยั่งยืนทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

(6) การให้ความสนใจในความครอบคลุมและความยืดหยุ่น การตีความและการจัดแสดง แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมต้องเป็นผลจากความร่วมมือที่มีความหมายระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้านมรดก เจ้าภาพและชุมชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

(7) ความสำคัญของการวิจัย การอบรมและการประเมิน โดยการวิจัย การอบรมและการประเมินอย่างต่อเนื่องเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สำคัญยิ่งของการตีความแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม จากหลักการทั้งเจ็ดนี้ ขณะศึกษาการตีความและการแสดงมรดกทางวัฒนธรรมในอุทยาน โบราณคดีแห่งชาติเตาหลงนั้น ควรให้ความสนใจกับความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การพัฒนา และบริบททางวัฒนธรรมของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น และผนวกเข้าไปในการตีความและการนำเสนออุทยาน โบราณคดีแห่งชาติเตาหลง ขณะที่เรื่องราวทางวัฒนธรรมและอธิบายความรู้ด้านมรดกแก่นักท่องเที่ยว เนื้อหาที่เกี่ยวข้องควรได้รับการอ้างอิงทางวิทยาศาสตร์และเอกสารทางประวัติศาสตร์ และความถูกต้องควรเป็นหลักการพื้นฐานที่สุด ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยจะร่วมมืออย่างจริงจังกับผู้จัดการ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แน่ใจว่าผลการวิจัยสามารถครอบคลุมอย่างเพียงพอ ทั้งยังทำการประเมินรูปแบบการจัดการวัฒนธรรมและการศึกษา และผลกระทบต่อการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนขึ้นจริงเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ด้วยการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปของระบบทฤษฎีและขั้นตอนทางเทคโนโลยีการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมสมัยใหม่ ส่งผลให้ แนวคิดการวิจัยของการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้มีการ ค่อยๆ พัฒนาโดยเริ่มจากการเสริมสร้างขั้นตอนของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม มาจนถึงการจัด แสดงเนื้อหาความหมายคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมแก่สาธารณชนอย่างครอบคลุม ตลอดจน แนวทางการวิจัยยังแสดงให้เห็นแนวโน้มของสหวิทยาการหลากแขนงอีกด้วย ทั้งนี้การเสริมสร้างความ เชื่อมโยงอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างประวัติศาสตร์และสมัยใหม่โดยผ่านกิจกรรมการตีความและการ จัดแสดง จะช่วยเผยให้เห็นถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และความเชื่อมโยงภายในของมรดก วัฒนธรรม ทั้งยังมีส่วนช่วยให้บรรลุบทสนทนาระหว่างสาธารณชนกับมรดก ตลอดจนส่งเสริมการ เผยแพร่และการแบ่งปันร่วมกันของคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม ให้กลายเป็นฉันทามติระหว่างประเทศ ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

3. แนวคิดการศึกษาการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม

ในการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการเผยแพร่และแบ่งปันคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม การศึกษาด้านการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมถือเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ ปัจจุบัน ยังไม่มีมติเป็นเอกฉันท์เกี่ยวกับคำจำกัดความเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรม นักวิชาการจากหลายประเทศทั่วโลกได้เสนอคำอธิบายที่หลากหลายจากมุมมองเชิงวิจัยที่แตกต่างกัน Deng Mingyan (2005) ได้ทำการวิจัยจากมุมมองของแรงจูงใจในการท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดการ ท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยว เชื่อว่าการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมคือการท่องเที่ยวที่

ใช้มรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว รวมถึงการชื่นชมทัศนียภาพที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสหรือเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรม คำจำกัดความนี้สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดีและเน้นย้ำฟังก์ชันด้านการศึกษา

ในการศึกษาวิธีการและนโยบายของการศึกษาทางสังคมสำหรับมรดกทางวัฒนธรรมในประเทศจีน Zhang Guochao (2011) ชี้ว่า สำหรับนักท่องเที่ยว การศึกษาการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมเป็นวิธีการที่ใช้มรดกเป็นสิ่งดึงดูด เนื้อหาพื้นฐานคือการชมและสัมผัสด้วยความเข้าใจ กระบวนการเข้าชมแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อรับการศึกษาความรู้ด้านมรดกทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังใช้แนวคิดที่เกี่ยวข้องที่มีคล้ายกันจากงานวิจัยของระบบพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติของประเทศอเมริกา (Wilderness System) ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาที่มีผลกระทบต่ำ (low impact education) ข้อมูลและการศึกษา (Information and education) และการศึกษาของนักท่องเที่ยว (Visitor education) เพื่อเน้นย้ำจุดประสงค์ของการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเชิงความรู้จึงควรลดผลกระทบของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรม แนวทางในการปฏิบัติคือการถ่ายทอดข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว โดยเป้าหมายหลักคือนักท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้ Zhang Guochao (2011) ยังกล่าวในงานวิจัยของเขาด้วยว่าเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยของพลเมืองจีนในขณะนั้นที่ค่อนข้างต่ำและแนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนยังไม่หยั่งรากลึกในใจของประชาชน การพัฒนาผู้จัดการมรดกทางวัฒนธรรม ผู้อยู่อาศัยในชุมชน และความตระหนักรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกอย่างมีประสิทธิภาพจะสามารถส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นในการวิจัยและการอภิปรายเกี่ยวกับการศึกษาด้านการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมนอกเหนือจากนักท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นเป้าหมายหลักแล้ว ผู้จัดการมรดกทางวัฒนธรรมและผู้อยู่อาศัยในชุมชนก็ควรกลายเป็นเป้าหมายการวิจัยที่สำคัญเช่นกัน ทั้งสามเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างระบบการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมที่สมบูรณ์ เนื้อหาการศึกษาสำหรับผู้จัดการมรดกทางวัฒนธรรมควรประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับอนุสัญญาและหลักการระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ความเชี่ยวชาญในความรู้ที่เกี่ยวข้อง และความตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม เนื้อหาด้านการศึกษาสำหรับผู้อยู่อาศัยในชุมชนควรมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ตลอดจนการฝึกอบรมทักษะเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรม เนื้อหาการศึกษาสำหรับนักท่องเที่ยวควรประกอบด้วยการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษาพฤติกรรม การท่องเที่ยว และการศึกษาวัฒนธรรมประจำชาติ

กล่าวคือ ในฐานะที่การศึกษาสังคมมรดกวัฒนธรรมเป็นสาขาหลัก การศึกษาการ
ท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมมีบทบาทและอิทธิพลสำคัญในการส่งเสริมการเผยแพร่และแบ่งปัน
คุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม การสร้างระบบการศึกษาการท่องเที่ยววัฒนธรรมที่สมบูรณ์ควรรวมถึง
ผู้จัดการแหล่งมรดก ผู้อยู่อาศัยในชุมชน และนักท่องเที่ยวทุกคน อีกทั้งให้คำแนะนำและความ
ช่วยเหลือที่สอดคล้องตามบทบาทของพวกเขา นักวิจัยจะดำเนินการวิจัยและอภิปรายตามทฤษฎีนี้ใน
การออกแบบแนวทางการจัดการในภายหลังเพื่อให้แน่ใจว่าแนวทางดังกล่าวเป็นวิทยาศาสตร์และมี
เหตุผล

4. ทฤษฎีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

นอกเหนือแนวคิดหลักข้างต้นที่นำมาใช้ในงานวิจัยแล้ว ในงานวิจัยนี้ยังนำทฤษฎีต่างๆ ที่
เกี่ยวข้องมาใช้วิเคราะห์ โดยมีทฤษฎีที่สำคัญ ดังนี้

4.1 ทฤษฎีประกอบสร้างนิยม

ทฤษฎีประกอบสร้างนิยม ถือเป็นแนวความคิดทางสังคมศาสตร์ ได้รับการเสนอครั้งแรก
โดยนักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์ เจ. เพียเจต์ (J. Piaget) ซึ่งมาจากการวิจัยของเขาเกี่ยวกับการ
พัฒนาการรับรู้ในเด็ก เพียเจต์เชื่อว่าในกระบวนการของบทบาทปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบข้าง
เด็กๆ จะค่อยๆ สร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับโลกภายนอกเพื่อพัฒนาโครงสร้างการรับรู้ของตน อีกทั้ง
บนพื้นฐานของทฤษฎีของเขา มีนักวิชาการหลายท่านเช่น L. Kohlberg, RJ Sternberg และ
L. Vygotsky ได้เริ่มขยายการวิจัยเพิ่มเติมด้วยมุมมองต่างๆ ส่งผลให้ทฤษฎีประกอบสร้างนิยมนี้มี
ความสมบูรณ์และครบถ้วนมากยิ่งขึ้น ทั้งทำให้เติบโตในด้านการศึกษาอย่างรวดเร็ว ซึ่งต่างมีอิทธิพล
อย่างยิ่งต่อทฤษฎีและเชิงปฏิบัติทางการศึกษา (Li & Cheng & Huang, 2012)

ทฤษฎีประกอบสร้างนิยมเชื่อว่า การเรียนรู้ไม่ควรถูกมองว่าเป็นการยอมรับความรู้จาก
ครูผู้สอน หากแต่เป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรต่อยอดจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ภายใต้
สถานการณ์ที่แน่นอน การอาศัยความช่วยเหลือของผู้อื่น การใช้สื่อการเรียนรู้ที่จำเป็นสามารถรับได้
ด้วยรูปแบบของการสร้างความเข้าใจเชิงลึก ทั้งนี้ การออกแบบสร้างเชิงพฤติกรรมเป็นเนื้อหาสำคัญ
ในการออกแบบการสอน โดยความต้องการของกลุ่มเป้าหมายจะเป็นตัวกำหนดความต้องการของการ
ออกแบบเชิงพฤติกรรม พฤติกรรมที่มีความหมายจะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันมากขึ้น
ดังนั้น จึงง่ายต่อการเข้าใจเนื้อหาความรู้ที่ปรากฏในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและยกระดับเพิ่มความ
น่าสนใจของกิจกรรม ขณะเดียวกัน ทำงานร่วมกันและร่วมมือการแลกเปลี่ยนมีความสำคัญอย่างยิ่ง
ต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งมีบทบาทสำคัญในการรวบรวมและวิเคราะห์สื่อการสอน การ
นำเสนอและการตรวจสอบของสมมติฐานการสอน การประเมินผลการสอนและการสร้างความหมาย
ขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ ดังนั้นการสร้างความหมายจึงเป็นเป้าหมายสูงสุดของกระบวนการเรียนรู้
ทั้งหมด ซึ่งการช่วยให้ผู้เรียนสร้างความหมายได้สำเร็จ แท้จริงแล้วเป็นการช่วยให้พวกเขาเข้าใจใน

คุณสมบัติ กฎเกณฑ์และความเชื่อมโยงภายในระหว่างเรื่องราวที่สะท้อนออกมาทั้งหมดของเนื้อหาที่เรียนรู้ (Li et al., 2012)

นอกจากนี้ Schwandt ได้อธิบายในงานวิจัยเกี่ยวกับจุดยืนพื้นฐานสองประการของทฤษฎีประกอบสร้างนิยม: โดยเริ่มจากมุมมองภววิทยา โลกแห่งความเป็นจริงเป็นผลจากการตีความหรือการสร้างทางวัตถุของมนุษย์ ซึ่งมีความหลากหลายและยืดหยุ่น หากพิจารณาจากมุมมองทฤษฎีความรู้ ความรู้เป็นผลจากมุมมองเฉพาะที่ถูกสร้างขึ้นมาที่อาจแตกต่างกันไปตามจุดยืนหรือมุมมองของมนุษย์ (Ma, 2011) จากการวิเคราะห์ด้วยจุดยืนนี้ อาจกล่าวได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างต่างล้วนมีความเป็นไปได้ที่ถูกสร้างขึ้นมา ซึ่งรวมไปถึงธรรมชาติ ความเป็นจริงทางสังคม ตลอดจนความคิดและพฤติกรรมเฉพาะบุคคล ดังนั้น มุมมองทางทฤษฎีนี้จึงเป็นที่ยอมรับและถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในด้านการวิจัยการท่องเที่ยว อีกทั้งยังมุ่งเน้นในด้านต่างๆ ดังนี้ (Ma & Xie, 2015)

1. การสร้างภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยว
2. การสร้างแรงดึงดูดสถานที่ท่องเที่ยวหรือการท่องเที่ยว
3. การสร้างสัมพัทธภาพประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว
4. การสร้างโลกการท่องเที่ยว
5. การวิจัยในประเด็นที่แท้จริง

ในการดำเนินการวิจัยด้านการท่องเที่ยวด้วยมุมมองทฤษฎีประกอบสร้างนิยม ประการแรกควรเริ่มทำการวิเคราะห์ถึงภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยว นักวิจัยเชื่อว่า มีช่องว่างระหว่างภาพลักษณ์สถานที่กับลักษณะสถานที่ท่องเที่ยวจริงในใจนักท่องเที่ยว กล่าวได้คือภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวใดๆ ต่างล้วนเป็นสิ่งสร้างขึ้นมา สำหรับตัวแปรกำหนดภาพลักษณ์ของสถานที่มักมีผลจากการทำให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความเป็นอุดมคติ โรแมนติก ลึกลับและวิจิตรสวยงามโดยผู้ประกอบการท่องเที่ยวและผู้นำทางวัฒนธรรม สิ่งนี้ถือเป็นกระบวนการโครงสร้างนิยมสังคมทั่วไป ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจด้านการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว อีกทั้ง ด้วยการขยายกรอบพัฒนาทฤษฎีประกอบสร้างนิยมในงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว นักวิชาการส่วนหนึ่งได้ชี้ว่า ไม่เพียงแต่ภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวเท่านั้นที่ถือเป็นโครงสร้างนิยมทางสังคม หากแต่ประสบการณ์การท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว แรงดึงดูดการท่องเที่ยวไปจนถึงโลกการท่องเที่ยว ฯลฯ ต่างล้วนถือเป็นรูปแบบโครงสร้างนิยมเช่นกัน

ประการแรก แม้ว่าประสบการณ์การท่องเที่ยวอาจดูเป็นการรับรู้เชิงอัตวิสัยของนักท่องเที่ยว แต่แท้จริงแล้วประสบการณ์การท่องเที่ยวเป็นโครงสร้างนิยมที่เกิดจากปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยว เนื่องจากการที่แต่ละคนตีความภูมิทัศน์หรือภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่พบเห็นมักเป็นการตีความจากการศึกษาของแต่ละบุคคล ตลอดจนการกำหนดร่วมกันในวงวัฒนธรรมและสังคมนั้นๆ สิ่งนี้จึงไม่ใช่กระบวนการที่เกิดขึ้นเองโดยสมบูรณ์ หากแต่เป็นผลผลิตที่มีอิทธิพลทางวัฒนธรรม

ประการถัดมา จากมุมมองของการวิจัยแบบดั้งเดิม สิ่งที่ต้องดูคือการท่องเที่ยวดำรงอยู่แบบภววิสัยและไม่ถูกถ่ายโอนโดยเจตจำนงของมนุษย์ แต่หากพิจารณาที่ด้วยมุมมองทฤษฎีประกอบสร้างนิยม สาเหตุที่สิ่งต้องดูการท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ เพราะอยู่บนพื้นฐานของคุณลักษณะเชิงภววิสัย อีกทั้งยังมีคุณลักษณะเชิงสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น กล่าวคือ แหล่งท่องเที่ยวมีคุณค่าและความหมายที่เฉพาะทางสังคม ทั้งเป็นสื่อกลางที่เป็นภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความหมายและคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมแล้ว คุณลักษณะเชิงสัญลักษณ์เหล่านี้เป็นเนื้อหาที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญยิ่ง ดังนั้น เมื่อหลอมรวมคำอธิบายปรากฏการณ์วิทยา โลกการท่องเที่ยวก็ไม่ใช่โลกในแง่ของวิทยาศาสตร์เชิงภววิสัยหรือจักรวาลวิทยา แต่เป็นโลกที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสจากมุมมองอันมีเอกลักษณ์ ทั้งยังเป็นโลกที่เป็นอัตวิสัยและสัมพันธ์กัน ตลอดจนโครงสร้างนิยมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโลกการท่องเที่ยวสามารถทำได้โดยผ่านรูปแบบการอ่านเรื่องราวหรือการลงพื้นที่สัมผัสประสบการณ์การท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ นักวิชาการทฤษฎีประกอบสร้างนิยมเชื่อว่า ประเด็นแท้จริงในการสัมผัสประสบการณ์การท่องเที่ยวก็ถูกสร้างขึ้นเช่นกัน ผู้คนต่างได้สัมผัสกับความแท้จริงจากวัฒนธรรมสถานที่ปลายทาง ซึ่งมักไม่ใช่เพราะวัฒนธรรมนั้นๆ เป็นสิ่งแท้จริง หากแต่เพราะเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ถึงความประทับใจหรือความคาดหวังที่มีอย่างเด่นชัดของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ปลายทาง ดังนั้นกล่าวได้ว่า แท้จริงแล้วการสัมผัสประสบการณ์ที่แท้จริงเป็นภาพสะท้อนของวัฒนธรรมทางสังคมและค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยนักท่องเที่ยว (Ma & Xie, 2015)

4.2 ทฤษฎีเรียนรู้จากประสบการณ์

การเรียนรู้จากประสบการณ์เกิดขึ้นจากกระแสความคิด” การต่อต้านการศึกษาแบบดั้งเดิม” ในแวดวงการศึกษาของอเมริกาช่วง ปี ค.ศ. 1920 และ 1930 โดยนักปรัชญาและนักการศึกษาชื่อดังชาวอเมริกัน J. Dewey (อ้างอิง) เชื่อว่า ความรู้ที่มั่นคงที่สุดของมนุษย์คือความรู้ที่เกี่ยวกับ “การลงมือทำ” อีกทั้งวิธีการเรียนรู้แบบดั้งเดิมมักเน้นการยอมรับการเรียนรู้มากเกินไป แต่กลับมองข้ามความสำคัญของกิจกรรมต่อนักเรียน จึงได้นำเสนอเป็นหลักการพื้นฐานของ “การเรียนรู้จากการลงมือทำ” สำหรับเขาแล้ว การศึกษาถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เริ่มจากประสบการณ์ที่รู้จักไปยังประสบการณ์ที่ไม่รู้จักในชีวิต และประสบการณ์เองก็หมายถึงกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กัน

ระหว่างหลักเรียนรู้กับวัตถุที่รับรู้ จากนั้นในทศวรรษ 1970 ได้มีการก่อตั้ง American Society for Experiential Education ซึ่งกำหนดการเรียนรู้จากประสบการณ์อย่างเป็นทางการว่า “เป็นปรัชญาทางการศึกษาและระเบียบวิธีประเภทหนึ่ง โดยภายใต้หลักปรัชญาและระเบียบวิธีการนี้ ผู้เรียนมีเป้าหมายที่จะสร้างเสริมประสบการณ์โดยตรงและไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ส่งผลให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะและมีคุณค่าที่ชัดเจน” นำมาซึ่งการก่อเกิดสถานะทางวิทยาศาสตร์และสังคมของการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Li, 2019)

นอกจากนี้ ด้วยการเกิดขึ้นของทฤษฎีประกอบสร้างนิยม นักการศึกษาและนักจิตวิทยาจำนวนมากมีมุมมองใหม่เกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการของความรู้ที่สร้างขึ้นผ่านการเปลี่ยนแปลงเชิงประสบการณ์ และความรู้มาจากการสังเคราะห์ของการได้มาซึ่งประสบการณ์และกระบวนการเปลี่ยนแปลง ในปีค.ศ.1984 นักจิตวิทยาสังคมชาวอเมริกัน D. Kolb ได้นำพื้นฐานของบทสรุปทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีอยู่มาเสนอเป็น “โมเดลการเรียนรู้จากประสบการณ์” ซึ่งเป็นการนำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่สมบูรณ์ (Li, 2012) เขาเชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นโครงสร้างแบบวงกลมที่ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนตามสภาพสี่ขั้นตอน ได้แก่ ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม การสังเกตอย่างไตร่ตรอง แนวคิดเชิงนามธรรมและการปฏิบัติเชิงรุก โดยประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้พบกับสถานการณ์หรือประสบการณ์ใหม่ การสังเกตอย่างไตร่ตรอง คือการที่ผู้เรียนหยุดไตร่ตรองเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับประสบการณ์ แนวคิดเชิงนามธรรม ระดับที่ผู้เรียนจะต้องสามารถเข้าใจในเนื้อหาที่กำลังสังเกตและซึมซับให้เกิดการหลอมรวมเข้ากับแนวคิดเชิงตรรกะ การปฏิบัติเชิงรุกเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องทดสอบแนวคิดเหล่านี้และนำไปใช้กับขั้นตอนของการพัฒนากลยุทธ์และการแก้ปัญหา (Li, 2019) สรุปโดยสังเขป ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกมหรือสถานการณ์เชิงปฏิบัติที่ออกแบบมาอย่างดีผ่านการสังเกตตนเอง ประสบการณ์และการตระหนักรู้ ทั้งนี้กระบวนการเรียนรู้เชิงประจักษ์ที่เป็นทั้งนามธรรมและรูปธรรมในทางปฏิบัติ ถือเป็น การหลอมรวมของกระบวนการตระหนักรู้และกระบวนการเชิงปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือความรู้จากการเรียนรู้และการยกระดับความสามารถในกระบวนการของการตระหนักรู้และทางปฏิบัติ

หากพินิจเกี่ยวกับนักทอ่งเที่ยวจากมุมมองทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ กล่าวได้ว่า กระบวนการของการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม ไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการของการยอมรับการเรียนรู้เท่านั้น หากแต่ยังเป็นกระบวนการของการเรียนรู้จากประสบการณ์ นอกจากนี้รูปแบบการจัดแสดงดั้งเดิม อาทิ บอร์ดนิทรรศการ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ผู้บรรยาย ฯลฯ ซึ่งเปรียบเสมือนอาจารย์ในการศึกษาแบบดั้งเดิม อีกทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ถือเป็นการพัฒนาขยายและเสริมรูปแบบการเรียนรู้ดั้งเดิม โดยการเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความริเริ่มของตนเองในฐานะ “ผู้เรียน” ได้มากขึ้น และบรรลุการ

เรียนรู้จากประสบการณ์ได้สำเร็จ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมตามความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ หากพิจารณาจากมุมมองของเป้าหมายการพัฒนา การเรียนรู้จากประสบการณ์และการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมต่างล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการศึกษาและการสืบทอดความรู้ทางวัฒนธรรมของมนุษย์ โดยผ่านการศึกษาเพื่อยกระดับการฝึกฝนวัฒนธรรมสาธารณะ ตลอดจนส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพแบบครอบคลุม ดังนั้น ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์จึงมีความเหมาะสมและมีนัยสำคัญอย่างชัดเจนในงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรม

4.3 ทฤษฎีการเผยแพร่วัฒนธรรม

การเผยแพร่เป็นกระบวนการโต้ตอบร่วมกันของการส่งและแบ่งปันข้อมูลระหว่างบุคคล โดยการเผยแพร่วัฒนธรรมหมายถึง กระบวนการวัฒนธรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ถูกแผ่ขยายออกไปภายนอกหรือกล่าวคือการส่งต่อไปยังบุคคลหรือกลุ่มอื่น ๆ โดยผ่านบุคคลหรือกลุ่ม ซึ่งกระบวนการนี้มีอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวันและการตีความแลกเปลี่ยนของมนุษย์ ทั้งนี้ บนพื้นฐานทางทฤษฎีของการศึกษาด้านการตีความมวลชน ด้วยการพัฒนาและบูรณาการของจิตวิทยา สังคมศาสตร์ สารสนเทศและสาขาวิชาแขนงอื่น ๆ ได้ทำให้ความหมายของการเผยแพร่วัฒนธรรมมีคำอธิบายเพิ่มมากขึ้น : เป็นข้อมูลและทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่หมุนเวียน การแบ่งปัน ปฏิสัมพันธ์และการปรับโครงสร้างใหม่ในเวลาและพื้นที่ ทั้งเป็นกระบวนการเชิงสัญลักษณ์และสังคมที่ดำรงอยู่ของมนุษย์ เป็นกระบวนการตีความเชิงปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เป็นต้น นอกจากนี้ ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่วัฒนธรรม มีสี่ทฤษฎีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายดังนี้ (Wang, 2013) :

1) รูปแบบลาสเวลล์ ทฤษฎีนี้ถูกเสนอโดย H. Lasswell นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันชื่อดัง ใน “โครงสร้างและการทำงานของงานการเผยแพร่ในสังคม” ซึ่งตีพิมพ์ในปีค.ศ. 1948 โดยเขาได้นำกิจกรรมการเผยแพร่ของมนุษย์มาจำลองเป็นกระบวนการผลัดเปลี่ยนที่ประกอบด้วยวงแหวนทั้ง 5 ได้แก่ ใคร (Who) พูดอะไร (Say What) โดยช่องทางใด (In Which Channel) ไปยังใคร (To Whom) ด้วยผลอะไร (With What Effects) ดังนั้นจึงถูกเรียกว่า “รูปแบบ 5 w” องค์ประกอบทั้งห้านี้ต่อมายังได้ประกอบเป็นเนื้อหาพื้นฐานห้าประการสำหรับการวิจัยการตีความ ได้แก่ การวิเคราะห์การควบคุม การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์สื่อ การวิเคราะห์ผู้ชมและการวิเคราะห์ผลลัพธ์ รูปแบบลาสเวลล์ยังถือเป็นรูปแบบคลาสสิกดั้งเดิมในรูปแบบการเผยแพร่เชิงเส้น

2) แบบจำลองเชิงวงกลมของออสกูดและชแรมม์ ทฤษฎีนี้ริเริ่มโดย C. Osgood นักจิตวิทยาชาวอเมริกันชื่อดัง และถูกเสนอในปีค.ศ. 1954 โดย W. Schramm ซึ่งเป็นที่รู้จักในนาม บิดาแห่งการศึกษาด้านการตีความ ในรูปแบบทฤษฎีนี้ ผู้ส่งและผู้รับสารต่างเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเข้ารหัสสารที่เป็นเชิงสัญลักษณ์ ทั้งเป็นถอดรหัสสารที่ตีความสัญลักษณ์ด้วย กล่าวได้ว่า ทุกคนถือเป็นหน่วยสื่อสารที่สามารถส่งและรับข้อความได้ทั้งสองกรณี โดยทั้งสองฝ่ายเปลี่ยนบทบาทกันไปมาในกระบวนการการเผยแพร่ นอกจากนี้ แบบจำลองนี้ยังเน้นย้ำถึงวงจรสองทิศทางในกระบวนการการเผยแพร่และนำเข้าสู่ระบบกลไก “การตอบสนอง” กล่าวคือ มีความเชื่อว่าข้อมูลจะเกิดการตอบสนอง และการแบ่งปันการเผยแพร่ร่วมกันโดยทั้งสองฝ่าย เมื่อเทียบกับรูปแบบจำลองเชิงเส้นจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเผยแพร่แท้จริงที่เป็นกลางและแม่นยำยิ่งขึ้น ทั้งเป็นทฤษฎีระบบควบคุมที่โดดเด่นของแบบจำลองการเผยแพร่

3) แบบจำลองการตีความสองขั้นตอน ในปีค.ศ. 1940 นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน Lazarsfeld ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของสื่อที่มีต่อความตั้งใจในการออกเสียงลงคะแนนของประชาชนในการเลือกตั้งสหรัฐฯ ทำให้เขาค้นพบว่าการส่งข้อมูลทางการเมืองจะยึดตามแบบจำลองการตีความสองขั้นตอน “สื่อมวลชน → ผู้นำความคิดเห็น → ผู้ฟัง” จากนั้นจึงนำเสนอทฤษฎีนี้ ในรูปแบบทฤษฎีนี้ ขั้นแรกเป็นกระบวนการของการถ่ายทอดข้อมูล ซึ่งสื่อมวลชนมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างทัศนคติดั้งเดิมของผู้ฟัง ขั้นถัดมาเป็นการแผ่ขยายของอิทธิพลระหว่างบุคคล ผู้นำความคิดเห็นจะประมวลผลข้อมูลแล้วเผยแพร่ส่งต่อให้แก่สมาชิกกลุ่มต่างๆ ทั้งมีอิทธิพลและจุดยืนต่อการตัดสินใจขั้นสุดท้ายของพวกเขา ซึ่งการตีความดังกล่าวเผยให้เห็นถึงบทบาทที่แตกต่างกันของช่องทางสื่อมวลชนและช่องทางการตีความระหว่างบุคคลในการได้มาซึ่งข้อมูลและการตัดสินใจ

4) รูปแบบวาระการตั้งคำถาม ทฤษฎีนี้ถูกเสนอโดยนักวิทยาศาสตร์ด้านการตีความชาวอเมริกัน M. McCombs และ D. Shaw ใน ปีค.ศ. 1972 ซึ่งมาจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลวาระมวลชนที่มีต่อวาระสื่อในการเลือกตั้งสหรัฐฯ โดยมีประเด็นหลักคือ ในขณะที่สื่อมวลชนมักไม่สามารถกำหนดความคิดเห็นเฉพาะของผู้คนในเรื่องราวหรือข้อคิดเห็นใดเรื่องหนึ่ง แต่กลับสามารถโน้มน้าวความสนใจของผู้คนต่อข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นบางประการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านการให้ข้อมูลและการจัดการประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนลำดับข้อวิพากษ์ของพวกเขาได้ กล่าวได้คือ สื่อมวลชนนำเสนอวาระการประชุมแก่สาธารณชน อีกทั้งผู้ชมจะปรับเปลี่ยนการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสิ่งต่างๆ จากวาระที่สื่อมวลชนนำเสนอ และดำเนินการต่อเรื่องราวที่เห็นว่ามี ความสำคัญต่อสื่อมวลชนเป็นลำดับแรก ดังนั้น ทฤษฎีนี้มีการประยุกต์ใช้มากมายในแง่ของการสร้างฉันทามติร่วมกัน การชี้นำมติสาธารณชน ตลอดจนการดึงดูความสนใจ เป็นต้น

ในระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยว วัฒนธรรมของสถานที่ต้นทางจะถูกจารึกบนร่างกายของนักท่องเที่ยวและถูกนำพามายังสถานที่ท่องเที่ยวปลายทาง ทั้งยังเกิดการพบปะและแลกเปลี่ยนกันทางวัฒนธรรมของที่นั่นโดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งท้ายที่สุดจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ไม่เหมือนใคร กระบวนการแลกเปลี่ยนข้ามกลุ่มวัฒนธรรมนี้แท้จริงแล้วเป็นหนึ่งในรูปแบบการเผยแพร่ทางวัฒนธรรม ดังนั้น ในการจัดแสดงทางวัฒนธรรมและการวิจัยทางการศึกษาของอุทยานโบราณคดีแห่งชาติ ทฤษฎีการตีความทางวัฒนธรรมจึงมีบทบาทชี้หน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง

4.4 ทฤษฎีเศรษฐกิจแบ่งปัน

แนวคิดเศรษฐกิจแบ่งปันมีมานานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1978 โดยขณะนั้นศาสตราจารย์สังคมวิทยาสองคนในสหรัฐอเมริกา M. Felson และ J. Spaeth ได้มีการใช้คำ “การบริโภคร่วมกัน” ในบทความของพวกเขาได้ระบุว่า เป็นพฤติกรรมผู้คนจำนวนมากที่เข้าร่วมบริโภคสินค้าหรือบริการร่วมกัน ทั้งยังชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการติดต่อระหว่างทำงานร่วมกันนั้นมีความหลากหลาย ซึ่งรูปแบบการติดต่อทางตรงและรูปแบบการเชื่อมต่อระบบเป็นสิ่งที่พวกเขาเชื่อว่าควรค่าแก่การให้ความสนใจที่สุด แนวคิดนี้ไม่ได้รับความสนใจมากนักในขณะนั้น จนกระทั่งศตวรรษที่ 21 ด้วยการพัฒนาอย่างรวดเร็วของอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีได้ทำให้เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้รับความนิยมมากขึ้น และได้ส่งผลให้แนวคิดเศรษฐกิจแบ่งปันได้รับความสนใจจากนักวิจัยมากขึ้น (Li & Han, 2017)

ในปีค.ศ. 2010 นักวิชาการชาวอเมริกัน R. Botsman และผู้ประกอบการ R. Rogers ได้ขยายความกล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันภายใต้ยุคแห่งอินเทอร์เน็ตใน “What's mine is yours : the rise of collaborative consumption” โดยได้ให้คำจำกัดความว่าเป็นกิจกรรมเหนืออำนาจความเป็นเจ้าของที่ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์และบริการ หรือกล่าวได้ว่าเป็นการเพิลิตเพิลินกับผลิตภัณฑ์และบริการโดยผ่านการมีอำนาจเป็นเจ้าของบางส่วน ในขณะเดียวกันวิธีการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปโดยหลีกเลี่ยงการรับผิดชอบความเสี่ยงในการเป็นเจ้าของและข้อพิพาทด้านการบริโภคที่อาจเกิดขึ้น ทั้งยังชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการบริโภคใหม่นี้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขพื้นฐานสามประการ ได้แก่ ระบบบริการผลิตภัณฑ์ ตลาดกระจายสินค้าและรูปแบบวิถีชีวิตความร่วมมือ โดยผู้เขียนทั้งสองให้ความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับแนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจแบ่งปันในอนาคต ทั้งเชื่อว่ารูปแบบทางเศรษฐกิจใหม่นี้จะนำมาซึ่งผลประโยชน์มากมาย ซึ่งรวมไปถึงการลดต้นทุนการค้าอย่างมาก ความสมดุลของความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และอุปทาน ทั้งยังมีส่วนช่วยต่อการบรรลุการรีไซเคิลทรัพยากร ตลอดจนส่งเสริมความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริโภค ฯลฯ ขณะเดียวกันด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจแบ่งปัน มีส่วนให้ระบบเครดิตได้รับการพัฒนาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยรูปแบบการบริโภคที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนมากขึ้นนี้จะมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้บริโภคอย่างลึกซึ้ง และท้ายที่สุดจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ในแง่ของรูปแบบวิถีชีวิตและการพัฒนา

ทางสังคม ทั้งนี้ แนวคิดของพวกเขาได้รับการสนับสนุนและยอมรับอย่างกว้างขวางในแวดวงวิชาการ โดยช่วงปีค.ศ. 2013 นิตยสาร The Economist ได้อธิบายไว้บนหน้าปกว่า “รูปแบบเศรษฐกิจแบ่งปันมีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดและวิถีชีวิตของผู้คน” ภายหลังจากนั้น ด้วยการขยายตัวครั้งใหญ่ขององค์กรเศรษฐกิจแบ่งปันทั่วโลก ได้ส่งผลให้นักวิชาการจำนวนมากต่างเริ่มหันมาศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจแบ่งปันมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีสาขาที่เกี่ยวข้องได้แก่ เศรษฐศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

ปัจจุบัน รูปแบบแนวคิดและภาพที่ปรากฏของเศรษฐกิจแบ่งปันยังคงเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ จึงยังไม่มีคำจำกัดความที่เป็นแนวคิดใช้ร่วมกันทั่วโลก ซึ่งสิ่งนี้ได้ทำให้นักวิชาการ องค์กร และรัฐบาลต่างๆ ใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกันอย่างกว้างขวางเพื่อสื่อถึงความหมายของเศรษฐกิจแบ่งปัน อาทิ การบริโภคแบบร่วมมือกัน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy การใช้สิทธิทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ทั้งนี้ ในงานวิจัยของนักวิชาการชาวจีน Tang Yahui ได้รวบรวมเปรียบเทียบคำอธิบายที่มีอยู่เกี่ยวกับแนวคิดและลักษณะเด่นของเศรษฐกิจแบ่งปันไว้อย่างครอบคลุม อีกทั้งยังจำแนกแบ่งออกเป็น “ทฤษฎีแบบจำลอง” “มูลค่า” และ “ความหมายแฝง” ซึ่ง “ทฤษฎีแบบจำลอง” หมายถึงเศรษฐกิจแบ่งปันที่มีรูปแบบเฉพาะโดยมีรูปแบบองค์กรธุรกิจที่บุกเบิกคือ Uber และ Airbnb ทั้งถือเป็นรูปแบบพิเศษของเศรษฐกิจแพลตฟอร์มที่มุ่งเน้นถึงคุณสมบัติทางการตลาดและมีบุคคล ความว่าง และแพลตฟอร์มเป็นองค์ประกอบหลักสำคัญขององค์กรรวมทั้งหมด ตลอดจนมีการแสวงหาผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายสำคัญของการแบ่งปัน สำหรับ “มูลค่า” เชื่อว่าเศรษฐกิจแบ่งปันเป็นรูปแบบองค์กรทางทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยอาศัยพื้นฐานของช่วยเหลือซึ่งกันและการร่วมสร้างมูลค่าร่วมกัน ซึ่งค่านิยมหลักที่สำคัญที่สุดคือ “การต่อต้านการบริโภค” ดังนั้น การแลกเปลี่ยนทรัพยากรการผลิตและบริโภคจากแพลตฟอร์มทางเทคโนโลยีเครือข่ายต่างๆ โดยผ่านรูปแบบเชิงพาณิชย์และไม่เชิงพาณิชย์ทั้งหมดต่างล้วนถูกมองว่าเป็นเศรษฐกิจแบ่งปัน อาทิ การหมุนเวียนสินค้า การแลกเปลี่ยนบริการ การแบ่งปันความรู้ร่วมกัน ฯลฯ ในส่วนของ “ความหมายแฝง” มาจากการพินิจอย่างละเอียดจากข้อที่ผ่านมา และมองเศรษฐกิจแบ่งปันว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหม่ของพฤติกรรมแบ่งปันภายใต้เงื่อนไขเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต โดยเพียงแค่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับประสิทธิภาพการใช้สินค้า บริการและข้อมูลก็สามารถรวมอยู่ในความหมายแฝงของการแบ่งปัน ทั้งกลายเป็นเป้าหมายการวิจัยของเศรษฐกิจแบ่งปัน (Tu, 2019)

นอกจากนี้ รัฐบาลจีนได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแบ่งปันมาโดยตลอด ทั้งยังได้เน้นย้ำให้ความสำคัญสนับสนุนและปลูกฝังเศรษฐกิจแบ่งปันในการวางแผนเชิงกลยุทธ์และรายงานการทำงานอยู่บ่อยครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ก่อเกิดเป็นรูปแบบที่มีความเข้มแข็งมากขึ้น ข้อมูลมีคุณภาพสูง และเป็นรูปแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจการแบ่งปัน

ตลอดจนมีส่วนช่วยต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและความเจริญทางสังคม ดังนั้น ในฐานะที่อุทยานโบราณคดีแห่งชาติถือเป็นกลุ่มทรัพยากรหลักที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมสูง แนวทางบรรณการแบ่งปันทางสังคมและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมโดยผ่านเศรษฐกิจแบ่งปันภายใต้ยุคแห่งอินเทอร์เน็ต ถือเป็นประเด็นที่มีนัยสำคัญสำหรับการวิจัยเป็นอย่างมาก

4.5 ทฤษฎีการสื่อสารการตลาดดิจิทัล

การถือกำเนิดของยุคของข้อมูลดิจิทัล ทำให้การพัฒนาสังคมในหลายด้านได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ในแง่ของการสื่อสารการตลาด ผลรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่าการตลาดดิจิทัลนั้น โซเชียลมีเดียบนมือถือได้แซงหน้าเสิร์ชเอนจิน และกลายเป็นช่องทางการตลาดกระแสหลัก ในขณะที่วิดีโอสั้น การถ่ายทอดสด การดำเนินงานของชุมชน และรูปแบบการสื่อสารอื่นๆ ได้กลายเป็นช่องทางหลักในการลงทุนของนักการตลาดภายใต้บริบทการสนับสนุนของเทคโนโลยีดิจิทัล สื่อเคลื่อนที่ โซเชียลมีเดีย และการสื่อสารรูปแบบต่างๆ เหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานและการอยู่ร่วมกัน

ภายใต้บริบทดิจิทัลแบบใหม่ ผู้เข้าร่วมการสื่อสารและเครื่องมือในการสื่อสารในฐานะสื่อหลักในการสื่อสารการตลาดจึงได้รับอัตลักษณ์ใหม่ ทฤษฎีการตลาดแบบดั้งเดิมยากที่จะสะท้อนปรากฏการณ์การตลาดและรสื่อสารดิจิทัลได้ ทฤษฎีการตลาดจึงเกิดขึ้นตามความต้องการการใช้งาน Yan Jiayu (2020) ได้นิยามสิ่งนี้ว่า “ภายใต้บริบทเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีพื้นฐานจากความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานของผู้ผลิตและผู้บริโภค จึงเกิดกระบวนการสื่อสารสองทางขึ้น และกิจกรรมการสื่อสารทั้งหมดได้เกิดขึ้นและเชื่อมต่อถึงกัน โดยมีการซึ่งมีสี่ด้านคือกระจายข้อมูล การรวมประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ การบำรุงรักษาความสัมพันธ์ และการยกระดับการตลาด ซึ่งเหล่านี้สามารถเรียกได้ว่าเป็นการสื่อสารการตลาดดิจิทัล”

ในทฤษฎีนี้ ผู้ผลิตและผู้บริโภคคือผู้เข้าร่วมการสื่อสารการตลาด ส่วนเทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มข้อมูลกลับกลายเป็นเครื่องมือสื่อกลางการตลาด และหากมองจากสี่ด้านของการสื่อสารการตลาด การที่ผู้ผลิตวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคพร้อมกับการกระจายข้อมูลคือด้านที่หนึ่ง การตระหนักถึงการเชื่อมโยงกันของการส่งต่อข้อมูลและการขนส่งของสินค้าในกระบวนการกระจายข้อมูลคือด้านที่สอง ในแพลตฟอร์มของข้อมูล ผู้บริโภคจะสร้างข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลเอง สร้างความร่วมมือกับผู้ผลิตให้เสร็จสมบูรณ์ กระบวนการรักษาความสัมพันธ์นี้คือด้านที่สาม สุดท้ายผู้ผลิตยกระดับกลยุทธ์ทางการตลาดโดยการวิเคราะห์ข้อมูลผู้บริโภค แล้วย้อนกลับการพัฒนาของตนเอง คือด้านที่สี่ ขณะเดียวกันทั้งสี่ด้านนี้สามารถเป็นกระบวนการที่หมุนเวียนได้ ผู้ผลิตและผู้บริโภคสามารถประสบความสำเร็จร่วมกันได้ในระดับหนึ่งโดยการทำวงจรดังกล่าวให้เสร็จสิ้น

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นในการวิจัยเพื่อขยายช่องทางการตีความและการแสดงมรดกวัฒนธรรม เนื่องจากแนวคิดที่เหมาะสมกับบริบทของยุคปัจจุบันและสภาพแวดล้อมทางการตลาด การสื่อสารการตลาดดิจิทัลจึงเป็นทฤษฎีที่สำคัญสำหรับการสร้างแพลตฟอร์มการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันวัฒนธรรม ในกระบวนการปฏิบัติจริง ผู้วิจัยจะมองว่าตนเองเป็นผู้ผลิต และนักท่องเที่ยวเป็นผู้บริโภค ความต้องการของผู้บริโภคตัดสินใจว่าควรจะได้รับคำแนะนำความรู้แบบใด การตลาดของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะนำไปพร้อมกับการผลักดันความรู้ แพลตฟอร์มจะเน้นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวสื่อสารและแบ่งปันเนื้อหาระหว่างกัน ส่วนตัวผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติและเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง และผลิตเนื้อหาข้อมูลโดยตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและข้อมูลที่สามารถตีความคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมได้อย่างดี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ด้านการจัดแสดงทางวัฒนธรรมของอุทยานโบราณคดี

ในแง่ของสากล ประเทศที่พัฒนาอย่างประเทศยุโรปและประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครองและการจัดแสดงของมรดกทางวัฒนธรรมก่อนหน้านี้ นักวิชาการของสาขาวิชาต่าง ๆ ก็ได้เข้าร่วมทำการวิจัย จึงทำให้นโยบายของงานวิจัยและผลงานวิจัยมีความเชื่อมโยงกันในด้านต่าง ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการตีความคุณค่าของมรดก นักวิชาการ Amit-Cohen (2008) ได้กล่าวว่า เวลาภูมิทัศน์และจิตวิญญาณที่อยู่ในท้องถิ่นมีความขัดแย้ง ควรชี้แจงและอธิบายโดยการวิเคราะห์โครงสร้างส่วนบุคคลและกระบวนการสร้างแต่ละอย่างของท้องถิ่นนั้น และ M. Oliver (2008) ได้กล่าวว่า คุณค่าที่สำคัญของอุทยานโบราณคดีสะท้อนในบทบาทของความระลึกถึง ซึ่งความระลึกถึงสามารถช่วยให้นักท่องเที่ยวสัมผัสและเข้าใจกับจิตวิญญาณในท้องถิ่น

ในการสื่อสารทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต Burke (2008) ก็ได้กล่าวถึงการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตยุคใหม่กำลังเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของมนุษย์และการตีความข้ามวัฒนธรรมด้วยวิธีที่หลากหลาย โดยการตีความทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตถูกมองเป็นเครื่องมือสื่อสารของระบบการจัดการในการอธิบายและการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมที่ดี และสามารถแก้ไขปัญหาการเดินทางต่าง ๆ ที่เกิดจากสังคมโลก เช่น ภาวะโลกร้อน ราคาน้ำมันถูกเพิ่มขึ้น เป็นต้น การตีความทางอินเทอร์เน็ตก็ทำให้ผู้คนจำนวนมากขึ้นมีโอกาสในการเข้าถึงมรดกทางวัฒนธรรมและเผยแพร่คุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมได้มากขึ้น และการจัดแสดงของนักท่องเที่ยว ในงานวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ทฤษฎีประกอบสร้างนิยมในการจัดแสดงมรดกวัฒนธรรม Copeland เสนอว่า: "พวกเราควรเปลี่ยนวิธีการจัดแสดงมรดกอย่างไรจึงในขณะเดียวกันสามารถปฏิบัติแนวทางของผู้เชี่ยวชาญ

ทำให้ผู้เข้าชมได้มุมมองและประสบการณ์ใหม่ รวมถึงสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้สิ่งใหม่ต่าง ๆ และทำให้มรดกพัฒนาเป็นสถานที่พักผ่อนแห่งภูมิปัญญา” (Copeland & Huang, 2013)

การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์โบราณคดีก็ต้องเกี่ยวข้องกับวิธีการ เช่น นักวิจัย D. Zawadzka (2008) ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์โบราณคดีที่คุ้มครองภาพเขียนผนังถ้ำในออนแทรีโอของประเทศแคนาดาด้วยเหตุผลว่าพื้นที่ของโบราณคดีทั้งหมดถูกล้อมรอบกับพิพิธภัณฑ์ เนื่องจากว่าเขาคิดว่า แบบนี้ไม่เพียงจะทำให้โบราณคดีถูกแยกออกจากสิ่งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ แต่ยังขัดขวางการถ่ายทอดจิตวิญญาณของโบราณคดีอีกด้วย และได้นำเสนอวิธีการทำอื่น ๆ ซึ่งเป็นวิธีการเหมาะสมกับการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว เช่น สร้างถนนไม้กระดานหรือแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะแทนการสร้างพิพิธภัณฑ์โบราณคดีในกรณีนี้

งานวิจัยด้านการแสวงหาความสำคัญและประสิทธิผลของแนวทางการจัดแสดงเพื่ออนุรักษ์มรดก นักวิจัย Morate, Almaro and Blanco (2008) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การจัดแสดงวิธีการฟื้นฟูมรดกจะมีความสำคัญอย่างยิ่ง ไม่เพียงแต่ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงปัญหาเกี่ยวข้องและเทคนิคการฟื้นฟูของมรดก แต่ยังดึงดูดกลุ่มวัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และนักวิจัย Hethery (2008) ศึกษาความสำคัญของมรดกในประเด็นอื่นซึ่งเน้นความสำคัญของการตีความมรดกเพื่อเผยแพร่จิตวิญญาณในท้องถิ่น เขาอธิบายว่า การตีความการจัดแสดงมรดกเป็นส่วนสำคัญของการรับรู้จินตนาการที่เกี่ยวข้องกับมรดกของผู้ชม ทำให้ผู้ชมมีปฏิสัมพันธ์กับทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญในท้องถิ่น และในขณะเดียวกันให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกชื่นชมและความรู้ความเข้าใจของแหล่งมรดกที่ดีแล้ว ยังช่วยเกิดความคิดใหม่ ๆ ของวิธีการมองโลก ทำให้ผู้ชมตระหนักถึงความรับผิดชอบและสร้างภารกิจของตนเองและเปลี่ยนจาก "ผู้บริโภคร" กลายเป็น "ผู้สืบต่อ" ของมรดก

ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวและการจัดการมรดก นักวิชาการ Brooks (2008) ได้รายงานความคืบหน้าใหม่ของโครงการ ICOMOS ในปี ค.ศ. 2008 ว่า วงการอนุรักษ์มรดกควรมองมรดกเป็นคลังวัฒนธรรมที่หลากหลายและแหล่งความรู้เพื่อทำการถ่ายทอดกับรุ่นหลัง และพยายามให้หน่วยงานในกระทรวงการท่องเที่ยวสามารถร่วมมือกันด้วยควาเข้าใจกันซึ่งกัน เพื่อได้ผลลัพธ์จากความร่วมกัน

ส่วนในด้านการรับรู้ของการท่องเที่ยวเชิงมรดก G. Brooks (2008) ได้กล่าวว่าควรเปลี่ยนจาก "การใช้ประโยชน์จากแหล่งมรดก" เป็น "การมีส่วนร่วมในเชิงบวกในการอนุรักษ์แหล่งมรดก" ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวไม่นอกจากถูกจำกัดอยู่แค่ขอบเขตทางกฎหมาย ยังต้องคำนึงถึงด้านอื่น ๆ อีกด้วย เช่น ให้ความสำคัญกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวภายใต้ภูมิหลังในสภาพแวดล้อมและบริบทที่หลากหลาย และพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคนกับหวังโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวให้อย่างรอบคอบ

ในปี ค.ศ. 2011 Brooks (2011) ได้กล่าวถึงว่า ในเวลาสิบปีที่ผ่านมาคณะกรรมการวิชาการด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรมของอิโคโมสสากล (ICOMOS) ร่วมมือกับสถาบันอื่นๆเพื่อสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชี้แจงว่า การท่องเที่ยวมีส่วนสนับสนุนอย่างมากในการช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมถึงปัญหาความยากจน การคุ้มครองมรดกทางธรรมชาติและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ทั่วโลกจึงมองการท่องเที่ยวเป็นแรงขับเคลื่อนในการพัฒนา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีการจัดการที่ดีสามารถส่งเสริมการพัฒนามรดกวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ และส่งเสริมให้ทุกคนเห็นถึงคุณค่าทางสังคมและคุณค่าทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้แล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและมั่นใจกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและเสริมสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กลายเป็นส่วนหนึ่งที่ขาดไม่ได้ของมรดกทางวัฒนธรรม

ในงานวิจัยด้านการสื่อความหมายมรดก F. Tilden เขียนหนังสือเรื่อง การสื่อความหมายมรดกทางวัฒนธรรมของเรา (Interpreting Our Heritage) เป็นหนังสือสำคัญที่ได้รับความนิยมอย่างยิ่งในด้านมรดก เขาชี้ให้เห็นว่าการสื่อความหมายมรดกเป็นกระบวนการที่ไม่เพียงแต่เป็นการตีความเผยแพร่ข้อมูลทรัพยากรมรดก บทบาทภายในและความสัมพันธ์ระหว่างมรดกกับมนุษย์ออกมา แต่เป็นกิจกรรมการตีความโดยรวมสถานที่หรือสิ่งของที่เข้ากับการประสบการณ์การท่องเที่ยวให้อย่างลงตัว (Tang, 2013) S. Boyle (2010) เสนอว่าการตีความนี้ คือการให้ผู้คนเข้าใจถึงความสำคัญและปัญหาของสถานที่นั้น ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางอารมณ์ระหว่างสาธารณชนกับทรัพยากร ทำให้ตระหนักถึงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม การตีความไม่เพียงแต่ปรับปรุงประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวให้ดีขึ้น แต่ยังมีหน้าที่ในการอนุรักษ์มรดก สิ่งแวดล้อมศึกษา การจัดการพฤติกรรมและบทบาทหน้าที่ทางเศรษฐกิจ ส่วน Miles (2002) ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาอย่างรวดเร็วของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้การตีความและวิธีการตีความมีความเฉพาะตัว มีความหลากหลายและบูรณาการมากขึ้น

ในการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรม นอกจากมีงานวิจัยระดับสากลแล้วยังมีงานวิจัยของประเทศจีน แต่งานวิจัยด้านการตีความและการจัดแสดงมรดกวัฒนธรรมของจีนเริ่มค่อนข้างช้า ในช่วงแรก งานวิจัยในด้านนี้แค่เป็นส่วนที่ถูกพูดถึงในงานสัมมนาอภิปรายด้านการคุ้มครองมรดกวัฒนธรรม แต่ต่อมาในปี ค.ศ.2005 กระทรวงการคลังของจีนได้จัดตั้งกองทุนรายใหญ่พิเศษสำหรับการคุ้มครองแหล่งโบราณคดี ทำให้การตีความและการจัดแสดงของแหล่งโบราณคดีจึงได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น และนักวิชาการก็ได้เริ่มทำการวิจัยเฉพาะด้านนี้ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ด้วยการส่งเสริมกลยุทธ์ของพลังทางวัฒนธรรมและการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของตลาดการท่องเที่ยวภายในประเทศ นักวิชาการในสาขาต่างๆ ได้เริ่มเข้าร่วมมากขึ้นเรื่อย ๆ จนได้รับผลการวิจัยอันมีคุณค่ามากมายพร้อมกับขยายมุมมองการวิจัยในด้านการตีความและการจัดแสดงมรดกวัฒนธรรม

Chen Yan and Meng Xiaoja (2017) ได้วิเคราะห์ปัญหาการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองหนิงโปโดยยกตัวอย่างเมืองเซจูของประเทศเกาหลีใต้และสรุปประเด็นที่น่าสนใจออกมาเป็น 4 ประเด็น ได้แก่

- 1) เน้นมุมมองของผู้ชมและให้ความสำคัญกับภาษาการตีความที่หลากหลาย
  - 2) ให้ความสนใจในการสะท้อนจิตวิญญาณของท้องถิ่นและสร้างภาพลักษณ์เมืองที่ประทับใจ
  - 3) ให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ในการตีความมรดก และคำนึงถึงการตีความทั่วไปของสาคร
  - 4) ให้ความสำคัญกับการสื่อสาร การใช้วัสดุและสิ่งแวดล้อม ให้สามารถเข้ากันได้ดี
- นอกจากนี้แล้ว Li Jinman ได้อภิปรายและวิเคราะห์การตีความและการจัดแสดงของ Hadrian's Wall ในสหราชอาณาจักร โดยสรุปว่าได้ประเด็นที่น่าสนใจเป็น 3 ประเด็น
- ประเด็นแรก การผสมผสานข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของมรดกที่จัดแสดงเข้ากับความต้องการในด้านการใช้งานปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ
  - ประเด็นที่สอง โดยภายใต้ในรากฐานคุณค่าและลักษณะมรดกและสร้างเป็นโครงร่างการตีความ
  - ประเด็นที่สาม การวางแผนโดยรวมของวิธีการและเส้นทางการเดินทางเพื่อนำพาผู้เข้าชมอย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยแนวคิดในการแสดงมรดกวัฒนธรรม Guo Xuan (2009) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการของการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมโดยสังเขป และเชื่อว่าเนื้อหาของการจัดแสดงควรรวมถึงการแสดงมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม การจัดแสดงตามแต่ละช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ต่างๆ ของแหล่งมรดก เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ทักษะและการปฏิบัติและการจัดแสดงกลุ่มสังคมและกิจกรรมของที่เกี่ยวข้อง และผสมผสานตัวอย่างศึกษาโดยได้วิธีการจัดแสดงหลัก 4 วิธีการ ได้แก่ การจัดแสดงเพื่อการอนุรักษ์ การจัดแสดงด้านสิ่งแวดล้อม การจัดแสดงการใช้งานและการจัดแสดงเพื่อการเผยแพร่ ส่วน Gao Xiaoyan (2019) ศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องของการเผยแพร่คุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมจากมุมมองของโบราณคดีสาธารณะและกล่าวถึงว่า ภายใต้ภูมิหลังสมัยใหม่ พวกเราควรตีความใหม่ในคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างระบบการจัดแสดงโดยยึดหลักคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม โดยใช้สื่อดิจิทัลเป็นหลักรวมกับสื่อหรือสื่อแพลตฟอร์มต่างๆ มาสร้างรูปแบบใหม่ในการสร้างเผยแพร่คุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม และนำพาผู้คนสามารถมีส่วนร่วมและเน้นการตีความเชิงโต้ตอบ เพื่อช่วยสร้างประทับใจเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ในด้านระบบและวิธีการจัดแสดงมรดก นักวิจัย Bu Lin (2012) ได้ทำการวิจัยและวิเคราะห์เกี่ยวกับระบบการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมของจีนในปีค.ศ. 2012 เขาคิดว่าระบบการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมเป็นระบบที่ใหญ่และซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วย การแสดงมรดก การตีความมรดกและการมีส่วนร่วมของสาธารณชน นอกจากนี้แล้ว ยังชี้ให้เห็นว่าเนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างตะวันออกและตะวันตกในแง่ของวัฒนธรรมและประเพณีทางสถาปัตยกรรม จึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักการระดับสากลโดยเลือกวิธีการการจัดแสดงที่เหมาะสมสำหรับประเทศจีนในกาสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรม ส่วน Zhang Miaomiao (2018) ศึกษาวิธีการจัดแสดงของอุทยานโบราณคดีพระราชวังต้าหมิง และได้กล่าวว่า วิธีการการจัดแสดงของอุทยานแห่งนี้เป็นวิธีการได้รับความยอมรับในระดับสากล ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการจัดแสดงโบราณคดี ด้วยการเปลี่ยนแปลงและความคืบหน้าของงานวิจัยทางโบราณคดีและวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ของอุทยานโบราณคดี วิธีการจัดแสดงของอุทยานโบราณคดีควรมีการปรับปรุง ข้อมูลหลักของการจัดแสดงโบราณคดีส่วนใหญ่แบ่งออกเป็นสองด้าน ได้แก่ ข้อมูลทางโบราณคดีและข้อมูลการบูรณะ โดยใช้วิธีการจัดแสดงต่างๆ ร่วมกันในการถ่ายทอดคุณค่าของโบราณคดี เช่น การจัดแสดงสภาพเดิม การจัดแสดงปก การจัดแสดงการบูรณะจำลอง การจัดแสดงเชิงสัญลักษณ์ การจัดแสดงด้วยการนำพา เป็นต้น ส่วน Su Jing (2021) ศึกษากระบวนการจัดแสดงและอนุรักษ์ของโบราณคดีวัฒนธรรมสมัยก่อนราชวงศ์ฉินในพื้นที่หนึ่งเซียะและกานซู โดยสร้างระบบการจัดแสดงตามโครงสร้างการตีความ โครงสร้างการเล่าเรื่องและวิธีการจัดแสดง และเสนอในการสร้างโครงสร้างการตีความสำหรับมรดกทางวัฒนธรรมที่ประกอบด้วย "อธิบานคุณค่าเป็นข้อ ๆ-การเรื่องเล่าตามธีมต่าง ๆ และใช้ภาพรวมของโบราณคดี ส่วนประกอบของโบราณคดีและสถานที่ต่าง ๆ ของโบราณคดีเป็นเนื้อหาใจความหลักในการเล่าเรื่อง โดยผ่านเงื่อนไขและธีมต่าง ๆ เพื่อให้ทั้งการตีความ การจัดแสดงและการเล่าเรื่องเกิดความเชื่อมโยงกัน

2. งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดแสดงวัฒนธรรมของอุทยานโบราณคดีแห่งชาติเตาหลง

ในปัจจุบัน ยังไม่พบบงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดแสดงวัฒนธรรมของอุทยานโบราณคดีแห่งชาติเตาหลง รวมถึงการคุ้มครอง การพัฒนา การจัดการและการใช้ประโยชน์ของแหล่งมรดกทางโบราณคดีและพื้นที่โดยรอบ ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เน้นที่ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ และด้านอื่นๆ

Song Yanhui and Liu Lingling (2016) ศึกษาเกี่ยวกับโบราณคดีแห่งใหญ่ที่มีบทบาทหน้าที่ทางเศรษฐกิจของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นและได้เสนอว่า เขาเสนอว่าควรจัดตั้งพื้นที่จัดแสดงวัฒนธรรมเซรามิกโบราณที่ครอบคลุมพื้นที่โดยรอบ โดยมีโบราณสถานเตาหลงเป็นศูนย์กลางในการจัดแสดงสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์ที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้อย่างดี

Xiang Xianbiao (2017) อภิปรายและวิเคราะห์สถานะการคุ้มครองของโบราณสถานเตาหลงในปี ค.ศ. 2017 เขาคิดว่า อุทยานโบราณคดีแห่งชาติเตาหลงไม่เพียงแต่มุ่งเน้นในการดำเนินการอนุรักษ์อย่างเดียวยังแต่ยังให้ความสำคัญกับคุณค่าในด้านการสืบทอด การจัดแสดงและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของมรดก และผสมผสานทั้งวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา การพักผ่อนและความสร้างสรรค์กับวิธีการจัดแสดงที่หลากหลายในการสร้างประสบการณ์การมีส่วนร่วมแบบโต้ตอบ และศูนย์เรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของโบราณสถานเตาหลง

Li Ji (2017) ศึกษาวิธีการวางแผนการออกแบบของอุทยานโบราณคดีแห่งชาติเตาหลง เขาได้เสนอแนวทางว่า "การอนุรักษ์โบราณสถาน" "มนุษย์เป็นศูนย์กลาง" และ "การพัฒนาอย่างยั่งยืน" ซึ่งเป็นแนวคิดหลักของการวางแผนและการออกแบบของการจัดแสดงวัฒนธรรมของโบราณสถาน โดยไม่เพียงแต่เป็นไปตามทิศทางความสนใจของสาธารณชนในระดับหนึ่งเท่านั้น แต่ยังพยายามตอบสนองความต้องการทางวัฒนธรรมของสาธารณชนด้วย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความหมายแฝงทางจิตวิญญาณและวัฒนธรรมให้กับสาธารณชน นอกจากนี้แล้ว

Huang Dan (2018) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ประวัติศาสตร์รอบ ๆ ของโบราณสถานเตาหลง โดยเน้นว่างานที่เกี่ยวข้องควรปฏิบัติตามหลักการของความถูกต้องทางวัฒนธรรมและหลักการของการมีส่วนร่วมของสาธารณชน ให้ความสนใจกับการรับรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อทำหน้าที่ที่ดีในการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมกับสาธารณชนและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของถนนประวัติศาสตร์

Wang Yiru (2019) ได้ทำการวิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับมาตรการอนุรักษ์และกลยุทธ์การพัฒนาของโบราณสถานเตาหลง เขาชี้ให้เห็นว่า ในปัจจุบันยังมีปัญหาต่าง ๆ ที่ควนแก้ไข เช่น พื้นที่การจัดแสดงน้อย การจัดแสดงไม่ดี วิธีการดำเนินการและการพัฒนาไม่เชิงลึก ขาดการโฆษณาที่ดี เป็นต้น และในเวลาเดียวกัน นอกจากเรียนรู้ประสบการณ์การอนุรักษ์และพัฒนา มรดกทางวัฒนธรรมอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางการจัดการและการพัฒนาตนเองที่ดีขึ้น และวิธีการวางแผนและการอนุรักษ์เชิงวิทยาศาสตร์แล้ว ยังต้องดึงดูดความสนใจของสาธารณชน ซึ่งนำการมีส่วนร่วมของสาธารณชน แนะนำกลไกตลาด เสริมสร้างในการสร้างแบรนด์ เพื่อให้ได้รับผลลัพธ์จากการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและแบ่งปันผลลัพธ์นี้ให้กับพื้นที่อื่น ๆ

สรุป

บทนี้เป็นการศึกษาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ในสมัยราชวงศ์ซ่ง จั๋งเต๋อเจิ้นได้จัดตั้งหน่วยงานด้านการค้าและจัดเก็บภาษีจากเตาเผาเครื่องเคลือบ จากนั้นในสมัยราชวงศ์หยวน ผู้ปกครองเขตจั๋งเต๋อเจิ้นได้นำโอกาสสำคัญจากการก่อตั้งโรงงานเตาเผามาพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ ดังนั้น โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในราชวงศ์หมิงและชิงจึงถือเป็นความต่อเนื่องที่สำคัญของเหตุการณ์ในสมัยราชวงศ์ซ่งและหยวน แม้ว่าโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจะดำเนินการต่อไปเป็นเวลา 543 ปีในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง แต่กระบวนการพัฒนาที่ไม่ราบรื่น การรุ่งเรืองและการถดถอยของสังคมและเศรษฐกิจ ความโปรดปรามของจักรพรรดิ และการเลือกผู้ดูแลโรงงานเตาเผาล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเส้นทางการพัฒนา

นอกจากนี้ บทนี้ยังได้นำเสนอแนวคิดและหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดและหลักการในการจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรม แนวคิดการเรียนรู้ผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และทฤษฎีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การอนุรักษ์และการจัดการ กลยุทธ์การพัฒนา การออกแบบและการวางแผนของอุทยานโบราณสถานฯ แห่งชาติเตาหลวง งานวิจัยบางส่วนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงทางวัฒนธรรม การพัฒนาการท่องเที่ยว และประเด็นอื่น ๆ แต่ไม่เฉพาะเจาะจงและลงลึก ดังนั้นจึงเป็นพื้นฐานของแนวคิดต่อการนำไปสู่การศึกษาแลวิเคราะห์ในเชิงลึกในการจัดการรูปแบบและแนวทางการจัดการท่องเที่ยว เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

บทที่ 3

อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง :

ไข่มุกของเครื่องเคลือบแห่งราชวงศ์

เครื่องเคลือบเซรามิก ถือเป็นหนึ่งในสิ่งประดิษฐ์คิดค้นที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์จีน โดยในช่วงต้นของการผลิตรังสรรค์ได้อาศัยการใช้งานได้จริงและศิลปะอันวิจิตร จึงส่งผลให้เป็นที่ชื่นชอบและเป็นที่ต้องการของชนชั้นสูง ซึ่งต่อมาได้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในด้านการค้าต่างประเทศ และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของราชวงศ์ต่างๆ จนกลายเป็นหนึ่งในตัวแทนทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดของประเทศจีน ด้วยเหตุนี้ ประเทศจีนจึงมักถูกขนานนามว่าเป็น “ประเทศแห่งเครื่องเคลือบเซรามิก”

อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงตั้งอยู่ในเขตจูซาน เมืองจิ้งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซี ประเทศจีน ถือเป็นแหล่งโบราณสถานทางประวัติศาสตร์เพียงแห่งเดียวในประเทศจีนที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเก็บรักษาการผลิตเครื่องเคลือบเตาหลวงราชสำนักและข้อมูลทางวัฒนธรรมได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ โดยเคยเป็นเตาหลวงที่ใช้เผาเครื่องเคลือบสำหรับจักรพรรดิ 27 พระองค์ในช่วงราชวงศ์หมิงและชิงเป็นเวลายาวนานกว่า 542 ปี ซึ่งถือเป็นเทคนิคการผลิตเครื่องเคลือบและศิลปะชั้นสูงสุดที่โดดเด่นอย่างมากของประเทศจีนหรือแม้แต่ระดับโลกในขณะนั้น ด้วยเหตุนี้ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง จึงถูกขนานนามว่าเป็นไข่มุกของเครื่องเคลือบแห่งราชวงศ์ ดังนั้นในการดำเนินการอนุรักษ์และการจัดการโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงให้ดีขึ้น ในปีค.ศ. 2010 รัฐบาลเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นจึงได้ยื่นโครงการอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงต่อสำนักมรดกวัฒนธรรมแห่งชาติและได้รับการอนุมัติในเวลาต่อมา ภายหลังจากในปีค.ศ. 2013 อุทยานแห่งนี้ได้รับคัดเลือกให้เป็นอุทยานแหล่งโบราณคดีแห่งชาติชุดที่ 2 อย่างเป็นทางการ และนำมาซึ่งการเข้าสู่ช่วงเวลาใหม่แห่งการพัฒนา สำหรับบทนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแห่งชาติเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น และบริบทโดยรอบอย่างละเอียด

บริบทการพัฒนาเมืองของจิ่งเต๋อเจิ้น

เมืองจิ่งเต๋อเจิ้นตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของมณฑลเจียงซี ประเทศจีน ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างทางเชื่อมของสามมณฑลได้แก่ มณฑลเจียงซี เจ้อเจียง และอันฮุย จึงเป็นที่รู้จักกันในนาม ประตูสู่ตะวันออกเฉียงเหนือของดินแดนกัน (阜济) (กัน (阜济) เป็นชื่อย่อของมณฑลเจียงซี จิ่งเต๋อเจิ้นตั้งอยู่ที่ทางเชื่อมของมณฑลเจียงซีตะวันออกเฉียงเหนือและจังหวัดโก่ลี่เคียง ดังนั้นจึงถูกขนานนามว่าเป็นประตูสู่ตะวันออกเฉียงเหนือของมณฑลเจียงซี) โดยเป็นหนึ่งใน 24 เมืองประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงชุดแรกซึ่งประกาศโดยคณะรัฐมนตรีของจีน ซึ่งมีประวัติศาสตร์การพัฒนาอันยาวนานและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ยอดเยี่ยม พื้นที่ของเมืองในอดีตตั้งอยู่บริเวณชายแดนตะวันออกของรัฐฉู่ช่วงยุคชุนชิว และอยู่ภายใต้เขตการปกครองของมณฑลจี๋เจียวจวินในสมัยราชวงศ์ฉิน ในช่วงราชวงศ์ฮั่นอยู่ภายใต้เขตการปกครองของเขต Yuzhang มณฑล Poyang ต่อมาในสมัยราชวงศ์จิ้นตะวันออก ทางราชสำนักได้สร้างเมืองขึ้นโดยเรียกว่า ซินผิง ในเวลาต่อมาช่วงปีที่สองของจักรพรรดิอู่เต๋อ (ค.ศ. 619) ทางราชสำนักได้แยกในส่วนตะวันออกของเมือง Poyang เป็นเขตการปกครองซินผิงใหม่ เมื่อถึงช่วงครองราชย์ปีที่สี่ของจักรพรรดิอู่เต๋อ (ค.ศ. 621) ได้มีการยกระดับเป็นอำเภอซินผิงใหม่และพื้นที่ซินผิงเดิมได้ถูกดึงกลับมาอยู่ภายใต้การดูแลของอำเภอซินผิงใหม่ เนื่องจากอำเภอปกครองเสี้ยนจื่อ (อำเภอปกครองเสี้ยนจื่อ เป็นชื่อที่ใช้เรียกศูนย์บริหารท้องถิ่นของจีนในอดีต โดยเป็นที่อาศัยของผู้ว่าการอำเภอระดับเสี้ยนลิ่งหรือผู้ว่าการระดับจื่อเสี้ยนและที่ทำการอำเภอเสี้ยนหยยา) ตั้งอยู่บริเวณทางใต้ของแม่น้ำฉางเจียง จึงถูกเรียกอีกชื่อว่าอำเภอฉางหนาน อำเภอซินผิงใหม่ได้ถูกเปลี่ยนชื่อถึงสองครั้งในช่วงราชวงศ์ถัง จนได้เป็นชื่ออำเภอฝูเหลียงในที่สุด

ในเวลาต่อมาช่วงปีแรกของจักรพรรดิจิ่งเต๋อแห่งราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ. 1004) เนื่องด้วยเครื่องเคลือบชิงไปที่ผลิตในพื้นที่นี้มีคุณภาพดีเยี่ยม ทั้งยังเป็นที่ยื่นชอบของจักรพรรดิ จึงทำให้สถานที่นี้ได้รับพระราชทานนามว่า “จิ่งเต๋อ” และ “ส่งเจ้าหน้าที่ผลิตเครื่องเคลือบเพื่อถวายไปยังเมืองปักกิ่ง” ชื่อของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นจึงค่อยๆ โด่งดังไปทั่วโลกและยังคงถูกใช้จนถึงทุกวันนี้ (Liang, 1983) ในช่วงราชวงศ์หยวน อำเภอฝูเหลียงได้ถูกยกระดับให้เป็นรัฐแคว้น และถูกปรับเรียกเป็นอำเภอต่อมา จนกระทั่งในช่วงราชวงศ์หมิง จิ่งเต๋อเจิ้นก็ยังคงอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองมาโดยตลอด และในปี ค.ศ. 1916 อำเภอปกครองฝูเหลียงได้ย้ายมายังเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น ทำให้ตั้งแต่ปีค.ศ. 1927-1929 จิ่งเต๋อเจิ้นได้ถูกยกระดับเป็นเมือง จากนั้นทางคณะรัฐมนตรีได้มีการปรับระบบการบริหารของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นอยู่หลายครั้ง ภายหลังการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แบ่งเขตการบริหารเมืองในปัจจุบันแบ่งออกเป็นสองพื้นที่ หนึ่งอำเภอหนึ่งเมือง ได้แก่ พื้นที่จูซานและฉางเจียง อำเภอฝูเหลียงและเมืองเล่อผิง ทั้งเมืองมีพื้นที่รวม 5,256 ตารางกิโลเมตรและมีประชากรมากกว่า 1.6 ล้านคน

ตารางที่ 3-1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ด้านการเมืองการปกครองของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น
(Ye Zhenglong, 2023)

ยุคสมัย	ช่วงเวลา	รายละเอียดข้อมูล
สมัยราชวงศ์ฉิน	ก่อนคริสตกาล 221-207	เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นภายใต้เขตการปกครองของมณฑลจิวเจียวจวิน
สมัยราชวงศ์ฮั่น	ก่อนคริสตกาล 202 - ค.ศ. 220	เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นอยู่ภายใต้เขตการปกครองของเขต Yuzhang มณฑล Poyang
สมัยราชวงศ์จิ้นตะวันออก	ค.ศ. 317 - ค.ศ. 420	ราชสำนักได้สร้างเมืองขึ้นใหม่โดยเรียกว่าพื้นที่นี้ว่าอำเภอซินผิง
สมัยราชวงศ์ถัง	ค.ศ. 618 - ค.ศ. 907	ช่วงครองราชย์ปีที่สี่ของจักรพรรดิอู่เต๋อ (ค.ศ. 621) ได้มีการยกระดับอำเภอซินผิงใหม่ โดยพื้นที่ซินผิงเดิมได้ถูกดึงกลับมาอยู่ภายใต้การดูแลของอำเภอซินผิงใหม่ เนื่องจากอำเภอปกครองเสี้ยนจื่อ ตั้งอยู่บริเวณทางใต้ของแม่น้ำฉางเจียง จึงถูกเรียกอีกชื่อว่าอำเภอฉางหนาน อำเภอซินผิงใหม่ได้ถูกเปลี่ยนชื่อถึงสองครั้งในช่วงราชวงศ์ถัง จนได้เป็นชื่ออำเภอฝูเหลียงในที่สุด
สมัยราชวงศ์ซ่ง	ค.ศ. 960 - ค.ศ. 1279	ช่วงปีแรกของจักรพรรดิจิ้งเต๋อแห่งราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ. 1004) เนื่องด้วยเครื่องเคลือบชิงไปที่ผลิตในพื้นที่นี้เป็นที่ชื่นชอบของจักรพรรดิ จึงทำให้สถานที่นี้ได้รับพระราชทานนามว่า “จิ้งเต๋อ” ส่งผลให้ชื่อเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นถูกใช้จนถึงทุกวันนี้

สมัยราชวงศ์หยวน	ค.ศ. 1271 - ค.ศ. 1368	ช่วงสมัยราชวงศ์หยวน อำเภอฝูเหลียง ถูกยกระดับให้เป็นรัฐแคว้น และถูกปรับเรียกเป็นอำเภอในเวลาต่อมา
สมัยราชวงศ์หมิง	ค.ศ. 1368 - ค.ศ. 1644	ช่วงสมัยราชวงศ์หมิง รัฐแคว้นฝูเหลียงถูกลดระดับเหลือเพียงอำเภอฝูเหลียง จึงต่อเจิ้นยังคงอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของอำเภอฝูเหลียง
สมัยสาธารณรัฐ	ค.ศ. 1912 - ค.ศ. 1949	ช่วงปีค.ศ. 1927-1929 จึงต่อเจิ้นเคยถูกยกระดับเป็นเมืองจึงต่อเจิ้น
สาธารณรัฐประชาชนจีน	ค.ศ. 1949 - ปัจจุบัน	ค.ศ.1953 จึงต่อเจิ้นได้ถูกยกระดับเป็นเมืองจึงต่อเจิ้น โดยอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของมณฑลเจียงซี

ในด้านของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ จึงต่อเจิ้นตั้งอยู่ในเขตเปลี่ยนผ่านระหว่างภูเขา หวงชาน ภูเขาหวายยู่วและที่ราบทะเลสาบโปียงาง โดยอยู่ท่ามกลางภูเขากลางต่ำและเนินเขาเป็นหลัก เป็นพื้นที่เนินเขาดินแดงทางตอนใต้ของแม่น้ำแยงซี ในส่วนของทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศตะวันตกเต็มไปด้วยภูเขา มียอดเขาและภูเขาสลับทับซ้อนกัน ในส่วนทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ส่วนใหญ่เป็นเนินเขาและที่ราบ เนื่องด้วยภูมิอากาศแบบมรสุมกึ่งเขตร้อนทำให้จึงต่อเจิ้นมีแสงแดดส่องถึง และฝนตกชุก ส่งผลให้เกิดลักษณะเฉพาะตามฤดูกาล โดยมีอากาศร้อนในฤดูร้อน อากาศเย็นสบาย ในช่วงฤดูใบไม้ร่วง อากาศหนาวเย็นในฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตของพืชพรรณธรรมชาติ การเกษตรและการพัฒนาการผลิตอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ ในขณะเดียวกัน จึงต่อเจิ้นยังเต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ในด้านของทรัพยากรแร่ธาตุเต็มไปด้วยหินแกรนิตและหินรูปทรงต่างๆ จำนวนมาก ซึ่งภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศได้แปรสภาพก่อเกิดเป็นดินเกาลินและหินพอร์ซเลนบริเวณบนพื้นผิวและใต้ดิน โดยเป็นวัตถุดิบคุณภาพสูงและเป็นวัสดุสำหรับการผลิตเครื่องเคลือบที่สำคัญ

นอกจากนี้ ยังมีถ่านหิน หินปูนเทา หินด้าหลี่ ดินเหนียวทนไฟ ฟลูออไรท์ หินแร่ซีพีโอไลต์ และแร่ธาตุประเภทอื่นๆ อีกมากมาย ในส่วนของทรัพยากรป่าไม้ อัตราการครอบคลุมพื้นที่ป่าจึงต่อเจิ้นในปัจจุบันคือ 67.85% ภายในพื้นที่ภูเขาถูกปกคลุมด้วยพืชพันธุ์ที่หนาแน่นมากมายหลายพันธุ์ ได้แก่ ต้นสนหนามจีน ต้นสนพื้นเมืองหมาห่วย การบูร ต้นหนานมู่ บัวไม้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเต็มไปด้วยพุ่มไม้หลากชนิด โดยได้เคยถูกนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับการเผาเครื่องเคลือบจึงต่อเจิ้น

โบราณได้อย่างเพียงพอ ซึ่งไม้สนได้กลายเป็นตัวเลือกแรกสำหรับนำมาทำการเผา เนื่องจากมีปริมาณไขมันสูง ไฟเชื้อเพลิงติดได้นานและทนต่อการเผาไหม้ได้ดี

ในอีกด้านหนึ่ง ระบบน้ำในจิ้งเต๋อเจิ้นก็ได้รับการพัฒนาค่อนข้างดี มีแม่น้ำฉางเจียงเป็นแม่น้ำสายหลัก ซึ่งเป็นหนึ่งในห้าของกลุ่มแม่น้ำสายหลักในระบบน้ำทะเลสาบโปยัง โดยมีต้นน้ำอยู่ระหว่างสันเขาต้าหลงหลิงและแนวสันปันน้ำอำเภอฉีเหมิน มณฑลอันฮุย ซึ่งไหลจากตะวันออกไปทางตะวันตกเฉียงใต้และไหลผ่านพื้นที่เมือง แม่น้ำสายเล็กสายใหญ่ที่ไหลรวมเป็นแม่น้ำหลักฉางเจียง ไม่เพียงถูกนำมาใช้สำหรับขั้นตอนการผลิตอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจิ้งเต๋อเจิ้นเท่านั้น หากแต่ยังสามารถนำมาสนับสนุนด้านพลังงานสำหรับการבודวัตถุดิบผ่านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น กังหันน้ำ ค้อนทริป สำหรับบดแร่โลหะ เป็นต้น ซึ่งนอกจากช่วยลดต้นทุนแล้วยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน การตัดผ่านของแม่น้ำฉางเจียงกับแม่น้ำสายตงเหอซีเหอ หนานเหอ เซียวเป่ยกังและแม่น้ำสายเล็กๆ ได้ก่อให้เกิดโครงข่ายการขนส่งทางน้ำที่สมบูรณ์ ซึ่งมีส่วนช่วยอย่างยิ่งต่อการนำเข้าวัตถุดิบ เชื้อเพลิง ตลอดจนการประกันในด้านอื่นๆ และการส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบเซรามิกจิ้งเต๋อเจิ้นในสมัยโบราณ (Liu, 2005)

นอกจากนี้ เงื่อนไขสภาพทางภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ยิ่ง ได้มีส่วนสนับสนุนอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาอันยอดเยี่ยมของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบในประวัติศาสตร์จิ้งเต๋อเจิ้น เฉกเช่นเดียวกับในหนังสือ “วารสารเจียงซีต้า หนังสือเครื่องเคลือบ” ได้กล่าวถึงเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นว่า “น้ำและดินเหมาะกับเครื่องเคลือบ” (Liu, 2005)

เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นมีประวัติศาสตร์อันยาวนานในด้านการเผาเครื่องเคลือบเซรามิก ตามบันทึกใน “พงศาวดารเมืองฝูเหลียง” ในสมัยราชวงศ์ซิงระบุว่า “เครื่องเคลือบซินผิง เริ่มมีมาแต่สมัยราชวงศ์ฮั่น” กล่าวถึงการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นเริ่มมีมาตั้งแต่ช่วงสมัยราชวงศ์ฮั่น อย่างไรก็ตาม บันทึกดังกล่าวยังขาดข้อมูลหลักฐานสนับสนุนจากทางโบราณคดีภาคสนาม อีกทั้งเกี่ยวกับยุคสมัยของการเริ่มผลิตเครื่องเคลือบเซรามิก ใน “พงศาวดารเมืองฝูเหลียง” ยังได้บันทึกไว้ว่า “ที่ฮั่วจ้งเมืองซินผิงผลิตเครื่องเคลือบอย่างประณีต เครื่องเคลือบเป็นที่นิยมมากในราชวงศ์ถัง และเครื่องเคลือบฮั่วจ้งก็เป็นเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียง” (ความหมายของประโยคนี้หมายถึง การผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกที่ฮั่วจ้งเมืองซินผิงมีเทคนิคที่ประณีตอย่างมาก ซึ่งเครื่องเคลือบขาวไปฉือเป็นที่นิยมอย่างมากในสังคมาราชวงศ์ถัง เครื่องเคลือบขาวไปฉือที่ผลิตในฮั่วจ้งจึงมีชื่อเสียงอย่างมาก) (Liang, 1983)

ในปีที่ 4 ของจักรพรรดิอู่เต๋อแห่งราชวงศ์ถัง มีผู้ผลิตเครื่องเคลือบหยกเถาญว่ ส่งไปขายยังที่ราบกวนจง ถูกขนานนามว่าเป็นเครื่องเคลือบหยกปลอม” (ความหมายของประโยคนี้หมายถึง ในช่วงการครองราชย์ปีที่ 4 ของจักรพรรดิอู่เต๋อแห่งราชวงศ์ถัง(ปีค.ศ. 621) มีสามัญชนอำเภอฉางหนานนามว่าเถาญว่ ได้ผลิตเครื่องเคลือบและส่งออกไปขายยังที่ราบกวนจง (ปัจจุบันคือภาคกลางของ

มณฑลส่านซี ประเทศจีน) และถูกผู้คนขนานนามว่าเครื่องเคลือบหยกปลอม) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต่างอธิบายได้อย่างดีว่าเครื่องเคลือบเซรามิกพื้นที่ยิ่งต่อเงินช่วงสมัยราชวงศ์ถังได้พัฒนาระดับหนึ่งในการผลิต จากการสำรวจโบราณคดีภาคสนาม ตัวอย่างทางโบราณคดีบางส่วนที่ขุดค้นพบในโบราณสถานเตาเผาหลันเถียนและโบราณสถานเตาเผาหนานเหยาในจังหวัดเจิ้นปัจจุบัน สามารถชี้ชัดได้ถึงช่วงยุคสมัยที่สืบย้อนไปยังช่วงกลางราชวงศ์ถัง ซึ่งเป็นพยานหลักฐานอ้างอิงที่สอดคล้องกับคำกล่าวอธิบายของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

ภายหลังของการพัฒนาที่ผ่านมาเป็นเวลาถึง 5 ราชวงศ์ (ปีค.ศ. 907-979) ในที่สุดอำเภอฉางหนานในสมัยราชวงศ์ซ่ง(ปีค.ศ.960-1279) ได้ประสบความสำเร็จในการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกแบบใหม่ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของเครื่องเคลือบชิงฉือและเครื่องเคลือบขาวไปฉือ เครื่องเคลือบชิงไปฉือ โดยเครื่องเคลือบชนิดนี้จะมีสีขาวผาสานล้อมด้วยสีฟ้า สวยงามดูจุกหยก ทั้งยังเป็นที่ยอมรับอย่างมากของผู้ปกครองในสมัยนั้น และเครื่องเคลือบชนิดนี้เองที่นำมาซึ่งการพระราชทานชื่อจังหวัดเจิ้นจากจักรพรรดิให้กับอำเภอฉาง และชื่อเสียงแห่งเครื่องเคลือบจังหวัดเจิ้นก็ได้เริ่มแพร่หลายไปทั่วโลก นอกจากนี้ ภายใต้อิทธิพลความชื่นชอบของนักปกครอง ได้ส่งผลให้ทุกชั้นทางสังคมต่างมีความต้องการผลิตภัณฑ์นี้จนได้รับความนิยมไปทั่วโลกในระยะเวลาช่วงหนึ่ง ซึ่งได้ส่งอิทธิพลต่อเตาเผาหลายแห่งในเจียงซี กวางตุ้ง ผู้เจี้ยน อันฮุย เจ้อเจียง ฯลฯ ในขณะนั้น และค่อยๆ ก่อตัวเป็นเตาเผาจังหวัดเจิ้นซึ่งเป็นหนึ่งในหกเตาเผาหลักของราชวงศ์ซ่ง (Liang, 1983)

แม้ว่าราชวงศ์หยวน (ปีค.ศ. 1271-1368) จะมีระยะเวลาการปกครองที่สั้น แต่กลับถือเป็นช่วงเวลาที่สำคัญบนประวัติศาสตร์การผลิตเครื่องเคลือบจังหวัดเจิ้น ซึ่งถึงแม้จังหวัดเจิ้นยังไม่ใช่เตาเผาที่มีอิทธิพลที่สุดและมีเทคโนโลยีขั้นสูงที่สุดในประเทศขณะนั้น หากแต่ผู้ปกครองของราชวงศ์หยวนยังคงมีการก่อตั้ง “สำนักผู้เหลียงฉือ” ขึ้นที่นี้ เพื่อดูแลกิจการการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกของประเทศ โดยสันนิษฐานว่าเนื่องจากชนชั้นปกครองของราชวงศ์ในขณะนั้นมาจากมองโกลเลีย จึงมีประเพณีความเชื่อที่ว่า “สีขาวเป็นสีประจำชาติและเป็นสีแห่งความเป็นสิริมงคล” ซึ่งจังหวัดเจิ้นถือเป็นแหล่งเตาเผาผลิตเครื่องเคลือบขาวที่ดีที่สุดขณะนั้น (Liu, 1981) นับแต่นั้นมา การพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตเครื่องเคลือบในประเทศได้ค่อยๆ รวมอยู่ที่จังหวัดเจิ้น โดยในช่วงเวลาดังกล่าวจังหวัดเจิ้นไม่เพียงพัฒนาอย่างเต็มทีในด้านเทคโนโลยีการผลิตเครื่องเคลือบชิงฮวา แต่ยังสามารถผลิตรูปแบบใหม่เครื่องเคลือบลายไฟแดงและเครื่องเคลือบขาวหลวนไป ขณะเดียวกัน ยังประสบความสำเร็จในการเผาสีเคลือบอุณหภูมิสูงสองสี ได้แก่เคลือบสีแดงจากทองแดงและเคลือบฟ้ากู่หลัน ซึ่งได้สร้างรากฐานพื้นฐานสำหรับจังหวัดเจิ้นให้กลายเป็นศูนย์กลางผลิตเครื่องเคลือบแห่งชาติ (Xiang, 2017)

จนถึงช่วงหลังราชวงศ์หมิง (ปีค.ศ. 1368-1644) การพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจึงต่อเงินได้เข้าสู่ช่วงแห่งความเจริญรุ่งโรจน์ โดยผู้ปกครองของราชวงศ์ได้ก่อตั้งโรงงานเครื่องเคลือบสำหรับราชวงศ์ โดยอยู่บนพื้นฐานของสำนักผู้เคลือบ ซึ่งมีการผลิตเครื่องเคลือบที่ใช้สำหรับราชวงศ์ และสิ่งผลิตรูปแบบพิเศษทุกปี ตลอดจนมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ระดับกลางจวงกวน (หมายถึง กลุ่มเจ้าหน้าที่ชั้นที่ที่ได้รับการแต่งตั้งจากจักรพรรดิให้ทำหน้าที่กำกับดูแลในพื้นที่) เพื่อดูแลการผลิต ส่งผลให้เครื่องเคลือบทุกชิ้นที่ผลิตจากเตาเผาต่างล้วนเป็นผลงานชิ้นเอกที่มีคุณภาพดีเยี่ยม ขณะเดียวกัน ระดับการผลิตจากเตาเผาพื้นบ้านของจึงต่อเงินได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงเวลานี้ ก่อเกิดเป็นเตาเผาที่มีชื่อเสียงมากมาย เช่น เตาเผาซุยกิง เตาเผาหูกิง เป็นต้น ซึ่งยังก่อให้เกิดเป็นปรากฏการณ์หลวงจ้างเตาชาวบ้านเผา(หมายถึง โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นผู้มอบหมายแบ่งงานผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกให้ผลิตที่เตาเผาพื้นบ้านจนแล้วเสร็จ) การแข่งขันทางการตลาดของ หลวงและชาวบ้าน ในยุครุ่งเรืองของราชวงศ์หมิง เครื่องเคลือบชิงฮวา เครื่องเคลือบขาวไปฉี้อ เครื่องเคลือบเฟินฉี้อ เครื่องเคลือบเอกรงค์ ฯลฯ ประเภทต่างๆ ของจึงต่อเงินต่างล้วนประสบความสำเร็จ อันโดดเด่น ดังเช่น Wang Shimaο ในยุคราชวงศ์หมิงได้อธิบายในหนังสือ “เอ้อร์ฉิวเหว่ยถาน” ของเขาว่า “ในราชวงศ์หมิง เครื่องเคลือบที่ประณีตและวิจิตรที่สุดคงไม่พ้นที่จึงต่อเงิน” (Zheng & Li & Zheng & Mo & Miao, 2013)

ถัดมาในช่วงต้นราชวงศ์ชิง ผู้ปกครองคนของราชวงศ์ใหม่ได้หันมาฟื้นฟูเตาหลวงที่ได้รับผลกระทบจากสงครามอย่างรวดเร็ว และเปลี่ยนชื่อจาก “โรงงานเครื่องเคลือบหลวง” มาเป็น “โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง” ซึ่งภายหลังยังได้มีการส่งเจ้าหน้าที่พิเศษไปประจำการในโรงงานเพื่อควบคุมการผลิต และอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจึงต่อเงินได้กลับเข้าสู่ช่วงของการพัฒนาที่แข็งแกร่งขึ้นอีกครั้ง โดยเฉพาะในช่วงสามราชวงศ์ที่รุ่งเรืองของจักรพรรดิคังซี หย่งเจิ้ง และเฉียนหลง (ปีค.ศ. 1662-1795) ภายใต้ความเสียสละอย่างที่สุดของเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องเคลือบหลายท่าน เช่น Zang Yingxuan, Lang Tingji, Nian Xiyao, Tang Ying และทักษะอันยอดเยี่ยมของเหล่าคนงานเตาเผาจึงต่อเงินในช่วงตลอดระยะเวลาหลายปี ได้ส่งผลจึงต่อเงินประสบความสำเร็จอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในการผลิตสีเคลือบชิงฮวา สีเคลือบห้าสี เฟินฉี้อ ไต้ฉี้อ ผ้ากลางฉี้อ ตลอดจนเครื่องเคลือบหลากสีต่างๆ

ด้วยเหตุนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าวจึงถือเป็นยุคทองในประวัติศาสตร์ของการพัฒนาเครื่องเคลือบเซรามิกของจีน แต่สิ่งที่น่าเสียดายยิ่งคือ ด้วยการถดถอยอย่างต่อเนื่องของราชวงศ์ชิงตั้งแต่สมัยจักรพรรดิเจียชิ่ง (ปีค.ศ. 1796-1820) อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเคลือบจึงต่อเงินก็ค่อยๆ ลดลงด้วยเช่นกัน โดยในปีที่ 5 ของจักรพรรดิเสียนเฟิง (ค.ศ. 1855) โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ปิดตัวลง ต่อมาในสมัยจักรพรรดิถงจื้อ ราชสำนักได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปเพื่อฟื้นฟูแต่ล้มเหลว และเตาเผาพื้นบ้านของจึงต่อเงินก็ต่างทรุดตัวลงจากการแข่งขันทางการตลาด ในช่วงปลายราชวงศ์ชิง เพื่อ

ต่อต้านการทุ่มตลาดของเครื่องเคลือบเซรามิกตะวันตก ภายใต้ความพยายามอย่างต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและผู้เชี่ยวชาญ ได้ก่อตั้งบริษัทอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเจียงซีตามโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงดั้งเดิม ทั้งยังสร้างสรรค์ผลงานศิลปะล้ำค่าและวิจิตรอีกมากมาย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเกิดสงครามกลางเมืองบ่อยครั้ง ก่อปรกักับความล้มเหลวด้านความแข็งแกร่งของชาติ ส่งผลให้ไม่สามารถฟื้นฟูให้กลับมาได้ดังเดิมในท้ายที่สุด

วิกฤตประเทศชาติ ความไม่สงบทางสังคมและปัจจัยที่ไม่เอื้ออำนวยอีกหลายประการ ได้ส่งผลอย่างรุนแรงต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจังหวัดเจ้อเจิ้น แม้ว่ารัฐบาลท้องถิ่นได้เคยพยายามดำเนินการปฏิรูป แสวงหาแนวทางฟื้นฟู แต่ด้วยปัจจัยผลกระทบต่างๆ ทำให้ไม่เป็นผลสำเร็จในท้ายที่สุด จากบันทึก “พงศาวดารเมืองเจ้อเจิ้น” ที่รวบรวมโดยคณะกรรมการพงศาวดารท้องถิ่นเมืองเจ้อเจิ้นได้ระบุว่า ในช่วงศักราชก่อนวันปลดแอกของประเทศจีน ทั้งอำเภอมีโรงงานหัตถกรรมที่ปิดตัวลงมากกว่า 100 แห่งและมีคนงานเครื่องเคลือบที่ว่างงานประมาณ 1,000 คน ซึ่งอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบกำลังเข้าสู่สภาวะหายใจวายน

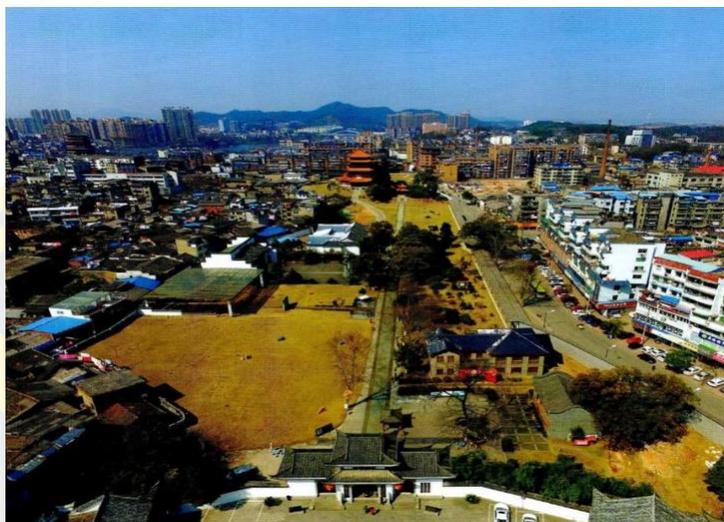
ซึ่งนั่นอาจกล่าวได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่นำมาสู่เรื่องราวทางประวัติศาสตร์การผลิตเครื่องเคลือบอันรุ่งโรจน์ที่ไม่เพียงแต่ทิ้งไว้ซึ่งมรดกวัตถุมากมายในที่แห่งนี้ หากแต่ยังทำให้ผู้คนที่นี่เต็มไปด้วยจิตวิญญาณอันล้ำค่า เพราะในช่วงประวัติศาสตร์อันยากลำบาก เหล่าผู้ปฏิบัติงานเครื่องเคลือบเซรามิกในเจ้อเจิ้นต่างพยายามอย่างเต็มที่ที่จะสานต่อทักษะดั้งเดิมของเจ้อเจิ้น ส่งผลให้มีบุคคลผู้มีความสามารถทางศิลปะในด้านประติมากรรมเครื่องเคลือบ ภาพวาดเครื่องเคลือบ ฯลฯ ปรากฏขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ แปดสหายจูซาน(เป็นคณะกลุ่มศิลปะที่เต็มไปด้วยปรมาจารย์ด้านการวาดภาพเฟินไฉ่และการวาดภาพแผ่นเครื่องเคลือบซึ่งหลงเหลือมายังชาวบ้านภายหลังการหยุดเผาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โดยในช่วงแรกมีแปดคน ดังนั้นจึงเรียกว่าแปดสหายจูซาน แต่ได้มีการเพิ่มสมาชิกใหม่ในภายหลัง) Wang Bu, Wang Xiaotang เป็นต้น ซึ่งบุคคลและกลุ่มศิลปินยอดเยี่ยมเหล่านี้ต่างมีส่วนสร้างคุณูปการที่ยิ่งใหญ่ต่อการสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกเจ้อเจิ้น ภายหลังจากก่อตั้งประเทศจีนใหม่ ภายใต้การนำของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน คณะกรรมการเมืองเจ้อเจิ้นและรัฐบาลได้ดำเนินมาตรการอย่างจริงจังเพื่อฟื้นฟูการผลิตอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ บรรเทาปัญหาคนว่างงาน เรียกคืนช่างฝีมือ จัดระเบียบกลุ่มผลิตด้วยตนเอง และเตรียมการจัดตั้งบริษัทอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบในหลายพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการให้บริการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและช่วยเหลือขยายช่องทางการขายสำหรับผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมเอกชน เพื่อกระตุ้นส่งเสริมการฟื้นฟูสำหรับการทำธุรกิจอย่างเต็มที่ ตั้งแต่นั้นมา แม้ว่าการพัฒนาจะซบเซาและหยุดชะงักลงเนื่องจากอิทธิพลในหลายประการ แต่แนวโน้มภาพรวมยังคงก้าวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญหลายครั้ง การพัฒนาอุตสาหกรรม

เครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นได้ก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ และวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกที่มีมานานพันกว่าปีของจิ่งเต๋อเจิ้นก็ได้รับการสืบทอดและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันนี้ ประเทศจีนได้เข้าสู่การบรรลุเป้าหมาย “ครบรอบ 100 ปี สองวาระ” ซึ่งเป็นการไหลรวมกันทางประวัติศาสตร์เชื่อมโยงอดีตไปสู่อนาคต ทั้งนี้ เมืองจิ่งเต๋อเจิ้นกำลังส่งเสริมนำร่องสร้างเขตสาธิตนวัตกรรมสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกแห่งชาติอย่างครอบคลุม และสร้างแพลตฟอร์มใหม่สำหรับการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างประเทศอย่างเต็มที่ อีกทั้ง การร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลและประชาชนในการสร้างรูปแบบใหม่ซึ่งขับเคลื่อนโดยวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางสังคม ตลอดจนเพื่อให้บรรลุถึงการยกระดับอย่างครบด้านของอิทธิพลวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกในระดับสากล พร้อมมุ่งมั่นที่จะสร้างจิ่งเต๋อเจิ้นให้กลายเป็นเมืองแห่งอารยธรรมมนุษย์รูปแบบใหม่เชิงสาธิตที่สำคัญของประเทศและเมืองศูนย์กลางวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของโลกที่มีอิทธิพลสำคัญ

โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงถือเป็นโบราณสถานวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น โดยปัจจุบันได้ถูกสร้างเป็นอุทยานโบราณสถานแห่งชาติ และพื้นที่บริเวณโดยรอบได้ถูกรวบรวมให้อยู่ในขอบเขตของการคุ้มครองทางโบราณสถาน ซึ่งได้เริ่มเป็นโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูรอบใหม่อีกครั้ง สำหรับการพัฒนาในอนาคต เป็นการเริ่มต้นของแนวทางที่ดีในงานอนุรักษ์และการจัดการ แนวทางส่งเสริมการพัฒนาของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตลอดจนแนวทางการตีความและจัดแสดงวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์และคุณค่าเนื้อหาความหมายแฝงต่อสาธารณชน ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกควรตระหนักค้นคว้าและทดลองในเชิงปฏิบัติต่อไป

แหล่งขุดค้นทางโบราณคดีโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง

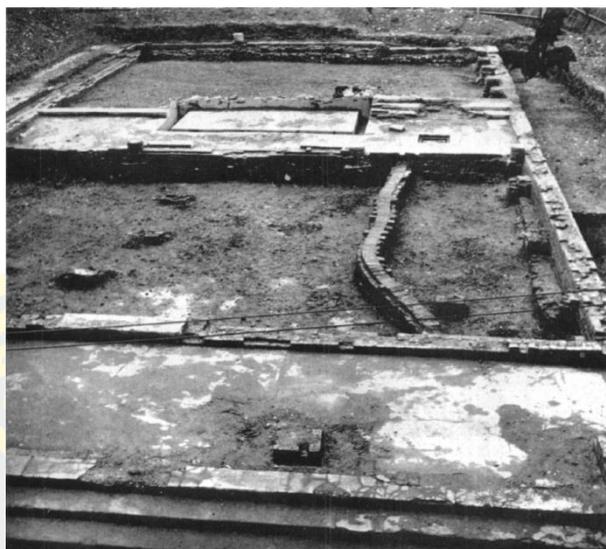
ภาพที่ 3-1 ภาพถ่ายทางอากาศ พื้นที่แหล่งขุดค้นทางโบราณคดีโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง
ที่มา: A Study on the Application for World Heritage of Jingdezhen Imperial Kiln Sites in Urban Historical Environment, Xiang Jinfei, 2019, World Architecture(11), 89

แหล่งขุดค้นทางโบราณคดีโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง (ภาพที่ 3-1) ตั้งอยู่ที่เลขที่ 187 ถนนจูชาน ตำบลจูชาน เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซี ซึ่งตั้งอยู่ในใจกลางเมืองเก่าของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น แผนผังพื้นที่โบราณสถานเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมูและมีเนื้อที่รวมประมาณ 54,300 ตารางเมตร ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นแหล่งโรงงานผลิตเครื่องเคลือบดินเผาราชสำนักในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง แต่ยังเป็นเครื่องเคลือบเตาเผาที่มีระยะเวลาในการเผาานานที่สุด ขนาดที่ใหญ่ที่สุดและมีฝีมือประณีตที่สุดในประเทศจีน นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งการผลิตที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคที่เป็นนวัตกรรมและศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง ดังนั้น เมืองจิ่งเต๋อเจิ้นจึงเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ในการพัฒนาเครื่องเคลือบดินเผาของจีนและต่างประเทศ

ในปีค.ศ. 1911 หลังจากราชวงศ์ชิงได้จบสิ้นลง ภารกิจของโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงก็สิ้นสุดลงเช่นกัน ตั้งแต่นั้นมา มีการก่อตั้งองค์กรและสถาบันการศึกษาหลายแห่งในพื้นที่บริเวณนี้ เช่น บริษัทเครื่องเคลือบดินเผาเจียงซี โรงงานเครื่องเคลือบดินเผารัฐบาลและหน่วยงานเทศบาลจิ่งเต๋อเจิ้น เป็นต้น ส่วนอาคารของโรงงานเครื่องเคลือบเตาตั้งเดิมหลวงนั้น ไม่พบคาดว่าหายสาบสูญไป แต่เหลือบ่อน้ำโบราณและต้นไม้เก่าแก่หลายต้นอยู่ที่บริเวณรอบๆ ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง

ต่อมาในปีค.ศ. 1973 ในระหว่างการดำเนินการโครงการก่อสร้างเมืองใหม่ มีการค้นพบเศษชิ้นเครื่องเคลือบของเตาเผาในทางตะวันออกของภูเขาจูซาน คุณหลิว ซินหยวน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเครื่องเคลือบดินเผาและโบราณคดีในจิงเต๋อเจิ้นได้นำทีมงานชุดค้นเบื้องต้น และเก็บเศษชิ้นส่วนมาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดี พบว่าเศษเครื่องเคลือบที่พบจัดอยู่ในช่วงของจักรพรรดิเฉิงฮวาในสมัยราชวงศ์หมิง (Qin, Zhong, & Li, 2017) โดยการสำรวจเบื้องต้นจากอักษรจารึกบนเครื่องเคลือบดินเผา เนื่องจากเครื่องเคลือบดินเผาของจักรพรรดิเฉิงฮวาในสมัยราชวงศ์หมิงมีเหลือค่อนข้างน้อย การค้นพบทางโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมครั้งนี้จึงมีความสำคัญสำหรับการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับวงการวิชาการอย่างมาก และในขณะเดียวกันยังทำให้ผู้ค้นตระหนักว่า การขุดค้นทางโบราณคดีของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงไม่เพียงช่วยเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับเครื่องเคลือบดินเผาราชสำนักของสมัยราชวงศ์หมิง และยังสามารถเป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือสำหรับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้น ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการขุดค้นและอนุรักษ์โบราณสถานแหล่งโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

ต่อมาในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 มีการขุดแต่งพื้นที่ด้านโบราณคดีของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงทั้งหมด 13 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการประกาศข้อมูลอย่างเป็นทางการในการขุดแต่งรายละเอียดและโบราณวัตถุที่ค้นพบ จนถึงปีค.ศ. 1983-1984 ได้มีการขุดพบโครงสร้างพื้นที่ตั้งของสถาปัตยกรรมศาลาหลงจูเก๋อ (ภาพที่ 3-2) และศาลาโบราณในบริเวณลึกลงไป (ภาพที่ 3-3) ในระหว่างการดำเนินการโครงการก่อสร้างเมืองที่ยังคงดำเนินการก่อสร้างอยู่ในพื้นที่บริเวณแหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง และยังได้ค้นพบโบราณวัตถุเครื่องเคลือบดินเผาเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดการระงับต่อการอนุรักษ์พื้นที่ โดยในปีเดียวกัน พื้นที่ขุดค้นบริเวณแหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงถูกประกาศให้เป็นหน่วยพิทักษ์มรดกทางวัฒนธรรมระดับเทศบาล และรวมอยู่ในแผนการพัฒนาเมืองโดยรวมของเมืองจิงเต๋อเจิ้น เพื่อการคุ้มครองประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมือง (Xiang, 2017)

ภาพที่ 3-2 ภาพการขุดค้นซากโบราณสถานศาลาหลงจูเก้อ

ที่มา: Excavation report on the site of Jingdezhen Longzhu Pavilion, 1989, Acta Archaeologica Sinica (04), 542

ภาพที่ 3-3 ภาพการขุดค้นซากโบราณสถานศาลาโบราณ

ที่มา: Excavation report on the site of Jingdezhen Longzhu Pavilion, 1989, Acta Archaeologica Sinica (04), 542

ด้วยการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ทั้งรัฐบาลท้องถิ่นและในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมได้หันมาให้ความสำคัญกับมรดกทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น และตั้งแต่ปีค.ศ. 2002-2004 สถาบันเครื่องเคลือบดินเผาและโบราณคดีจึงต่อเงินได้ร่วมกับสถาบันวัตถุวัฒนธรรมและโบราณคดีมณฑลเจียงซีและสถาบันโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์ของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ร่วมมือกันทำการขุดค้นทางโบราณคดีในพื้นที่ใกล้เคียงบริเวณภูเขาจูชานทางตอนเหนือและใต้ ซึ่งพื้นที่ขุดมีเนื้อที่รวมประมาณ 1,578 ตารางเมตร และได้พบโบราณวัตถุจำนวนมาก เช่น ผนัง เตาเผา รอก ทำให้พื้นที่บริเวณนี้กลายเป็นแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีขนาดใหญ่ ซึ่งพบเศษชิ้นเครื่องเคลือบดินเผาจำนวนมาก นับเป็นครั้งแรกในการจัดการพื้นที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี นอกจากนี้ ยังได้เริ่มศึกษาแนวทางการจัดการโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงกับชิ้นส่วนของวัตถุโบราณเบื้องต้นที่พบ เช่น เครื่องเคลือบดินเผา ชิ้นกระเบื้องของสถาปัตยกรรม เตาเผา เป็นต้น

วัตถุโบราณเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงของจักรพรรดิหลายองค์ในสมัยราชวงศ์หมิง เช่น จักรพรรดิหย่งเล่อ จักรพรรดิหย่งเล่อ จักรพรรดิหย่งเล่อ จักรพรรดิเฉิงฮวา จักรพรรดิหิงจื่อและ จักรพรรดิเจิ้งเต๋อ ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มความเข้าใจในประเภท รูปแบบ รูปทรงและลวดลายการตกแต่งที่มีความหลากหลาย นอกจากนี้ยังมีการค้นพบเครื่องใช้แบบดั้งเดิมที่ไม่เคยเห็นหรือหายาก ซึ่งเป็นเทคนิคการออกแบบและตกแต่งแบบโบราณ ก่อให้เกิดประโยชน์กับวงการวิชาการด้านโบราณคดีในด้านความรู้ของเครื่องเคลือบดินเผาราชสำนักในสมัยหมิงให้สมบูรณ์มากขึ้น สถานที่ขุดค้นทั้งสองแห่งทางเหนือและใต้ของภูเขาจูชาน ปัจจุบันได้จัดสร้างให้เป็นพื้นที่เพื่อการคุ้มครองและจัดแสดงเป็นแหล่งหลุมขุดค้นทางโบราณคดีโดยเฉพาะ (ภาพที่ 3-4 และภาพที่ 3-5)

ภาพที่ 3-4 ภายนอกของแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในบริเวณตอนใต้ภูเขาจูชาน

ที่มา :<http://youimg1.c-ctrip.com/target/100j0l000000csx6lA964.jpg>

ภาพที่ 3-5 ภายในของแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในบริเวณตอนเหนือ
ภูเขาจูซาน

ที่มา: https://www.sohu.com/a/127490367_170361

การขุดค้นนี้ถือเป็นการขุดค้นขนาดใหญ่ครั้งแรกของโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งส่งผลให้ได้รับการยกย่องและรางวัลจากหน่วยงานการบริหารมรดกวัฒนธรรมแห่งชาติ เช่น รางวัล “สิบอันดับแรกการค้นพบทางโบราณคดีใหม่ในประเทศจีนในปีค.ศ. 2003” และ “รางวัลที่ 2 สาขาวิชาโบราณคดีภาคสนามในปีค.ศ. 2003-2004” เป็นต้น ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันโบราณคดีระดับจังหวัด เทศบาลและมหาวิทยาลัย สู่การวางรากฐานสำคัญสำหรับการร่วมมือกันต่อไปในการพัฒนาการอนุรักษ์โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในอนาคต ในขณะเดียวกันยังเป็นประโยชน์ในทางโบราณคดีสำหรับโบราณสถานให้แถบบริเวณนี้ด้วย

หลังจากนั้น เทศบาลและหน่วยงานของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น ได้จัดตั้งสำนักงานในบริเวณนี้ โดยเทศบาลจิ้งเต๋อเจิ้นได้ดำเนินการงานด้านโบราณคดีไปพร้อมกับงานการสร้างเมืองในปีค.ศ. 1983 ทำให้พื้นที่นี้กลายเป็นพื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ โดยแยกพื้นที่ออกมาไว้เป็นพื้นที่โบราณสถาน อย่างไรก็ตาม แหล่งโบราณสถานนี้ถูกตั้งอยู่ในใจกลางเมือง ซึ่งอยู่ในเขตชุมชน ซึ่งมีผู้คน ร้านค้าและสำนักงานราชการจำนวนมาก ทำให้เกิดความไม่สะดวกอย่างมากต่อการอนุรักษ์พื้นที่ ในครั้งนั้น รัฐบาลจิ้งเต๋อเจิ้นตระหนักถึงความสำคัญของโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง จึงมีการย้ายสำนักงานเทศบาลและสำนักงานวิชาการ 18 แห่งไปจัดตั้งที่อื่นและจัดแผนงานการรื้อถอนอาคารที่ไม่สำคัญ เพื่อวางรากฐานที่สำคัญสำหรับการอนุรักษ์โบราณสถานแห่งนี้ หลังจากนั้น การอนุรักษ์โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงได้เข้าสู่แผนขั้นตอนอีกขั้น นั่นคือการขุดค้น การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ทางโบราณคดี

ในปีค.ศ. 2003 รัฐบาลจึงต่อเงินร่วมมือกับหน่วยงานและสำนักงานวิชาการต่าง ๆ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสำหรับการกระทำกับแหล่งโบราณสถานที่มีผิดกฎหมาย เช่น การลักลอบขโมยโบราณวัตถุ การขุดหรือทำการซื้อขายโบราณวัตถุโดยไม่ได้ผ่านการอนุญาต เป็นต้น และเริ่มสร้างกลไกสำหรับการอนุรักษ์โบราณสถานจึงต่อเงิน และในปีค.ศ. 2006 ภายใต้การสนับสนุนกลไกการคุ้มครองและผลการวิจัยทางโบราณคดี โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงได้ขึ้นชื่อเป็นหน่วยพิทักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งชาติในชุดที่ 6 และยังขึ้นชื่อในรายชื่อของ 100 อันดับแรกโบราณสถานตามนโยบาย “แผนห้าปีที่สิบเอ็ด” และในปีค.ศ. 2009 รัฐบาลประชาชนมณฑลเจียงซีได้ประกาศและดำเนินการตาม “แผนการอนุรักษ์โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง” อย่างเป็นทางการ โดยขยายเขตพื้นที่อนุรักษ์เป็น 131,000 ตารางเมตร จัดพื้นที่ให้เป็นเขตอนุรักษ์มีประมาณ 51,000 ตารางเมตรและกำหนดพื้นที่ควบคุมมีประมาณ 728,000 ตารางเมตร

จากข้อมูลการวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า ในช่วงระหว่างปีค.ศ. 2002-2009 มีการดำเนินการโครงการในการรื้อถอนขนาดใหญ่และงานอนุรักษ์ในบริเวณโดยรอบของโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมากกว่า 10 โครงการ ซึ่งรวมถึงจัดตั้งด้านหน้า ประตูหลักโบราณสถาน โครงการคุ้มครองโบราณสถาน พิพิธภัณฑที่หัตถกรรมเตาเผาหลวง ศูนย์ซ่อมแซมทางศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น (Xiang, 2017) ต่อมาถึงปีค.ศ. 2010 แหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงได้รับการอนุมัติขึ้นชื่อเป็นอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ต่อจากนั้น รัฐบาลจึงต่อเงินมีแผนงานในการลงทุนเงินกว่า 260 ล้าน เพื่อดำเนินการตาม “แผนการอนุรักษ์โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง” ในปีค.ศ. 2011-2015 เพื่อให้โครงการอุทยานโบราณคดีนี้สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น จนถึงปีค.ศ. 2013 ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลท้องถิ่น อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ถูกขึ้นทะเบียนในรายชื่อของอุทยานโบราณคดีแห่งชาติในชุดที่ 2 ซึ่งหมายถึงว่าการอนุรักษ์และการจัดการโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้เข้าสู่อีกขั้นตอนแล้ว ในปีเดียวกัน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้รวมอยู่ในรายชื่อโบราณสถานที่สำคัญระดับชาติอีกครั้ง และได้รับการขึ้นชื่อในโครงการอนุรักษ์สำคัญ 25 แห่งระดับชาติและเป็นต้นแบบการอนุรักษ์โบราณสถานและการจัดแสดงใน 10 แห่งโบราณสถานระดับชาติ

ช่วงระหว่างปีค.ศ. 2014 ถึงปัจจุบัน ตามแผนการขุดค้นทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องของเมืองจึงต่อเงินได้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับแหล่งโบราณสถานของเมืองจึงต่อเงิน เช่น สถาบันเครื่องเคลือบดินเผาและโบราณคดี ได้จัดดำเนินการตามแผนการ การทำความร่วมมือกับสถาบันวัตถุทางวัฒนธรรมและโบราณคดีแห่งมณฑลเจียงซี สถาบันโบราณคดีและพิพิธภัณฑจากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง พิพิธภัณฑพระราชวังและสถาบันอื่นๆ เพื่อได้ดำเนินการขุดค้นกับโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงอย่างเร่งด่วน และพบว่า ส่วนใหญ่ดำเนินการขุดค้นที่ทางด้านตะวันตกของภาคกลางของโบราณสถาน มีการขุดพื้นที่ถึง 400 ตารางเมตร (ภาพที่ 3-6) เมื่อขุดจนเห็นชั้นดินได้พบแหล่ง

พื้นที่ของโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย เช่น โรงงาน แหล่งก่อไฟ บ้านเรือน ถนนเส้นทาง ลาน บ้านและหลุมที่มีเศษชิ้นเครื่องเคลือบดินเผาและเป็นต้น ส่งผลต่อการศึกษารากฐานของการพัฒนาอุตสาหกรรมเตาเผาในราชวงศ์หมิง และเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการวิเคราะห์เกี่ยวกับช่วงเวลาการก่อตั้งของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงที่มีหลักฐานพิสูจน์ได้ว่า หลังจากโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้หยุดการดำเนินการในสมัยจักรพรรดิฉานหลี่ของราชวงศ์หมิง เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโลก การผลิต แต่เตาพื้นบ้านไม่ได้หยุดใช้งานแต่ยังคงทำหน้าที่ผลิตต่อไป ซึ่งครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่ค้นพบ โรงงานผลิตเครื่องเคลือบสีบนเคลือบในสมัยกลางราชวงศ์หมิง และขุดพบเครื่องเคลือบ เครื่องมือผลิต เครื่องเคลือบดินเผาและเตาเผาจำนวนมาก ถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำความเข้าใจกับลักษณะ การผลิตและประเภทผลิตภัณฑ์ของเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยกลางราชวงศ์หมิง และสามารถใช้อ้างอิงกับกระบวนการผลิตและการแบ่งงานภายในของโรงงานผลิตเครื่องเคลือบในสมัยนั้นด้วย

จากพื้นที่คุ้มครองซึ่งเปื้อนแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีในบริเวณตอนใต้และเหนือของเขาสู่ ขานที่ถูกกล่าวถึงข้างต้น ทางกรมได้ดำเนินการขยายพื้นที่คุ้มครอง และยังได้ดำเนินการโครงการจัดตั้ง พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเตาหลวง เพื่อจัดแสดงชิ้นส่วนเครื่องเคลือบที่หายากซึ่งได้จากการขุดค้นนี้ โดยจัดการพื้นที่ให้เป็นแหล่งโบราณสถานที่มีคุณค่าอย่างสูง ประกอบด้วยพื้นที่ เตาเผา ที่เก็บดิน แหล่งก่อไฟ หลุมขุดค้นที่มีเศษชิ้นเครื่องเคลือบดินเผาและกำแพง เป็นต้น (ภาพที่ 3-7 และภาพที่ 3-8) ซึ่งการขุดค้นทางโบราณคดีครั้งนี้ สามารถนำไปสู่การใช้เป็นหลักฐานข้อมูลสำคัญในการอ้างอิง ถึง ประเภทและลักษณะของเครื่องเคลือบ ในด้านต่างๆ เช่น การศึกษาขั้นตอนการพัฒนาโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง การแบ่งพื้นที่เครื่องเคลือบเตาหลวง แผนการทำงานและโครงสร้างสถาปัตยกรรม ระบบการผลิตและระบบการจัดการ เทคนิคการผลิตและเทคนิคการเคลือบในแต่ละยุคสมัย

ภาพที่ 3-6 พื้นที่ขุดค้นทางด้านตะวันตกของภาคกลางของแหล่งโบราณคดีเครื่องเคลือบเตาหลวงในปี ค.ศ. 2003

ที่มา: <http://archaeology.pku.edu.cn/info/1030/3492.htm>

ภาพที่ 3-7 โครงการการขยายพื้นที่แหล่งขุดค้นในตอนที่โจวจูซานอย่างเร่งด่วน
 ที่มา: Gathering Treasures from the Official Kilns of Successive Dynasties - Key Findings from Archaeological Investigations and Excavations at the Site of the Jingdezhen Imperial Porcelain Factory in 1979-2018, Jiang Jianxin, 2020, Jingdezhen Ceramics (05), 33

ภาพที่ 3-8 การขุดค้นและซ่อมแซมซากกำแพงด้านตะวันออกเฉียงเหนือของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยหมิง ในปี ค.ศ. 2017
 ที่มา: Gathering Treasures from the Official Kilns of Successive Dynasties - Key Findings from Archaeological Investigations and Excavations at the Site of the Jingdezhen Imperial Porcelain Factory in 1979-2018, Jiang Jianxin, 2020, Jingdezhen Ceramics (05), 33

จวบจนในปัจจุบัน นักโบราณคดีได้ดำเนินการขุดค้น 3 ครั้งและการบูรณะมากกว่า 20 ครั้งในพื้นที่โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง มีการค้นพบโบราณวัตถุและโบราณสถานในยุคต่างๆ ตั้งแต่การก่อตั้งราชวงศ์หมิงจนถึงราชวงศ์ชิง และพบชิ้นส่วนเครื่องเคลือบดินเผาเกือบ 20 ล้านชิ้นในราชวงศ์หมิงและชิงโดยมีน้ำหนักหลายสิบล้าน ซึ่งถือว่าการขุดค้นทางโบราณคดีและได้ผลประสบความสำเร็จ การขุดค้นและวิจัยทางโบราณคดีสามารถช่วยเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับกลไกการผลิตและการพัฒนาเทคนิคของเครื่องเคลือบดินเผาอย่างเป็นระบบ และเป็นประโยชน์ในการเชื่อมโยงกระบวนการทั้งหมด ตั้งแต่จุดเริ่มต้นในการผลิตถึงจุดปลายในการใช้เครื่องเคลือบดินเผาในราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง นอกจากนี้ โบราณสถานเครื่องเคลือบเตาหลวงยังเป็นคลังข้อมูลสำคัญของอารยธรรมเครื่องเคลือบดินเผาประเทศจีน ถือว่าเป็น “ฟอสซิลมีชีวิต” ของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบดินเผา มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ทางวิทยาศาสตร์และทางศิลปะที่สำคัญมาก

ในปีค.ศ. 2017 พื้นที่นี้จึงโดยได้รับอนุมัติจากหน่วยงานบริหารมรดกวัฒนธรรมแห่งชาติ โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ขึ้นชื่อในรายการ “รายการเบื้องต้นมรดกวัฒนธรรมโลกของจีน” และหน่วยงานรัฐเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นยังได้ส่งโบราณวัตถุไปจัดแสดงยังพิพิธภัณฑ์กับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการจัดนิทรรศการมากกว่า 20 ครั้งเพื่อทำการแลกเปลี่ยน และสร้างสะพานเป็นสื่อกลางทางการศึกษาระหว่างหน่วยงานวิชาการกับสถาบันการศึกษาในการแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับวิชาชีพต่าง ๆ การกระทำทั้งหมดนี้เพื่อส่งเสริมการจัดแสดงผลจากการค้นพบทางโบราณคดี ทำการอนุรักษ์เชิงลึกและสร้างความร่วมมือด้านการจัดการให้ดีขึ้น

ตลอดจนถึงเดือนตุลาคม ค.ศ. 2017 คณะกรรมการพัฒนาและปฏิรูปแห่งชาติ ได้อนุมัติการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเตาหลวง ให้เป็นแหล่งโบราณสถานเครื่องเคลือบเตาหลวงและดำเนินการโครงการอนุรักษ์โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงอย่างเป็นทางการ ต่อมาในปีค.ศ. 2018 ได้มีการออกกฎระเบียบท้องถิ่นฉบับแรกของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นเกี่ยวกับการคุ้มครองทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม “ระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองและบริหารโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น” อย่างเป็นทางการ และในวันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 2021 พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเตาหลวงจิ้งเต๋อเจิ้น ซึ่งมีพื้นที่ตั้งอยู่ติดกับอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในจิ้งเต๋อเจิ้น ได้เปิดอย่างเป็นทางการและเปิดเข้าชมตลอด 24 ชั่วโมง ต่อสาธารณะ และนับเป็นก้าวสำคัญอีกก้าวหนึ่งในการจัดแสดงวัฒนธรรมของการอนุรักษ์โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

แหล่งท่องเที่ยวอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

พื้นที่ภายในอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ถูกสร้างเสร็จสมบูรณ์ ในปี ค.ศ. 2019 โดยมีลักษณะของการออกแบบให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานและการจัดการด้านภูมิทัศน์ เพื่อตอบรับนโยบาย “สร้างเขตนาร่องนวัตกรรมและการสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแห่งชาติจิ่งเต๋อเจิ้น สร้างเวทีใหม่สำหรับการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างประเทศ” ของเลขาธิการ Xi Jinping อย่างกระตือรือร้น ภายใต้การผลักดันของผู้ว่าการเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น และเทศบาลเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้นและกลุ่มท่องเที่ยววัฒนธรรมเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นได้ร่วมจัดตั้งกลุ่มผู้นาย่อย รับผิดชอบการดำเนินการปรับภูมิทัศน์ “พื้นที่ท่องเที่ยวแหล่งเตาเผาหลวงเถาหยางหลี่” เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวระดับชาติระดับ 5A โดยมีพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวถึง 32,000 ตารางกิโลเมตรซึ่งมีพื้นที่แกนกลางเกิน 11,000 ตร.กม.

จากการสัมภาษณ์ ผู้จัดการด้านการท่องเที่ยวแหล่งเตาเผาหลวงเถาหยางหลี่ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวบริเวณย่านเถาหยางหลี่ จะมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งส่วนของอุทยานแหล่งโบราณคดีแห่งชาติโรงงานเตาเผาหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่หลัก และรวมถึงพิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้นและอาคารโดยรอบ พื้นที่อยู่อาศัยตึกชอยต่างๆ ร้านเครื่องเคลือบดินเผา พื้นที่เตาเผาพื้นบ้าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นมรดกอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ โดยมีการจัดการร่วมกันเพื่อสร้างทรัพยากรทางวัฒนธรรมขึ้น

การก่อสร้างโครงการวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี.ศ. 2014 โดยรวมถึง การก่อสร้างพิพิธภัณฑ์เตาเผา และการจัดแสดงกาพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานเตาเผา ศูนย์ต้อนรับนักท่องเที่ยว ลานจอดรถ การบูรณะอาคารประวัติศาสตร์ และการก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน เสริมความแข็งแกร่งในการฟื้นฟูโบราณสถานและภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมโดยรอบ โดยมีจุดประสงค์ คือเพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์และการพัฒนาเชิงนวัตกรรมของวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ยอดเยี่ยมของจีน ในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแห่งใหม่ในเมือง และส่งเสริมการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมทางวัตถุและการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ผ่านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อช่วยให้จิ่งเต๋อเจิ้นบรรลุการฟื้นฟูรอบด้านในที่สุด

เพื่อให้เข้าใจถึงสถานการณ์การก่อสร้าง และการส่งเสริมการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่ภาคสนามในพื้นที่ท่องเที่ยวแหล่งเตาเผาหลวงเถาหยางหลี่จำนวนหลายครั้ง (ภาพที่ 3-9) และเก็บข้อมูลบันทึกด้วยภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการสำรวจสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญและบริบทโดยรอบดังนี้

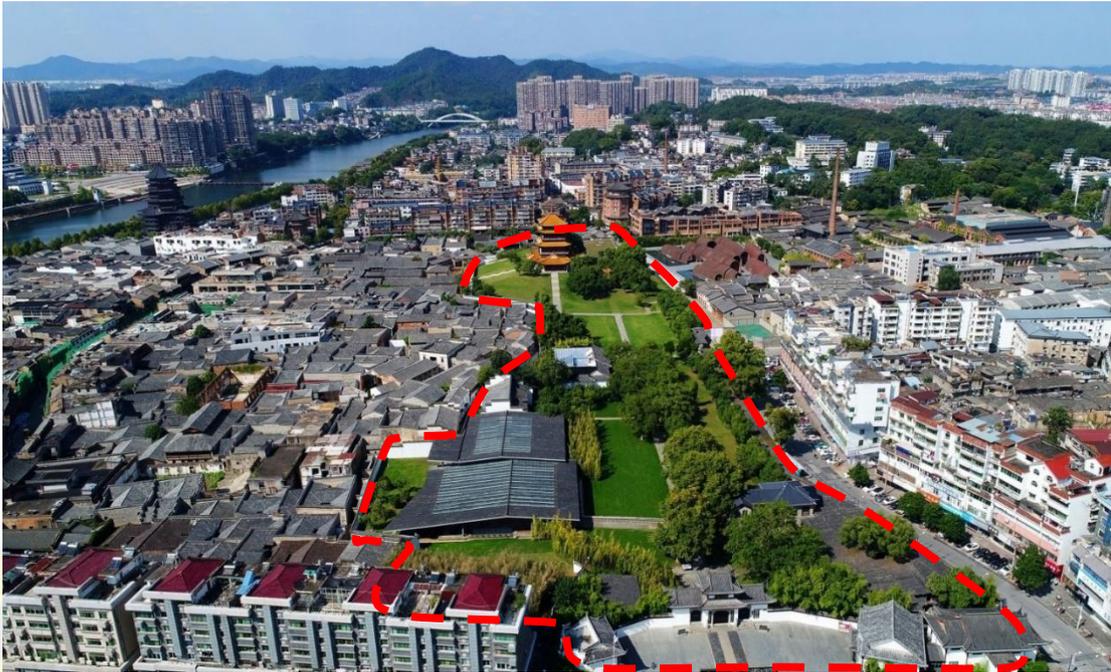

ภาพที่ 3-9 พื้นที่ท่องเที่ยวย่านแหล่งเตาเผาหลวงเถาหยางหลี่ จิ้งเต๋อเจิ้น
(Ye Zhenglong, 2023)

1. บริบทเชิงพื้นที่และสถานที่สำคัญในบริเวณอุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวง

1.1 พื้นที่ท่องเที่ยวย่านแหล่งเตาเผาหลวงเถาหยางหลี่

เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวระดับ 4A ที่เปิดให้เข้าชมฟรีแห่งแรกในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น นักท่องเที่ยวต้องทำการจองตัวล่วงหน้าในบัญชีอย่างเป็นทางการชื่อว่า “พื้นที่ท่องเที่ยวย่านแหล่งเตาเผาหลวงเถาหยางหลี่ จิ้งเต๋อเจิ้น” เพื่อเข้าชมโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 65 ปีและผู้เยาว์สามารถเข้าได้โดยไม่ต้องจองล่วงหน้า บริเวณแหล่งท่องเที่ยวครอบคลุมพื้นที่ขนาดใหญ่ ทั้งถนนตรอก ซอยโดยรอบซับซ้อน ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงมีอิสระสูงในการเลือกเส้นทางท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการเลือกโดยอิสระของนักท่องเที่ยวหรือคำแนะนำอย่างเป็นทางการของมัคคุเทศน์ การท่องเที่ยวภายในอุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวง จะจุดเริ่มต้นจะอยู่บริเวณจตุรัสทางเข้าหลัก ประตูด้านทิศใต้ของในอุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวง ซึ่งเป็นการเดินชมจากบริเวณแกนกลางของแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ 3-10 บริเวณพื้นที่อุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวง จิ้งเต๋อเจิ้น
(Ye Zhenglong, 2023)

ในอุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวงมีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ 8 แห่ง ประกอบด้วย

พื้นที่จัดแสดงโบราณสถาน 4 แห่ง ได้แก่

1. อาคารโรงปั้นราชวงศ์หมิง
2. แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านใต้ของภูเขาจูซาน
3. แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านเหนือของภูเขาจูซาน
4. แหล่งขุดค้นซากกำแพงด้านตะวันออกและด้านเหนือของโรงงานเตาเผาหลวงใน

ราชวงศ์หมิงตอนต้น

อาคารสถาปัตยกรรมที่สำคัญ 2 แห่ง ได้แก่

1. ศาลาหลงจูเก้อ
2. ศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิง

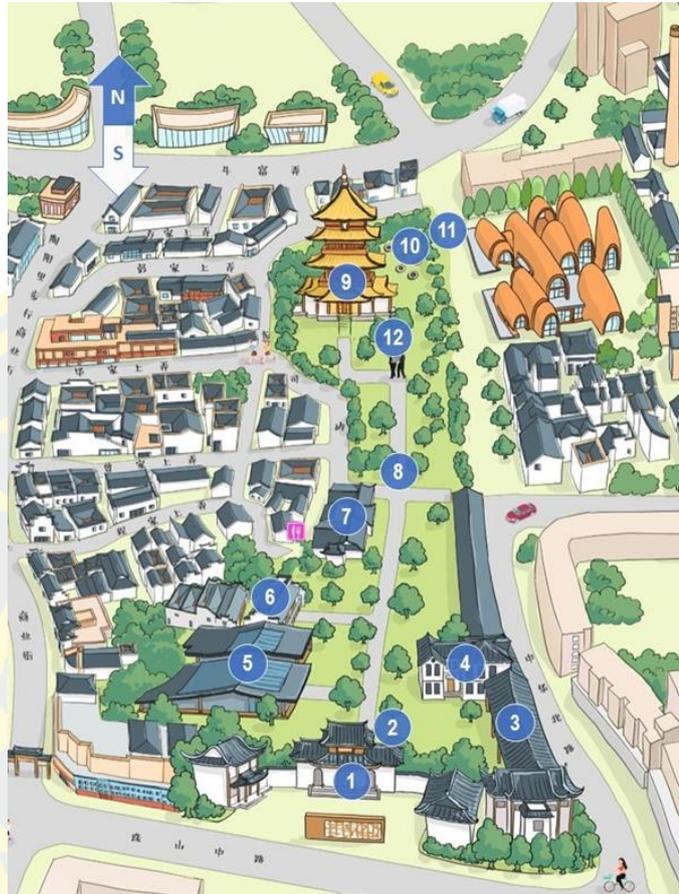
และ อาคารจัดแสดงนิทรรศการ 2 แห่ง ได้แก่

1. อาคารบูรณะเครื่องเคลือบดินเผา
2. พิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาหลวงจิ้น

ในการศึกษาเพื่อแสดงตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดในอุทยานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ร่างภาพแผนผังแนะนำแหล่งท่องเที่ยว (ภาพที่ 3-10) และจะใช้แผนภาพนี้ในการอธิบายเพื่อสำรวจดังนี้

ภาพที่ 3-11 แผนผังท่องเที่ยวย่านแหล่งเตาเผาหลวงเถาหยางหลี จิ่งเต๋อเจิ้น
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-12 แผนผังแนะนำจุดท่องเที่ยวต่างๆ ภายในสวนของอุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผา หลวง

1. จัดรั้วประตูทางเข้าหลักด้านใต้
2. บ่อน้ำโบราณของโรงงานเตาเผาหลวง
3. อาคารโรงงานขึ้นรูปราชวงศ์หมิง
4. อาคารบูรณะเครื่องเคลือบดินเผา
5. แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านใต้ของภูเขาจูซาน
6. ศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิง
7. พิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาหลวงจีน
8. ประตูชั้นใน อี้เหมิน
9. ศาลาหลงจูเก้อ
10. แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านเหนือของภูเขาจูซาน
11. แหล่งขุดค้นซากกำแพงด้านตะวันออกและด้านเหนือของโรงงานเตาเผาหลวงในราชวงศ์หมิงตอนต้น
12. ศาลาอวีซื่อ

1) จัตุรัสประตูทางเข้าหลักด้านใต้

จัตุรัสประตูทางเข้าหลักด้านใต้ มีผนังสลักชื่อปีของจักรพรรดิทั้ง 27 พระองค์แห่งราชวงศ์หมิงและชิงของจีน ราวกำลังแสดงถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานและรุ่งโรจน์ของสถานที่นี้แก่นักท่องเที่ยว ด้านหลังมีป้ายขนาดใหญ่แขวนอยู่บนประตูที่ทำเลียนแบบของเก่า ด้านบนป้ายนั้นใช้อักษรลิ่งซู เขียนด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนว่า “โรงงานเตาเผาหลวง” (ภาพที่ 3-11)

ภาพที่ 3-13 ภาพทางเข้าหลักและจัตุรัสของอุทยานโรงงานเตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิน (Ye Zhenglong, 2023)

2) บ่อน้ำโบราณของโรงงานเตาเผาหลวง

จากประตูหลักเข้าไปนักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมพื้นที่ภายในอย่างเป็นทางการ ภายในอุทยานโบราณสถานเตาเผาหลวง ภูมิภาคนี้โดยรวมของอุทยานกระจายเป็นแนวยาวจากใต้ไปเหนือ ด้านหลังทางเข้าหลักจะพบบ่อน้ำโบราณเป็นอันดับแรก (ภาพที่ 3-12) แม้ดูธรรมดาแต่บ่อน้ำแห่งนี้มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 600 ปีแล้ว นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่หายากในสวนของอุทยานเป็นหลักฐานแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของสถานที่แห่งนี้ (Wang, 2015)

จากบ่อน้ำโบราณไปทางทิศเหนือเป็นทางเดินเที่ยวชมปูพื้นด้วยหิน (ภาพที่ 3-13) ซึ่งสามารถนำไปสู่อาคารที่เป็นสถานที่สำคัญของสวน คือศาลาหลงจูเก๋อ บริเวณสองข้างถนนล้อมรอบด้วยสนามหญ้าและต้นไม้ ซึ่งทำให้ผู้คนรู้สึกเงียบสงบ สบาย พื้นที่จัดแสดงโบราณสถานและอาคารจะเรียงกระจายตัวในสวนอุทยานเป็นลำดับ

ภาพที่ 3-14 ป่อน้ำโบราณ
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-15 ทิวทัศน์บนเส้นทางการชมวิว
(Ye Zhenglong, 2023)

3) อาคารโรงงานขึ้นรูปราชวงศ์หมิง

อาคารที่ติดกับด้านตะวันออกของบ่อน้ำโบราณ คืออาคารโรงงานขึ้นรูปราชวงศ์หมิง และอาคารบูรณะเครื่องลายคราม (ภาพที่ 3-14) ซึ่งเป็นพื้นที่แรกที่นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมได้เช่นกัน อาคารโรงงานขึ้นรูปราชวงศ์หมิง ทำการจัดแสดงวัตถุโบราณของโรงงานเครื่องเคลือบดินเผาที่ขุดพบ นำมาจัดแสดงเป็นโบราณวัตถุในยุคผลิตที่สามารถย้อนไปถึงสมัยชุนต่อแห่งราชวงศ์หมิง เนื้อหาที่จัดแสดงโดยหลัก มีรูปแบบของโบราณวัตถุมากมายเช่น ลักษณะประตู กำแพงย่อย บ่อโคลนเตาเผา หลุมฝัง และโบราณวัตถุอื่นๆ (ภาพที่ 3-15) โดยเฉพาะผนังย่อยเป็นผนังที่ทำโดยช่างฝีมือโบราณโดยใช้เศษซากหัก อิฐผนังเตา และเศษเตาเผาอื่นๆ ของโรงงานและบ้านเรือน เพื่อหลีกเลี่ยงการสิ้นเปลืองวัสดุและประหยัดค่าก่อสร้าง ประเพณีนี้มีมาช้านานในเขตจิ่งเต๋อเจิ้น และกำแพงหรือทางเท้าที่ทำจากวัสดุพิเศษเหล่านี้ยังคงพบเห็นได้ในบางมุมของเมืองเก่าในปัจจุบัน และศิลปินเครื่องเคลือบร่วมสมัยบางคนได้ผสมผสานวิธีการทางสถาปัตยกรรมโบราณและแบบดั้งเดิมนี้เข้ากับการออกแบบสถาปัตยกรรมใหม่ตามความชื่นชอบของตนเองเกิดเป็นวิธีการตกแต่งที่แยบยล

ภาพที่ 3-16 อาคารโรงงานขึ้นรูปราชวงศ์หมิง (ฝั่งซ้าย) และอาคารบูรณะเครื่องเคลือบ(ฝั่งขวา)
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-17 ส่วนหนึ่งของซากในซากปรักหักพังภายในอาคารโรงงานขึ้นรูปของราชวงศ์หมิง (Ye Zhenglong, 2023)

4) อาคารบูรณะเครื่องเคลือบ

ด้านข้างของอาคารโรงงานขึ้นรูป คืออาคารบูรณะเครื่องเคลือบเป็นอาคารสองชั้น แต่เปิดให้นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมได้เฉพาะชั้นแรกเท่านั้น อาคารชั้นล่างประกอบด้วยทางเข้าห้องโถงกลางหลักและห้องฝั่งซ้ายและขวา ผนังทั้งสามด้านในห้องโถงหลักจะมีบอร์ดนิทรรศการและมีทีวีดิจิตอลอยู่ที่ผนังด้านขวา (รูปที่ 3-16) บอร์ดนิทรรศการด้านซ้ายอธิบายข้อมูลค่าจำกัดความของการบูรณะเครื่องเคลือบ ส่วนบอร์ดนิทรรศการด้านขวาแสดงบันทึกของกวีสมัยราชวงศ์ซ่งได้ซึ่งอธิบายกระบวนการบูรณะโถเคลือบซึ่งถือเป็นเอกสารโบราณที่บันทึกกระบวนการบูรณะเครื่องเคลือบที่เก่าแก่ที่สุดที่ค้นพบ บอร์ดนิทรรศการตรงกลางแสดงภาพถ่ายของนักโบราณคดีที่กำลังค้นหาเบาะแสท่ามกลางเศษเครื่องเคลือบจำนวนมากและได้ขุดพบและบูรณะโถมังกร ในขณะที่จอทีวีดิจิทัลมีการฉายสารคดีเกี่ยวกับกระบวนการบูรณะเครื่องเคลือบโบราณ

ถัดมาทางห้องด้านขวาจัดแสดงเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการซ่อมเครื่องเคลือบให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนห้องด้านซ้ายจัดแสดงเครื่องเคลือบที่ได้รับการซ่อมแซมแล้วบางส่วน (ภาพที่ 3-17) จุดประสงค์เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจเกี่ยวกับงานบูรณะเครื่องเคลือบได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ในขณะเดียวกัน หากนักท่องเที่ยวต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเครื่องมือบูรณะหรือเทคนิคการบูรณะที่เกี่ยวข้องบนจอแสดงผล สามารถสแกนคิวอาร์โค้ดบนหน้าต่างจัดแสดงใกล้เคียงเพื่อรับข้อมูลที่เพิ่มเติมนำมา

ภาพที่ 3-18 บอร์ดนิทรรศการและทีวีดิจิทัลในห้องโถงหลักของห้องบูรณะเครื่องเคลือบ (Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-19 ภาพเครื่องมือบูรณะและการบูรณะเลียนแบบบางส่วนในห้องบูรณะ (Ye Zhenglong, 2023)

5) แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านใต้ของภูเขาจูซาน

จากห้องบูรณะเมื่อเดินไปทางทิศตะวันตก นักท่องเที่ยวจะสามารถเข้าชมแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านใต้ของภูเขาจูซาน ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่ขุดค้นจัดแสดงหลุมนิทรรศการโบราณสถานขนาดใหญ่สองแห่งในสวนอุทยาน ในปี ค.ศ. 2018 ได้มีการสร้างอาคารโครงสร้างเหล็กแบบเปิดใหม่หลังจากโครงการบูรณะ (ภาพที่ 3-18) จากข้อมูลอย่างเป็นทางการของอุทยานระบุว่า ส่วนใหญ่แสดงซากปรักหักพังของกลุ่มเตาเกือบห้าในช่วงกลางของราชวงศ์หมิง เตาเผาทั้งหมด 17 เตากลูขุดค้นทางโบราณคดีในบริเวณนี้ รวมทั้งเส้นทางถนน ห้องระบายควัน และกำแพงป้องกันเตาทั้งหมดได้รับการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี (ภาพที่ 3-19)

พื้นที่นี้เป็นแหล่งขุดค้นที่มีจำนวนเตาเผามากที่สุดและเป็นเตาที่ใช้เวลาเผาต่อเนืองนานที่สุดที่ค้นพบในแหล่งเตาเผาหลวง มีพื้นที่ขุดถึง 1,500 ตารางเมตร นอกจากซากกลุ่มเตาเกือบห้าแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถชมซากเตาเผาอื่น ๆ ในพื้นที่จัดแสดงได้เช่น เช่น หลุมขี้เถ้า หลุมล้อช่างหม้อ ฐานผนังบ้าน คุระบายน้ำ บ่อฝักโคลน บ่อโคลน และกำแพงด้านทิศตะวันตกของโรงงานอุปกรณ์ของจักรพรรดิในช่วงต้นราชวงศ์หมิง (ภาพที่ 3-20)

ภาพที่ 3-20 มุมมองภายนอกของแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านใต้ของภูเขาจูซาน (Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-21 ซากปรักหักพังของกลุ่มเตาแกือกม้อในตอนกลางของราชวงศ์หมิงและทางตะวันตกของโรงงานเครื่องจักรประดิษฐ์พรดิในต้นราชวงศ์หมิง
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-22 การอนุรักษ์เตาเผาอื่นที่หลงเหลือภายในแหล่งขุดค้น
(Ye Zhenglong, 2023)

6) ศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิง

ทางทิศเหนือของแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาต้านใต้ของภูเขาจูชาน มีศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิง ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานของ Tong Bin ผู้ที่ศนให้กับไฟเตาเผาและเสียสละตนเองเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของคนงานเตาเผาในสมัยวานหลี่แห่งราชวงศ์หมิง เรื่องราวของเขาเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น

ตัวอาคารเดิมของศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิงถูกทำลายในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โชคดีที่แผ่นกระเบื้องเคลือบที่จารึกโดย Tang Ying ได้รับการเก็บรักษาไว้และปัจจุบันถูกเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจีนในจิ้งเต๋อเจิ้น ศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิงแห่งนี้ได้รับการสร้างขึ้นใหม่โดยรัฐบาลเทศบาลจิ้งเต๋อเต๋นในปี ค.ศ. 2008 (ภาพที่ 3-21) จุดประสงค์คือเพื่อส่งต่อและรำลึกถึงความทุ่มเทที่เป็นตัวแทนของ Tong Bin

ภาพที่ 3-23 ภาพภายนอกของศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิง

(Ye Zhenglong, 2023)

7) พิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาหลวงจีน

จากเส้นทางเดินทางฝั่งตะวันตกของถนน นักท่องเที่ยวจะเห็นอาคารสถาปัตยกรรมอีกหลัง คือ พิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาหลวงจีน ในช่วงแรก อาคารสถาปัตยกรรมแห่งนี้ได้จัดการข้อมูลทางประวัติศาสตร์และการสืบทอดกระบวนการผลิตเครื่องเคลือบดินเผาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง มีการแนะนำเครื่องมือที่ใช้ผลิตเครื่องเคลือบดินเผาและกระบวนการผลิตเครื่องเคลือบดินเผา รวมทั้งจัดแสดงผลงานเครื่องเคลือบดินเผาโบราณที่ขุดพบในสมัยราชวงศ์หยวน หมิง และชิง และผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบเลียนแบบชั้นดีบางส่วน

อย่างไรก็ตาม หลังจากการสร้างพิพิธภัณฑสถานเตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้น เสร็จสมบูรณ์ ได้มีการย้ายโบราณวัตถุในการนำไปจัดแสดงที่นั่น ดังนั้นรูปแบบนิทรรศการของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเตาเผาประเทศจีนก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเช่นกัน ซึ่งปัจจุบันจึงมีการปิดชั่วคราวเพื่อปรับปรุง (ภาพที่ 3-22)

ภาพที่ 3-24 พิพิธภัณฑสถานศิลปะเตาเผาหลวงประเทศจีนปิดให้บริการ
(Ye Zhenglong, 2023)

8) พื้นที่ตั้งประตูชั้นใน อี้เหมิน

บริเวณจุดกึ่งกลางของเส้นทางท่องเที่ยว เคยเป็นพื้นที่ตั้งประตูอี้เหมิน สวนอุทยานแห่งนี้ยังได้จัดทำป้ายข้อมูลพิเศษที่นี้เพื่อแนะนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยว โดยมีชื่อเรียกว่า รื้อฟื้นอดีตประตูอี้เหมิน (ภาพที่ 3-23) โดยบริเวณนี้เป็นบริเวณที่อดีตใช้แบ่งพื้นที่ของระหว่างส่งด้านนอกกับด้านในของโรงงานเตาเผา การออกแบบโดยใช้ตัวอักษรเพื่อการแนะนำให้รู้จักกับจินตนาการของรูปลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อช่วยสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้นขณะเดียวกัน และเป็นจุดที่สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของศาลาหลงจูเก๋อในระยะไกล (ภาพที่ 3-24) และเป็นจุดศูนย์การในการแยกไปเดินเที่ยวชมในทิศตะวันออก-ตะวันตก โดยทางด้านตะวันออกเชื่อมต่อกับประตูด้านตะวันออกที่นำไปสู่ถนนสาธารณะในเมืองและด้านตะวันตกเป็นทางเข้าออกชุมชนตรอกซอกซอยโดยรอบอีกด้วย

ภาพที่ 3-25 ป้ายข้อมูลแนะนำประตูอิเหมินแก่นักท่องเที่ยว
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-26 ภาพวิวทัศนียภาพของประตูอิเหมิน
(Ye Zhenglong, 2023)

9) ศาลาหลงจูเก๋อ

เมื่อเดินไปจนสุดทางจะพบกับศาลาหลงจูเก๋อ เป็นศาลาโบราณที่ตั้งอยู่บนยอดเขาจูซานแห่งนี้ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นอาคารสถานที่สำคัญที่สุดในอุทยานเท่านั้น เนื่องจากประวัติศาสตร์อันยาวนานทำให้ถือว่าเป็นสัญลักษณ์สำคัญของมรดกวัฒนธรรมเซรามิกของจังหวัดเจ้อเจิ้น จากการศึกษาข้อมูลในงานวิจัย พบว่าศาลานี้ถูกสร้างขึ้นบนยอดเขาจูซาน ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถังและในตอนแรกเรียกว่าศาลาจิวู้จู้ หลังจากได้รับการบูรณะในสมัยราชวงศ์ซ่งจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นศาลาจงลี่ ในสมัยราชวงศ์หมิงได้เปลี่ยนชื่อ 3 ครั้งได้แก่ ในสมัยจักรพรรดิเทียนชุน ชื่อว่า ศาลาฉ่าวเทียนเกอ ต่อมาในจักรพรรดิเฉิงฮว่า เปลี่ยนเป็นศาลาปิงลี่ถาง ในสมัยจักรพรรดิว่านลี่ เป็นชื่อศาลาฮว่านซู่ถิง จบในช่วงสมัยจักรพรรดิยงเจิ้งของราชวงศ์ชิง จึงได้ถูกเปลี่ยนชื่อเป็นศาลาเหวินซ่งเก๋อ

ในช่วงปีแรกของสมัยสาธารณรัฐจีน ศาลาหลงจูเก๋อได้พังลง Kang Da ซึ่งขณะนั้นเป็นผู้จัดการทั่วไปของบริษัทเครื่องเคลือบเจียงซี ได้ระดมทุนร่วมกับคนอื่นและซ่อมศาลาเหวินซ่งเก๋อ ขึ้นใหม่ในปี ค.ศ. 1925 เนื่องจากพื้นที่ตั้งอยู่ด้านบนสุดของภูเขาจูซาน ในขณะที่ภูเขาจูซานก็มีลักษณะเป็นมังกรห้าตัวกำลังคาบไข่มุก โดยมีภูเขาเหวินเถียวล้อมรอบ ดังนั้นจึงมีการเปลี่ยนชื่อจากเหวินซ่งเก๋อ เป็นหลงจูเก๋อ (มีความหมายว่า ศาลามังกรไข่มุก) (ภาพที่ 3-25) ศาลานี้เป็นศาลาสองชั้นและไม่เพียงมีทิวทัศน์มุมกว้างของเมืองโบราณเท่านั้น แต่ยังสามารถมองเห็นภูเขาและแม่น้ำโดยรอบที่สวยงามได้จากมุมสูง

หลังจากนั้นเป็นที่น่าเสียดายที่ศาลาหลงจูเก๋อหลังเดิมได้รับความเสียหายอย่างหนักในช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรม จนในปีค.ศ. 1980 เกือบถูกทำลายลงเนื่องจากสภาพทรุดโทรมและไม่ได้รับการบูรณะ แต่ในปีค.ศ. 1988 เพื่อเป็นการต้อนรับเทศกาลเครื่องเคลือบนานาชาติจังหวัดเจ้อเจิ้นครั้งแรก รัฐบาลของเทศบาลจังหวัดเจ้อเจิ้นได้จัดสรรเงินเป็นพิเศษเพื่อสร้างศาลาหลงจูเก๋อขึ้นมาใหม่ โครงการนี้เสร็จสมบูรณ์ในปี ค.ศ. 1990 ศาลาหลังใหม่เป็นอาคารตามแบบสถาปัตยกรรมพระราชวังที่มีชายคาสองชั้นในสมัยราชวงศ์หมิง มีความสูงราว 34.5 เมตร มีพื้นที่ก่อสร้าง 1,650 ตร.ม. โดยใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมแบบสีสว่างและหมึกดำ (ภาพที่ 3-26) ในช่วงแรกของการก่อสร้าง ครั้งหนึ่งเคยถูกใช้เป็นพิพิธภัณฑ์ ซึ่งส่วนใหญ่จัดแสดงโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมที่ขุดพบของแหล่งเตาเผาหลงจูและหนังสือโบราณที่เกี่ยวข้อง และนิทรรศการ

ภาพที่ 3-27 ภาพเก่าของศาลาหลงจูเก้อ

ที่มา: https://m.thepaper.cn/newsDetail_forward_1947525

ภาพที่ 3-28 หลงจูเก้อที่สร้างใหม่

(Ye Zhenglong, 2023)

ปัจจุบัน ภายในศาลาหลงจูเกอมีการประดับด้วยภาพวาดเครื่องลายครามขนาดใหญ่จำนวน 8 ภาพ แขนงอยู่บนทางเดินภายในประตูทั้งสองชั้น 1 ซึ่งเป็นภาพจินตนาการของศิลปินเกี่ยวกับโอกาสอันยิ่งใหญ่ของการผลิตเครื่องเคลือบดินเผาในโรงงานเตาเผาหลวง ทิวทัศน์ของเมืองโบราณจิ่งเต๋อเจิ้นและทิวทัศน์ของภูเขาและแม่น้ำ อุทยานโบราณสถานฯ ซึ่งภาพเหล่านี้จะสร้างการรับรู้เกี่ยวกับทิวทัศน์ภูมิภาคของจิ่งเต๋อเจิ้นในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง ให้แก่นักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

ในขณะที่เดียวกันบริเวณใจกลางห้องโถงชั้น 1 ยังจัดแสดงแบบจำลองภูมิทัศน์ประติมากรรมของโรงงานเตาเผาหลวงขนาดเล็ก (ภาพที่ 3-27) ซึ่งจำลองข้อมูลการสร้างจากการอ้างอิงเอกสารโบราณ เช่น “การบันทึกเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น” และ “ภาพเครื่องเคลือบ” โดยความร่วมมือเพื่อการประชาสัมพันธ์จาก วัฒนธรรมเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น (มรดกทางวัฒนธรรม) และ มหาวิทยาลัยเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น หลังจากการค้นคว้าและออกแบบเป็นเวลาสี่ปี จึงเสร็จสมบูรณ์ โดยนำเสนอต่อสาธารณชนในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2011 ผลงานแบบจำลองนี้ผสมผสานหลักการของเทคโนโลยีการผลิต วัสดุเซรามิก การออกแบบสถาปัตยกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคม และสุนทรียศาสตร์ และใช้แนวทางสร้างสรรค์ที่สมจริง ด้วยการขึ้นรูปเทคนิคสลักแบบกลม แบบฉลุ แบบนูนต่ำ สลักแบบใช้ปืน การแกะสลักขึ้นรูป การลงสี เพื่อสร้างแบบจำลองพื้นที่ทั้งหมดรูปร่างโรงงานเตาเผา บ้านเปลือย ประตูโรงงานเตาเผาของหลวง ประตูอิเหนิน ประตูตะวันออกและตะวันตก ถนนจิวเจียง และ สำนักงานเฟินฝู มีการจำลองการผลิตเซรามิกและ สิ่งของที่ใช้ประจำวันที่เกี่ยวข้องมากกว่า 1,360 ชิ้น (ภาพที่ 3-28) ด้วยมุมมองการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มุ่งมั่นเพื่อให้ข้อมูลอ้างอิงทางกายภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับโรงงานเตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้นที่สมบูรณ์แบบ

ภาพที่ 3-29 ภูมิทัศน์ประติมากรรมโรงงานเตาเผาหลวงขนาดเล็ก

(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-30 รายละเอียดของกลุ่มภาพถ่ายบางส่วนของภูมิทัศน์ประติมากรรมโรงงานเตาเผาหลวงขนาดเล็ก

(Ye Zhenglong, 2023)

บริเวณชั้นสองของศาลาหลงจูเก้อ(ภาพที่ 3- 29) จัดให้เป็นห้องฉายภาพยนตร์จอโค้ง เรื่อง “CHINA Tao Ge” เป็นภาพยนตร์จากแนวคิดการเดินทางข้ามเวลาในสมัยโบราณและสมัยใหม่ ใช้เทคนิคการถ่ายทำที่ผสมผสานระหว่างความเป็นจริงและแฟนตาซี จากมุมมองของกวีชาวอเมริกัน และศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด H. W. Long Fellow และคนรุ่นหลัง นำ “เพลงเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น” และ “การบันทึกจิ่งเต๋อเจิ้น” มานำเสนอได้อย่างสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นกระบวนการทั้งหมดของการทำเครื่องเคลือบลายครามแบบดั้งเดิมในจิ่งเต๋อเจิ้น และอธิบายถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างการพัฒนาเตาเผาหลวงกับประเพณีท้องถิ่น

ภาพที่ 3-31 ทางเข้าห้องฉายภาพยนตร์จอโค้ง

(Ye Zhenglong, 2023)

ส่วนบริเวณชั้น 3-6 อุทยานมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว โดยจัดแสดงข้อมูล ขั้นตอนการขุดค้นและการอนุรักษ์ของอุทยานโบราณสถานฯ รวมทั้งข้อมูลบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีการจัดแสดงวัตถุเครื่องเคลือบโบราณเลียนแบบไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชม (ภาพที่ 3- 30) แต่เป็นที่น่าเสียดาย อาจเป็นเพราะอายุการใช้งานของอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวเหล่านี้ค่อนข้างเก่าไปตามเวลา ยังไม่มีการปรับปรุง อีกทั้งเครื่องเคลือบโบราณที่จัดแสดงนั้นแตกต่างจากไปจากพิพิธภัณฑ์เตาเผาหลง การจัดพื้นที่จัดวางวัตถุจัดแสดงค่อนข้างใกล้กันทั้งในแง่ของวัตถุและข้อมูลคำอธิบาย ทำให้เข้าใจยากและอาจสับสน ไม่สามารถสร้างแรงดึงดูดความสนใจในการเข้าชม อย่างไรก็ตาม จากการลงพื้นที่ ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2023 ผู้วิจัยพบว่าบริเวณทางเข้าชั้นสองของหลงจูเก๋อปัจจุบัน ถูกปิดทั้งหมดเนื่องจากซ่อมแซม ซึ่งหากมีการซ่อมแซมเรียบร้อยแล้ว น่าจะมีการปรับปรุงให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 3-32 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวและเนื้อหาพิพิธภัณฑ์ในศาลาหลงจูเก๋อ (Ye Zhenglong, 2023)

ถึงแม้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวและการจัดแสดงในศาลาหลงจูเก๋อจะค่อนข้างเก่า แต่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมจากมุมสูงที่สามารถเห็นภูมิทัศน์โดยรอบ เพราะไม่เพียงมองเห็นทิวทัศน์มุมกว้างของสวนอุทยานเท่านั้น แต่ยังสามารถมองเห็นทิวทัศน์มุมกว้างของเมืองเก่าภายใต้การปรับปรุงใหม่ (ภาพที่ 3-31) จะเห็นบริบทแวดล้อมเชิงพื้นที่ ตรอกชอกซอยที่สลัซซึบซ้อน ปล่องไฟสูงตระหง่าน สวนสาธารณะเขียวชอุ่ม และพิพิธภัณฑ์ที่สวยงามแปลกตา นักท่องเที่ยวทุกคนสามารถเก็บเกี่ยวประสบการณ์และความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับเมืองโบราณที่สืบทอดมากกว่าพันปีแห่งนี้

ภาพที่ 3-33 ทักษะภาพโดยรอบหามองจากหลังจูก่อ

(Ye Zhenglong, 2023)

10) แหล่งโบราณสถานพื้นที่ชุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านเหนือของภูเขาจูกูซาน ด้านล่างทางเหนือของศาลาหลังจูก่อเป็นแหล่งโบราณสถานพื้นที่ชุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านเหนือของภูเขาจูกูซาน ซึ่งเป็นพื้นที่จัดแสดงหลุมชุดค้นแหล่งโบราณสถานขนาดใหญ่อีกแห่งในสวนอุทยานโบราณสถานฯ เนื่องจากผลกระทบของสภาพอากาศตามธรรมชาติที่รุนแรงและสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ อีกทั้งอาคารในเมืองที่ยุ่งเหยิงโดยรอบ ส่งผลเสียต่อการออกแบบโครงสร้างดั้งเดิม ดังนั้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 ถึงค.ศ. 2016 ฝ่ายการจัดการของอุทยานได้ดำเนินโครงการสร้างใหม่และขยายการชุดค้น และมีการออกแบบแหล่งโบราณสถานพื้นที่ชุดค้นใหม่ โดยใช้การอนุรักษ์ซากปรักหักพังเป็นแกนหลักและให้ความสำคัญกับการผสมผสานของสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงความเป็นหนึ่งเดียวของการใช้งานและความสวยงาม ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์ของซากปรักหักพัง แต่ยังมุ่งเน้นไปที่ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวและปัญหาด้านความปลอดภัย ทำให้ตัวอาคารกลายเป็นงานสถาปัตยกรรมของศิลปะชิ้นหนึ่ง

โครงสร้างอาคารหลังใหม่นี้ใช้หลังคาลาดเอียงตามรูปแบบพื้นที่ภูมิทัศน์ (ภาพที่ 3-32) ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับภูเขาที่อยู่ด้านข้างของศาลาหลังจูก่อได้ดีขึ้น ซึ่งไม่เพียง โครงร่างการก่อสร้างที่ผสมผสานกับภูเขาได้อย่างสมบูรณ์เท่านั้น แต่ยังทำให้ภูมิทัศน์ภายนอกเชื่อมโยงต่อเนื่องกับพื้นที่สกายไลท์บนหลังคาทั้งหมดทำจากกระจกป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ต เพื่อให้แสงธรรมชาติส่องถึงและลดผลกระทบด้านลบจากแสงแดดที่จะส่งผลต่อซากปรักหักพังได้ กำแพงกันดินกันน้ำและสิ่งอำนวยความสะดวกทางระบายน้ำถูกสร้างไว้ทางทิศตะวันออกและทิศเหนือของอาคารบ้านอนุรักษ์

เพื่อลดผลกระทบของน้ำฝนและน้ำใต้ดินต่อซากปรักหักพัง ในขณะที่ผนังด้านนอกใช้โครงสร้างอิฐสี่เหลี่ยมเอิร์ธโทน เพื่อให้คุณวนกรรมเข้ากับบรรยากาศโดยรวมของหมู่บ้าน และถนน ตรอกซอย ภายนอกได้ดีขึ้น (ภาพที่ 3-33)

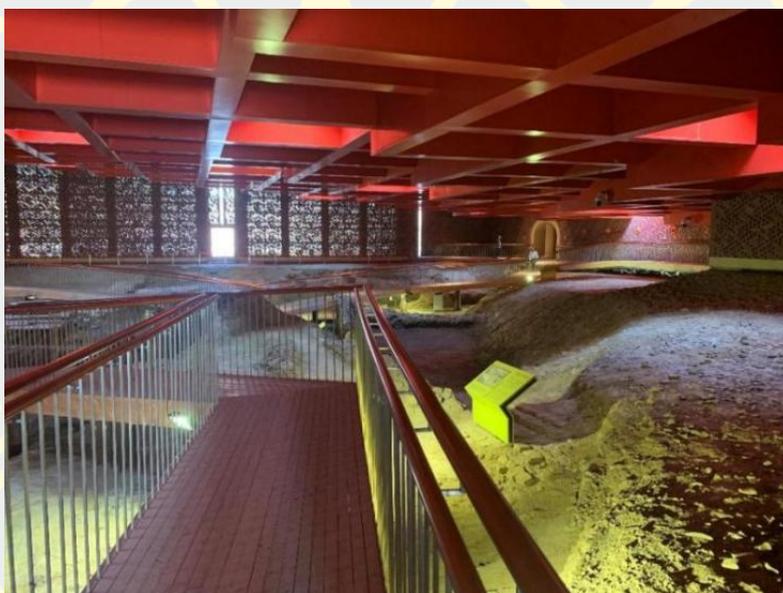

ภาพที่ 3-34 หลังคาลาดเอียงรูปแบบภูมิทัศน์ของบ้านอนุรักษ์ทางตอนเหนือของภูเขาจูซาน (Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-35 ผนังด้านนอกด้านตะวันออกและด้านเหนือของบ้านอนุรักษ์ที่เชิงเหนือของภูเขาจูซาน (Ye Zhenglong, 2023)

การออกแบบทางเดินไม้กระดานขมิ้วในห้องอนุรักษ์ใช้แนวคิดการลอยตัว (ภาพที่ 3-34) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับการมีอยู่ของโบราณสถานในระยะใกล้ และขณะเดียวกันก็สร้างผลกระทบต่อโบราณสถานให้น้อยที่สุด วัสดุของถนนไม้กระดานส่วนใหญ่เป็นไม้และเหล็กซึ่งสามารถรับน้ำหนักและมีความมั่นคง ปลอดภัย รวากันกลวง และทางเดินที่ปราศจากสิ่งกีดขวางได้รับการออกแบบมาเพื่อให้ผู้เข้าชมทุกคนได้รับมุมมองที่ดีที่สุดเพื่อให้พวกเขาสามารถเยี่ยมชมสถานที่ทั้งหมดได้อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน การออกแบบโดยรวมของแหล่งขุดค้นนี้มีความสำคัญกับเสียงสะท้อนและการอนุรักษ์โบราณสถาน คุณสมบัติที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ การแบ่งพื้นที่ทางเรขาคณิต การเลือกวัสดุก่อสร้าง การเปลี่ยนแปลงของแสง การใช้การดึงของบรรยากาศเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างอาคาร เป็นต้น

ภาพที่ 3-36 ทางเดินขมิ้วในอาคารบ้านอนุรักษ์

(Ye Zhenglong, 2023)

พื้นที่จัดแสดงภายใน เป็นการนำเสนอการขุดค้นเตาเผาหน้าเต้าหกตันในสมัยราชวงศ์หมิงตอนต้น (ภาพที่ 3-35) เป็นหลัก พร้อมกันนี้ยังมีหลุมเครื่องบรรณาการทับถม หลุมฝังศพ และแผ่นสะสมเครื่องบรรณาการที่มีได้คัดเลือกในยุคต่างๆ สมัยราชวงศ์หมิง เช่น กำแพงลาน และบ่อน้ำของโรงงานเครื่องถ้วยของราชวงศ์หมิงตอนต้น (ภาพที่ 3-36)

ภาพที่ 3-37 ซากเตาเผาไม้ในราชวงศ์หมิง
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-38 เตาเผาอื่นๆ ยังคงอยู่ในหลุมขุดค้น
(Ye Zhenglong, 2023)

นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเดินทางด้านทิศใต้ของหลุมขุดค้น ซึ่งเป็นชั้นการขุดค้นทางโบราณคดีที่สกัดที่ยังคงไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมเพื่อเรียนรู้โดยเฉพาะ (ภาพที่ 3-37) และมีห้องนิทรรศการขนาดเล็กตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกเพื่อแสดงการขุดค้นทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูล (ภาพที่ 3-38)

ภาพที่ 3-39 ชั้นที่ขุดค้นทางโบราณคดีสำหรับนักท่องเที่ยว (Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-40 กระดานแสดงข้อมูลบางส่วนในโถงนิทรรศการด้านทิศตะวันตก (Ye Zhenglong, 2023)

11) แหล่งขุดค้นซากกำแพงด้านตะวันออกและด้านเหนือของโรงงานเตาเผาหลงในราชวงศ์หมิงตอนต้น

เมื่อเดินออกจากประตูด้านตะวันออกของห้องอนุรักษ์เชิงเขาด้านเหนือของเขาจูชาน นักท่องเที่ยวจะพบว่ายังมีพื้นที่จัดแสดงโบราณสถานขนาดเล็กที่นี่ด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จัดแสดงซากของกำแพงด้านตะวันออกและด้านเหนือของโรงงานเตาเผาหลงในราชวงศ์หมิงตอนต้น ตลอดจนการขุดพบซากโครงกระดูกโบราณในราชวงศ์หยวนและราชวงศ์หมิง เส้นทางโบราณของถนนหนทางของคนสองยุค (ภาพที่ 3-39) แหล่งขุดค้นเหล่านี้เป็นหลักฐานสำคัญที่จะช่วยให้นักโบราณคดีระบุขอบเขตที่แน่นอนของที่ตั้งของโรงงานเตาเผาหลง และรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์เพื่อตรวจสอบขนาดเริ่มต้นและการพัฒนาของโรงงานเตาเผาหลง

ภาพที่ 3-41 พื้นที่จัดแสดงของกำแพงด้านตะวันออกและเหนือของโรงงานเตาเผาหลงในต้นราชวงศ์หมิง

(Ye Zhenglong, 2023)

12) ศาลาอวี้อีลิ่ง

นอกจากพื้นที่จัดแสดงโบราณสถานและอาคารขนาดใหญ่ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ภายในสวนยังมีศาลาโบราณ (ภาพที่ 3-40) ให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนในสวนสาธารณะ ชื่อ ศาลาอวี้อีลิ่ง (แปลว่า บทกวีพระราชนิพนธ์) ตามตำนาน ศาลาแห่งนี้สร้างโดย Tang Ying หัวหน้างานเครื่องปั้นดินเผาเพื่อรำลึกถึงบทกวีและบทความที่จักรพรรดิเฉียนหลง พระราชทานกวีนี้ให้บนแจกันแก้วสี่เหลี่ยม (แจกันชนิดหนึ่งที่แขวนบนเสถียรของหลง) เป็นแบบอย่างสำหรับกวีนิพนธ์ที่เขียนบนเครื่องเคลือบดินเผา จึงถือเป็นความรุ่งเรืองสูงสุดของโรงเตาเผาหลง

ในช่วงต้นของการบูรณะ พบจารึกอยู่บริเวณที่นั่งตรงกลางศาลา สลักเป็นบทกวีบนตามผลงานต้นฉบับของจักรพรรดิเฉียนหลงที่คัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญของพิพิธภัณฑ์พระราชวัง ปัจจุบันหลังจากมีการปรับปรุง พื้นที่สำหรับพักผ่อน ได้ปรับเปลี่ยนชุดโต๊ะกระเบื้องและเก้าอี้ และจัดภูมิทัศน์ล้อมรอบด้วยป่าไผ่ ให้นักท่องเที่ยวสามารถเพลิดเพลินไปกับบรรยากาศที่ร่มรื่น

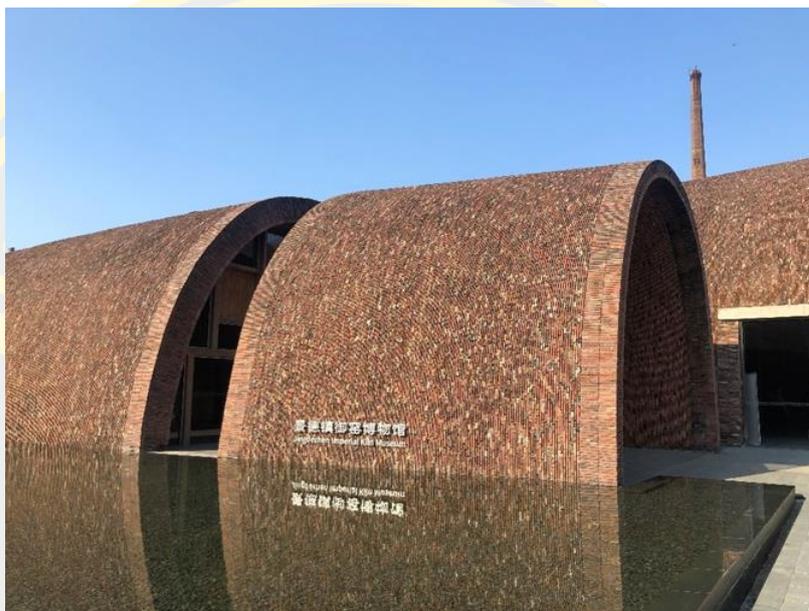
ภาพที่ 3-42 ศาลาอวี๋ซือ
(Ye Zhenglong, 2023)

1.2 พิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงและโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

1.2.1 พิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงจิ้งเต๋อเจิ้น

พิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงจิ้งเต๋อเจิ้น ถือเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสนับสนุนด้านพื้นที่จัดแสดงของอุทยานแหล่งโบราณคดีแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งมีก่อนหน้าการสร้างพิพิธภัณฑ์ มีการใช้พื้นที่บริเวณศาลาหลงจูเก๋อ ในการจัดแสดงข้อมูลต่างๆ พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเตาเผา สร้างขึ้นครั้งแรกในปีค.ศ. 1990 ใช้ชื่อว่า พิพิธภัณฑ์เตาทางการ (กวานเหย่า) และในปีค.ศ. 2013 เปลี่ยนชื่อเป็นพิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงจิ้งเต๋อเจิ้น จากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของงานขุดค้นของแหล่งโบราณโรงงานเตาเผาหลวง ส่งผลให้จำนวนของโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมที่ขุดพบเพิ่มขึ้นเช่นกัน ศาลาหลงจูเก๋อจึงไม่สามารถรองรับการจัดแสดงของวัตถุที่เพิ่มขึ้นได้ ดังนั้นในปีค.ศ. 2015 นาย Jiang Jianxin ผู้อำนวยการของสถาบันวิจัยโบราณคดีเครื่องเคลือบจิ้งเจ้อเจิ้น ได้ริเริ่มแผนแนวคิดในการสร้างพิพิธภัณฑ์ใหม่ แต่ด้วยข้อจำกัดทางการเงิน จึงไม่สามารถทำได้ในทันที หลังจาก

นั้น Geng Baochang Su Bai และ Xie Chensheng ซึ่งถือเป็น 3 บุคคลสำคัญทางด้านโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมของจีน จึงได้ร่วมกันลงนามในจดหมายถึงคณะกรรมการกลางพรรคและสภาแห่งรัฐ หลังจากนั้นผู้นำส่วนกลางจึงให้ความสำคัญ และมีการสนับสนุนโดยการจัดสรรทางการเงินพิเศษสำหรับเป็นเงินทุนการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ใหม่ โดยเริ่มสร้างในปี ค.ศ. 2016 เสร็จในปี ค.ศ. 2019

ภาพที่ 3-43 พิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้น

(Ye Zhenglong, 2023)

ที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้น ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของศาลาหลงจูเก๋อ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 9,700 ตารางเมตร งานออกแบบเป็นการดำเนินการร่วมกันโดยสถาปนิก Zhu Pei และสถาบันการออกแบบสถาปนิก ของมหาวิทยาลัยชิงหัว ล้อมรอบด้วยอาคารต่างๆ ที่มีอายุการสร้างต่างกัน โดยได้ปรับปรุงสร้างสภาพแวดล้อมทางภูมิทัศน์ รวมทั้งโครงการก่อสร้างอาคารที่ต้องมีความเข้าใจในการออกแบบ ซึ่งทำให้ทีมออกแบบจำเป็นต้องศึกษาบริบทแวดล้อมของเมืองที่สมบูรณ์และหลากหลายเหล่านี้จากมุมมองต่างๆ มากขึ้น เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น

อาคารทั้งหมดประกอบด้วยโครงสร้างด้วยคังอิฐ 8 หลังที่มีขนาดและปริมาตรต่างกัน (ภาพที่ 3-42) จัดวางในแนวเหนือ-ใต้ ด้วยโครงสร้างไฮเพอร์โบลอยด์ (Oriental arch) ที่ซับซ้อนมีลักษณะโค้งแบบตะวันออกที่แข็งแรงและใช้วัสดุก่อสร้างเป็นคอนกรีต โครงสร้างและภายนอกสร้างในรูปทรงของเตาเผา ขึ้นด้วยส่วนผสมของอิฐเตาเผาเก่าและใหม่เพื่อสะท้อนถึงวิธีการก่อสร้างแบบดั้งเดิมของท้องถิ่นรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งส่วนใหญ่ยืมมาจากลักษณะโครงสร้าง

เตาเผาไม้รูปไข่ดั้งเดิมของจิ้งเต๋อเจิ้นในสมัยราชวงศ์ชิง ในแง่หนึ่ง การออกแบบนี้ช่วยให้พิพิธภัณฑน์มีบทบาทในการเปลี่ยนผ่านที่ตีระหว่างอาคารประเภทต่างๆ ในบริเวณโดยรอบ และในทางกลับกัน พิพิธภัณฑน์ยังใช้โครงสร้างโค้งรูปทรงอิสระเหล่านี้ในการต่อประสานอย่างชาญฉลาดกับขอบเขตภูมิภาคโดยรอบ

ภาพที่ 3-44 ภาพพิพิธภัณฑน์โรงงานเตาเผาหลวงมุ่มสูง

ที่มา: https://mp.weixin.qq.com/s/p2rm_MKU5YAHWWgMo9OrHg

หลังจากเริ่มโครงการก่อสร้างได้ไม่นาน ก็มีการค้นพบหลุมขุดค้นใหม่ในพื้นที่เดิม ทีมออกแบบได้ปรับพื้นที่ขุดค้นใหม่ให้เชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่ออกแบบภายในของพิพิธภัณฑน์ โดยการปรับพื้นที่ของโครงสร้างส่วนโค้ง โดยเน้นถึงความสำคัญของกลยุทธ์การออกแบบที่แยกส่วน การวางแผนระยะยาวในการจัดการกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลง จากการออกแบบพื้นที่ภายใน ทีมออกแบบใช้สายตาของผู้คนและการเคลื่อนไหวของร่างกายเป็นรูปแบบในการนำเสนอโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์ผ่านบริบทเชิงพื้นที่ ทั้งความสูง และการวางแผนโครงสร้างที่แตกต่างกัน โดยพื้นที่โครงสร้างหลังคาโค้งมีการเปลี่ยนแปลงขนาดบ้างเล็กน้อย พื้นที่จัดแสดงจะอยู่ทั้งในร่มและกลางแจ้ง การผสมผสานของการจัดพื้นที่แหล่งขุดค้นโบราณกับอาคารสมัยใหม่ ช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ใหม่และสร้างความประทับใจ

ในพิธีมอบรางวัล Cannes Future Architecture ในปีค.ศ. 2017 ด้วยการออกแบบที่ยอดเยี่ยมพิพิธภัณฑน์เตาเผาหลวงจิ้งเต๋อเจิ้นจึงได้รับรางวัล Best Cultural Architecture Award อาคารทั้งหมดก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2020 และเปิดให้เข้าชม ในวันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 2021 โดยเป็นการเปิดให้บริการแบบ 24 ชั่วโมง พิพิธภัณฑน์เตาเผาหลวงจิ้งเต๋อเจิ้นสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากให้มาถ่ายรูป เป็นการช่วยยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

ด้านเนื้อหาภายในการจัดแสดงส่วนของนิทรรศการ พิพิธภัณฑเตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิน มีการอธิบายข้อมูลหลักคือ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเตาเผาของราชวงศ์หมิงและชิง และแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการขุดค้นทางโบราณคดีของที่ตั้งโรงงานเตาเผาหลวงมานานกว่า 30 ปี รวมถึงวัฒนธรรมที่สำคัญ ชิ้นงานโบราณวัตถุสมัยต่าง ๆ ที่ได้รับการบูรณะ

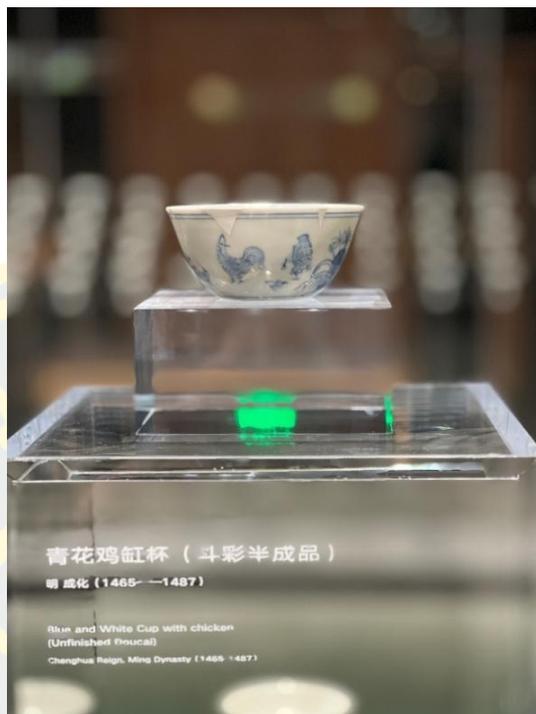
พิพิธภัณฑเตาเผาหลวง มีความแตกต่างจากพิพิธภัณฑอื่น ๆ โดยทั่วไปซึ่งมักจะจัดแสดงวัตถุโบราณแยกชิ้น แต่ที่นี่มีการจัดแสดงตัวอย่างโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมไว้เป็นชุด หลายๆ ชิ้น โดยจัดวางเครื่องใช้ประเภทเดียวกัน ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจกระบวนการผลิตและเข้าใจเกณฑ์การคัดเลือกเครื่องเคลือบของโรงงานเตาเผาหลวงได้ดีขึ้น ในบรรดาโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมที่ได้รับการบูรณะที่จัดแสดงนั้น ไม่เพียงแต่มีการคัดเลือกมาอย่างดีและแสดงถึงผลงานชิ้นเอกของยุคสมัยเท่านั้น (ภาพที่ 3-43) แต่ยังมีการจัดแสดงที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับพื้นที่ค้นพบในแหล่งโบราณคดีและอาคารต่างๆ ภายในอุทยานโบราณสถานฯ เช่น ชิ้นงานที่ขุดพบบริเวณแหล่งขุดค้นทางตอนใต้ของภูเขาจูซาน ถ้วยไก่ (ภาพที่ 3-44) ไหม้งกรใหญ่ (ภาพที่ 3-45) ซึ่งครั้งหนึ่งเคยได้หยุดการเผาไปแล้ว และหม้อคริกเก็ต (ภาพที่ 3-46) ที่จักรพรรดิชวนเต๋อแห่งสมัยราชวงศ์หมิง เป็นต้น ซึ่งโบราณวัตถุเหล่านี้สามารถสะท้อนความต้องการและสุนทรียภาพของผู้ครองเรือนในยุคสมัยนั้น

ในแง่ของการตีความตามคุณค่า ข้อมูลจัดแสดงของพิพิธภัณฑจะเจาะลึกเรื่องราวเบื้องหลัง โดยมีการเชื่อมโยงชิ้นงานแต่ละชิ้นของโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมเข้ากับเรื่องราวนั้น ๆ และสร้างคลิปวิดีโออธิบายเรื่องราวแต่ละเรื่องในหลายภาษา แสดงถึงเสน่ห์ของโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการใช้วิธีสแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อดูเนื้อหาเหล่านี้และสัมผัสกับความสะดวกสบายที่เกิดจากการสามารถปรับเป็นลักษณะของพิพิธภัณฑดิจิทัล

ภาพที่ 3-45 ภาพถ่ายวัตถุโบราณได้รับเลือกในการบูรณะ

(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-46 ผลิตภัณฑ์เครื่องลายครามไก่หลากสี
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-47 ไหม้งกรลายครามที่ได้รับการบูรณะ และชิ้นส่วนที่ถูกทำลาย
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-48 ชุดกระถางจิ้งหรีดลายครามจากยุคชนเตอของราชวงศ์หมิง
ที่มา: ภาพถ่ายของผู้เขียน

1.3 วัฒนธรรมชุมชนโบราณและบริบทพื้นที่โดยรอบ

จิ้งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงจากเครื่องลายครามมาแต่สมัยโบราณ มีประเพณีสร้างเตาเผาริมแม่น้ำและมีวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับเตาเผา หลังจากการก่อตั้งโรงงานเตาเผาหลวงในราชวงศ์หมิง เพื่อเสริมสร้างการจัดการเตาเผาพื้นบ้าน รัฐบาลได้ส่งเสริมการย้ายเตาเผาพื้นบ้านไปยังบริเวณใกล้เคียงเตาเผาหลวง ดังนั้นจิ้งเต๋อเจิ้นจึงมีการพัฒนารูปแบบด้านงานหัตถกรรมเครื่องเคลือบที่ดำเนินการโดยรัฐบาล

จากระบบ “หลวงสร้างพลเรือนเผา” ที่ปรากฏในช่วงปลายราชวงศ์หมิงเป็นการเอาเปรียบและกดขี่ประชาชนโดยชนชั้นปกครอง อย่างไรก็ตาม ระบบนี้ยังเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาและเลิกใช้เตาเผาพื้นบ้านจิ้งเต๋อเจิ้นในภายหลัง ด้วยการขยายและปรับปรุงระบบเตาเผาหลวงในราชวงศ์ชิง เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเตาเผาหลวงและเตาเผาพื้นบ้านอย่างใกล้ชิด และมีนโยบายชมเชย นโยบายลงโทษเจ้าหน้าที่เครื่องปั้นดินเผาในสมัยราชวงศ์ชิง มีการให้รางวัลแก่ผู้ทำงานหนัก และป้องกันการหลบเลี่ยงการทำงาน ซึ่งส่งผลต้องคนทำงานในโรงงาน และทำให้มีเตาเผาพื้นบ้านเพิ่มจำนวนมากขึ้นรอบแหล่งเตาเผาหลวง

ในขณะเดียวกัน ภายใต้การกระตุ้นของลัทธิทุนนิยมในช่วงปลายราชวงศ์หมิงและต้นราชวงศ์ชิง มีการยกเลิกการห้ามการค้าในต่างประเทศ ยกเลิกการจำกัดจำนวนการผลิตเซรามิกของจิ่งเต๋อเจิ้น รวมทั้งการอพยพของประชาชน อาคารที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ที่พักอาศัย และการค้าแถบใจกลางเมืองเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีวิถีชีวิตเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ก่อให้เกิดการตั้งถิ่นฐานที่หนาแน่นมากของตรอกซอกซอย ตาม “บันทึกเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น” ที่เขียนขึ้นในสมัยเจียชิ่งของราชวงศ์ชิง ใจกลางเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นเริ่มต้นจากศาลากวนอิม ทางตอนเหนือตามแนวแม่น้ำซังและไปถึงสี่แยกจู่หยางใต้ ครอบคลุมถนนด้านหน้าและด้านหลัง ถนนที่มีทั้งหมด 13 ลี้ ดังนั้นจึงเป็นที่รู้จักกันในชื่อเถาหยางสามสิบลี้ และชื่อของย่านท่องเที่ยวแหล่งโรงงานเตาเผาเถาหยางเหล่านี้มาจากสิ่งนี้เช่นกัน (Liu, 2005)

ภายใต้ระบบ “หลวงสร้างพลเรือนเผา” โรงงานเตาเผาหลวงในราชวงศ์ชิงส่วนใหญ่ใช้สมาคมการค้าของจิ่งเต๋อเจิ้นเพื่อจัดระเบียบการผลิต และมอบหมายงานการเผาให้กับหอการค้าในรูปแบบของการประมูล จากนั้น หอการค้าจึงเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดในการเผาด้วยเตาเผาพื้นบ้าน เพราะอาจมีข้อจำกัดในการเผา ดังนั้นจึงเป็นที่ตั้งของหอการค้าหลายแห่งในบริเวณตรอกต่างๆ รอบโรงงานเตาเผาหลวงเหล่านี้ เช่น สมาคมสมาคมหุเป่ย์ สมาคมหนานซาง โรงละครเฟิงเฉิง เป็นต้น (Huang, 2019) บริเวณย่านของแหล่งท่องเที่ยวเถาหยางเหล่านี้ ภายใต้ตรอกซอยเหล่านี้ มีรูปแบบของอาคาร พื้นที่ตั้งด้านสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะต่างๆ กัน เช่นเตาเผาพื้นบ้าน เวิร์กช็อป ร้านค้า และอาคารที่อยู่อาศัยที่อยู่รอบๆ พวกเขาได้สร้างการพัฒนาและวิวัฒนาการของเมืองและได้เห็นความรุ่งโรจน์ของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาของจิ่งเต๋อเจิ้นในอดีต

ก่อนหน้านี้ จากการปรับโครงสร้างองค์กรและการปฏิรูปอุตสาหกรรมเซรามิกการผลิตและอาคารพาณิชย์ ในช่วงนั้นส่งผลต่อการอยู่อาศัยตามตรอกซอยเหล่านี้ รวมถึงสภาพแวดล้อมของอาคารที่อยู่อาศัยแย่งเรื่อยๆ รวมถึง ความตระหนักรู้ในการบูรณะช่วงปีแรกไม่เข้มแข็ง ส่งผลให้โบราณวัตถุล้ำค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจำนวนมากถูกทำลายเสียหายและถูกทำลายรวมทั้งในขณะเดียวกันการวางผังเมืองที่ไม่สมเหตุสมผลก็นำไปสู่ผังโครงสร้างเมืองในแง่ของสถาปัตยกรรมยุ่งเหยิง ไม่มีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนระหว่างอาคารเก่าและใหม่ และอยู่รวมกันอย่างไม่เป็นระเบียบ จึงส่งผลให้อาคารที่อยู่อาศัยสมัยใหม่ขนาดใหญ่ต่างๆ เช่น โรงงานเครื่องเคลือบทำให้ภูมิทัศน์ของเมืองบางแห่งได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง แต่ปัจจุบันในการพัฒนาเมืองสมัยใหม่ของจิ่งเต๋อเจิ้น เริ่มจากการพัฒนาเมืองเก่าเป็นศูนย์กลางและขยายไปทางตะวันออก - ตะวันตก มีการอพยพผู้คนไปอาศัยอยู่ในเขตเมืองที่สร้างใหม่ ดังนั้นอาคารดั้งเดิมต่างๆ จึงไม่มีการรื้อถอน มีแต่การบูรณะเมืองเก่าขนาดใหญ่ซึ่งยังคงรักษาสภาพถนนของเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ของราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงไว้

จากความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน ที่ส่งเสริมระดับของการสร้างอารยธรรมทางจิตวิญญาณของผู้คนเพิ่มขึ้น และความรวดเร็วของการปรับปรุงเมืองให้ทันสมัย ส่งผลให้คนหันมาให้ความสนใจในมรดกทางประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรม สำหรับโรงงานเตาเผาหลวง โบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมโดยรอบเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันได้ดีที่สุดถึงอิทธิพลของโรงงานเตาเผาหลวงต่อการพัฒนาเมือง และสิ่งเหล่านี้ไม่เพียงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมทางวัตถุอันล้ำค่าที่หลงเหลือจากการพัฒนาเมืองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผู้ให้บริการสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งรัฐบาลเทศบาลจึงต่อเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดการรวบรวมโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมรอบๆ โรงงานเตาเผาหลวง และการให้ความสำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวของย่านแหล่งโรงงานเตาเผาเถาหยางหลี

ในการศึกษาพื้นที่เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวและโครงการอนุรักษ์บูรณะ และปรับปรุงที่เกี่ยวข้องสำหรับโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมรอบโรงงานเตาเผาหลวงได้เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปีค.ศ. 2014 โครงการทั้งหมดดำเนินการบนสมมติฐานของการอนุรักษ์และข้อมูลทางประวัติศาสตร์ โดยให้ความสำคัญต่อการแสดงวัฒนธรรมเซรามิก และใช้หลักการของการแทรกแซงแบบเก๋ให้น้อยที่สุด โดยการบูรณะจากโครงสร้างเดิมในรูปแบบของการฟื้นฟูให้คงไว้ซึ่งความดั้งเดิมให้มากที่สุด

ในปัจจุบัน ถนนประวัติศาสตร์และย่านวัฒนธรรมเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นเป็นศูนย์รวมการท่องเที่ยวที่รวมฟังก์ชันของการเที่ยวชมเมืองโบราณ ประสบการณ์ทางวัฒนธรรม และวันหยุดพักผ่อนไว้ด้วยกัน เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชมจะพบว่า พื้นถนนที่ปูด้วยแผ่นหินสีครามและอิฐเตาเผา นั้นคดเคี้ยวและแผ่ขยายออกไปทุกทิศทุกทาง อิฐเตาเผา โบราณบนผนังลานดูเหมือนจะบอกถึงความผันผวนของประวัติศาสตร์ (ภาพที่ 3-47) สามารถจินตนาการถึงฉากที่ขุนนางในอดีต แม้จะยืนอยู่ด้านนอกประตู (ภาพที่ 3-48) ความเก๋แก่ของเมืองโบราณแห่งนี้ค่อยๆ ก่อร่างสร้างตัวขึ้นในหัว เมื่อนักท่องเที่ยวรู้สึกเหนื่อยก็สามารถเลือกไปพักที่ห้องโถงสมาคมโบราณเพื่อฟังโอเปร่าและดื่มชา (ภาพที่ 3-49) สามารถหาบาร์นั่งฟังเพลงและเครื่องดื่ม (ภาพที่ 3-50) หรือแม้แต่หากต้องการที่พักสามารถเลือกพักในโรงแรม B&B ที่ดัดแปลงจากบ้านโบราณเพื่อสัมผัสชีวิตเมืองโบราณอย่างใกล้ชิด (ภาพที่ 3-51) สถานที่เหล่านี้กระจุกกระจายไปตามถนนและมุมต่างๆ รอบอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง (ภาพที่ 3-52)ซึ่งเป็นการสนับสนุนในด้านของการท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากพื้นที่ขนาดใหญ่ของการตั้งถิ่นฐานโดยรอบโครงการอนุรักษ์ซ่อมแซมและปรับปรุงยังคงอยู่ในการพัฒนาอย่างเป็นระเบียบและค่อยเป็นค่อยไป ดังนั้นจึงมีพื้นที่บางส่วนที่ยังไม่เปิดให้บริการ อาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องและเสรีภาพของการท่องเที่ยวได้

ภาพที่ 3-49 ซอยและผนังพิพิธภัณฑน์ในตรอก
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-50 ทางเข้าเตาเผาหวงเหล้าต้า
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-51 โรงละครเฟิงเฉิง ที่เปลี่ยนเป็นศูนย์ละครแบบดั้งเดิม
(Ye Zhenglong, 2023)

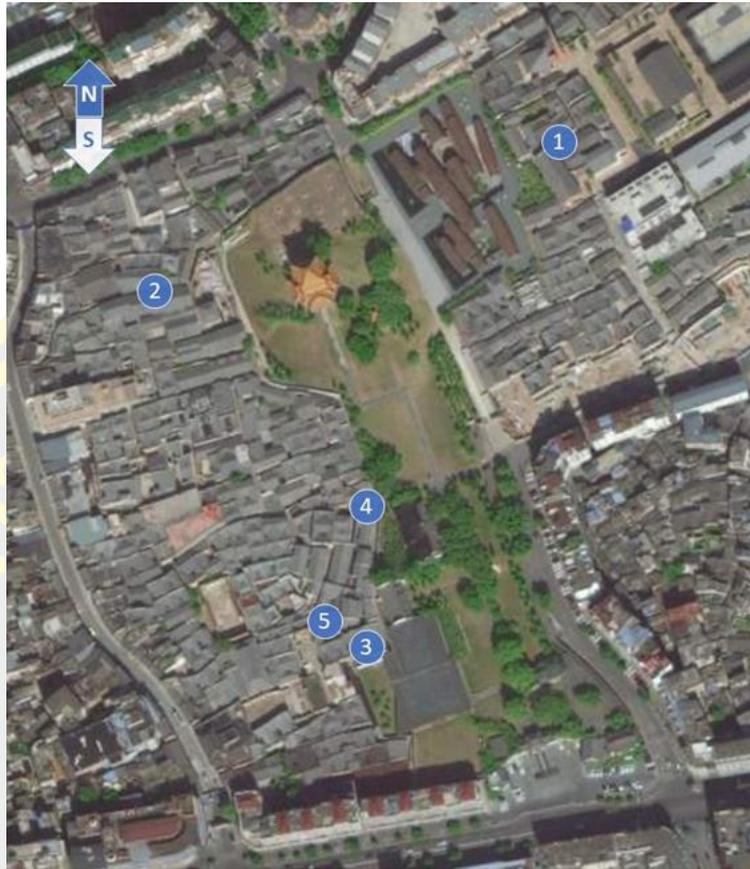

ภาพที่ 3-52 บาร์โอเปร่าในตรอก
(Ye Zhenglong, 2023)

ภาพที่ 3-53 ภาพโฮสเทล Hou Niao ในตรอก
(Ye Zhenglong, 2023)

BURAPHA UNIVERSITY

ภาพที่ 3-54 ภาพบริบทพื้นที่โดยรอบอุทยาน

1. ซอยและผนังพิพิธภัณฑน์ในตรอก 2. ทางเข้าเตาเผาหวงเหล้าต้า 3. โรงละครเฟิงเฉิง
4. บาร์โอเปร่า 5. ภาพโฮสเทล Hou Niao

(Ye Zhenglong, 2023)

สรุป

จากการเรียบเรียงข้อมูลด้านพัฒนาการของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น ด้านหนึ่ง เพื่อแนะนำสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของจิ้งเต๋อเจิ้นที่เหมาะสมสำหรับการทำเครื่องปั้นดินเผา และการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาที่มีประวัติอันยาวนาน ในทางกลับกัน สามารถเห็นถึงถึงอิทธิพลและความหมายเชิงสัญลักษณ์พิเศษที่สำคัญของโรงงานเตาเผาหวงที่มีต่อเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น รวมทั้งจากการทบทวนประวัติของการคุ้มครองและการพัฒนาแหล่งเตาเผาหวง ประวัติที่มาของการก่อสร้างอุทยานแหล่งโบราณคดีแห่งชาติเตาเผาหวง เพื่อความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการขุดค้นทางโบราณคดีและผลลัพธ์งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินการไปแล้วนั้น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณะและการก่อสร้างพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณคดีแห่งชาติเตาเผาหวง

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจภาคสนามหลายครั้ง พบว่าปัจจุบันพิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้น และ กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น เข้ามาจับมือขอความร่วมมือในการก่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวถาหยางหลี่ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับชาติระดับ 5A แหล่งท่องเที่ยวใช้พื้นที่ภายในอุทยานแหล่งโบราณคดีแห่งชาติโรงงานเตาเผาหลวง เป็นแกนกลางและรวมพิพิธภัณฑ์และสถานที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมต่างโดยรอบไว้ด้วยกัน ซึ่งอุทยานโบราณสถานส่วนใหญ่แสดงให้เห็นนักท่องเที่ยวเห็นงานอนุรักษ์ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และคุณค่าของโรงงานเตาเผาหลวงผ่านอาคารที่เกี่ยวข้องและโบราณสถาน และเนื้อหาเหตุการณ์ในบางพื้นที่กำลังอยู่ในสถานะที่จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง พิพิธภัณฑ์โรงงานเตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้น เป็นเวทีจัดแสดงที่สำคัญสำหรับโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมที่ขุดพบภายในสถานที่นี้ โดยจัดแสดงชิ้นส่วนเครื่องลายครามที่เสียหายจำนวนมาก ตัวอย่างวัตถุทางวัฒนธรรม และโบราณวัตถุที่ได้รับการบูรณะ และนำการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การออกแบบสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น ส่งผลต่อความสนใจจากนักท่องเที่ยว อีกทั้งโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมโดยรอบกำลังค่อยๆ พัฒนาเป็นศูนย์รวมการท่องเที่ยวที่รวมฟังก์ชันการท่องเที่ยวชมเมืองโบราณ เพื่อสร้างประสบการณ์ทางวัฒนธรรม และการพักผ่อน หลังจากการอนุรักษ์ ซ่อมแซม และได้รับการปรับปรุงใหม่ ทำให้นักท่องเที่ยวเห็นบริบทการพัฒนาเมืองของจิ่งเต๋อเจิ้น และอิทธิพลของโรงงานเตาเผาหลวง ต่อรูปแบบของเมืองในทุกด้าน สร้างทางเลือกในการท่องเที่ยวที่หลากหลายมากขึ้น

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวผ่านการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม และบูรณาการกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม ใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการวิเคราะห์มุมมองในการพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งโบราณคดีโรงงานเตาเผาหลวง การพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณคดีโรงงานเตาเผาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้นให้เป็นอย่างยั่งยืน

บทที่ 4

คุณค่าและการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบ เตาเผาหลวง

จากการศึกษาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และความสำคัญของพื้นที่อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงผ่านทางเอกสารและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการลงพื้นที่วิจัยภาคสนาม ด้วยการสำรวจแบบสอบถาม ความต้องการ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พร้อมกับการวิเคราะห์สถานการณ์เฉพาะของอุทยานในฐานะแหล่งท่องเที่ยวในแง่ของกลยุทธ์การพัฒนา การวิเคราะห์พื้นที่และแนวทางการจัดการท่องเที่ยวอุทยานโบราณสถานฯ ในปัจจุบัน พบว่า อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวซึ่งมีคุณค่าในหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม คุณค่าด้านการวิจัยทางโบราณคดี และคุณค่าด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยว รวมทั้งยังมีแนวทางที่จะนำไปสู่การจัดการและการพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์คุณค่าและความหมายแฝงแหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง

จีนเป็นประเทศแรกในโลกที่ผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกและมีประวัติศาสตร์การผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกมายาวนาน ดังนั้นเครื่องเคลือบเซรามิกจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาของสังคมจีนโบราณในหลายด้าน ด้วยคุณค่าในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านศิลปะและทางวัตถุอันเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้การผลิตเซรามิกจึงได้รับความสนใจและการให้ความสำคัญจากชนชั้นปกครองมาตั้งแต่สมัยโบราณและเกิดรูปแบบของการทำเครื่องเคลือบหลวง รวมไปถึงการตั้งโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาเองก็เป็นผลจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของสำคัญนี้

1. คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง (ปีค.ศ. 1368-1911) โรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงได้ผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกที่สวยงามแก่จักรพรรดิและราชสำนักนับไม่ถ้วน เครื่องเคลือบเซรามิกเหล่านี้ไม่เพียงแต่แสดงถึงงานฝีมือระดับสูงสุดในขณะนั้น แต่ยังสะท้อนสุนทรียภาพและทัศนคติของชนชั้นสูงอีกด้วย นอกจากนี้ โรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงยังส่งอิทธิพลต่อการพัฒนาของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบลายครามและการวางผังเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น กล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้จิ่งเต๋อเจิ้นได้รับการขนานนามว่าเป็นเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบลายครามของโลก

แม้ว่าปัจจุบันจะไม่มีโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแล้ว แต่จากการขุดค้นทางโบราณคดี และการบูรณะตลอดหลายปีที่ผ่านมาทำให้สถานที่ดังกล่าวได้ถูกสร้างขึ้นเป็นอุทยานโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแห่งชาติ และเป็นสถานที่เผยแพร่ประวัติศาสตร์อันรุ่งโรจน์และ วัฒนธรรมอันงดงามของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแก่สาธารณชน ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นคุณค่า ทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมออกเป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

1.1 ความรุ่งเรืองด้านการพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงเป็นโรงงานเตาเผาของ หลวงที่จัดตั้งขึ้นโดยราชสำนักในเมืองจิงเต๋อเจิ้น มีจุดประสงค์หลัก เพื่อเอื้อประโยชน์ให้ชนชั้น ปกครองและแสดงถึงอำนาจสูงสุดของจักรพรรดิ ด้วยเหตุนี้ โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงมีการ จัดตั้งระบบการจัดการต่างๆ เช่น การคัดสรรแรงงานฝีมือเพื่อได้ช่างฝีมือที่ดีที่สุด การผูกขาด ทรัพยากรเพื่อจัดหาวัตถุดิบคุณภาพสูงแต่เพียงผู้เดียว การควบคุมการออกแบบเพื่อให้แน่ใจว่า ผลิตภัณฑ์ออกแบบมาสอดคล้องกับสุนทรียภาพของจักรพรรดิ การควบคุมผู้ผลิตเพื่อเป็นไปตามพระ ประสงค์ของจักรพรรดิ การทำลายชิ้นงานที่ไม่ได้มาตรฐานเพื่อป้องกันไม่ให้ของหลวงเล็ดลอดไปสู่ ภายนอก เป็นต้น ด้วยระบบการจัดการดังกล่าว ส่งผลทำให้โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ กลายเป็นโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงที่มีขนาดใหญ่ที่สุดโดยมีงานฝีมือที่ดีที่สุด รวมทั้งเป็นแหล่งผลิต ที่อยู่ยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์จีน เรียกได้ว่าเป็นความรุ่งเรืองของการพัฒนาโรงงานเครื่องเคลือบ เตาหลวงของจีนโบราณ

1.2 การสืบทอดและการสร้างสรรค์งานฝีมือเครื่องเคลือบเซรามิก

ในช่วงราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ผลิตเครื่องเคลือบ ราชสำนักอันงดงามจำนวนมาก เครื่องเคลือบเหล่านี้ไม่เพียงแต่สืบทอดและเลียนแบบเครื่องเคลือบ เซรามิกดั้งเดิมที่มีชื่อเสียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการประยุกต์ใช้วัตถุดิบและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น การสืบทอดเครื่องลายครามในสมัยราชวงศ์หยวนโดยใช้เทคนิคการวาดที่หลากหลาย ทำให้ผล งานมีชื่อเสียง การดัดแปลงเทคนิคเครื่องเคลือบสีขาวเปลือกไข่ในสมัยราชวงศ์หยวน ให้เป็นเครื่อง เคลือบสีขาวนวลที่มีโด่งดัง การพัฒนาสีเคลือบหลากสี นำมาสู่ยุคสมัยใหม่ของสีเคลือบ การเรียนรู้ เทคนิคการวาดภาพจากตะวันตกและการเผาประดิษฐ์เครื่องเคลือบเพื่อให้มีสีสัน มากกว่าเครื่อง เคลือบห้าสี เป็นต้น การสืบทอดและสร้างสรรค์งานฝีมือเครื่องเคลือบเซรามิกของโรงงานเครื่องเคลือบ เตาหลวงไม่เพียงแต่ทำให้โรงงานแห่งนี้เป็นตัวเลือกหนึ่งเดียวของเครื่องเคลือบราชวงศ์เท่านั้น แต่ยัง ส่งอิทธิพลต่องานเครื่องเคลือบเซรามิกทั่วประเทศจีน โดยทิ้งมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าและความ มั่งคั่งทางจิตวิญญาณให้คนรุ่นหลัง

1.3 แนวโน้มด้านสุนทรียภาพและอิทธิพลทางวัฒนธรรม

หากพิจารณาโบราณวัตถุที่ขุดพบจากโบราณสถานและสิ่งของตกทอดซึ่งรวบรวมตามสถานที่ต่างๆ จะเห็นได้ว่าเครื่องเคลือบราชสำนักในยุคต่างๆ มีเอกลักษณ์ของแต่ละสมัยอย่างชัดเจน ดังนี้

1) ราชวงศ์หมิงตอนต้นเน้นการฟื้นฟูวัฒนธรรมหัวเขี้ยวและเลียนแบบพิธีกรรมของราชวงศ์ถังและซ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อสุนทรียภาพในการออกแบบสี โดยสีแดงถือว่าเป็นสีมงคลและแสดงถึงความใหญ่โตโอ้อ่า โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยหมิงอู่ (ปีค.ศ. 1369-1402) ไม่เพียงผลิตเครื่องเคลือบสีแดงอันงดงามออกมาเป็นจำนวนมาก ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังมีรูปทรงและตัวผลิตภัณฑ์ที่หนาอีกด้วย

2) ราชสมัยเจิ้งเต๋อ (ปีค.ศ. 1506-1521) ถึงราชสมัยเจียจิ้ง (ปีค.ศ. 1522-1620) ศาสนามีอิทธิพลต่อจักรพรรดิและประเทศอย่างมาก ดังนั้น เครื่องเคลือบในสองยุคสมัยนี้จึงตกแต่งด้วยองค์ประกอบทางศาสนาอย่างแพร่หลาย

3) ราชสมัยคังซี หย่งเจิ้งและเจียนหลง (ปีค.ศ. 1662-1795) เป็นยุครุ่งเรืองของการบูรณาการและการพัฒนาวัฒนธรรมที่หลากหลายของจีน การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างจีนและตะวันตกทำให้เกิดการพัฒนาใหม่ๆ เครื่องเคลือบหลากสีก็ได้มาจากการที่โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงประยุกต์วัสดุและศิลปะจากตะวันตก

ดังนั้นเอกลักษณ์ของยุคสมัยเหล่านี้คือ การสื่อแนวโน้มด้านสุนทรียภาพและอิทธิพลทางวัฒนธรรมผ่านเครื่องเคลือบเซรามิก ซึ่งสามารถช่วยให้ประชาชนรับรู้ถึงพระราชหฤทัยของจักรพรรดิ การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการของสภาพแวดล้อมทางสังคม และแง่มุมอื่น ๆ ของราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงได้ดีขึ้น

1.4 ดัชนีชี้วัดความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ

ในการพิจารณาถึงพัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในราชวงศ์หมิงและชิง จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราการผลิตและการปฏิรูประบบของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมีความสัมพันธ์กับความเจริญรุ่งเรืองของประเทศในหลายๆ ช่วง ดังนี้

1) ราชสมัยเซวียนเต๋อ (ปีค.ศ. 1426-1435) เป็นยุคทองของต้นราชวงศ์หมิงและเป็นช่วงที่โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงพัฒนาถึงขีดสุด กำลังการผลิตที่เติบโตขึ้นอย่างไม่เคยมีมาก่อน ในด้านระบบการจัดการนั้นก็เข้มงวดมากขึ้นอีกด้วย

2) ราชสมัยเจิ้งถง ราชสมัยจิงไถและราชสมัยเทียนซุ่น (ปีค.ศ. 1436-1464) ช่วงสามรัชสมัย เกิดปัญหาความวุ่นวายทางการเมืองและการรุกรานจากต่างชาติบ่อยครั้ง ขณะเดียวกันพัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงก็ตกต่ำลงเช่นกัน ถึงขั้นที่นักวิชาการรุ่นหลังมองว่าเป็นช่วงเวลาว่างเปล่าในประวัติศาสตร์การพัฒนาโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

3) รัชสมัยคังซี รัชสมัยหย่งเจิ้งและรัชสมัยเฉียนหลง (ปีค.ศ. 1662-1795) เป็นช่วงที่ราชวงศ์ชิงเจริญรุ่งเรืองมากที่สุดและเป็นจุดสูงสุดในพัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โดยในด้านการผลิต มีการสืบทอดเทคนิคดั้งเดิมและสร้างสรรค์เทคนิคใหม่ ๆ ด้านการจัดการมีการทำลายผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน และยังมีการปรับปรุงโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเรื่อยมา ผู้ควบคุมการผลิตที่มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาของเครื่องเคลือบจีนก็ปรากฏในช่วงเวลานี้

4) รัชสมัยเฉียนหลง (ปีค.ศ. 1911) เป็นยุคที่ประเทศตกต่ำ ในช่วงนี้ถึงแม้โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจะยังคงอยู่ แต่ก็ถูกบริษัทการค้าเครื่องเคลือบเซรามิกเจียงซีเซิงพาณิชย์ยึดครองไปแล้ว

ยุคหลังการปฏิวัติซินไฮ่ โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงก็ได้หายไปในประวัติศาสตร์พร้อมกับราชวงศ์ชิง กล่าวอีกนัยหนึ่ง พัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงสามารถเป็นตัวชี้วัดความเจริญรุ่งเรืองในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงได้ และสะท้อนให้เห็นว่าความเจริญรุ่งเรืองของประเทศมีต่อการพัฒนาของสังคมอย่างมาก

1.5 การก่อตั้งเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นและการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิก

นอกเหนือจากการผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกอันประณีตสำหรับราชวงศ์แล้ว โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงยังมีอิทธิพลต่อการก่อตั้งเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นและการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิกอย่างมาก ในช่วงต้นราชวงศ์หยวน (ปีค.ศ. 1271-1368) เพื่อเพิ่มการควบคุมและจัดการเตาเผาพื้นบ้านในจิ้งเต๋อเจิ้น ทางการได้มีการสั่งให้เตาเผาพื้นบ้านย้ายไปยังบริเวณโรงตีเหล็กฟูเหลียง

หลังจากที่ราชวงศ์หมิงก่อตั้งโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงก็ใช้วิธีเดียวกัน และเนื่องจากการผลิตเซรามิกมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องมากมาย โรงผลิต ร้านค้าและที่พักอาศัยที่เกี่ยวข้องจึงมากระจุกอยู่แถบบริเวณโรงงานเตาเผาเพื่ออำนวยความสะดวกในการผลิต การขนส่ง การขายและกิจกรรมอื่น ๆ เมื่อเวลาผ่านไป เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นจึงกลายเป็นเมืองที่มีโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นศูนย์กลางและขยายตัวเมืองออกไปสู่แม่น้ำ ในทางกลับกัน แม้ว่าโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจะนำระบบที่เข้มงวดมาใช้ในช่วงแรกเพื่อผูกขาดวัตถุดิบ การออกแบบ และงานฝีมือ แต่ช่างฝีมืออิสระก็ยังคงสามารถเผยแพร่เทคนิคขั้นสูงที่ได้เรียนรู้ไปยังเตาเผาพื้นบ้านได้ จนในช่วงรัชสมัยเจียจิ้ง (ปีค.ศ. 1522-1566) เมื่อวังหลวงจ้างเอกชนเผาเครื่องเคลือบ จึงเป็นการทำลายการผูกขาดนี้โดยสิ้นเชิง ทำให้เตาเผาพื้นบ้านได้เรียนรู้เทคนิคการผลิตเครื่องเคลือบขั้นสูง ส่งผลให้กลายเป็นการส่งเสริมการพัฒนาของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบพื้นบ้านในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น

ต่อมาในรัชสมัยคังซีของราชวงศ์ชิง (ปีค.ศ. 1662-1722) หลังจากวังหลวงได้จ้างเอกชนในการเผา ส่งผลให้มีการปรับเทคนิคกระบวนการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยโรงงานเครื่องเคลือบเตา หลวงกลายเป็นหน่วยวิจัยและพัฒนาเทคนิค ในขณะที่โรงงานเตาเผาพื้นบ้านกลายเป็นผู้ผลิตที่ รับผิดชอบการเผาเครื่องเคลือบเซรามิก จากความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายส่งเสริมผลักดันการพัฒนา ของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบในเมืองจึงต่อเงินไปสู่จุดสูงสุด จะเห็นว่าโรงงานเครื่องเคลือบเตา หลวงเป็นผู้นำและส่งเสริมการก่อสร้างเมืองและการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาในเมือง จิ่งเต๋อเจิน ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงมีความจำเป็นต่อการทำความเข้าใจเมืองจิ่งเต๋อเจิน

ดังนั้น การอธิบายคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่อยู่เบื้องหลังอุทยาน โบราณสถานฯ แห่งชาติให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่ไปเยี่ยมชมและพักผ่อนหย่อนใจจึงช่วยให้ เกิดความเข้าใจในประวัติศาสตร์และความสำคัญของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงยิ่งขึ้น เป็นการ เสริมสร้างความภาคภูมิใจต่อประเทศชาติและวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

2. คุณค่าด้านการวิจัยทางโบราณคดี

เนื่องจากโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงถูกค้นพบในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 งานขุดค้นทางโบราณคดีและการอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้องจึงได้รับความสนใจเป็นอย่างสูง ปัจจุบัน นักโบราณคดีได้ดำเนินการขุดค้นทางโบราณคดีจำนวนมาก และประสบความสำเร็จในการเปิดเผย โบราณวัตถุที่สำคัญของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง นอกจากนี้ ยังพบชิ้นส่วนของโบราณวัตถุที่มีน้ำหนักรวมกว่าหนึ่งร้อยตัน ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญในการศึกษา พัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงและประเด็นที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันเมืองจิ่งเต๋อเจิน กำลังอยู่ ในระหว่างการขอเสนอสู่การขึ้นทะเบียนงานอนุรักษ์เพื่อเป็นแหล่งประวัติศาสตร์มรดกโลกโดยมี โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นแกนหลัก เพื่อที่จะนำเสนอและอธิบายคุณค่าและความหมายแฝง ของสถานที่ที่ได้ดียิ่งขึ้น จึงมีงานวิจัยทางโบราณคดีต่างๆ ในอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบ เตาเผาหลวง อย่างต่อเนื่อง โดยมีคุณค่าการวิจัยทางโบราณคดี จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย ดังนี้

1) แหล่งข้อมูลระบบเตาเผาของจีนโบราณ

แม้โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจะไม่ใช่วางงานเตาเผาแห่งเดียวที่ดำเนินการโดยทางการ จีนโบราณ แต่ก็ยังเป็นโรงงานที่มีอายุยาวนานที่สุด มีขนาดใหญ่ที่สุด และมีงานฝีมือที่ประณีตที่สุด หาก พิจารณาจากการขุดค้นทางโบราณคดี อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง ยังเป็น โรงงานเตาเผาของหลวงที่มีผลิตภัณฑ์หลากหลายประเภทและมีจำนวนโบราณวัตถุที่ถูกค้นพบมาก ที่สุด ปัจจุบันได้รับการอนุรักษ์ไว้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นสถานที่แห่งนี้จึงเป็นส่วนสำคัญในการศึกษา พัฒนาการของเครื่องเคลือบเซรามิกจีนโบราณและประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการศึกษาระบบ เตาเผาทางการของจีนโบราณ

2) แหล่งข้อมูลทางกายภาพของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

การขุดค้นทางโบราณคดีในบริเวณโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงไม่เพียงเปิดเผยโบราณวัตถุที่สำคัญในสมัยราชวงศ์หมิงและชิงเท่านั้น แต่ยังค้นพบตัวอย่างโบราณวัตถุแต่ละช่วงเวลา ที่สมบูรณ์จำนวนมาก ผลการขุดค้นทางโบราณคดีทำลายข้อจำกัดของการวิเคราะห์และการอธิบาย ก่อนหน้านี้ที่อาศัยเพียงเอกสารและสิ่งของตกทอด ทำให้การศึกษาโครงสร้าง เทคโนโลยีการผลิต ประเภทผลิตภัณฑ์ และระบบการจัดการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมีความครอบคลุม นอกจากนี้ยังเป็นหลักฐานทางวัตถุที่ให้ข้อมูลอันมีคุณค่าต่อการศึกษาประเด็นทางวิชาการอีกด้วย

3) ส่งเสริมความก้าวหน้าการวิจัยด้านโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงสมัยราชวงศ์หมิง

โบราณสถานและโบราณวัตถุที่ขุดพบจากสถานที่แห่งนี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแห่งราชวงศ์หมิง ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อความก้าวหน้าของการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องอย่างมาก ประการแรก นำเสนอแนวทางและข้อสรุปใหม่ๆ ในการอธิบายประเด็นทางวิชาการบางประเด็น เช่น ช่วงเวลาที่โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงสมัยราชวงศ์หมิงก่อตั้ง การประทับตรอักษรรจารีการชสมัยบนเครื่องเคลือบเซรามิกในสมัยราชวงศ์หมิง รวมถึงตัวอย่างโบราณวัตถุที่ได้รับการซ่อมแซม ไม่เพียงเป็นเครื่องยืนยันโบราณวัตถุที่ตกทอดจากราชวงศ์หมิงเท่านั้น แต่ยังช่วยให้นักวิจัยศึกษาประเภทเครื่องเคลือบเซรามิกซึ่งผลิตโดยโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์หมิงได้ครอบคลุมยิ่งขึ้น นอกจากนี้เครื่องเคลือบเหล่านี้ยังเป็นหลักฐานสำคัญในการตรวจสอบบันทึกราชวงศ์หมิง ตัวอย่างเช่น โถเก็บจี้กั๊นจำนวนมากที่ขุดพบตรงกับรัชสมัยเซี่ยนเต๋อ ซึ่งสามารถยืนยันข้อเท็จจริงในบันทึกทางประวัติศาสตร์ว่าจักรพรรดิเซี่ยนเต๋อโปรดการตีจี้กั๊น เป็นต้น

4) โบราณวัตถุทางวัฒนธรรมกับการทดสอบทางเทคโนโลยี

สิ่งของตกทอดจากโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมีคุณค่าทางวัฒนธรรมและศิลปะสูง แต่จากมุมมองของการวิจัยในบางครั้งกลับกลายเป็นข้อจำกัด เนื่องจากไม่สามารถทำลายภาชนะที่สมบูรณ์เพื่อการทดลองและวิเคราะห์ด้านกายภาพ ในทางตรงกันข้าม ชิ้นส่วนเครื่องเคลือบเซรามิกโบราณจำนวนมากที่ขุดพบจากแหล่งโบราณสถานเครื่องเคลือบเตาหลวงนั้นเอื้อต่อการทดสอบทางเทคนิคและการวิเคราะห์มากกว่า ทำให้ได้ตัวเลขและข้อมูลเกี่ยวกับการตกแต่ง รูปร่างภาชนะ วัสดุเคลือบผิว และอุณหภูมิที่ใช้ในการเผามากขึ้น ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นองค์ความรู้ในการเผยแพร่หลาย ๆ ด้าน เช่น การจัดแสดง การรักษาโบราณวัตถุ การออกแบบของที่ระลึกและการสร้างพิพิธภัณฑ์ดิจิทัล ซึ่งมีส่วนช่วยในการเรียนรู้และวิจัยเกี่ยวกับโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงให้แก่ผู้คนเป็นอย่างมาก

5) พื้นที่ความร่วมมือ การแลกเปลี่ยน และการฝึกอบรมผู้มีความสามารถ

นับตั้งแต่การพบแหล่งขุดค้นทางโบราณคดี โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงถูกค้นพบในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 นักโบราณคดีและนักวิชาการด้านเครื่องเคลือบเซรามิกในสาขาที่เกี่ยวข้องได้มุ่งความสนใจมา ณ ที่แห่งนี้ สถาบันโบราณคดีที่มีชื่อเสียงบางแห่งเข้ามามีส่วนร่วมในการขุดค้นและอนุรักษ์โบราณวัตถุ หลังจากการบำรุงรักษาและพัฒนาเป็นเวลากว่า 40 ปี อุทยานแหล่งโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงไม่เพียงร่วมมือกับพิพิธภัณฑ์พระราชวังต้องห้ามเพื่อสร้างแพลตฟอร์มวิจัยหลัก สามแห่งเท่านั้น แต่ยังอาศัยหลักฐานโบราณคดีเครื่องเคลือบเซรามิกและทรัพยากรในการอนุรักษ์โบราณวัตถุเพื่อสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศ รวมไปถึงสถาบันวิจัยและพิพิธภัณฑ์มากมาย เพิ่มความแข็งแกร่งด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในด้านการวิจัยทางโบราณคดีและการปกป้องโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมอย่างมาก และกลายเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับปลูกฝังผู้มีความสามารถระดับสูงในสาขาการวิจัยเซรามิกในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น

6) การดำเนินการวิจัยทางโบราณคดีอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันงานวิจัยทางโบราณคดียังคงดำเนินต่อไป พื้นที่แหล่งขุดค้นทางโบราณสถานและชิ้นส่วนของโบราณวัตถุใหม่ๆ จำนวนมากถูกขุดค้น การวิเคราะห์ข้อมูลทางโบราณคดีที่มีอยู่สามารถช่วยแก้ปัญหาทางวิชาการหรือให้ข้อโต้แย้งใหม่สำหรับมุมมองทางวิชาการบางอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น ในระหว่างการขุดค้นทางโบราณคดีฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือของอุทยานในปี ค.ศ. 2021 นักโบราณคดีไม่เพียงค้นพบซากของกำแพงสองทิศตะวันตกและทิศเหนือของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเท่านั้น แต่ยังสามารถระบุขอบเขตทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของกำแพงได้ด้วย นอกจากนี้ยังสามารถพิจารณาโบราณวัตถุและข้อมูลชั้นหินภายในและภายนอกกำแพงและค้นพบว่าส่วนทางเหนือของกำแพงด้านตะวันตกของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงถูกสร้างขึ้นในรัชสมัยหย่งเล่อ (ปีค.ศ. 1403-1424) ซึ่งให้สรุปใหม่เกี่ยวกับวันก่อตั้งโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในการอภิปรายทางวิชาการ (Xiao, 2022)

7) ความสำคัญด้านการวิจัยแบบสหวิทยาการ

แม้อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง จะให้ความสำคัญต่องานคุ้มครองแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมมาเป็นอันดับแรก แต่การวิจัยการพัฒนาอุทยานแห่งชาติอย่างยั่งยืนเป็นสาขาที่ต้องใช้ความรู้ในหลายสาขาวิชาประยุกต์เข้าด้วยกัน ซึ่งรวมถึงด้านการออกแบบ นิทรรศการ การตีความคุณค่า การจัดการการท่องเที่ยว การเผยแพร่วัฒนธรรม การออกแบบของที่ระลึก ฯลฯ ที่ควรค่าแก่การศึกษา นอกจากนี้ยังให้แนวคิดและแนวทางการวิจัยใหม่ๆ แก่นักวิชาการในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้พวกเขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง ดังนั้นการอธิบายคุณค่าการวิจัยทางโบราณคดีของอุทยานต่อสาธารณะไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้คนมีความเข้าใจในเนื้อหา นิทรรศการและคุณค่าการจัด

แสดงเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ตระหนักถึงความสำคัญของการชูดัชนีทางโบราณคดีและการคุ้มครองโบราณวัตถุ อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจในอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3. คุณค่าของพื้นที่ชุมชนด้านการท่องเที่ยว

ประเทศไทยเป็นที่รู้จักในนามประเทศแห่งเครื่องเคลือบเซรามิก โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงนั้นถือเป็นแหล่งผลิตเครื่องเคลือบเซรามิกชั้นสูงของประเทศ การค้นพบโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ดึงดูดความสนใจจากทุกภาคส่วน และได้มีชูดัชนีและปกป้องโบราณสถานและโบราณวัตถุทันที เนื่องจากมีการค้นพบโบราณวัตถุที่สำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับสังคมจีนมีการตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น อุทยานแหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ได้เปิดตัวต่อสาธารณชนอย่างเป็นทางการในปีค.ศ. 2007 ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้าในการจัดแสดงไปอีกระดับ ต่อมา อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงได้รับการอนุมัติให้เป็นอุทยานแหล่งโบราณคดีแห่งชาติในปีค.ศ. 2010 และในปีค.ศ. 2013 ได้มีการบูรณะสร้างเป็นอุทยานแหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงเสร็จสมบูรณ์ ในปีเดียวกันนั้น ยังได้รับการจัดอันดับให้เป็นอุทยานสาคีการอนุรักษ์และจัดแสดงแหล่งมรดกที่สำคัญของประเทศอีกด้วย

ปัจจุบัน อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญที่นักท่องเที่ยวจำนวนมากต้องไปเยี่ยมชม เมื่อมายังเมืองจึงเต๋อเจิ้น ในฐานะสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเมือง ทั้งนี้ไม่เพียงมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่คุณค่าทางวัฒนธรรมของโบราณสถานเท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค จากกรณีวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1) การจัดแสดงที่ตั้งเตาเผาหลวงต่อสาธารณะ

อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง มีการจัดแสดงพื้นที่ชูดัชนีทางโบราณคดีที่สำคัญและสมบูรณ์อย่างเป็นระบบ นักท่องเที่ยวสามารถชมกลุ่มเตาเผา โรงปฏิบัติการผนังรวมถึงเศษซากซึ่งเกิดจากอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเซรามิกในสมัยราชวงศ์หมิงได้อย่างใกล้ชิด ศาลาหลงจูเกอมีประติมากรรมเซรามิกจัดแสดงขนาดน้อยใหญ่ รวมถึงแผนผังโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงในสมัยราชวงศ์ชิง และทิวทัศน์มุมสูงของเมืองโบราณอีกด้วย นอกจากนี้อุทยานโบราณสถานฯ ยังจัดอาคารนิทรรศการเกี่ยวกับการบูรณะเครื่องเคลือบเซรามิกโบราณเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ การจัดแสดงเหล่านี้นำเสนอความคืบหน้าของการชูดัชนีในปัจจุบัน ข้อมูลทางประวัติศาสตร์และงานอนุรักษ์โบราณวัตถุแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถช่วยให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงคุณค่าของโบราณสถานมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญ เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีต่ออุทยานแหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง

2) ระบบการจัดแสดงผลกับการยกระดับความน่าสนใจของเตาเผาหลวง

ในปีค.ศ. 2021 พิพิธภัณฑ์โรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงเมืองจันทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญต่อการสนับสนุนการจัดแสดงโบราณวัตถุที่ค้นพบในอุทยานโบราณสถานฯ ได้เปิดให้สาธารณชนเข้าชมอย่างเป็นทางการ โดยมีที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของศาลาศาลา หลงจุก่อ ติดกับอุทยานโบราณสถานฯ ทั้งนี้พิพิธภัณฑ์จะจัดแสดงโบราณวัตถุที่ขุดพบและสิ่งของที่ได้รับการบูรณะอย่างพิถีพิถัน พร้อมนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์ยังได้รับรางวัลมากมายจากทั้งในและต่างประเทศด้วยการออกแบบที่มีเอกลักษณ์และประณีต และได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมสำหรับนักท่องเที่ยว ปัจจุบัน พิพิธภัณฑ์และอุทยานโบราณสถานฯ ทำหน้าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน และร่วมกันสร้างระบบการจัดแสดงวัตถุที่สมบูรณ์ ซึ่งไม่เพียงตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มความดึงดูดในการมาท่องเที่ยวในพื้นที่อีกด้วย

3) หัวใจสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองจันทบุรี

อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง ถือเป็นพื้นที่อนุรักษ์โบราณวัตถุ และเป็นอุทยานสาธิตการคุ้มครองแหล่งมรดกที่สำคัญของประเทศ ซึ่งมีข้อได้เปรียบในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนั้น เมืองจันทบุรีจึงใช้อุทยานโบราณสถานฯ แห่งนี้เป็นศูนย์กลาง ผสมผสานกับมรดกด้านประวัติศาสตร์และทรัพยากรชุมชน และการพัฒนาย่านแหล่งท่องเที่ยวเตาเผาถายาลี่ขึ้นมา โดยมุ่งมั่นที่จะสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับ 5A โดยมีการบูรณาการการท่องเที่ยว อาหาร ที่พัก ความบันเทิง และร้านค้าต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่มบทบาทความเป็นอุทยานโบราณสถานฯ แห่งชาติในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจเชิงภูมิภาค ทั้งนี้ผนวกมรดกเชิงวัตถุและมรดกทางวัฒนธรรมของจันทบุรีมาช่วยเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงภูมิภาค อันมีส่วนช่วยให้คนในชุมชนและผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความภูมิใจในวัฒนธรรมของคนในพื้นที่

การคงคุณค่าทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวจากที่กล่าวข้างต้นไม่เพียงแต่เป็นประเด็นการวิจัยเพื่อนำไปสู่การคุ้มครองและการใช้ประโยชน์อุทยานแหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงเท่านั้น แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวอีกด้วย

แนวทางการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบ เตาเผาหลวง

จากมุมมองของการพัฒนาที่ยั่งยืน การปกป้องและการใช้ประโยชน์ของโบราณสถานเป็นองค์รวมที่ไม่สามารถแยกออกได้ การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมเป็นเพียงวิธีการและขั้นตอนหนึ่งเท่านั้น และเป้าหมายสูงสุดคือการได้รับแรงบันดาลใจ ผ่านการให้ผู้คนหันมาชื่นชมมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ ฝ่ายบริหารจัดการของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงก็ตระหนักถึงเรื่องนี้เช่นกัน ดังนั้นในปีค.ศ. 2007 จึงได้เปิดให้สาธารณชนเข้าชมโบราณสถานและเริ่มสำรวจการพัฒนาการท่องเที่ยวของโบราณสถาน

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะมีการก่อสร้างอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง การจัดการการท่องเที่ยวของโบราณสถานยังไม่พัฒนาร่วมกับการขุดค้นทางโบราณคดีและการอนุรักษ์โบราณวัตถุทางวัฒนธรรม เนื้อหาในการจัดแสดงการท่องเที่ยวเป็นเพียงการจัดแสดงพื้นที่ขุดค้นทางโบราณคดีและโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมที่ขุดพบเท่านั้น ขณะที่ข้อมูลเกี่ยวกับการขุดค้นทางโบราณคดี การอนุรักษ์โบราณวัตถุทางวัฒนธรรม และการวิจัยทางวิชาการของโบราณสถานนั้นยังไม่ค่อยได้มีการแนะนำและอธิบายให้นักท่องเที่ยวทราบ นอกจากนี้ เพื่อเพิ่มเนื้อหาให้นักท่องเที่ยวได้รับชม ฝ่ายบริหารได้สร้างอาคารโบราณแนวสมัยใหม่และประติมากรรมเพิ่มเติมในโบราณสถาน อีกทั้งนำผลงานเครื่องเคลือบเลียนแบบเครื่องลายครามและเครื่องเคลือบสมัยใหม่หลายชิ้นของศิลปินไปจัดแสดงในนิทรรศการ ภายใต้รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวนี้ การจัดแสดงและการอธิบายของโบราณสถานจึงยังไม่ครอบคลุมเพียงพอต่อความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความหมายแฝงที่มีคุณค่าของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงอย่างแท้จริง

ในปีค.ศ. 2010 การก่อสร้างอุทยานโบราณสถานแห่งชาติเริ่มต้นขึ้น แหล่งโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวง งานอนุรักษ์และพัฒนาที่เข้าสู่ระยะใหม่ เนื่องจากการผสมผสานระหว่างแหล่งโบราณคดีและอุทยาน จึงมีทั้งส่วนของการทำหน้าที่วิจัยทางวิทยาศาสตร์ของแหล่งโบราณคดีและส่วนของหน้าที่ด้านนันทนาการของอุทยานต่อไป การขุดค้นทางโบราณคดีดำเนินการในลักษณะที่วางแผนไว้เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และการก่อสร้างการท่องเที่ยวจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ในขณะเดียวกัน คำจำกัดความอย่างเป็นทางการของอุทยานโบราณสถานแห่งชาติยังเน้นย้ำเป็นพิเศษว่าต้องมีหน้าที่ด้านการศึกษา และการตระหนักถึงหน้าที่ด้านการศึกษาที่ขึ้นอยู่กับการผสมผสานฟังก์ชันการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และการท่องเที่ยวแบบอินทรีย์ กล่าวคือใช้การวิจัยทางวิทยาศาสตร์มาเปิดเผยมรดกทางประวัติศาสตร์และคุณค่าความหมายแฝง แล้วจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่คุณค่าสู่สาธารณะผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ในความเห็นของผู้วิจัย หน้าที่นี้เป็นกุญแจสำคัญในการแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงของรูปแบบการอนุรักษ์และพัฒนา ดังนั้น เมื่อศึกษาการจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงไม่เพียงแต่จำเป็นต้องสำรวจและประเมินผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และฟังก์ชันการท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังต้องมุ่งเน้นไปที่การอภิปรายและวิเคราะห์ประสิทธิภาพของฟังก์ชันการศึกษาด้วย

1. ด้านยุทธศาสตร์การพัฒนา

เพื่อให้เข้าใจความคิดและการวางแผนของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงในแง่ของการจัดการการท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์คุณ Xiong จากทีมจัดการการท่องเที่ยวของอุทยาน คุณ Xiong กล่าวว่า “ ด้านการจัดการการท่องเที่ยวและพัฒนาของอุทยานแห่งนี้ได้เรียนรู้แนวคิดการอนุรักษ์จากโบราณสถานขนาดใหญ่ในประเทศ โดยการนำอุทยานและมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมโดยหลอมรวมกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน การสร้างย่านแหล่งท่องเที่ยวเตาเผาเถาหยางหลี่ในปัจจุบันเป็นการปรับปรุงการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ และแสดงศักยภาพในการขับเคลื่อนภูมิภาคอย่างเต็มที่ด้วย ในอนาคตทางอุทยานโบราณสถานฯ ยังมีมุ่งมั่นที่จะสร้างย่านแหล่งท่องเที่ยวเตาเผาเถาหยางหลี่ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับ 5A และมีแผนในการเสนออุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวงเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก”

จากการสัมภาษณ์คุณ Xiong ผู้วิจัยได้อธิบายแผนการบริหารจัดการอุทยานโบราณสถานฯ และย่านแหล่งท่องเที่ยวซึ่งสามารถวิเคราะห์แนวทางในการจัดการดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างการท่องเที่ยว

เนื่องจากอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงได้รับการอนุมัติอย่างเป็นทางการในปีค.ศ. 2013 โดยที่ผ่านมามีการปรับปรุงโครงการก่อสร้างและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1) อนุรักษ์และปรับปรุงพื้นที่จัดแสดงและอาคารที่สำคัญในอุทยานโบราณสถานฯ พร้อมยกระดับระบบป้องกันการโจรกรรมและระบบการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าของโบราณสถาน

2) ยกระดับระบบบริการการท่องเที่ยว ธรรมชาติาสสิ่งแวดล้อมภายในและรอบๆ อุทยานโบราณสถานฯ

3) ด้วยการสนับสนุนของรัฐบาลกลาง ในปีค.ศ. 2016 เริ่มต้นการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์โรงงานเตาเผาหลวง ทำให้เกิดระบบการจัดแสดงโบราณวัตถุและอธิบายอุทยานโบราณสถานฯ ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) ในปีค.ศ. 2019 ภายใต้คำแนะนำที่สำคัญประธานาธิบดีสีจิ้นผิง ในการบูรณะย่านแหล่งเตาเผาเถาหยางหลี่จึงได้เริ่มดำเนิน และมีโครงการเพื่อการอนุรักษ์ ซ่อมแซมและปรับปรุงพื้นที่ทางมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมรวมถึงชุมชนโดยรอบอุทยานโบราณสถานแห่งนี้

ปัจจุบัน การดำเนินการก่อสร้างหลักของโครงการเหล่านี้ได้เสร็จสิ้นในเบื้องต้นแล้ว โดยได้รับการยอมรับและผลตอบรับเป็นอย่างดี โครงการเพื่อการอนุรักษ์และการบูรณาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการยกระดับไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของอุทยานเท่านั้น แต่ยังสามารถเสริมสร้างระบบการอนุรักษ์และการจัดการโบราณสถานโดยรวมอีกด้วย นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์เตาเผา หลวงจิ่งเต๋อเจิ้น ยังได้รับการตอบรับอย่างดีมากในการเข้าชม นับตั้งแต่เปิดอาคาร โดยมีนิทรรศการที่มีเนื้อหาหลากหลายได้รับการตอบรับอย่างดีจากนักท่องเที่ยว การออกแบบโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์ เป็นที่ชื่นชอบของสาธารณชนเป็นอย่างมาก รวมทั้งการเปิดพื้นที่ท่องเที่ยวย่านแหล่งเตาเผาเถาหยางหลีช่วยให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกการท่องเที่ยว ช่วยเพิ่มคุณภาพโดยรวมและสามารถดึงดูดความสนใจในการท่องเที่ยวมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพื้นที่ท่องเที่ยวย่านแหล่งเตาเผาเถาหยางหลีครอบคลุมพื้นที่โดยส่วนใหญ่ จึงต้องใช้เวลามากในการก่อสร้างและปรับปรุงพื้นที่โดยรอบของอุทยาน ซึ่งเป็นโครงการสำคัญที่ได้รับการส่งเสริมและกำลังดำเนินการในปัจจุบัน การอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานโบราณสถานเป็นกระบวนการที่มีการทำงานอย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากงานบูรณะตามปกติแล้ว การก่อสร้างในภายหลังมักมีการปรับเปลี่ยนตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป การสร้างพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวที่ดีจึงต้องยึดมั่นในแนวทางการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเป็นภารกิจหลักเสมอ เพื่อความมุ่งมั่นในการบริการและสร้างประสบการณ์ที่ดีที่สุดแก่นักท่องเที่ยว

1.2 ด้านการบริการและการจัดการ

สำหรับการบริการด้านการท่องเที่ยวในอุทยานโบราณสถานฯ ยังคงยึดความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นศูนย์กลาง โดยมีการได้จัดตั้งมาตรการและการจัดการที่เกี่ยวข้อง เช่น

- 1) การสร้างสภาพแวดล้อมของอุทยานให้สวยงาม เพิ่มประสิทธิภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก และสร้างความพอใจให้นักท่องเที่ยวได้รับความสบายใจ ความปลอดภัยและความสะดวกสบาย
- 2) การให้ความสำคัญกับความถูกต้องและความสมบูรณ์ของพื้นที่โบราณสถานในการจัดเตรียมนิทรรศการ และรูปแบบการนำเสนอโบราณสถานแบบทิวทัศน์และตามความเป็นจริงแก่นักท่องเที่ยว
- 3) การจัดทีมชุดค้นเบื้องหลังเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานและโบราณวัตถุ และนำข้อมูลมาอธิบายคุณค่าให้นักท่องเที่ยวทราบ
- 4) การเปิดนิทรรศการพิเศษ เช่นนิทรรศการหมุนเวียนเพิ่มเติม จากนิทรรศการถาวร เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลใหม่ๆ และเรียนรู้และเข้าใจในโบราณสถานมากยิ่งขึ้น
- 5) เปิดรูปแบบการให้บริการท่องเที่ยวแบบฟรีผ่านระบบดิจิทัล และการบริการบรรยายนิทรรศการแบบชำระเงินให้เลือก เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

6) ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาการท่องเที่ยวและจัดกิจกรรมเชิงวิจัยเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การบริการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานจึงเป็นการร่วมกันรับผิดชอบของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและองค์การการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของจังหวัดอ่างทอง ในอุทยานโบราณสถานฯ พพิธภัณฑสถานแห่งชาติอ่างทอง มีหน้าที่หลักในการขุดค้นทางโบราณคดี การบูรณะโบราณวัตถุ การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การสร้างฐานข้อมูลของเครื่องเคลือบเซรามิก ส่วนองค์การการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของจังหวัดอ่างทองมีหน้าที่หลัก ในการจัดสร้างพื้นที่ท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุน การประชาสัมพันธ์ และการบริการการท่องเที่ยว ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และซ่อมแซม การจัดนิทรรศการ การตีความคุณค่า การออกแบบทางวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์เป็นความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย

1.3 ด้านแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

จากความต้องการให้สาธารณชนได้เข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของจังหวัดอ่างทองมากขึ้น และกระตุ้นให้เมืองมีชีวิตชีวาเพื่อสามารถหลอมรวมศูนย์กลางของเมืองให้แน่นแฟ้น ในเดือนพฤศจิกายน ปีค.ศ. 2021 ทางจังหวัดได้มีประกาศให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอ่างทองเปิดให้ประชาชนเข้าชมฟรีตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งการส่งเสริมในสถานการณ์นี้ส่งผลต่อการจัดการพัฒนาในอนาคต เนื่องจาก

1) อุทยานโบราณสถานฯ ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหัวใจสำคัญ การก่อสร้างภายในแหล่งท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องทำให้มีความพร้อมอย่างสมบูรณ์ และสามารถขยายรูปแบบการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงสามารถนำไปสู่การสร้างแลนด์มาร์กของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกจังหวัดอ่างทองที่มีคุณภาพสูงในอนาคต

2) การนำพื้นที่ท่องเที่ยวย่านแหล่งเตาเผาถายางหลีเป็นแพลตฟอร์มในการพัฒนาแบบบูรณาการของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สามารถร่วมกันเปลี่ยนให้เป็นแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง ช่วยให้ประชาชนเข้าใจวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกจังหวัดอ่างทองได้ดียิ่งขึ้น

3) การสร้างความร่วมมือภายนอกและการจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนเชิงลึกมากขึ้นในอุทยานโบราณสถานฯและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอ่างทอง เป็นการสร้างแพลตฟอร์มการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบเมืองเซรามิกจังหวัดอ่างทองคุณภาพสูง และเพิ่มอิทธิพลของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกจังหวัดอ่างทอง

4) การพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการแบ่งปันคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของสังคม สืบทอดและยกระดับวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ยอดเยี่ยมของจีน เป็นความภูมิใจในวัฒนธรรมของประชาชน และบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนของการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์มรดกทางวัฒนธรรม

จากความเข้าใจต่อสถานการณ์การจัดการการท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาของอุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวง ผู้วิจัยวิเคราะห์ ข้อเสนอได้ดังนี้

(1) ในรูปแบบการจัดการปัจจุบัน การพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ ยึดมั่นในหลักการของการอนุรักษ์โบราณสถานเป็นปัจจัยหลัก และมุ่งเน้นไปที่ความสมบูรณ์ และยังคงความดั้งเดิมของโบราณสถานไว้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์

(2) ในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว รัฐบาลท้องถิ่นและทีมผู้บริหารได้เรียนรู้จากแนวคิดจากการอนุรักษ์โบราณสถานขนาดใหญ่ และบูรณาการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องของอุทยานและพื้นที่โดยรอบ โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมบทบาทอย่างเต็มที่ต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวง

(3) จากการพิจารณา 2 ข้อข้างต้น โครงการก่อสร้างปัจจุบันในอุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวงส่วนใหญ่เป็นการบูรณะเพื่อบำรุงรักษา การบูรณาการและปรับแต่งแนวทางการจัดแสดงนิทรรศการ ส่วนก่อสร้างเพิ่มเติมสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่โดยรอบ เป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ดียิ่งขึ้น

(4) ผู้จัดการอุทยานโบราณสถานฯ มักให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการให้บริการที่คำนึงถึงความรู้สึกของนักท่องเที่ยวความตระหนักรู้ ประสบการณ์ และความต้องการในท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ เป็นจุดที่พวกเขาสนใจและพวกเขาก็ได้กำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องหลายอย่างเพื่อให้การคุ้มครองนักท่องเที่ยว

(5) การจัดการอุทยานโบราณสถานฯ ดำเนินการโดยพิพิธภัณฑ์โบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวง และองค์กรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของจังหวัดเงิน งานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์นั้นเป็นความรับผิดชอบของพิพิธภัณฑ์โบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวง ในขณะที่งานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมงานส่วนใหญ่มักรับผิดชอบโดยองค์กรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของจังหวัดเงิน ส่วนงานจัดแสดงและการตีความที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะเป็นการร่วมมือของทั้งสองฝ่าย

(6) ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวย่านแหล่งเตาเผาเกาหยางหลี อุทยานโบราณสถานโรงงานเตาเผาหลวงเป็นศูนย์กลางในการพัฒนามาโดยตลอด โดยควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ ในรูปแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ในที่สุด

2. ด้านการจัดแสดงและความเข้าใจในโบราณสถาน

การจัดแสดงและการตีความเพื่อทำความเข้าใจเป็นประเด็นสำคัญในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม และยังเป็นปัจจัยสำคัญในการแบ่งปันคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดที่เกี่ยวข้องได้รับการกำหนดไว้อย่างชัดเจนใน “กฎบัตรการตีความและแสดงมรดกทางวัฒนธรรม” ซึ่งผ่านมติในปีค.ศ. 2008 และได้รับการกำหนด มีการเสนอหลักการและเป้าหมายที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การจัดแสดงและการทำความเข้าใจอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงโดยอ้างอิงจากหลักการกฎบัตรนี้

ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดแสดงและความเข้าใจในพื้นที่ของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น จากการเยี่ยมชมอุทยานโบราณสถานฯ หลายครั้ง ผู้วิจัยมีความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับการนำเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ คำอธิบายของมัคคุเทศก์ เนื้อหา นิทรรศการและกิจกรรม การสื่อความหมาย จากการสัมภาษณ์ คุณ Li มัคคุเทศก์ของแหล่งท่องเที่ยว และคุณ Jiang Jianxin ผู้อำนวยการกิตติมศักดิ์ของพิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงจีน ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นและข้อสังเกตดังนี้

2.1 มัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยว

มัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยว จะประจำอยู่ในบริเวณด้านนอกศูนย์ต้อนรับนักท่องเที่ยว ส่วนบริเวณข้างประตูด้านทิศใต้ของอุทยานโบราณสถานฯ มีการจัดทำป้ายข้อมูลแสดงคำแนะนำและผังเส้นทางแนะนำแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ด้วยการให้บริการข้อมูลที่ต้องการความสะดวกและรวดเร็ว แหล่งท่องเที่ยวนี้ยังได้เปิดตัว WeChat มินิโปรแกรมสำหรับการจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยโปรแกรมนี้มีการออกแบบการใช้งาน 5 ส่วน ได้แก่ ปุ่ม “เกาหยางหลี่” ปุ่ม “การสั่งจองการซื้อ” ปุ่ม “สแกน” ปุ่ม “การเที่ยวชมโดยรอบ” และปุ่ม “ข้อมูลของฉัน” ซึ่งมีเนื้อหาโดยละเอียดดังนี้:

1) ปุ่ม “เกาหยางหลี่” เป็นช่องทางสำหรับนักท่องเที่ยวใช้ดูข้อมูลกิจกรรมต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดของข่าวกิจกรรม บันทึกการเดินทาง และสถานที่ท่องเที่ยวหลัก เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจข้อมูลการท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

2) ปุ่ม “การสั่งจองการซื้อ” เป็นช่องทางสำหรับการจองเพื่อเข้าชมฟรีและการสั่งซื้อบริการเพิ่มเติม โดยรายการเพิ่มเติมเหล่านี้รวมถึงการขอบริการมัคคุเทศก์แบบชำระเงิน การจองโรงแรมและร้านอาหารต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว และการซื้อผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ในร้านค้าภายใน

3) ปุ่ม “สแกน” คือฟังก์ชันการค้นหาของ WeChat ที่ถูกผนวกลงในโปรแกรมย่อย เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้มินิโปรแกรมด้วยการสแกนรหัส QR ของข้อมูลในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

4) ปุ่ม “การเที่ยวชมโดยรอบ” เป็นฟังก์ชันมัลติทัชสำหรับนักท่องเที่ยวสามารถดูแผนที่แนะนำของแหล่งท่องเที่ยวแบบเรียลไทม์ และค้นหาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทั้งหมด เมื่อคลิกที่โลโก้ของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวไม่เพียงแต่จะได้รับคำแนะนำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเบื้องต้นที่เป็นข้อมูลและเสียงเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าสู่โหมดพาโนรามา VR สำหรับการชมวิวออนไลน์ในแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ต่างๆ (ภาพที่ 4-1) รวมถึงศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวที่แนะนำของแหล่งท่องเที่ยวได้ และตรวจสอบจุดให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ลานจอดรถ ห้องน้ำ ร้านอาหาร ได้อีกด้วย

5) ปุ่ม “ข้อมูลของฉัน” เป็นข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวในการตรวจสอบข้อมูลการจอง และตรวจสอบข้อมูลติดต่อในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวได้

ภาพที่ 4-1 รูปแบบการแสดงผลหลังจากคลิกโลโก้แหล่งท่องเที่ยว

ในการใช้ระบบการลงทะเบียนนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ชื่อจริงในการเข้าชมแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น มิติโปรแกรมจึงถูกใช้เพื่อทำการลงทะเบียนนัดหมายก่อนเข้าอุทยานโบราณสถานฯ และมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ในสถานที่ สามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวใช้และเข้าใจพื้นที่ได้มากขึ้น

2.2 เส้นทางและคำบรรยายมัคคุเทศน์

สำหรับนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่มีแนวคิดว่าคุณค่าข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและเสียงแนะนำในมิติโปรแกรมไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกจองบริการมัคคุเทศน์นำชมแบบชำระเงินได้ โดยการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีให้เลือกสองเส้นทาง ได้แก่ เส้นทาง A และเส้นทาง B ค่าธรรมเนียมการนำเที่ยวสำหรับเส้นทาง A คือ 180 หยวน ใช้เวลานำชมประมาณ 40 นาที ค่าธรรมเนียมการนำเที่ยวสำหรับเส้นทาง B คือ 200 หยวน และใช้เวลาเข้าชมประมาณ 60 นาที โดยลำดับการชมและจุดสำคัญของแต่ละเส้นทางสรุปได้ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทาง A

เริ่มจาก จัตุรัสประตูทางเข้าหลักด้านใต้ บ่อน้ำโบราณ อาคารโรงงานขึ้นรูปราชวงศ์หมิง โรงซ่อมเครื่องลายคราม แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านใต้ของภูเขาจูซาน ศาลบูชาเทพเจ้าถั่งปิง(เช็คชื่อให้ถูกต้อง-เช็คแล้วค่ะ) ศาลาหลงจูเก้อ แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านเหนือของภูเขาจูซาน เตาเผาพื้นบ้านเซียนปาน โรงงานเครื่องเคลือบดินเผารัฐบาล เตาเผาตระกูลสวี (เช็คชื่อให้ถูกต้อง-เช็คแล้วค่ะ) โดยมีจุดสำคัญของเส้นทางนี้ คือ ไม่เพียงให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมพื้นที่อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงทั้งหมด ยังนำชมจุดท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณรอบ ๆ อุทยานอีก 3 แห่ง ได้แก่ เตาเผาพื้นบ้านเซียนปาน โรงงานเครื่องเคลือบดินเผารัฐบาล เตาเผาตระกูลสวี เพื่อทำความเข้าใจมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจังหวัดจิ่งเต๋อเจิ้น

ภาพที่ 4-2 จุดท่องเที่ยวตาม เส้นทาง A
(Ye Zhenglong, 2023)

2) แหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทาง B

เริ่มจาก จัตุรัสประตูทางเข้าหลักด้านใต้ บ่อน้ำโบราณ อาคารโรงงานขึ้นรูปราชวงศ์หมิง โรงซ่อมเครื่องลายคราม แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านใต้ของภูเขาจูซาน ศาลบูชา เทพเจ้าถั่งปิง - ยอดเขาตงซือ - โรงละครเฟิงเฉิง - จัตุรัสส้มโอ - ถนนหงเตี้ยน - เตาเผาหวงเหล้าดำ - ตรอกผิงเจีย - เตาเผาพื้นบ้านเซียนปาน - โรงงานเครื่องเคลือบดินเผารัฐบาล- เตาเผาตระกูลสวี

แหล่งท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้น ยอดเขาตงซือ โรงละครเฟิงเฉิง จัตุรัสส้มโอ ถนนหงเตี้ยน เตาเผาหวงเหล้าดำ ตรอกผิงเจีย เตาเผาพื้นบ้านเซียนปาน โรงงานเครื่องเคลือบดินเผารัฐบาล และเตาเผาตระกูลสวี เป็นจุดท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณรอบ ๆ ของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวง โดยจุดสำคัญของเส้นทางนี้คือให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมอุทยานโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงโดยรวม จากนั้นเยี่ยมชมบริเวณรอบ ๆ ของอุทยาน และสัมผัสประเพณีพื้นบ้านแบบดั้งเดิมและการพัฒนาเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น เพื่อทำความเข้าใจมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจิ่งเต๋อเจิ้นได้ดียิ่งขึ้น

ในประเด็นนี้ จากการสัมภาษณ์ คุณ Li ในฐานะมัคคุเทศก์ พบว่าจำนวนมัคคุเทศก์ในจุดท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวกำหนดไว้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่สำหรับอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลวงนักท่องเที่ยวมักมีมากในช่วงวันหยุด แต่การเยี่ยมชมในวันปกติค่อนข้างน้อย ดังนั้นทางอุทยานโบราณสถานฯ จึงไม่ได้จัดมัคคุเทศก์มากเพียงพอ ในการแก้ปัญหาจึงควรมีการจัดการด้านอาสาสมัครนำชมหรือการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการอธิบายนำชมแต่ละจุดในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เพื่อรองรับและแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงเสน่ห์ของเมืองหลวงเครื่องลายคราม

สำหรับข้อมูลเนื้อหาคำอธิบายแต่ละจุดท่องเที่ยว ข้อมูลต่างๆ มีความกระชับ ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ซึ่งการออกแบบเช่นนี้ สามารถควบคุมระยะเวลาของการเดินชมของนักท่องเที่ยว และยังเป็นการสื่อสารที่เน้นถึงความแตกต่างในระดับความรู้ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างเข้าใจได้ง่ายด้วยการออกแบบเนื้อหาข้อมูลยังรวมถึงเพิ่มประสบการณ์การเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยวด้วยข้อมูลที่ชวนให้ใช้ความคิดในการตอบโต้ สะท้อนถึงการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ข้อมูลคำอธิบายจะมีการนำเสนอได้เป็นอย่างดี จากการวิเคราะห์ในแนวทางการจัดการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้พบว่ามีบางประเด็นที่สามารถนำ ปรับปรุงในเนื้อหาของการท่องเที่ยว และการปรับปรุงการบรรยายของมัคคุเทศก์ในการนำชม ซึ่งมีรายละเอียดประเด็นที่พบจากการนำชมดังนี้

1. การบรรยายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ยังไม่ได้กล่าวข้อมูลตัวอย่างชัดเจน และครอบคลุมในบางประเด็นที่สำคัญ เช่น เนื้อหาของช่วงเวลา ตั้งแต่การก่อตั้งและช่วงพัฒนาของโรงงานเตาเผาหลวงในแต่ละรัชสมัย รวมถึงรายละเอียดของการพัฒนาการของวางระบบการจัดการต่างๆ อย่างรอบด้าน
2. ข้อมูลที่นำเสนอยังไม่สามารถอธิบายประวัติศาสตร์และคุณค่าที่สำคัญของโรงงานเตาเผาหลวง รวมถึงระบบการจัดการเตาเผาหลวงที่เป็นแหล่งรวมเครื่องเคลือบชั้นสูง ภาพสะท้อนปณิธานของจักรพรรดิและสุนทรียภาพจากเครื่องเคลือบหลวง และอิทธิพลของเตาเผาหลวงที่ส่งต่อให้กับโรงงานผลิตรูปแบบอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาของประเทศแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่
3. ในการแนะนำเรื่องราวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับแต่ละจุด มัคคุเทศก์มีข้อมูลไม่เพียงพอต่อการอธิบายภูมิหลังเรื่องราวที่มีความหมายลึกซึ้ง เพื่อการเชื่อมโยงความเข้าใจและสร้างความประทับใจที่มีความหมายให้กับนักท่องเที่ยว
4. มัคคุเทศก์ไม่สามารถอธิบายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้อย่างเต็มที่ถึงอิทธิพลที่สำคัญของโรงงานเตาเผาหลวงที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองของจังหวัดเต๋อเจิ้น การสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างที่ตั้งโรงงานเตาเผาหลวงกับสภาพแวดล้อมในเมืองโดยรอบ

5. มัคคุเทศน์ไม่สามารถอธิบายกระบวนการอนุรักษ์ หรืออุปสรรคทางเทคนิคในด้าน การอนุรักษ์โบราณสถาน และแนวทางการอนุรักษ์ความสมบูรณ์ตามความเป็นจริงของโรงงานเตาเผา หลวงให้แก่นักท่องเที่ยว

2.3 จุดท่องเที่ยวสำคัญต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว

1) แหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ปัจจุบันมีแหล่งโบราณคดีที่สำคัญ 4 แห่ง ประกอบด้วยแหล่งขุดค้นโรงเผาเตาเผาสมัยราชวงศ์หมิงขนาดใหญ่ 2 แห่ง อาคารโรงงานขึ้นรูป ราชวงศ์หมิง 1 แห่ง และแหล่งขุดค้นซากกำแพงด้านตะวันออกและด้านเหนือของโรงงานเตาเผา หลวงในราชวงศ์หมิงตอนต้น 1 แห่ง การจัดแสดงแหล่งโบราณคดีเหล่านี้สามารถช่วยให้นักท่องเที่ยว เข้าใจพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโรงงานเตาเผาหลวงและอัตลักษณ์ท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น และยัง สะท้อนถึงความสำคัญของความสมบูรณ์ของโรงงานเตาเผาหลวงอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีแหล่ง โบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาด้านใต้ของภูเขาจูซาน ซึ่งมีการขุดค้นและปรับปรุงภูมิทัศน์ พื้นที่ของแหล่งโบราณสถานและความงามด้านสุนทรียภาพเข้าไว้ด้วยกัน โดยคำนึงถึงความลงตัวของ สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นเสมือนงานศิลปะที่ให้ความรู้สึกแปลกใหม่แก่นักท่องเที่ยว

ในการประชาสัมพันธ์ป้ายข้อมูลของจุดท่องเที่ยวต่างๆที่เกี่ยวข้อง อุทยานโบราณสถาน ฯ มีการติดป้ายที่ชัดเจน และจัดบอร์ดนิทรรศการเพื่อแนะนำข้อมูลพื้นฐานในบริเวณใกล้เคียงแหล่ง โบราณสถาน จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยโดยการพิจารณาผ่านทฤษฎีของลัทธิคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) เนื่องจากทฤษฎีนี้เชื่อว่าสาเหตุที่สถานที่ท่องเที่ยวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ก็คือ พวกเขาได้สร้างคุณลักษณะแบบภววิสัยที่มีคุณลักษณะเชิงสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น และ คุณลักษณะเชิงสัญลักษณ์เหล่านี้จริงๆ แล้วเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจ ในการติด ป้ายต่างๆในบริเวณแหล่งโบราณสถาน รวมไปถึงป้ายการให้ข้อมูลบรรยาย ล้วนเป็นการสร้าง คุณลักษณะเชิงสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ดังนั้น การทำให้เนื้อหาเหล่านี้เข้าใจง่ายขึ้น จึงควร หลีกเลี่ยงคำแนะนำที่มากเกินไปแก่นักท่องเที่ยวในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโบราณสถาน

2) โครงสร้างและผังการใช้พื้นที่ของอาคาร

ในบรรดาอาคารบริเวณสวนสาธารณะ มีเพียงบ่อน้ำโบราณที่อยู่ถัดจากประตูทางทิศใต้ เท่านั้นที่เป็นโบราณสถานทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเตาเผาหลวง ส่วนศาลาหลงจูเก๋อ ศาลาบูชา เทพเจ้าถ่งปิง (ใช้ศาลาบูชาเทพเจ้าถ่งปิงใหม่) และศาลาอวีซื่อ ต่างได้รับการบูรณะขึ้นใหม่ ผู้วิจัย พบว่าศาลาหลงจูเก๋อ เป็นศาลาที่สร้างขึ้นใหม่ซึ่งไม่ได้สร้างบนพื้นที่โบราณสถานเดิมตามรูปทรงเดิม แต่มีการปรับเปลี่ยนการออกแบบโครงสร้าง โดยพิจารณาแนวทางการใช้งานของอาคาร และการ เชื่อมโยง สัมพันธ์เชิงลำดับชั้นกับอาคารและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ ในขณะที่ศาลาบูชาเทพเจ้าถ่งปิง และศาลาอวีซื่อ มีการบูรณะสร้างใหม่ บนพื้นที่ดั้งเดิมตามโครงสร้างรูปแบบเก่า ซึ่งอาคารทั้งหมดนี้

เป็นเสมือนประวัติศาสตร์ที่ได้รับสืบทอด และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมวัฒนธรรมเขรามิกและการเข้าใจคุณค่าของโบราณสถาน ซึ่งเป็นการเติมเต็มที่สำคัญในการอนุรักษ์พื้นที่อุทยานโบราณสถานฯ

นอกจากการบูรณะอาคารเหล่านี้แล้ว ยังมีอาคารสมัยใหม่อีก 2 แห่งที่ใช้งานได้ในสวนสาธารณะของอุทยานโบราณสถานฯ ได้แก่ โรงผลิตเครื่องเคลือบดินเผาและพิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาเผาหลวงจีน โดยพิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาเผาหลวงจีน เป็นสถานที่แสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นเทคโนโลยีการผลิตของโรงงานเตาเผาหลวงในอดีตตัวอย่างการซ่อมแซม และเครื่องเคลือบโบราณ แต่ถูกปิดไปเนื่องจากความทับซ้อนของจัดแสดงข้อมูลในพิพิธภัณฑ์ ที่ได้ย้ายบางส่วนไปจัดที่พิพิธภัณฑ์เตาเผาจิ่งเต๋อเจิ้น ภายหลังการสร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว

จากการสังเกตและวิเคราะห์พื้นที่พิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาเผาหลวงจีนสะท้อนให้เห็นถึงผลเสียต่อประสบการณ์ความเข้าใจในการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว โดยอุทยานโบราณสถานฯ ควรมีการปรับปรุงและจัดทำ ข้อมูลจัดแสดงของะห้องนิทรรศการใหม่ให้เสร็จโดยเร็วที่สุด และรวมไปถึงห้องนิทรรศการบนชั้นสองถึงชั้นหกของศาลาหลงจูเก๋อด้วย ซึ่งมีปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกันที่ต้องรีบบูรณะปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์พื้นที่สำหรับการจัดแสดงนิทรรศการของทั้ง 2 พื้นที่ ดังนี้

1. ในการจัดนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาเผาหลวงจีน ป้ายข้อมูลจัดแสดง ร่วมกับการออกแบบฉากและเทคโนโลยีสื่อดิจิทัล แบ่งการนำเสนอเป็นหลายเนื้อหา ได้แก่ การพัฒนาทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเตาเผาหลวง เทคโนโลยีการผลิตเครื่องเคลือบ ระบบการจัดการ การขุดค้นและอนุรักษ์โบราณสถาน ควรมีการสร้างแพลตฟอร์มการศึกษาด้านการท่องเที่ยวแบบออนไลน์แก่นักท่องเที่ยว

2. ในการจัดนิทรรศการศาลาหลงจูเก๋อ ซึ่งเป็นอาคารเพียงแห่งเดียวในอุทยานที่สามารถชมวิวเมืองโบราณทั้งหมดได้ เนื้อหาการจัดแสดงควรแสดงให้เห็นอิทธิพลของโรงงานเตาเผาหลวงที่มีต่อการพัฒนาเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นและการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผา รูปแบบการจัดแสดงควรใช้เทคโนโลยีสื่อดิจิทัลมากขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงความแออัดของพื้นที่

นอกจากนี้ยังในบริเวณภูมิทัศน์ดั้งเดิมถูกแทนที่ด้วยโครงสร้างกลุ่มอาคารและประติมากรรมที่สร้างใหม่ เช่น เวทีโบราณ กลุ่มรูปปั้นในจัตุรัสถังอิง ชุมประตุนุสาวรีย์หน้าศาลยั่วเถาหลิง และศิลาหินในศาลาอวีซื่อ แม้ว่าความตั้งใจดั้งเดิมของการจัดภูมิทัศน์สร้างใหม่เหล่านี้มีเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์และความหมายแฝงของสถานที่ให้กับนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม แก่นแท้ของมันคือการสร้างผลงานสมัยใหม่ ซึ่งทำให้สาธารณชนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่ผิดเพี้ยนได้ง่าย ดังนั้น ผู้วิจัยเชื่อว่าการหากปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์และโครงสร้างเหล่านี้ให้เป็นแบบดั้งเดิม สามารถสะท้อนถึงการความเป็นอุทยานโบราณสถานฯ และความเคารพต่อ

ความถูกต้องของมรดกวัฒนธรรม เพราะในการแสดงออกถึงสภาพดั้งเดิมของโบราณสถานช่วยให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงคุณค่าและความเป็นจริงของประวัติศาสตร์ได้มากกว่า

2.4 ด้านการทำความเข้าใจ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณ Jiang Jianxin ผู้อำนวยการกิตติมศักดิ์ของพิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาเผาหลงเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจของอุทยานโบราณสถาน สรุปเป็นข้อมูลการดำเนินการต่างๆ รวบรวมได้ดังนี้

1) ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา อุทยานโบราณสถานได้ดำเนินกิจกรรมการศึกษาด้านการท่องเที่ยวมากมายผ่านทางแพลตฟอร์มพิพิธภัณฑ์ รวมถึงการจัดนิทรรศการพิเศษเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เตาเผาหลงหรือวัฒนธรรมศิลปะเครื่องเคลือบเซรามิก มีการร่วมมือกันในการจัดการวิจัย เชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายตามความสนใจ และให้นักเรียนชั้นประถมศึกษามาเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2) การเพิ่มอิทธิพลและชื่อเสียงของ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาหลงเป็นการส่งเสริมการเผยแพร่และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของประเทศไทย พิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาเผาหลงจีนได้มีการทำความร่วมมือกับพิพิธภัณฑ์และมหาวิทยาลัยในบางเมืองทั้งในและต่างประเทศเป็นจำนวนหลายครั้ง มีการร่วมมือจัดนิทรรศการผสมในท้องถิ่นหรือนิทรรศการพิเศษเพื่อเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงโรงงานเตาเผาหลงและวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกของประเทศไทย

3) ในด้านความเข้าใจในข้อมูล คุณ Jiang Jianxin เชื่อว่ามีความสำคัญและความพิเศษของโรงงานเตาเผาหลงในหลาย ๆ ด้าน เช่น การก่อตั้ง เทคโนโลยี การออกแบบ และการจัดการ ตลอดจนความแตกต่างระหว่างโรงงานเตาเผาหลงและเตาเผาพื้นบ้าน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่ควรอธิบายให้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงคุณค่าของโรงงานเตาเผาหลงและโบราณสถานมากขึ้น

4) ในด้านการศึกษาของอุทยานโบราณสถาน นาย Jiang Jianxin กล่าวให้ความเห็นว่ามหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องจะเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยทางโบราณคดีและการเผยแพร่คุณค่าของโบราณสถานมากขึ้น โดยนำข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรของอุทยานโบราณสถานมาชดเชยข้อบ่อน้ำร้อนของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และคุณค่าความหมายแฝง รวมถึงช่วยกันบอกเล่าเรื่องราวของโรงงานเตาเผาหลง โดยเปลี่ยนอุทยานโบราณสถานให้เป็นฐานการศึกษาที่สำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบเซรามิกจีน

5) ด้านความสนใจในการเป็นแหล่งดึงดูดใจของกิจกรรมการศึกษา คุณ Jiang Jianxin ยังได้เสนอแนวทางหลักสองประการ ประการแรก คือ การเปิดนิทรรศการที่มีเนื้อหาหลากหลายมากขึ้น เช่น การเชิญหน่วยงานสะสมเครื่องเคลือบเซรามิกบางแห่งมาที่พิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาเผาหลวง เพื่อจัดนิทรรศการร่วมหรือนิทรรศการพิเศษ ประการที่สอง คือ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มข้อมูลอย่างเต็มที่เพื่อเพิ่มการโต้ตอบและการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ

การรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากการสำรวจภาคสนามจะเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวได้เริ่มให้ความสำคัญกับการใช้และการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มข้อมูลมากขึ้นเรื่อยๆ ในเดือนตุลาคม ปีค.ศ. 2022 พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ได้จัดนิทรรศการพิเศษชื่อ “เตาเผาหลวงใต้หล้า แดนเครื่องเคลือบลายคราม” นิทรรศการนี้ใช้แนวคิดหลักเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโลก ข้ามพรมแดนและดิจิทัล เพื่อหลายข้อจำกัดด้านพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์และบูรณาการ กับงานโบราณคดีในอุทยานพื้นที่จัดแสดงโบราณสถานและตรอกซอยทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมโดยรอบรวมอยู่ในนิทรรศการด้วย ด้วยการแนะนำเกมบนมือถือ นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องค้นหารหัส QR ที่ซ่อนอยู่ทั่วแหล่งท่องเที่ยว และสำรวจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และความรู้ทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในนั้น นักออกแบบนิทรรศการหวังว่าวิธีการเชื่อมต่อระหว่างออนไลน์และออฟไลน์ จะสามารถทำให้เครื่องเคลือบเซรามิก โบราณ "เดิน" ออกจากพิพิธภัณฑ์และกลายเป็น "มีชีวิต" ได้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว และเพิ่มความน่าดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว

ในขณะเดียวกัน เพื่อประชาสัมพันธ์อุทยานโบราณสถานฯ และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยรอบให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้ชื่นชอบเครื่องเคลือบเซรามิกได้ชมเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของโรงงานเตาเผาหลวงและเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นมากขึ้น ทีมจัดการอุทยานจึงลงทะเบียนบัญชีบนแพลตฟอร์มข้อมูลต่างๆ เช่น Douyin, บัญชีทางการ WeChat, Weibo และได้โพสต์เนื้อหาดีๆ มากมาย อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องน่าเสียดายที่ในปัจจุบันบัญชีเหล่านี้ได้รับความสนใจไม่มากนัก อาจจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์และได้รับความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การวิเคราะห์จากพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

จากการลงพื้นที่และเก็บข้อมูลแบบสอบถามของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โดยการใช้ชุดแบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูล แจกจ่ายแบบสอบถามในช่องทางออนไลน์ผ่านเวินจวนซิง (Wenjuanxing) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มสำหรับจัดทำและเผยแพร่แบบสอบถามทางออนไลน์ของประเทศจีน และใช้แพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนสื่อสารข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมทำแบบสอบถามตามความสมัครใจ เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับเหตุผลหรือแรงจูงใจ ความพึงพอใจ ตลอดจนความต้องการในการเดินทางมาเที่ยวชมอุทยานแห่งนี้ ผู้วิจัยกำหนดจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดไว้ที่ 500 ฉบับ หลังจากแจกจ่ายสอบถามเรียบร้อยแล้ว มีนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกรอกแบบสอบถามและส่งข้อมูลที่ได้ประสิทธิภาพกลับมาเป็นจำนวน 443 ฉบับ ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดด้านจำนวนประชากรตัวอย่างตามทฤษฎีของ Taro Yamane ทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสามารถประเมินข้อมูลการวิจัยได้อย่างตรงตามทฤษฎีมากขึ้น รวมถึงยังสามารถทำการประเมินการจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอุทยานดังกล่าวได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเผยให้เห็นถึงข้อได้เปรียบอันโดดเด่นและความท้าทายในด้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ข้อมูลการวิเคราะห์นี้มีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยสามารถออกแบบแนวทางการจัดการด้านการศึกษาเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังนำเสนอข้อเสนอแนะที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลที่รวบรวมมานำเสนอในรูปแบบของตารางข้อมูล (ตารางที่ 4-1, 4-2) จากนั้น ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนาทางสถิติเกี่ยวกับข้อมูลเหล่านี้

ตารางที่ 4-1 ตารางข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำถาม	ตัวเลือก	จำนวนผู้เลือก	อัตราส่วน
เพศ	ชาย	208	47.0%
	หญิง	235	53.0%
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	82	18.5%
	21-30 ปี	72	16.3%
	31-40 ปี	70	15.8%
	41-50 ปี	80	18.1%
	51-60 ปี	75	16.9%
	61 ปีขึ้นไป	64	14.4%
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปลาย	56	12.6%
	มัธยมศึกษาปลาย	120	27.1%
	อาชีวศึกษา	73	16.5%
	ปริญญาตรี	133	30%
	ปริญญาโท หรือสูงกว่า	61	13.8%
อาชีพ	เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาล /ภาค รัฐวิสาหกิจ	77	17.4%
	พนักงานบริษัทเอกชน องค์กรประชา สังคม ฯลฯ	60	13.5%
	นักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ/ผู้ผลิต	41	9.3%
	พนักงานให้บริการในห้างร้าน / โรงงาน	33	7.4%
	ครู /อาจารย์	67	15.1%
	นักเรียน/นักศึกษา	103	23.3%
	อาชีพอิสระ	62	14.0%
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 15,000 บาท	109	24.6%
	15,001-30,000 บาท	130	29.3%
	30,001-45,000 บาท	112	25.3%
	มากกว่า 45,000 บาท	92	20.8%
ปัจจุบันคุณพักอาศัยอยู่ที่ไหน เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนในพื้นที่ นักท่องเที่ยวชาวจีนพื้นที่อื่นหรือ พักอาศัยในต่างประเทศ?	ชาวจีนพักอาศัยในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น	138	31.2%
	ชาวจีนพักอาศัยอยู่ที่อื่น	293	66.1%
	ชาวจีนในต่างประเทศ	12	2.7%

ตารางที่ 4-2 ตารางข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

คำถาม	ตัวเลือก	จำนวนผู้ เลือก	อัตราส่วน
คุณเลือกเข้าสัมผัสประสบการณ์ ด้านมรดกทางวัฒนธรรมด้วย ตนเองหรือไม่?	ไม่เคยมีความสนใจ	43	9.7%
	เคย โดยการชักชวนของผู้อื่น	142	32.1%
	เคย และสมัครใจไปเยี่ยมชมด้วยตนเอง	258	58.2%
เหตุผลด้านล่างข้อใดที่มีส่วน กระตุ้นให้คุณเลือกท่องเที่ยวเชิง มรดกทางวัฒนธรรม? (เลือกได้ หลายข้อ)	เพิ่มพูนประสบการณ์ เสริมสร้างองค์ ความรู้	424	95.7%
	เยี่ยมชมโบราณสถาน เรียนรู้ประเพณี พื้นบ้าน	388	87.6%
	พักผ่อน/ผ่อนคลาย	328	74.0%
	เดินทางกับครอบครัว	174	39.3%
	ให้ความรู้แก่บุตร ญาติ และเพื่อน	216	48.8%
	การค้นคว้าเชิงวิชาการ มีความจำเป็น เกี่ยวกับงาน	89	20.1%
	ชื่นชมศิลปวัฒนธรรม ความชอบส่วนตัว	249	56.2%
	อื่นๆ	12	2.7%
เมื่อเยี่ยมชมมรดกทางวัฒนธรรม ข้อใดต่อไปนี้จะป็นปัจจัยหลักที่ ส่งผลต่อประสบการณ์ด้านการ ท่องเที่ยว? (เลือกได้หลายข้อ)	สภาพการจราจร	228	51.5%
	การต้อนรับนักท่องเที่ยว	246	55.5%
	สิ่งอำนวยความสะดวก	202	45.6%
	คู่มือแนะนำเยี่ยมชม	309	69.8%
	การจัดนิทรรศการ	384	86.7%
	การอธิบายของมัคคุเทศก์	302	68.2%
	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	183	41.3%
	อื่นๆ	17	3.8%
คุณเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยาน แห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตา หลวงแล้วกี่ครั้ง?	ครั้งแรก	264	59.6%
	ครั้งที่สอง	66	14.9%
	สามครั้งขึ้นไป	113	25.5%
คุณเดินทางมาเที่ยวครั้งนี้ด้วย รูปแบบใด?	เที่ยวด้วยตนเอง	292	65.9%
	กรุ๊ปทัวร์	151	34.1%
ก่อนการเดินทางมาท่องเที่ยว คุณ รู้จักและมีความสนใจเกี่ยวกับ อุทยานแห่งชาติโรงงานเครื่อง เคลือบเตาหลวงหรือไม่?	ไม่รู้จัก ไม่เคยสนใจ	38	8.6%
	พอรู้จัก และสนใจบ้างเล็กน้อย	209	47.2%
	รู้จักและสนใจ	125	28.2%
	รู้จักและสนใจอย่างมาก	71	16.0%

ช่องทางหลักในการรับข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงคือ? (เลือกได้หลายข้อ)	สื่อทั่วไป เช่นโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร เป็นต้น	83	18.7%
	WeChat, Weibo, Xiaohongshu และแพลตฟอร์มข้อมูลอื่นๆ	314	70.9%
	แพลตฟอร์มวิดีโอ เช่น Station B, Tiktok, Weishi เป็นต้น	258	58.2%
	เว็บไซต์ท่องเที่ยว เช่น Ctrip และ Tuniu เป็นต้น	65	14.6%
	รู้จากญาติและเพื่อน	137	30.9%
	แนะนำโดยบริษัททัวร์	122	27.5%
	อื่น ๆ	24	5.4%
ข้อมูลต่างๆที่เผยแพร่ภายในอุทยานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงตอบสนองต่อความต้องการอยากรู้ของคุณหรือไม่?	ไม่ตอบใจเลย ข้อมูลน้อยเกินไป	106	23.9%
	ตอบใจเลย แต่คาดหวังให้ครอบคลุมมากขึ้น	213	48.1%
	ตอบใจเลยอย่างยิ่ง	124	28.0%
ความรู้สึกจากประสบการณ์เชิงท่องเที่ยวหลังจากเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นอย่างไร?	ไม่พอใจ	11	2.5%
	ไม่ค่อยพอใจ	59	13.3%
	พอใจ	177	40.0%
	ค่อนข้างพอใจ	141	31.8%
	พอใจอย่างมาก	55	12.4%
คุณคิดว่าอุทยานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงควรมีการปรับปรุงด้านใดบ้าง? (เลือกได้หลายข้อ)	การจราจรในเขตเยี่ยมชม	187	42.2%
	การต้อนรับนักท่องเที่ยว	176	39.7%
	สิ่งอำนวยความสะดวก	71	16.0%
	คู่มือแนะนำเยี่ยมชม	122	27.5%
	การจัดนิทรรศการ	147	33.2%
	การอธิบายของมัคคุเทศก์	83	18.7%
	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	103	23.3%
	อื่น ๆ	37	8.4%
หลังจากเยี่ยมชมแล้ว คุณต้องการแนะนำให้ครอบครัวและเพื่อนเข้าเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงหรือไม่?	แนะนำ	328	74.0%
	ไม่แนะนำ	26	5.9%
	ไม่แน่ใจ	89	20.1%
ข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ	บริบททางประวัติศาสตร์ของการพัฒนา	362	81.7%

อุทยานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในด้านใดที่คุณมีความสนใจ? (เลือกได้หลายข้อ)	โรงงานเตาเผาหลวง		
	เรื่องราวทางอารยธรรมในระหว่างประวัติศาสตร์การพัฒนา	349	78.8%
	รูปแบบศิลปะของเครื่องเคลือบเซรามิกโรงงานเตาเผาหลวง	271	61.2%
	การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของเทคนิคการผลิตเครื่องเคลือบโรงงานเตาเผาหลวง	236	53.2%
	อิทธิพลที่สำคัญต่อการพัฒนาภูมิภาค	201	45.3%
	อื่น ๆ	56	12.6%
หากข้อมูลข้างต้นมีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยน คุณคิดว่าควรใช้แพลตฟอร์มใดเหมาะสมที่สุด?	สื่อทั่วไป เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร เป็นต้น	53	12.0%
	WeChat, Weibo, Xiaohongshu และแพลตฟอร์มข้อมูลอื่นๆ	184	41.5%
	แพลตฟอร์มวิดีโอ เช่น Station B, Tiktok, Weishi เป็นต้น	171	38.6%
	อื่น ๆ	35	7.9%
คุณยินดีแบ่งปันประสบการณ์การท่องเที่ยวและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่?	ยินยอม	113	25.5%
	ไม่ยินยอม	126	28.5%
	ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับ	204	46.0%

1. เหตุผลหรือแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลเชิงสถิติทั้งหมด การกระจายตัวของช่วงอายุผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามถือว่าอยู่ในระดับสมดุล แม้ว่าจำนวนผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชายเล็กน้อย แต่ระยะเปรียบเทียบโดยรวมถือว่าอยู่ในระดับต่ำ ข้อมูลส่วนนี้แสดงให้เห็นว่า ย่านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโรงเตาเผาหลวง เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย ซึ่งจากข้อมูลเชิงสถิติกว่า 80% ของนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมทำแบบสอบถามมีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดในปัจจุบันอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า โดยนักเรียน/นักศึกษา, ครู/อาจารย์, เจ้าหน้าที่ของสถาบันภาครัฐต่างๆ และอาชีพอิสระเป็น 4 อาชีพที่มีสัดส่วนจำนวนมากเมื่อเทียบกับตัวเลือกอาชีพอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ แห่งนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาในระดับหนึ่ง ทั้งยังมีวันหยุดที่กำหนดช่วงเวลาแน่นอนหรือเวลาว่างที่ตนสามารถจัดสรรได้อย่างอิสระซึ่งพวกเขา

เหล่านี้เต็มใจเลือกแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม อาทิ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตา หลวงแห่งนี้เป็นจุดหมายในการท่องเที่ยว จากมุมมองของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ในกระบวนการค้นคว้าและอภิปรายเกี่ยวกับการจัดการวัฒนธรรมและการศึกษาของอุทยาน การสร้างคุณลักษณะเชิงสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวให้น่าดึงดูดใจแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวหลักเหล่านี้มากขึ้นควรเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

ข้อมูลอีกทางหนึ่ง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมทำแบบสอบถามมีช่วงข้อมูลที่กระจุกกระจายทำให้เห็นได้ว่าระดับฐานะทางเศรษฐกิจส่วนบุคคลมีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยต่อการเลือก อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นจุดหมายในการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกัน ข้อมูลสถิตินี้ยังเป็นข้อพิสูจน์ว่าการเปิดให้บริการสถานที่ที่เยี่ยมชมทัศนียภาพโดยไม่เสียค่าเข้าชมช่วยขยายขอบเขตนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่อยู่อาศัยยังแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักเป็นคนนอกพื้นที่ ในขณะที่นักท่องเที่ยวท้องถิ่นมักเป็นนักเรียน/นักศึกษา นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมทำแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าพวกเขามีประสบการณ์ในการเยี่ยมชมแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ประมาณ 60% ของนักท่องเที่ยวดังกล่าว ยังให้ข้อมูลว่าพวกเขามีความสนใจในแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเป็นพิเศษ ข้อมูลเชิงสถิติในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าระดับความชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อประวัติศาสตร์และความปรารถนาในการศึกษาวัฒนธรรมชาติจีนเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

ในแง่เหตุปัจจัยที่ผลักดันให้นักท่องเที่ยวเลือกท่องเที่ยวตามแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ตัวเลือกได้แก่ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ เพิ่มพูนองค์ความรู้ เพื่อเยี่ยมชมสถานที่ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพื่อศึกษาทำความเข้าใจประเพณีพื้นบ้าน รวมถึงการพักผ่อนและผ่อนคลาย ความเครียดเป็นแรงจูงใจทั่วไปที่นักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกตอบ ส่วนตัวเลือกการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่บุตรหลาน ญาติมิตรหรือผองเพื่อน เพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรม และงานอดิเรกส่วนตัวเพื่อสร้างความพึงพอใจให้ตนเองก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเลือกจุดหมายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามจำนวนมากเช่นกัน เมื่อรวมกับรูปแบบการสื่อสารสองระดับของทฤษฎีการสื่อสารวัฒนธรรม ผลการสำรวจดังกล่าวบ่งชี้ว่าในกระบวนการวิจัยที่ตามมาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวัฒนธรรม การเสริมสร้างความปรารถนาของนักท่องเที่ยวในการสำรวจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาเมื่อทำการจัดการ

ในด้านรูปแบบการเดินทางไปท่องเที่ยวยังอุทยาน นักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามส่วนมากเลือกเดินทางด้วยตนเอง ข้อมูลเชิงสถิติในส่วนนี้สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายในประเทศของจีนในปัจจุบัน ในทำนองเดียวกันนักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามส่วนใหญ่มักหาข้อมูลเพื่อศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตา หลวงก่อนวางแผนการเดินทางท่องเที่ยว ข้อมูลจากการศึกษาดังกล่าวทำให้นักท่องเที่ยวมีระดับความ

สนใจในอุทยานที่แตกต่างกันไป ช่องทางรับข้อมูลการท่องเที่ยวอุทยานมักเป็นแพลตฟอร์มสื่อดิจิทัลออนไลน์ของจีน อาทิ แอปพลิเคชัน WeChat, Weibo, Douyin และ Xiaohongshu ผลการสำรวจดังกล่าวยังสอดคล้องกับมุมมองของทฤษฎีการสื่อสารการตลาดดิจิทัล กล่าวคือ โซเชียลมีเดียบนมือถือกลายเป็นช่องทางหลักของการตลาดในปัจจุบัน

2. ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว

จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจผ่านแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่าข้อมูลแนะนำการเยี่ยมชมการจัดนิทรรศการ และการอธิบายข้อมูลนำท่องเที่ยว (ไกด์) เป็น 3 ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่นักท่องเที่ยวเข้าร่วมทำแบบสอบถามเชื่อว่าส่งผลต่อประสบการณ์การท่องเที่ยวของตนเอง ซึ่งบ่งชี้ว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับบริการนำเที่ยวที่ดีและการรับข้อมูลภายในสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด อีกทั้งสภาพการคมนาคม การต้อนรับนักท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการบริการยังเป็นปัจจัยที่ได้รับการให้ความสำคัญในระดับสูงเช่นกัน เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวโดยตรง ในทางตรงกันข้าม สัดส่วนการเลือกกิจกรรมแลกเปลี่ยนสื่อสารอยู่ในระดับต่ำ ข้อมูลเชิงสถิตินี้แสดงให้เห็นว่าในการเที่ยวชมแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวอาจให้ความสำคัญกับประสบการณ์การท่องเที่ยวแบบส่วนบุคคลมากกว่าประสบการณ์ปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น

ด้านระดับความพึงพอใจในการเที่ยวชม อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงประมาณ 80% ของนักท่องเที่ยวเข้าร่วมทำแบบสอบถามให้การประเมินความพึงพอใจในการเที่ยวชมในระดับสูง มีเพียงส่วนน้อยที่เลือกประเมินว่าประสบการณ์ด้านการเที่ยวชมอุทยานโบราณสถานฯ แห่งนี้ไม่ค่อยเป็นที่น่าพึงพอใจ และจำนวนผู้ที่เลือกประเมินว่าไม่พึงพอใจอย่างมากมีสัดส่วนน้อยกว่า 3% จากจำนวนประชากรนักท่องเที่ยวเข้าร่วมทำแบบสอบถามทั้งหมด ข้อมูลเชิงสถิตินี้แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวม อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงถือว่าประสบความสำเร็จในการสร้างความพึงพอใจให้กับบรรดานักท่องเที่ยว แต่อาจต้องให้ความสำคัญกับความแตกต่างด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มให้มากขึ้น เพื่อสร้างเสริมให้นักท่องเที่ยวที่ได้รับการยกระดับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มมากยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกัน มีสัดส่วนนักท่องเที่ยวเข้าร่วมทำแบบสอบถามน้อยกว่า 30% ที่คิดว่าข้อมูลประเภทต่าง ๆ ที่กระจายอยู่ในเขตอุทยานสามารถตอบสนองความต้องการด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้เป็นอย่างดี ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่หวังว่าตนจะได้รับข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องมากขึ้นเพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีโรงเตาเผาเครื่องเคลือบหลวงในแง่มุมที่หลากหลาย

นอกเหนือจากนี้ ประมาณ 70% ของนักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามเป็นผู้ที่เคยเข้าเยี่ยมชม อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงไม่เกิน 2 ครั้ง สัดส่วนจำนวนผู้ที่เคยเข้าเยี่ยมชมอุทยานแห่งนี้มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไปถือว่าน้อย ยิ่งไปกว่านั้นนักท่องเที่ยวท้องถิ่นยังเป็นกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ที่ครอบครองสัดส่วนดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการค้นหาวิธีการเพิ่มความเหนียวแน่นที่นักท่องเที่ยวมีต่อ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นประเด็นปัญหาที่ควรค่าแก่การศึกษาวิจัย ทว่าในแง่ความเต็มใจในการกล่าวแนะนำให้กับผู้อื่น กว่า 70% ของนักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามให้ข้อมูลว่าตนเต็มใจแนะนำอุทยานแห่งนี้ให้กับญาติมิตรและเพื่อนของตน มีจำนวนน้อยที่เลือกตอบว่าไม่แน่ใจ และมีผู้เข้าร่วมน้อยกว่า 10% ที่เลือกตอบว่าตนเองจะไม่แนะนำอุทยานแห่งนี้ให้ผู้อื่น ซึ่งข้อมูลเชิงสถิติในลักษณะนี้ถือเป็นสัญญาณที่ดีสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

3. ความต้องการด้านการท่องเที่ยว

ในหัวข้อคำถามเกี่ยวกับจุดที่นักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามคิดว่า อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข ตัวเลือกที่เหล่าผู้เข้าร่วมเลือกเป็นจำนวนมากที่สุด คือสภาพการคมนาคมและการต้อนรับนักท่องเที่ยว รองลงมาคือการจัดนิทรรศการและกิจกรรมแลกเปลี่ยนสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์ ข้อมูลเชิงสถิติในส่วนนี้สะท้อนให้เห็นว่านักท่องเที่ยวอาจได้รับประสบการณ์เชิงลบบางประการในประเด็นต่าง ๆ ตามตัวเลือกข้างต้น ซึ่งทางอุทยานควรให้ความสำคัญและดำเนินมาตรการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในอนาคต แม้ว่าผู้เข้าร่วมส่วนน้อยที่เลือกหัวข้อเกี่ยวกับปัญหาด้านข้อมูลชี้ว่า การอธิบายข้อมูลเพื่อการนำเที่ยว รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ภายในพื้นที่ แต่ก็แสดงให้เห็นว่าทางอุทยานยังคงมีจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในด้านนี้ด้วยเช่นกัน

ในด้านข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งโบราณคดีโรงเตาเผาหลวง นักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าบริบททางประวัติศาสตร์และเรื่องราวทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่น่าสนใจมากที่สุด พวกเขาต้องการที่จะศึกษาทำความเข้าใจเรื่องราวเบื้องหลังแหล่งโบราณคดีโรงเตาเผาหลวง แห่งนี้ เพื่อสำรวจฉายแสงอันหลากหลายที่ซ่อนอยู่ในองค์ประกอบต่าง ๆ นอกเหนือจากนี้ ยังมีผู้เข้าร่วมจำนวนมากที่ให้ความสนใจกับสไตล์ศิลปะ กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเทคนิคงานฝีมือ รวมถึงอิทธิพลที่โรงเตาเผาหลวงแห่งนี้มีต่อการพัฒนาในภูมิภาค ข้อมูลเชิงสถิติในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาเยี่ยมชม อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โดยทั่วไปมีความสนใจองค์ความรู้และข้อมูลทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับแหล่งโบราณคดีโรงเตาเผาหลวง ในระดับหนึ่ง พวกเขาจึงคาดหวังว่าตนจะได้เยี่ยมชมและศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีดังกล่าวเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม รวมถึงความรู้และความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง

ข้อมูลเชิงสถิติของนักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามยังเผยให้เห็นว่าพวกเขาหวังว่าตนจะสามารถรับข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีโรงเตาเผาหลวง ได้โดยผ่านช่องทางแพลตฟอร์มสื่อดิจิทัล เช่น บัญชีทางการ ใน WeChat, Douyin และ Xiaohongshu ฯลฯ ข้อมูลเชิงสถิติในส่วนนี้ถือเป็นข้อมูลอ้างอิงสำคัญสำหรับผู้วิจัยในการเลือกแพลตฟอร์มสำหรับแนวทางการจัดการเผยแพร่ข้อมูล และยังช่วยชี้ให้เห็นถึงทิศทางที่ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงควรดำเนินการเพื่อผลักดันและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เมื่อบูรณาการโมเดลการสื่อสารสองระดับในทฤษฎีการตลาดดิจิทัลและทฤษฎีการสื่อสารทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยเชื่อว่าวิธีเปลี่ยนนักท่องเที่ยวให้กลายเป็นผู้เข้าร่วมการตลาดการท่องเที่ยวได้ดีขึ้นนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง และจะมีบทบาทชี้้นำผู้นำทางความคิด

นอกจากนี้ ในข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการในการแบ่งปันประสบการณ์การท่องเที่ยวและข้อมูลเกี่ยวกับ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงของตนเองผ่านช่องทางออนไลน์ นักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามประมาณ 25% ตอบว่าใช่ ประมาณ 45% เลือกตอบว่าการตัดสินใจขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับ และมีผู้เข้าร่วมจำนวนน้อยกว่า 30% ที่เลือกตอบว่าไม่ ข้อมูลเชิงสถิตินี้บ่งชี้ว่าทางอุทยานควรรีเริ่มทดลองออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนสื่อสารที่หลากหลายและเนื้อหาเชิงปฏิสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจและเต็มใจที่จะแบ่งปันประสบการณ์ท่องเที่ยวในด้านบวกของตนลงบนโลกออนไลน์

อีกทั้งนักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามบางส่วนยังให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งข้อคิดเห็นของผู้เข้าร่วมบางท่านชี้ให้เห็นว่าบางพื้นที่ในสวนอุทยานโบราณสถานฯ และจุดชมทัศนียภาพถูกปิดเพื่อซ่อมแซมและปรับปรุงเป็นเวลานานซึ่งส่งผลเสียต่อประสบการณ์การท่องเที่ยวของพวกเขา จึงคาดหวังจะให้เห็นพื้นที่เหล่านี้เปิดให้บริการโดยเร็วที่สุดเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ท่องเที่ยวใหม่ ๆ ให้แก่พวกเขา ผู้เข้าร่วมบางท่านยังกล่าวถึงประสบการณ์ตอนที่พวกเขาเข้าเยี่ยมชมพื้นที่ส่วนโบราณสถานและอาคารสถาปัตยกรรมในบริเวณอุทยานโบราณสถานฯ ข้อมูลแนะนำพื้นที่ซึ่งพวกเขาได้รับนั้นมีปริมาณน้อยและผิวเผินเกินไป ไม่สามารถช่วยให้พวกเขาเข้าใจถึงนัยแฝงเชิงคุณค่าขององค์ประกอบต่าง ๆ ในพื้นที่ส่วนโบราณสถานได้อย่างเต็มที่ มีหน้าซ้ำข้อมูลที่พวกเขาสืบค้นได้จากช่องทางออนไลน์ก็ไม่ครอบคลุมและแม่นยำจึงหวังว่าทางอุทยานจะสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้มากขึ้นทั้งในช่องทางประชาสัมพันธ์ทางการหรือช่องทางในแพลตฟอร์มกระแสหลักอื่น ๆ

นอกเหนือจากนี้ข้อคิดเห็นของผู้เข้าร่วมบางท่านยังชี้ให้เห็นว่าระบบการจองแพ็คเกจโปรแกรมท่องเที่ยวขนาดเล็กในแพลตฟอร์ม WeChat ในส่วนของจุดเที่ยวชมทัศนียภาพของ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงยังไม่ได้รับการส่งเสริมการลงรายละเอียดข้อมูลที่ได้ประสิทธิภาพ เมื่อเข้าไปยังพื้นที่จุดเที่ยวชมทัศนียภาพนักท่องเที่ยวหลายท่านเพิ่งทราบว่าพวกเขา

จำเป็นต้องดำเนินการจองล่งหน้าเพื่อเข้าเยี่ยมชมส่วนพิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาเผาหลวงจีนที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่จุดเที่ยวชมทัศนียภาพของอุทยาน ทว่าตัวเข้าชมในวันนั้นถูกจองจนเต็มจำนวนแล้ว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวหลายท่านไม่สามารถเข้าเยี่ยมชมทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีค่าเหล่านั้นได้ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทางอุทยานจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ระบบการจองตัวเข้าชมส่วนต่าง ๆ ในจุดเที่ยวชมทัศนียภาพคำนึงถึงมนุษย์หรือผู้บริโภคเป็นศูนย์กลางมากขึ้น

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเหล่านี้ล้วนเป็นข้อมูลอ้างอิงอันมีค่าสำหรับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ซึ่งในกระบวนการวิจัยขั้นต่อไปผู้วิจัยจะนำประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาอย่างครอบคลุมและถี่ถ้วน

สรุป

จากการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การลงพื้นที่สำรวจสภาพการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสำรวจด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงเข้าใจถึงภาพรวมของสภาพการณ์ทั้งนี้แง่เชิงคุณค่า การจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงโดยผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาไว้ ดังนี้

1. โรงเตาเผาเครื่องเคลือบหลวง เป็นเตาเผาหลวงรูปแบบสุดท้ายที่พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของการปฏิรูประบบเตาเผาหลวงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในสมัยราชวงศ์ซ่งและหยวนจึงถือเป็นการสืบสานและการพัฒนาแห่งประวัติศาสตร์ ในช่วงต้นของการก่อตั้งโรงเตาเผาหลวงดังกล่าวทางราชสำนักได้จัดตั้งระบบการจัดการเตาเผาสำหรับเตาเผาหลวงของจักรพรรดิโดยเฉพาะ ซึ่งระบบนี้แสดงให้เห็นถึงเจตจำนงเชิงอุดมการณ์อันว่าด้วยอำนาจของจักรพรรดิถือเป็นที่สุด รวมถึงการจัดการและการปกครองแบบรวมศูนย์ที่จักรพรรดิเป็นผู้มีอำนาจเบ็ดเสร็จสูงสุด ส่งผลให้โรงเตาเผาเครื่องเคลือบหลวงแตกต่างจากเตาเผาหลวงและเตาเผาพื้นบ้านทั่วไปโดยสิ้นเชิง จนกลายเป็นสัญลักษณ์และปัจจัยที่สื่อถึงการขยายอำนาจของเจ้าผู้ปกครอง และเป็นอัตลักษณ์หนึ่งเดียวในหน้าประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุนี้การออกแบบและการผลิตเครื่องเคลือบสำหรับถวายรับใช้องค์จักรพรรดิจึงสะท้อนถึงรสนิยมเชิงสุนทรีย์ภาพและแนวคิดของจักรพรรดิจีนในสมัยนั้น อีกทั้งกระบวนการพัฒนาของโรงเตาเผาเครื่องเคลือบหลวงยังสะท้อนถึงการเฟื่องฟู การรุ่งโรยและการเปลี่ยนผ่านของราชวงศ์จีนโดยตรง นอกจากนี้ โรงเตาเผาเครื่องเคลือบหลวงยังมีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเคลือบพื้นบ้านและรูปแบบการพัฒนาเมืองของเมืองจิ่งเต๋อเจินในสมัยราชวงศ์หมิง-ชิง พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางด้านการพัฒนาเมืองในสมัยนั้นได้อย่างไร้ข้อกังขา

2. โรงเตาเผาเครื่องเคลือบหลวง เป็นโรงเตาหลวที่มีระยะเวลาการดำเนินงานเผาผลิตที่ยาวนานที่สุด ขนาดใหญ่ที่สุด และมีงานฝีมือประณีตที่สุดในประวัติศาสตร์จีน ทั้งยังเป็นโบราณสถานที่มีโบราณวัตถุเป็นจำนวนมากที่สุด หลากหลายที่สุด และรักษาสามารถสภาพโบราณสถานแบบโรงเตาเผาไว้ได้สมบูรณ์ที่สุดในประเทศจีนยุคปัจจุบัน งานวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานแห่งนี้ไม่เพียงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยพัฒนาการของศิลปะเครื่องเคลือบจีนในสมัยราชวงศ์หมิง-ชิงเท่านั้น แต่ยังเป็นหลักฐานข้อพิสูจน์สำคัญสำหรับการวิเคราะห์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บางประการ นอกจากนี้ การศึกษาค้นคว้าโบราณสถานแห่งนี้ในเชิงลึกและครอบคลุมรอบด้านยิ่งขึ้นยิ่งช่วยให้นักโบราณคดีสามารถค้นคว้าเพื่อทำความเข้าใจรากฐานของอุตสาหกรรมการเตาเผาเครื่องเคลือบที่ตั้งอยู่ในพื้นที่โรงเตาเผาเครื่องเคลือบหลวงในช่วงก่อนเข้าสู่สมัยราชวงศ์หมิงได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนประเด็นทางวิชาการมากมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสถานที่ตั้งสำนักผู้ผลิตในสมัยราชวงศ์หยวน

3. อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เป็นสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรมและสัญลักษณ์ประจำเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น ทั้งยังเป็นตัวเลือกอันดับแรกของเหล่านักท่องเที่ยวในการทำ ความรู้จักกับเมืองจิ้งเต๋อเจิ้นและเริ่มต้นศึกษาทำความเข้าใจศิลปวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจีน และในฐานะศูนย์กลางทรัพยากรวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์ของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น อุทยานแห่งนี้ยังมีบทบาทในระดับภูมิภาคที่สำคัญอย่างยิ่งในขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น

4. เพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจในภูมิภาคให้ดียิ่งขึ้นและเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของจีนโดยผ่านการพัฒนาการท่องเที่ยว เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นจึง

ใช้อุทยานโบราณคดีแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นแกนกลางสำคัญในการรวบรวมทรัพยากรวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์ที่อยู่รอบข้างเพื่อสร้างจุดท่องเที่ยวชมทัศนียภาพโรงเตาเผาเครื่องเคลือบหลวงและพื้นที่ย่านแหล่งเตาเผาเถาหยางหลี (Taoyangli) โดยที่ในขณะเดียวกันยังมีการจัดตั้งทีมบริหารจัดการจากความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์เฉพาะทางและบริษัทด้านการท่องเที่ยว ใช้หลักการอนุรักษ์โบราณสถานเป็นแกนแรกในการจัดการและพัฒนา โดยการก่อสร้างเพื่อพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวของจุดเที่ยวชมทัศนียภาพดังกล่าวมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาพื้นที่โดยรอบมากยิ่งขึ้น

5. การตีความและรูปแบบการแสดงออกของจุดเที่ยวชมทัศนียภาพสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่มุ่งให้ความสำคัญกับความถูกต้องดั้งเดิมและความสมบูรณ์ของมรดกทางวัฒนธรรม ตลอดจนความเข้าใจในแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านหนึ่งเป็นใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ช่องทางเข้าถึงข้อมูล ข้อมูลนำเที่ยว และรูปแบบการแสดงรายละเอียดพื้นที่จุดเที่ยวชมทัศนียภาพที่สะดวก เข้าใจง่ายและตรงตามความเป็นจริงมากขึ้น ในอีกทางหนึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อสร้างบริการนำเที่ยวแบบออนไลน์ที่ได้คุณภาพ โดยที่ในขณะเดียวกัน

ยังดำเนินการสร้างแพลตฟอร์มข้อมูลเพื่อการศึกษาเชิงท่องเที่ยวที่มีนิทรรศการและงานวิจัยเป็นรูปแบบกิจกรรมหลักโดยพิพิธภัณฑ์โรงเตาเผาหลวงจึงต่อเงิน เป็นรากฐานสำคัญ ทว่าการดำเนินการจัดการยังคงมีจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในแง่ของเนื้อหาและรายละเอียดจำเพาะซึ่งสมควรได้รับการวิจัยและอภิปรายเพิ่มเติม

6. เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมนักท่องเที่ยวแล้ว อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจะเห็นได้ว่าอุทยานฯ แห่งนี้มีเสน่ห์ที่ดึงดูดที่สามารถกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่มเพศและช่วงอายุได้ในระดับหนึ่ง ทั้งยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษา หากมองโดยภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวถือว่าอยู่ในระดับที่สูงมาก ทว่าเหล่านักท่องเที่ยวยังคงคาดหวังว่าตนจะได้รับองค์ความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโบราณสถานโรงเตาเผาหลวงอวิทยาฉ่าง ดังนั้น จุดที่เข้าชมทัศนียภาพยังคงมีจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในแต่ละด้าน หากต้องการตอบสนองความต้องการด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น นอกเหนือจากการพัฒนาการให้บริการขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ตลอดจนเนื้อหาการจัดแสดงนิทรรศการที่น่าสนใจยิ่งขึ้น วิธีการให้องค์ความรู้และข้อมูลที่สมบูรณ์และเชื่อถือยิ่งขึ้นผ่านแพลตฟอร์มเผยแพร่ข้อมูลที่เหล่านักท่องเที่ยวนิยมและชื่นชอบใช้งานก็ควรเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาวิจัยเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ชี้ให้เห็นทิศทางการวิจัยในขั้นต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการอภิปรายเกี่ยวกับอุปสรรคปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวของ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง พร้อมให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานอย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกัน นำไปสู่แผนการจัดการและการท่องเที่ยวโดยมุ่งประเด็นไปที่การวางแผนแนวทางการจัดการการศึกษาเชิงวัฒนธรรมสำหรับ อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ข้อมูลอ้างอิงที่มีคุณค่าและมีส่วนช่วยในการดำเนินงานสำหรับทีมบริหารจัดการของอุทยาน ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนช่วยส่งเสริมประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงบวกให้กับนักท่องเที่ยว งานวิจัยนี้จะมีส่วนช่วยส่งเสริมส่งเสริมการแบ่งปันทางสังคมเกี่ยวกับคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของแหล่งโบราณคดีเตาเผาหลวง พร้อมทั้งช่วยการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานอย่างยั่งยืน

บทที่ 5

แนวทางการจัดการวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ และการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนา การบริหารและการจัดการของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในด้านการท่องเที่ยวผ่านการสำรวจภาคสนาม ซึ่งพบว่ามีทั้งอุปสรรคและความท้าทายในการจัดการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ ปัจจุบัน ดังนั้นจากการศึกษาแนวคิด และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ผ่านมา จึงนำมาสู่แนวทางในการจัดการวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับอุทยานโบราณสถานฯ และการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อสามารถผลักดันและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รับประโยชน์จากคุณค่าทางสังคมของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน

การวิเคราะห์อุปสรรคและความท้าทาย อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

จากการศึกษาและสำรวจ ผู้วิจัยพบว่าอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมีประเด็นปัญหาที่ถือได้ว่าส่งอาจเป็นอุปสรรคและความท้าทายต่อการแนวทางในการจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมภายในพื้นที่ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยจึงสรุปประเด็นการวิเคราะห์ก่อนนำไปสู่แนวทางการจัดการ ดังนี้

1. ประเด็นด้านความพร้อมของพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันการก่อสร้างภายในอุทยานโบราณสถานของจุดชมทัศนียภาพนั้นจะมุ่งให้ความสำคัญกับการบำรุงรักษาและการบูรณะของพื้นที่บริเวณรอบ ๆ เป็นหลัก ซึ่งอาจจะส่งผลให้งานด้านการปรับปรุงการจัดแสดงในจุดจัดแสดงที่สำคัญของอุทยานโบราณสถานฯ ไม่สามารถทำให้เสร็จได้ทัน และอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถเปิดให้ใช้บริการเป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเสียต่าและผิดหวัง และส่งผลกระทบต่อประสบการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ยิ่งไปกว่านั้นยังสร้างความเสียหายต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ ในระยะยาว

2. ประเด็นด้านองค์ความรู้ของผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานโบราณสถานฯ ของบอร์ดนิทรรศการ การอธิบายของมัคคุเทศก์ และโปรแกรมดิจิทัลในการนำเที่ยวชมที่จัดไว้ให้นักท่องเที่ยวเป็นเพียงแค่อุปกรณ์ที่พื้นฐานง่าย ๆ ทั่วไป ซึ่งสำหรับนักท่องเที่ยวที่คาดหวังว่าจะได้ทำความเข้าใจอุทยานโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงให้ลึกซึ้งมากขึ้น

โดยเฉพาะผู้ที่ชื่นชอบในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น ข้อมูลเหล่านี้อาจจะไม่สามารถช่วยสร้างความเข้าใจในความหมายด้านคุณค่าของแหล่งโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้เพียงพอและไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการท่องเที่ยวในระดับที่สูงขึ้นกว่าเดิมของพวกเขาได้

3. ประเด็นด้านการออกแบบเส้นทางนำชม เส้นทางในการนำเที่ยวชมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ออกแบบตามการจัดวางพื้นที่ว่างของทางโบราณสถาน ซึ่งมีจุดประสงค์ในการแนะนำเส้นทาง การเยี่ยมชมที่สะดวกให้กับนักท่องเที่ยว และป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อประสบการณ์การท่องเที่ยวเนื่องจากมีอาการเหนื่อยล้า แต่การออกแบบในลักษณะนี้นั้นกลับไม่ได้ให้ความสำคัญของลำดับของช่วงระยะเวลาสัก ดั่งนั้น จึงเกิดข้อบกพร่องในเส้นทางของความสมเหตุสมผลในด้านของความเข้าใจของประวัติศาสตร์และลำดับของการจัดแสดงในแต่ละพื้นที่ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อความเข้าใจในเส้นทางพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง และรูปแบบของพื้นที่ในแต่ละจุดต่อนักท่องเที่ยวได้

4. ประเด็นด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แม้ว่าทางอุทยานโบราณสถานฯ จะมีการนำเสนอข้อมูลเนื้อหาที่เป็นประโยชน์มากมายบนสื่อโซเชียลมีเดีย แต่บัญชีของทางอุทยานโบราณสถานฯ นั้นกลับไม่ได้รับการติดตามมากเท่าที่ควร และมีปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย ซึ่งสถานการณ์ในลักษณะนี้นั้นส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ และอาจส่งผลเสียต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวและความน่าดึงดูดในการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ เช่นกัน

5. ประเด็นด้านการสื่อสารความเข้าใจในความสำคัญ ในระหว่างที่พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจึงต่อเงินกำลังพัฒนาระบบในการจัดแสดงและการจัดบรรยายของอุทยานโบราณสถานฯ นั้น อาจสามารถเพิ่มความน่าสนใจและดึงดูดพื้นที่แต่ละของจุดในการเที่ยวชมทัศนียภาพทั้งหมดได้ แต่อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นของปัญหาที่แอบแฝงคือการแข่งขันที่ซ่อนอยู่ภายในของทั้งสองแห่ง โดยทางพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจึงต่อเงินมีการจัดแสดงโบราณวัตถุที่ขุดพบและข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้กับนักท่องเที่ยว โดยอาศัยการจัดนิทรรศการ การบรรยายและรูปแบบต่าง ๆ ข้อมูลที่สามารถเห็นได้โดยตรงและมีความถูกต้องชัดเจน ส่งผลให้ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากกว่า ในขณะที่อุทยานโบราณสถานฯ เป็นพื้นที่ทรงคุณค่า และมีมรดกทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน คุณค่าทั้งหมดของมรดกและโบราณสถานทางอุทยานจัดแสดงนั้นสำหรับนักท่องเที่ยวนั้นอาจยังจำเป็นต้องไม่ค่อยได้ และยากที่จะทำความเข้าใจ ซึ่งอาจจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่ให้ความสำคัญกับตัวโบราณสถานเท่าที่ควร

6. ประเด็นด้านวิถีชีวิตและบริบทแวดล้อม ปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพการใช้ชีวิตของผู้อาศัยในเขตพื้นที่ของอุทยานโบราณสถานฯ นั้น สามารถแสดงให้เห็นความสำคัญ 2 ด้าน คือ

- 1) ผู้อาศัยในเขตบริเวณรอบๆ พื้นที่แหล่งโบราณสถานต่างมีแนวคิดในด้านของการมีโอกาสทำการค้าในเขตท่องเที่ยวแต่ละจุด เพื่อเป็นผลประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ
- 2) การให้ผู้อาศัยในเขตพื้นที่เป็นผู้ที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยว และเข้าร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยได้รับความพึงพอใจด้านจิตใจ ใจอย่างไรก็ดี หากมองในมุมด้านการพัฒนาการยอมรับและความภาคภูมิใจนั้น ทางอุทยานโบราณสถานฯ ยังไม่สามารถกระตุ้นอัตวิสัยของผู้อาศัยในเขตพื้นที่ เพื่อให้พวกเขากลายเป็นส่วนประกอบสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานฯ อย่างแท้จริงได้

7. ประเด็นด้านการศึกษาและการพัฒนา แม้ว่าทางอุทยานโบราณสถานฯ มีการจัดตั้งเขตพื้นที่เฉพาะในการจัดแสดงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบำรุงรักษาและซ่อมแซมบูรณะโบราณวัตถุให้กับนักท่องเที่ยว และเคยจัดแสดงผลของงานด้านการป้องกันการขโมยและการบำรุงรักษาโบราณสถานก็ตาม แต่สำหรับด้านการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแล้วนั้น เนื้อหาเหล่านี้เป็นเพียงหนึ่งในส่วนประกอบภายในเท่านั้น เนื้อหาด้านการศึกษายังไม่หลากหลายพอและกิจกรรมในการศึกษาไม่สามารถดำเนินได้ต่อเนื่อง อาจส่งผลให้ผู้ได้ผลประโยชน์ไม่สามารถทำความเข้าใจความหมายที่สำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

8. ประเด็นด้านการประเมินและการตรวจสอบ แม้ว่าอุทยานโบราณสถานฯ จะมีการสร้างระบบการประเมินและการตรวจสอบควบคุมที่ภายในในด้านการบำรุงรักษาและการบริหารการบริการ และมีการปรับปรุงและประเมินสภาพการบำรุงรักษาโบราณสถานเป็นระยะ และมีการพัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์และการบริการการท่องเที่ยวให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในด้านการรวบรวมความคิดเห็นและการประเมินของนักท่องเที่ยวนั้น ยังไม่มีการสร้างระบบการจัดการที่สมบูรณ์ด้วยเหตุนี้เองอาจจะทำให้ไม่สามารถพบปัญหาที่ซ่อนอยู่ภายในได้ทันที ทั้งยังส่งผลเสียต่อประสบการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานโบราณสถานฯ ได้ในอนาคต

ดังนั้นจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่พบเหล่านี้จึงนำไปสู่แนวทางกระบวนการจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมมากขึ้นและนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

แนวทางการจัดการเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรม

ในการจัดการอุทยานแหล่งโบราณสถานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงให้มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมต่อสังคมมากขึ้น ผู้เขียนจะรวบรวมข้อมูลวิจัย ผลการวิเคราะห์ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบการจัดการเพื่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงสู่สาธารณชนและนักท่องเที่ยวอย่างครอบคลุมมากขึ้น และให้ข้อมูลอ้างอิงที่มีคุณค่าต่อการเพิ่มประสิทธิภาพอุทยานโบราณสถานฯ และผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวตามความต้องการที่เกี่ยวข้อง

ในการกำหนดกรอบของแนวทาง ผู้เขียนได้ใช้ทฤษฎีการสื่อสารของ Lasswell เพื่อจัดทำคู่มือการเรียนรู้อุทยานแหล่งโบราณสถานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โดยจุดเด่นของคู่มือ นั้นจะเน้นไปที่เนื้อหาที่จะสื่อและวิธีการนำเสนอ ดังนั้น คู่มือจะประกอบด้วย 4 ส่วนเป็นหลัก ได้แก่ ข้อมูลสำคัญของอุทยาน การวางแผนเส้นทาง คำอธิบายสถานที่ท่องเที่ยว และการวางแผนกิจกรรม

1. ข้อมูลสำคัญของอุทยาน

จากมุมมองของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แท้จริงแล้วประสบการณ์การเดินทางของนักท่องเที่ยวได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่พวกเขาอาศัยอยู่ ความสนใจในภูมิทัศน์หรือสถานที่ ณ จุดนั้นเป็นผลผลิตจากการหล่อหลอมทางวัฒนธรรม ดังนั้นก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเข้าสู่พื้นที่จัดแสดงในอุทยานโบราณสถานฯ เราจึงควรเผยแพร่ข้อมูลสำคัญบางประการเกี่ยวกับแหล่งขุดค้นทางโบราณคดี เพื่อช่วยให้พวกเขามีความเข้าใจในสื่อการเรียนรู้ที่จำเป็น เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีขึ้น และบรรลุเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงการศึกษา ด้วยเหตุนี้ ส่วนแรกของคู่มือจึงเป็นภาพรวมโดยย่อของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

ในข้อมูลที่สำคัญนั้น Mr. Jiang Jianxin ได้ให้คำแนะนำที่มีคุณค่า โดยระบุว่าควรมีการชี้แจงความสำคัญและความพิเศษของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในหลาย ๆ ด้าน ตลอดจนความแตกต่างและอิทธิพลระหว่างโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงกับโรงงานเตาเผาพื้นบ้านเมืองจิ้งเต๋อเงินขณะเดียวกัน การบูรณาการการศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาเช่นกัน ดังนั้น ผู้เขียนจึงแบ่งเนื้อหาเกี่ยวกับอุทยานโบราณสถานฯ ออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

- (1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุทยานโบราณสถานฯ
- (2) คุณค่าของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง
- (3) ประวัติศาสตร์พัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุทยานโบราณสถานฯ

ผู้วิจัยจะแนะนำอุทยานโบราณสถานฯ 2 ด้าน หนึ่งคือการแนะนำโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง และอีกด้านหนึ่งคือการแนะนำอุทยานโบราณสถานฯ โดยมีเหตุผลดังนี้

1) การแนะนำโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมากขึ้น ในฐานะองค์กรพิเศษที่อุทิศตนเพื่อการเผาเครื่องเคลือบแก่จักรพรรดิในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจึงเป็นหน่วยที่ผลิตเครื่องเคลือบดินเผาที่เก่าแก่ที่สุด มีประวัติศาสตร์ยาวนานที่สุด ขนาดที่ใหญ่ที่สุด และงานฝีมือที่ประณีตที่สุด มีสถานะพิเศษและมีความสำคัญที่สำคัญต่อประวัติศาสตร์การพัฒนาของเครื่องเคลือบเซรามิกจีน

2) การแนะนำอุทยานโบราณคดีแห่งชาติคือการอธิบายให้นักท่องเที่ยวทราบถึงความสำคัญของการก่อสร้างพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ ซึ่งเป็นรูปแบบของการคุ้มครองและการใช้ประโยชน์มรดกแบบใหม่ภายใต้แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

1.2 คุณค่าของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

หลังจากการแนะนำข้อมูล ผู้วิจัยจะอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณค่าของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงโดยเนื้อหาแบ่งเน้นใน 2 ด้าน ได้แก่ คุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และคุณค่าการวิจัยทางโบราณคดี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจลักษณะเฉพาะและความสำคัญ โดยผู้วิจัยตั้งใจจะแสดงให้เห็นคุณค่าหลัก ดังนี้

1) โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงถือเป็นจุดสูงสุดของการพัฒนาระบบเตาเผาหลวงของจีน ไม่เพียงมีระบบการจัดการเตาเผาหลวงแบบพิเศษหลายชุดเท่านั้น ในด้านความสามารถในการสืบทอดและสร้างสรรค์นวัตกรรมเครื่องเคลือบเซรามิกที่ดีที่สุดในโลก

2) โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงผลิตเครื่องลายครามจำนวนมากนับไม่ถ้วนให้แก่ราชวงศ์เครื่องลายครามราชสำนักเหล่านี้ไม่เพียงแต่มีคุณค่าทางศิลปะที่สูงเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงอิทธิพลและการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคม วัฒนธรรมและสุนทรียศาสตร์ในช่วงเวลานั้น ในขณะเดียวกัน ความเจริญรุ่งเรืองและความเสื่อมโทรมของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงยังสะท้อนความรุ่งเรืองและความเสื่อมถอยของประเทศด้วย

3) โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการก่อสร้างในเมืองและการพัฒนาอุตสาหกรรมของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น และเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นกลายเป็นเมืองหลวงเครื่องเคลือบลายครามของโลก

4) โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเป็นเตาเผาหลวงซึ่งมีวัตถุโบราณมากที่สุด หลากหลายที่สุดและเป็นโบราณสถานที่สมบูรณ์ที่สุดซึ่งถูกค้นพบในปัจจุบัน เป็นการศึกษาเครื่องเคลือบเซรามิกจีนโบราณและระบบเตาเผาหลวงเพียงหนึ่งเดียวที่หลงเหลือ

5) การขุดค้นทางโบราณคดีในบริเวณโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเผยให้เห็นโบราณวัตถุที่สำคัญมากมาย อีกทั้งขุดพบตัวอย่างมรดกวัฒนธรรมเตาเผาอันล้ำค่าจำนวนมาก การค้นพบทางโบราณคดีเหล่านี้เป็นรากฐานทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญสำหรับการวิจัยทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทำให้เราสามารถเปิดเผยความจริงของเบื้องหลังทางประวัติศาสตร์ได้อย่างครอบคลุมและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

6) แม้ว่าคุณค่าทางวัฒนธรรมและศิลปะของเศษซากเซรามิกที่ขุดพบในอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจะไม่สามารถเทียบเท่ากับของสะสมโบราณ แต่ชิ้นส่วนเซรามิกเหล่านี้เอื้อต่อการทดสอบและการวิจัยทางเทคโนโลยีมากกว่า สามารถให้ตัวเลขและข้อมูลที่หลากหลาย ให้ความสะดวกในการอนุรักษ์ การจัดแสดง การพัฒนาและการใช้ประโยชน์ ทำให้การทำงานดำเนินเป็นไปอย่างราบรื่น

เมื่อรวมกับรูปแบบโปรแกรมของทฤษฎีการเผยแพร่วัฒนธรรม การจัดเนื้อหาเช่นนี้ในด้านข้อมูลของการท่องเที่ยวจะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ในสถานที่ท่องเที่ยว และสามารถชี้แนะให้พวกเขาใส่ใจและเข้าใจคุณค่าที่สำคัญของโบราณสถานได้ดีขึ้น

1.3 ประวัติศาสตร์พัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

หลังจากจัดการให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวโดยอธิบายคุณค่าของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองแล้ว ผู้วิจัยจะเรียบเรียงประวัติศาสตร์พัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงและจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยวเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายอย่างสมบูรณ์ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพฟังก์ชันด้านการศึกษาของอุทยานโบราณสถานฯ ในรายละเอียดเฉพาะเจาะจงโดยพัฒนาตามแนวคิดดังต่อไปนี้

1) การแนะนำพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงของเมืองจิ่งเต๋อเจินแก่นักท่องเที่ยว จะมุ่งเน้นไปที่การอธิบายความสำคัญและคุณค่าของกรรมกรค้าเตาเผาเครื่องลายครามในสมัยราชวงศ์ซ่งและสำนักผู้เคลือบสีในสมัยราชวงศ์หยวน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักว่า ราชวงศ์หมิงได้ก่อตั้งโรงงานเตาเผาหลวงไม่ใช่เรื่องบังเอิญ สถาบันพิเศษแห่งนี้เป็นรูปแบบที่ดีที่สุดของระบบเตาเผาหลวงของจีนโบราณหลังจากการปฏิรูปและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2) ในการแนะนำกระบวนการพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง ผู้วิจัยแบ่งช่วงการพัฒนาออกเป็นแต่ละช่วงต่างๆ โดยการจัดเรียงรูปแบบนี้ ด้านหนึ่งจะเป็นการนำเสนอพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และอีกด้านหนึ่ง เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงผลกระทบของการเจริญรุ่งเรืองและเสื่อมถอยของประเทศต่อการพัฒนาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

3) ให้คำอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในด้านขนาด สภาพการผลิต ประเภทผลิตภัณฑ์ และระบบการจัดการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงคุณค่าความหมายแฝงของโรงงานเตาเผาหลวงได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันจะเพิ่มคำอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญบางอย่างที่สัมพันธ์กับสถานที่เยี่ยมชมในแต่ละจุด ซึ่งเอื้อต่อการเชื่อมโยงข้อมูลความเข้าใจของนักท่องเที่ยวและข้อมูลที่จัดแสดง

4) หลังจากเสร็จสิ้นการแนะนำภาพรวมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์พัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแล้ว เป็นส่วนสรุปข้อมูลของกระบวนการชุดคันและการอนุรักษ์โบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โดยมีเป้าหมายที่จะถ่ายทอดการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมและศึกษาอุทยานโบราณสถานฯ

2. ด้านการวางแผนเส้นทาง

หลังจากผู้วิจัยวิเคราะห์และทำความเข้าใจเส้นทางที่มีคุณค่าของอุทยานโบราณสถานบรรยายแล้ว พบว่ามีปัญหาหลัก คือ ไม่มีการอธิบายความสัมพันธ์เชิงเวลาระหว่างแหล่งโบราณสถานแต่ละแห่งอย่างชัดเจนให้นักท่องเที่ยวทราบ ทำให้ขาดความตระหนักรู้ในการเยี่ยมชม ไม่เอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ที่ถูกต้องถึงแก่นแท้เกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง แต่ในอีกมุมมองหนึ่ง การออกแบบเส้นทางเพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวเหน็ดเหนื่อยมากเกินไปจากการเยี่ยมชมในระยะเวลาอันสั้น การเรียนรู้จากเส้นทางที่ออกแบบไว้แล้วในปัจจุบันก็นับเป็นข้อดีเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ เมื่อออกแบบเส้นทางใหม่นั้น ผู้วิจัยจะคำนึงถึง 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1) ปรับปรุงการนำเสนอความสัมพันธ์เชิงเวลาระหว่างโบราณสถานให้ดีขึ้นด้วยการปรับเปลี่ยนลำดับจุดที่รับชม เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ระหว่างการเยี่ยมชมให้มากขึ้น

2) ในการออกแบบเส้นทางเยี่ยมชมนั้น ควรระมัดระวังไม่ให้มีเส้นทางทับซ้อน อันเป็นเหตุให้ระยะทางไกลเกินควร

ด้วยประเด็นทั้งสองข้างต้น การวิจัยออกแบบลำดับการเยี่ยมชมจุดท่องเที่ยวและเส้นทางโดยสังเขปนั้น สามารถแสดงได้ดังภาพ 5-1 ด้านล่างนี้

ภาพที่ 5-1 ลำดับการเยี่ยมชมจุดรับชม และการวางแผนเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่
(Ye Zhenglong, 2023)

1. ศาลาหลงจูเก๋อ
2. แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจูซาน
3. เขตแสดงโบราณสถานรั้วปิดตะวันออก-เหนือ โรงผลิตเครื่องเคลือบดินเผาสมัยราชวงศ์หมิงตอนต้น
4. ประตูอิ๋เหมิน ตำแหน่ง “อิ๋เหมิน” ในอดีต (ประตูหลักแห่งที่สองซึ่งในสมัยโบราณข้าราชการใช้เดินเข้าออก)
5. แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นเชิงเขาทางด้านทิศใต้ของภูเขาจูซาน

6. ศาลบูชาเทพเจ้าถ้ำปิง
7. อาคารโรงงานขึ้นรูปราชวงศ์หมิง
8. บ่อน้ำโบราณโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง
9. อาคารบูรณะเครื่องเคลือบดินเผา
10. จัดรั้วประตูทางเข้าหลักด้านใต้
11. พิพิธภัณฑ์หัตถกรรมเตาหลวงจีน
12. ศาลาอวี้อือ A. ประตูใหญ่ทิศใต้ (หนานต้าเหมิน) B. ประตูทิศเหนือ C. ประตูทิศตะวันออก D. ประตูทิศตะวันตก

ในระหว่างวางแผนเส้นทางใหม่นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดให้ศาลาหลงจูเกอ่เป็นจุดเริ่มต้นของการเยี่ยมชมทั้งหมด โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1) ถึงแม้ประตูใหญ่ทิศใต้จะเป็นทางเข้าหลักของอุทยานโบราณสถาน แต่ในความเป็นจริงแล้ว ภายในอุทยานยังมีประตูทิศเหนือ ประตูทิศตะวันออก ประตูทิศตะวันตก และประตูอื่น ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นทางเข้าได้ ด้วยเหตุนี้ การนำหลงจูเกอ่ซึ่งเป็นแลนด์มาร์คมากำหนดให้เป็นจุดเริ่มต้นในการเดินทางสามารถตอบโจทย์ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปได้อย่างขึ้น

2) ภายในอุทยานโบราณสถานนั้นแทบจะไม่เหลือร่องรอยสถาปัตยกรรมของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงอยู่เลย สถาปัตยกรรมเลียนแบบดั้งเดิมที่บูรณะขึ้นมาใหม่และสถาปัตยกรรมอื่น ๆ ที่สร้างขึ้นมามีใหม่เน้นง่ายต่อการสร้างความเข้าใจผิดเกี่ยวกับรูปแบบเชิงพื้นที่ของโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงแก่นักท่องเที่ยว ด้วยโมเดลย่อส่วนแสดงทัศนียภาพที่ทำจากการแกะสลักเครื่องเคลือบขนาดใหญ่ ซึ่งจัดแสดงในโถงใหญ่บนชั้น 1 ของศาลาหลงจูเกอ่ นั้น ช่วยสร้างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบเชิงพื้นที่ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลงโดยสังเขป ช่วยสร้างความรู้สึกว้าวแรกเกี่ยวกับอุทยานโบราณสถานให้กับพวกเขา

3) สถานที่ลำดับที่ 2 ในการเยี่ยมชมคือ แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจูซาน ซึ่งอยู่ติดกับศาลาหลงจูเกอ่ทางด้านเหนือ ในการพิจารณาออกแบบเส้นทาง หลังจากช่วยสร้างมโนภาพเรื่องพื้นที่แก่นักท่องเที่ยวแล้ว ยังจำเป็นต้องช่วยให้พวกเขาเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความสัมพันธ์เชิงเวลาระหว่างโบราณสถานที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ เมื่อพิจารณาจากลำดับเวลาแล้วนั้น การแสดงแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจูซาน ซึ่งเป็นโบราณสถานที่มีความเกี่ยวข้องกับช่วงแรกก่อสร้างโรงงานเครื่องมือ (ค.ศ. 1370 ถึง 1402) นั้นเหมาะสมที่สุดที่จะให้นักท่องเที่ยวได้ชมบริเวณอาณาเขตโบราณสถานดังกล่าวเป็นครั้งแรก

4) จากการรับชมแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจูลูซานจะช่วยอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตกแต่งจัดวางภายในโรงงานเครื่องมือช่วงสมัยเซวียนเต๋อ (ค.ศ. 1426 ถึง 1435) ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ในด้านรูปแบบการตกแต่งภาพรวมของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ก็ป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจผิดอันมีสาเหตุมาจากความแตกต่างระหว่างโบราณสถานจัดแสดงกับโมเดลย่อส่วนแสดงทัศนียภาพที่อยู่ในศาลาหลงจูเก้อได้อย่างทันท่วงที

5) จากการแสดงผลขุดค้นชั้นใต้ดินและผลผลิตจากอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่รวบรวมไว้จำนวนมาก ซึ่งจัดแสดงในแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจูลูซาน ได้อธิบายให้นักท่องเที่ยวทราบถึงต้นกำเนิดของ “ภูเขาจูลูซาน” อันเป็นที่ตั้งของศาลาสาลาหลงจูเก้อ ทำให้พวกเขาสามารถสัมผัสได้ถึงความพิเศษที่เคยมีในอดีตของโรงงานเครื่องเคลือบหลวงแห่งนี้ อย่างตรงไปตรงมาและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

6) สถานที่ลำดับที่ 3 ในการเยี่ยมชมคือ เขตแสดงโบราณสถานรั้วปิดตะวันออก-เหนือ โรงผลิตเครื่องเคลือบดินเผาสมัยราชวงศ์หมิงตอนต้น ซึ่งอยู่ติดกับทางด้านตะวันออกของแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจูลูซาน เมื่อนักท่องเที่ยวเดินออกจากแหล่งโบราณคดีดังกล่าวก็มาถึงบริเวณนี้ได้ทันที เมื่อพิจารณาถึงด้านการตกแต่งจัดวางอาณาบริเวณของแหล่งโบราณสถานแล้ว ที่นี่เป็นตัวเลือกที่ขาดไม่ได้เลยในการออกแบบเส้นทาง ในขณะที่เดียวกัน การจัดแสดงโบราณสถานที่มีรั้วล้อมรอบนั้นสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาที่ได้แสดงไปแล้วก่อนหน้า ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจในขอบเขตพื้นที่และองค์ความรู้ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

7) สถานที่ลำดับที่ 4 ในการเยี่ยมชมคือ ตำแหน่งที่เดิมที่เคยเป็นประตู “อิเหมิน” (คำอธิบายดูได้ที่ภาพ 5-1 ข้อ 4) อยู่ภายในโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ตั้งอยู่ในตอนกลางของอุทยานโบราณสถาน การจัดแสดงการตกแต่งพื้นที่จุดนี้ร่วมกับโบราณสถานแล้ว ที่นี่จึงเป็นพื้นที่สำคัญซึ่งขาดไม่ได้อีกเช่นกัน ทั้งการอธิบายว่าสถานที่แห่งนี้เคยเป็นที่ตั้งของประตู “อิเหมิน” นั้น ก็เป็นการช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเรื่องการแบ่งสัดส่วนของพื้นที่ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงให้มากขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

8) สถานที่ลำดับที่ 5 และ 6 ในการเยี่ยมชมคือ แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาทางด้านทิศใต้ของภูเขาจูลูซาน และ ศาลาบูชาเทพเจ้าถังปิง ทั้งสองสถานที่นี้ล้วนตั้งอยู่ในบริเวณเขตทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอุทยานโบราณสถาน มีประเด็นหลักในการพิจารณาอยู่หลายประการ ดังนี้

(1) พิจารณาในแง่ของความสัมพันธ์เชิงเวลา แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นเชิงเขาทางด้านทิศใต้ของภูเขาจูกูชานนั้น จัดแสดงให้เห็นถึงโบราณสถานที่เกี่ยวข้องของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ภายหลังยุคเซวียนเตอ สมัยราชวงศ์หมิง (ค.ศ. 1426 ถึง 1435) ซึ่งมีความสัมพันธ์สืบทอดต่อจาก โบราณสถานภายในแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจูกูชานที่ได้รับชม ไปแล้วก่อนหน้าอย่างเห็นได้ชัด ทำให้นักท่องเที่ยวมองเห็นพัฒนาการในเส้นเวลาของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงอย่างชัดเจน

(2) พิจารณาในแง่ของเนื้อหาการจัดแสดง การจัดแสดงภายในแหล่งโบราณสถานหลุมขุดค้นเชิงเขาทางด้านทิศใต้ของภูเขาจูกูชาน กับแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจูกูชาน นั้น ต่างก็แสดงให้เห็นถึงเตาเผาเครื่องปั้นดินเผาและร่องรอยของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุนี้ การจัดเรียงลำดับการรับชมให้สอดคล้องเกี่ยวโยงกันนั้น เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวในการจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งจัดแสดงดังกล่าว ส่งผลให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์โดยแก่นแท้

(3) ศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิง เป็นศาลที่เป็นที่สถิตดวงวิญญาณคุ้มครองเครื่องเคลือบดินเผาเพื่อบูชา “ถ่งปิง” ผู้เสียสละเพื่อรักษาผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบในยุควานลี่ ในสมัยราชวงศ์หมิง (ค.ศ. 1573 ถึง 1620) ดังนั้นการจัดลำดับสถานที่แห่งนี้ไว้อยู่หลังแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นเชิงเขาทางด้านทิศใต้ของภูเขาจูกูชานเองก็เกิดจากการพิจารณาโดยยึดหลักพื้นฐานเรื่องความสัมพันธ์เชิงเวลาเช่นกัน

(4) พิจารณาในแง่ตรรกะการบรรยาย เริ่มจากอธิบายถึงเตาเผาเครื่องปั้นดินเผาและร่องรอยของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่เกี่ยวข้องซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย แล้วจึงค่อยชี้แนะเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่เกี่ยวข้อง ให้แก่นักท่องเที่ยวผ่านการ ศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิง นับว่าเป็นการจัดเรียงเชิงตรรกะที่ดีเลยทีเดียว

9) สถานที่ลำดับที่ 7 ถึง 9 ในการเยี่ยมชมคือ อาคารโรงงานขึ้นรูปราชวงศ์หมิง บ่อน้ำโบราณโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง และอาคารบูรณะเครื่องเคลือบดินเผา ตามลำดับ การพิจารณาออกแบบของผู้วิจัยเป็นไปดังนี้

(1) ถึงแม้จะพิจารณาในแง่ของความสัมพันธ์เชิงเวลา แต่อาคารโรงงานขึ้นรูปในสมัยราชวงศ์หมิงนั้นเก่าแก่กว่าศาลบูชาเทพเจ้าถ่งปิง ทว่าเมื่อคำนึงถึงองค์รวมในการจัดวางพื้นที่ภายในอุทยานโบราณสถานแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะจัดลำดับสถานที่แห่งนี้ไว้หลังจากศาลที่เป็นที่สถิตดวงวิญญาณคุ้มครองเครื่องเคลือบดินเผา เพื่อให้มั่นใจว่าขั้นตอนทั้งหมดจะเป็นไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดการเดินย้อนไปย้อนมามากเกินไปนัก

(2) พิจารณาในแง่เนื้อหาและการสื่อความของการจัดแสดง ผู้วิจัยคิดว่า ความสำคัญของอาคารโรงงานขึ้นรูปพลาสติกหุ้ม อันสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่นักท่องเที่ยว คือมีการจัดรูปแบบของพื้นที่โรงงานเครื่องมือที่ได้จัดแสดงอย่างครบครัน ด้วยเหตุนี้จึงสมควรมองว่าเป็นส่วนเติมเต็มให้แก่บริเวณจัดแสดงก่อน ที่ได้ชมมา จึงจัดลำดับการเที่ยวชมสถานที่แห่งนี้ไว้หลังพื้นที่จัดแสดงโบราณสถานอื่น ๆ

(3) บ่อน้ำโบราณโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เป็นร่องรอยทางประวัติศาสตร์ภาคพื้นดินเพียงสิ่งเดียวภายในอุทยานโบราณสถาน ดังนั้นหลังจากที่นักท่องเที่ยวได้รับชมพื้นที่จัดแสดงโบราณสถานทั้งหมดแล้ว สถานที่แห่งนี้จึงมีประโยชน์เป็นอย่างมากในการเชื่อมโยงชุดความคิด สร้างบทสรุปองค์ความรู้และสิ้นสุดกระบวนการรับชมโบราณสถาน จากนั้นจึงนำทางนักท่องเที่ยวไปยังอาคารบูรณะเครื่องเคลือบดินเผา เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานสำคัญอีกงานหนึ่งในการดูแลรักษาโบราณสถาน นั่นคือ การดูแลบำรุงรักษาและซ่อมแซมโบราณวัตถุ

ดังนั้นในการออกแบบเส้นทางหลักในการออกแบบเส้นทางการรับชมใหม่ ของผู้วิจัยจึงเป็นเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงความคิดและคุณค่าทางโบราณสถานได้อย่างลงตัวและมีลำดับการเที่ยวชมอย่างเป็นดังนี้

- 1) ศาลาศาลาหลงจูเก้อ
- 2) แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจูซาน
- 3) เขตแสดงโบราณสถานรั้วปิดตะวันออก-เหนือ
- 4) โรงผลิตเครื่องเคลือบดินเผาสมัยราชวงศ์หมิงตอนต้น
- 5) ตำแหน่งที่เคยเป็นประตู “อีเหมิน”
- 6) แหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นบริเวณเชิงเขาทางด้านทิศใต้ของภูเขาจูซาน
- 7) ศาล ศาลบูชาเทพเจ้าถั่งปิง
- 8) อาคารโรงปั้นราชวงศ์หมิง
- 9) บ่อน้ำโบราณโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง
- 10) อาคารบูรณะเครื่องเคลือบดินเผา

จากมุมมองทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) การวางแผนการออกแบบเช่นนี้สามารถทำให้ปรากฏตรรกะทั้งในด้านรูปแบบพื้นที่และความสัมพันธ์เชิงเวลาอย่างชัดเจนตลอดกระบวนการรับชม เพียงพอที่จะสื่อสาร สร้างการสื่อความกับนักท่องเที่ยว เกิดประโยชน์เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

นอกจากนี้ ในเส้นทางการเที่ยวชมนี้ ผู้วิจัยไม่ได้นำจัดรูปประตูปริศนาใหญ่พิเศษได้ (หอนานต้าเหมิน) พิพิธภัณฑสถานหัตถกรรมโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจีน และศาลาบทกวี บรรจุลงไป ด้วยเหตุผลเนื่องจาก

1) ประตูปริศนาใหญ่พิเศษได้ เป็นประตูโค้งที่สร้างเลียนแบบของโบราณชิ้นใหม่ในยุคปัจจุบัน บริเวณกำแพงฝั่งตรงข้ามประตูที่อยู่ตรงจัดรูปดังกล่าวเองก็เป็นสถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นใหม่ สิ่งเหล่านั้นล้วนเกิดจากการที่คนในยุคปัจจุบันเข้าไปศึกษาคุณค่าของโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแล้วจึงนำมาวิเคราะห์และออกแบบให้สะท้อนถึงกลิ่นอายของศิลปะดังกล่าว แต่ไม่ใช่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญแท้จริงของโบราณสถาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่า สถานที่แห่งนี้ไม่จำเป็นต้องนำเข้าไปในเส้นทางซึ่งมีจุดประสงค์ใช้ในการศึกษาวัฒนธรรมโบราณเป็นหลัก แต่เป็นจุดทางเลือกที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกชมนอกเหนือจากเส้นทางหลักด้วยความสมัครใจได้

2) ด้วยสาเหตุที่ว่า พิพิธภัณฑสถานหัตถกรรมโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจีนยังอยู่ระหว่างการปรับปรุงส่วนจัดแสดง ยังไม่แล้วเสร็จ ทำให้อยู่ในสภาพที่ยังไม่เปิดให้เข้าชม ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่ได้นำมาบรรจุในเส้นทางการเที่ยวชมเป็นการชั่วคราว เมื่อใดที่งานปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้วเปิดให้สาธารณชนเข้าชมแล้วนั้น ผู้วิจัยจะรวบรวมประสานเนื้อหาที่จัดแสดงอย่างเป็นรูปธรรม นำสถานที่ดังกล่าวผนวกเข้าไปในเส้นทางเพื่อศึกษาวัฒนธรรมภายในอุทยานโบราณสถาน

3) นอกจากนี้ศาลาบทกวี เป็นหนึ่งในสถาปัตยกรรมโบราณที่สร้างขึ้นใหม่ภายในอุทยานโบราณสถาน ว่ากันว่าศาลาแห่งนี้ผู้ดูแลเครื่องปั้นดินเผา นามว่าถังอึง ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นที่รำลึกถึงจักรพรรดิเฉียนหลงซึ่งทรงประพันธ์บทกวีเกี่ยวกับการประดิษฐ์แฉกที่โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง แต่หากพิจารณาถึงด้านรูปลักษณ์ของตัวศาลาแล้ว ในขั้นตอนการก่อสร้างขึ้นใหม่ปรากฏการคาดเดาอยู่จำนวนหนึ่ง สิ่งหนึ่งที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้คือ หินสลักซึ่งอยู่ภายในศาลานั้นถูกนำออกไปในช่วงปรับปรุงสิ่งก่อสร้างในรอบก่อน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้บรรจุจุดรับชมแห่งนี้เข้าไปในการออกแบบเส้นทางรับชมใหม่

3. ส่วนการบรรยายในจุดท่องเที่ยว

จากมุมมองทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) นั้น กระบวนการบรรยายในแต่ละจุดท่องเที่ยวถือเป็นกระบวนการสร้างแรงดึงดูดเชิงสัญลักษณ์ให้กับนักท่องเที่ยว เมื่อเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ความสนใจโดยตรงแล้ว แรงดึงดูดเชิงสัญลักษณ์ดังกล่าวนี้เป็นเนื้อหาที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมากกว่า ด้วยกระบวนการนี้ จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่รับรู้กับสภาพการณ์ที่อยู่ตรงหน้าได้ และเข้าใจถึงแก่นแท้ของเนื้อหาที่ทางอุทยานโบราณสถานจัดแสดงไว้ได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงเชื่อมโยงเรื่องราวเนื้อแท้อย่างเป็นระบบ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้เหมาะสมที่จะเป็นวัตถุประสงค์หลักในการบรรยาย

ในขณะเดียวกัน การนำนักท่องเที่ยวไปเที่ยวยังแหล่งโบราณสถานที่ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมนั้น เป็นกระบวนการเรียนรู้จากการสัมผัสประสบการณ์จริง ผู้วิจัย อ้างอิงจากทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory, ELT) ที่ D. Kolb เสนอนั้น ภาพรวมของอุทยานและการวางแผนเส้นทางได้สร้างช่องทางเปิดประสบการณ์ใหม่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ดังนั้น ภายใต้ 2 องค์ประกอบ อันได้แก่ การสะท้อนคิดจากการสังเกต (Reflective Observation) และ การสร้างแนวคิดที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization) การบรรยายถึงจุดรับชมสมควรจะแสดงประสิทธิผลที่สำคัญออกมา โดยชักนำให้นักท่องเที่ยวเริ่มครุ่นคิดและถกประเด็นถึงเนื้อหาที่จัดแสดง เพื่อให้ข้อมูลและความรู้ที่ได้รับนั้นแปรสภาพไปเป็นแนวคิดอันมีตรรกะสมเหตุสมผล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวทางการเขียนข้อมูล และขั้นตอนการบรรยายของมัคคุเทศน์ในแต่ละจุดโดยมีแนวทาง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5-1 ข้อมูลและขั้นตอนการบรรยายของมัคคุเทศน์ในแต่ละจุด

ศาลา หลงจูก่อ	1. เริ่มจากอธิบายถึงประวัติศาสตร์การวิวัฒนาการของ ศาลาหลงจูก่อ ช่วยให้ นักท่องเที่ยวเข้าใจว่าทำไมศาลาหลงจูก่อถึงได้รับการขนานนามว่าเป็นสัญลักษณ์ สำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องเซรามิกประจำจังหวัดจันทบุรี 2. ด้วยองค์รวมของรูปแบบการจัดวางตกแต่งโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงสมัย ราชวงศ์ชิงจากโมเดลย่อส่วนเครื่องเซรามิกแกะสลัก ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจ เบื้องต้นในประเด็นเรื่องพื้นที่ของอุทยานโบราณสถานให้นักท่องเที่ยว 3. เมื่อเที่ยวชมจุดต่างๆในเส้นทางหลักเรียบร้อยแล้ว จึงแนะนำให้นักท่องเที่ยวขึ้นไป บนศาลาหลงจูก่อ ดื่มด่ำกับทัศนียภาพเมืองโบราณจังหวัดจันทบุรี และรับรู้ถึงอิทธิพล ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงที่มีต่อการพัฒนาตัวเมืองจังหวัดจันทบุรี 4. พุดเปิดประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดวางตกแต่งของ โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงและภูเขาจุซาน ชี้นำให้นักท่องเที่ยวถกคิด และใช้การ ตอบคำถามเพื่อดึงดูดพวกเขาไปยังสถานที่ถัดไป
แหล่งโบราณสถาน พื้นที่ขุดค้นบริเวณ เชิงเขาทางด้านทิศ เหนือของภูเขา ชาน	1. อธิบายถึงข้อมูลโบราณสถานที่อยู่ภายในแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้น โดยใช้ การตอบคำถามเรื่องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดวางตกแต่งของโรงงานเครื่อง เคลือบเตาหลวงเป็นตัวชี้นำ จากนั้นจึงบรรยายถึงประวัติศาสตร์การพัฒนาใน ช่วงแรกที่ก่อตั้งโรงงานเครื่องมือ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวได้รับองค์ความรู้ที่ ครบครันยิ่งขึ้น

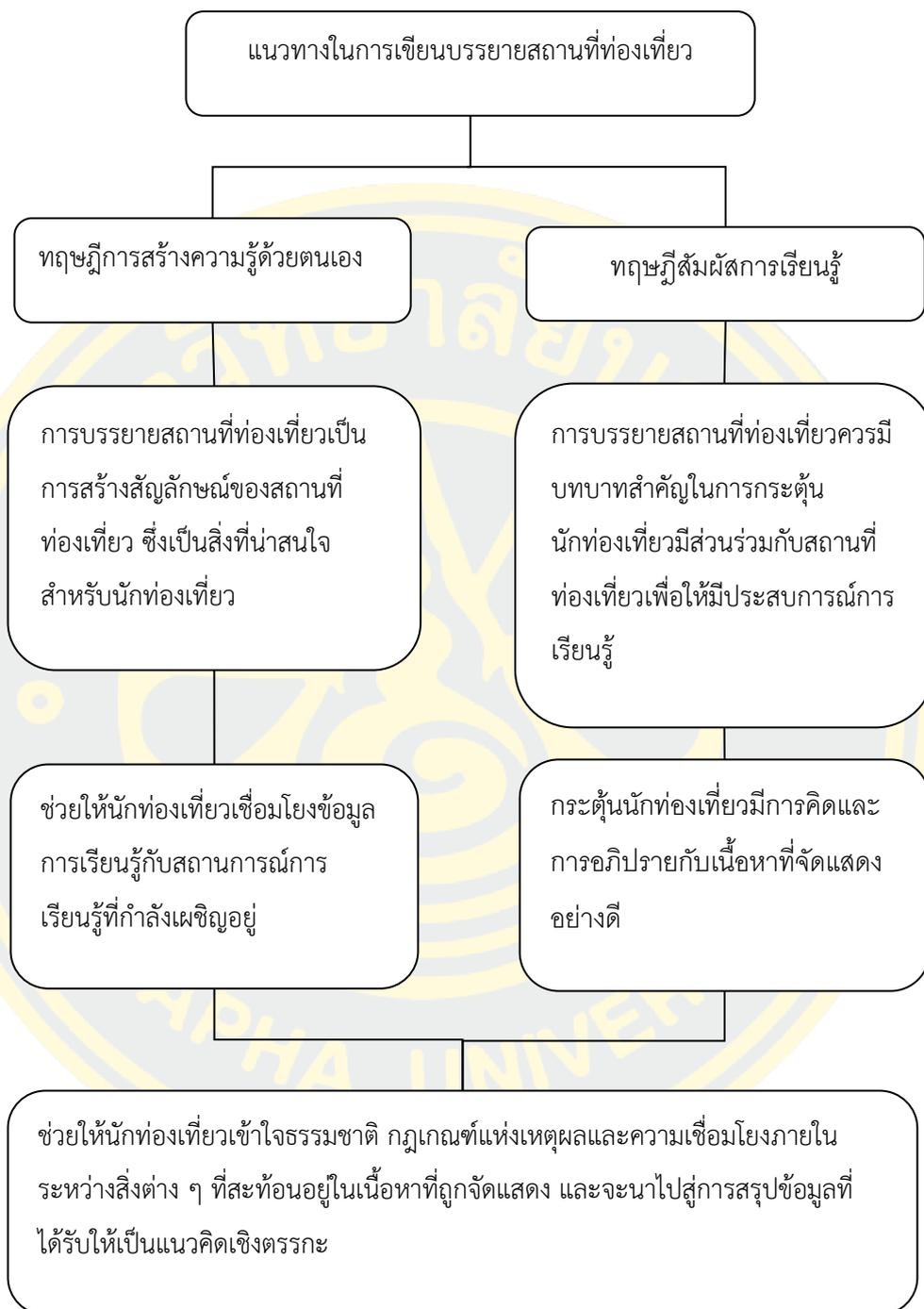
	2. ใช้การตอบคำถามเกี่ยวกับภูเขาจูลานเป็นตัวชี้นำ จากนั้นจึงบรรยายถึงสาเหตุที่ภูเขาจูลานก่อตัวเป็นภูเขาขึ้นมาได้ และอธิบายเน้นย้ำถึงระบบการจัดการสินค้าที่ไม่ผ่านมาตรฐาน โดยที่ขณะอธิบายเรื่องดังกล่าวนี้ ก็เชื่อมโยงไปถึงแก่นของเรื่องราวต่าง ๆ อาทิ การใช้อำนาจเกินควรของจักรพรรดิ เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงความหมายของการจัดแสดงที่ห้องจัดแสดงชั้นใต้ดินและผลผลิตจากอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่รวบรวมไว้จำนวนมาก ซึ่งต้องการสื่อสารออกมา ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
	3. อธิบายถึงประเภทของผลิตภัณฑ์ในช่วงแรกของการก่อตั้งโรงงานเครื่องมือ โดยสังเขป เพื่อให้นักท่องเที่ยวในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงเต๋อเจิ้นในภายหลัง ซึ่งพวกเขาจะสามารถเชื่อมโยงความคิดระหว่างโบราณวัตถุกับโบราณสถานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	4. อธิบายถึงหลักการออกแบบเรือนรักษาป้องกันโบราณสถานเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจูลานโดยสังเขป ชักนำให้นักท่องเที่ยวสัมผัสถึงศิลปะการออกแบบซึ่งบรรจุอยู่ในกระบวนการปกป้องรักษามรดกทางวัฒนธรรม พร้อมเสริมสร้างสุนทรียภาพส่วนบุคคล
เขตแสดง โบราณสถานรั้วปิด ตะวันออก-เหนือ โรงผลิตเครื่อง เคลือบดินเผาสมัย ราชวงศ์ หมิงตอน ต้น	1. แนะนำข้อมูลที่เกี่ยวข้อง บรรยายถึงความหมายแฝงของการปกป้องรักษามรดกทางวัฒนธรรมอย่างสมบูรณ์ อธิบายถึงความสำคัญในการสืบค้นโบราณสถานที่มีต่อการปฏิบัติงานทางโบราณคดี ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจความหมายของการจัดแสดงโบราณสถานรั้วปิดที่ต้องการจะสื่อสารออกมา 2. พูดยุติประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับว่าจะระบุโบราณสถานรั้วปิดอย่างไร ชักนำให้นักท่องเที่ยวถกเถียงแล้วใช้การอธิบายเรื่องระบบการจัดการสินค้าที่ไม่ผ่านมาตรฐานมาเป็นกุญแจสำคัญในการตอบคำถามข้อนี้ ซึ่งเน้นย้ำความสำคัญของการเชื่อมโยงแก่นแท้ของเรื่องราวต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นไปอีกชั้น
ตำแหน่งที่เคยเป็น “อีเหมิน”	1. อธิบายถึงการใช้ “อีเหมิน” ในการแบ่งเขตแดนของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ร่วมกับกับโมเดลย่อส่วนที่จัดแสดงที่ศาลาหลงจูเก้อ สร้างความเชื่อมโยงกับรูปแบบเชิงพื้นที่ในปัจจุบันผ่านตำแหน่งของ “อีเหมิน” ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และเป็นรูปธรรมมากขึ้น อธิบายถึงการทำงานชุดซากเพื่อศึกษาทางโบราณคดีที่เคยเกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงโดยสังเขป เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงรูปแบบการปกป้องรักษามรดกทางวัฒนธรรมด้วยวิธี “โกลบ” ในขณะเดียวกัน ก็ได้อธิบายถึงการชุดค้นพบกระบอกจิ้งหรีด (ซีชว้ายก้วน) ในสมัยจักรพรรดิเฉียนเต๋อ และกรณีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในภูมิหลังของโบราณสถานเท่านั้น

แหล่งโบราณสถาน พื้นที่ขุดค้นบริเวณ เชิงเขาทางด้านทิศ ใต้ของภูเขาจุงซาน	1. อธิบายถึงข้อมูลโบราณสถานที่อยู่ภายในแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้น โดยการบรรยายความสัมพันธ์แบบสืบทอดทางด้านเวลาซึ่งมีต่อแหล่งโบราณสถานพื้นที่ขุดค้นเชิงเขาทางด้านทิศเหนือของภูเขาจุงซาน ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงระหว่างเรื่องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเชิงพื้นที่ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงกับพัฒนาการในเส้นเวลาได้โดยธรรมชาติ 2. รวบรวมองค์ความรู้จากเตาเผาเครื่องปั้นดินเผาและร่องรอยของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่ได้จัดแสดงในโบราณสถาน แล้วอธิบายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างเครื่องเคลือบเตาหลวงกับเครื่องเคลือบเตาชาวบ้าน (หมิ่นเหยา) จากนั้นจึงนำไปสู่การแนะนำเกี่ยวกับระบบ“เจียงจิ่ง” (เป็นการลงทะเบียนช่างฝีมือรูปแบบหนึ่งในสมัยราชวงศ์หมิง) และระบบการผูกขาดทรัพยากร ซึ่งช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงลักษณะพิเศษของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น 3. ใช้เสาเข็มดินซีเมนต์ที่หลงเหลืออยู่ในโบราณสถานเป็นตัวชี้นำ แล้วอธิบายถึงเรื่องที่ว่า การเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นเคยย้ายสถานที่ และองค์กรต่างๆ ออกจากพื้นที่เพื่อปกป้องรักษาโบราณสถานไว้ จากนั้นทำให้นักท่องเที่ยวได้มองเห็นถึงข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นได้ในงานรักษาโบราณสถานผ่านกรณีดังกล่าว อีกทั้งสร้างเสริมจิตสำนึกในการปกป้องรักษามรดกทางวัฒนธรรมด้วยการนำเสนอนโยบายอันเหมาะสมที่ทางรัฐบาลได้ปฏิบัติจริง 4. อธิบายถึงขามตราไก่ที่เคยขุดพบจากบริเวณโบราณสถานแห่งนี้ แล้วจึงบรรยายถึงความตั้งใจและสุนทรียภาพของจักรพรรดิที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตเครื่องเซรามิกส่วนพระองค์ ชักจูงให้นักท่องเที่ยวสนใจลักษณะพิเศษที่เกี่ยวข้องของสิ่งจัดแสดงมากยิ่งขึ้นในขณะที่เดินชมในพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเตาหลวงจิ่งเต๋อเจิ้น เป็นการเชื่อมโยงชุดความคิดเกี่ยวกับโบราณสถานเข้ากับโบราณวัตถุให้เข้มข้นขึ้นอีกครั้ง
ศาลเทพเจ้าถ่งปิ่น	1. ใช้บุคคลทางประวัติศาสตร์ เช่น ถ่งปิ่น พันเชียง ถังอิง และเรื่องราวของพวกเขาเป็นจุดเริ่มต้น แล้วจึงบรรยายถึงระบบการดูแลรักษาเครื่องเคลือบของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงและขนมธรรมเนียมอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบแห่งจิ่งเต๋อเจิ้น ผ่านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับศาลที่เป็นที่สถิตดวงวิญญาณคุ้มครองเครื่องเคลือบดินเผา ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้อย่างครบครันมากยิ่งขึ้น 2. รวบรวมผลงานแนวคิดสมบูรณ์ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เพื่อให้ นักท่องเที่ยวนำไป ความหมายทางการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและสืบทอดประวัติศาสตร์ของ

	การบูรณะก่อสร้างศาลสักการะขึ้นมาใหม่
อาคารโรงขึ้นรูปในสมัยราชวงศ์ หมิง	1. แนะนำข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงพุดสรุปเกี่ยวกับโมเดลย่อยส่วนภายในศาลาหลงจู เก้ออีกครั้ง อธิบายให้นักท่องเที่ยวฟังถึงประสิทธิผลทางด้านรูปแบบการตกแต่งจัดวางพื้นที่จัดแสดงในโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ช่วยให้พวกเขาเข้าใจถึงความหมายในการจัดแสดงโบราณสถานแห่งนี้
	2. อธิบายถึงต้นกำเนิดการผลิตกำแพงจากดินเหนียวทวนไฟและการสืบทอดทักษะงานฝีมือภายในโบราณสถาน จากนั้นใช้การถามคำถามชี้แนะให้นักท่องเที่ยวคิดว่า เคยมีภาพจำของกำแพงลักษณะนี้จากการรับชมก่อนหน้าหรือไม่ แล้วจึงเน้นย้ำความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่ต่าง ๆ ภายในอุทยานโบราณสถานฯ อีกครั้ง
บ่อน้ำโบราณโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง	1. ใช้ความสัมพันธ์ของที่ตั้งเชิงภูมิศาสตร์ระหว่างบ่อน้ำโบราณกับโบราณสถานโรงขึ้นรูปเพื่ออธิบายให้นักท่องเที่ยวฟังถึงความสมเหตุสมผลในการออกแบบจัดวางพื้นที่ของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง
	2. เอ่ยถามเพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวครุ่นคิด ว่าทำไมการจัดแสดงในอุทยานโบราณสถานล้วนเป็นโบราณสถานของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์หมิงทั้งหมด จากนั้นจึงนำไปสู่การบรรยายพัฒนาการของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในสมัยราชวงศ์ซึ่งตั้งแต่เกิดขึ้นมาจนกระทั่งสูญหายไป
	3. บรรยายโดยใช้ประเด็นที่ว่าบ่อน้ำโบราณแห่งนี้เป็นร่องรอยทางประวัติศาสตร์ภาคพื้นดินที่หลงเหลืออยู่เพียงแห่งเดียวเป็นการสรุปท้ายการบรรยาย แล้วจึงชักจูงไปสู่การอธิบายถึงงานที่ทำเพื่อรักษาโบราณสถานโดยสังเขป
โรงซ่อมแซมเครื่องเคลือบดินเผา	1. อธิบายถึงเนื้อหาที่จัดแสดงเกี่ยวกับโรงซ่อมแซมเครื่องเคลือบดินเผาโดยสังเขป ใช้การถามคำถามเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวค้นหาลักษณะที่พบเห็นทั่วไปในชีวิตประจำวันจากเครื่องมือในโรงจัดแสดงทางด้านขวามือ แล้วกระซิบกระซาบระหว่างงานซ่อมแซมโบราณวัตถุจำพวกเครื่องเซรามิกกับชีวิตประจำวัน เพื่อเพิ่มความสนใจให้กับนักท่องเที่ยว
	2. ในขณะเดียวกัน ใช้งานฝีมือในโรงจัดแสดงด้านซ้ายมือนำไปสู่การรับชมต่อไปของพิพิธภัณฑ์เตาหลวงแห่งจิงเต๋อเจิ้น สร้างความเชื่อมโยงระหว่างอุทยานโบราณสถานกับพิพิธภัณฑ์
จัดสรรทางประตูใหญ่ทิศใต้	บรรยายถึงที่มาของกำแพงฝั่งตรงข้ามประตูที่อยู่ตรงจัดสรรตั้งกล่าวและแนวความคิดการออกแบบกำแพงนั้น เน้นย้ำถึงสถานะพิเศษและคุณค่าความสำคัญของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงและโบราณสถานภายในโรงงานที่มีต่อประวัติศาสตร์พัฒนาการเครื่องเซรามิกแห่งประเทศจีน

พิพิธภัณฑ หัตถกรรมเครื่อง เคลือบเตาหลวงจีน	อธิบายถึงสาเหตุอย่างเป็นรูปธรรมเรื่องที่สถานที่จัดแสดงยังไม่เปิดให้เข้าชมเป็น การชั่วคราว ในขณะที่เดียวกันก็บอกให้นักท่องเที่ยวทราบถึงสถานการณ์เป็นการ ล่วงหน้า
ศาลาบทกวี	อธิบายถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องและภูมิหลังของศาลาบทกวี ในขณะเดียวกัน ก็ใช้กรณี ที่หินสลักซึ่งเคยมีอยู่ภายในศาลาแล้วถูกนำออกไป เป็นการนำทางสู่การบรรยาย แนวคิดที่แท้จริงเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ หลักการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

โดยสรุปแล้ว ผู้วิจัยต้องการให้การบรรยายเนื้อหาและแสดงถึงการออกแบบในลักษณะนี้
จะสร้างตรรกะความคิดที่ชัดเจนให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งสามารถสื่อสารอธิบายถึงความหมายของ
วัฒนธรรมจำพวกที่ไม่อาจมองเห็นได้อย่างชัดเจนออกมาได้ ในขณะเดียวกัน ก็ได้ชักนำให้
นักท่องเที่ยวครุ่นคิดพิจารณา ช่วยให้พวกเขาประติดประต่อเรื่องราวต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมี
ประสิทธิภาพ โดยอาศัยลักษณะภูมิหลังและกฎเกณฑ์เพื่อนำมาซึ่งความเข้าใจในเนื้อหาที่อุทยาน
โบราณสถานจัดแสดง อีกทั้งยังซึมซับแนวคิดที่สมเหตุสมผล สร้างองค์ความรู้รอบด้านเกี่ยวกับโรงงาน
เครื่องเคลือบเตาหลวงและโบราณสถาน ณ ที่แห่งนั้น

ภาพที่ 5-2 แนวทางในการเขียนบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว

(Ye Zhenglong, 2023)

4. ส่วนการออกแบบกิจกรรม

ในทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ D. Kolb กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่สมบูรณ์นั้น นอกจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม การสะท้อนคิดจากการสังเกต และการสร้างแนวคิดที่เป็นนามธรรมแล้ว ยังจำเป็นต้องมีการทดลองปฏิบัติจากสถานการณ์จริงอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ การจัดสรรกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เดิมเดิมกระบวนการศึกษาระหว่างท่องเที่ยวให้สมบูรณ์แบบ และยกระดับประสบการณ์การท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวแล้วนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องทำเป็นอย่างยิ่งสำหรับงานส่งเสริมปฏิบัติการศึกษาของอุทยานโบราณสถาน

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจสถานที่จริงและทำการสัมภาษณ์แล้วนั้น คณะผู้ดูแลจัดการอุทยานโบราณสถานได้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวไว้แล้วจำนวนไม่น้อย รวมไปถึงห้องเรียนวิจัย ห้องบรรยายตามความสนใจ การจัดแสดงจำเพาะ ฯลฯ ในขณะเดียวกัน ศูนย์เอกชนบริเวณรอบ ๆ อุทยานโบราณสถานบางส่วนก็ได้จัดกิจกรรมให้ทดลองทำเครื่องปั้นดินเผา ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสความสนุกสนานจากการประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผาด้วยตัวเอง โดยในคู่มือแนะนำฉบับนี้ ผู้วิจัยจะเพิ่มช่องทางการเข้าถึงกิจกรรมเหล่านี้ไว้ เพื่อช่วยเหลือให้นักท่องเที่ยวที่สามารถได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องและทำการเข้าร่วมได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และในขณะเดียวกันนั้น จากแรงบันดาลใจที่ได้รับจากที่คุณเจียงเจี้ยนซินเสนอข้อแนะนำเกี่ยวกับงานบรรยายแนะนำระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายรวบรวมประสบการณ์ทำงานสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของตัวเอง แล้วผู้วิจัยจึงได้แนวคิดในการออกแบบกิจกรรมใหม่ มีรูปแบบของกิจกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้

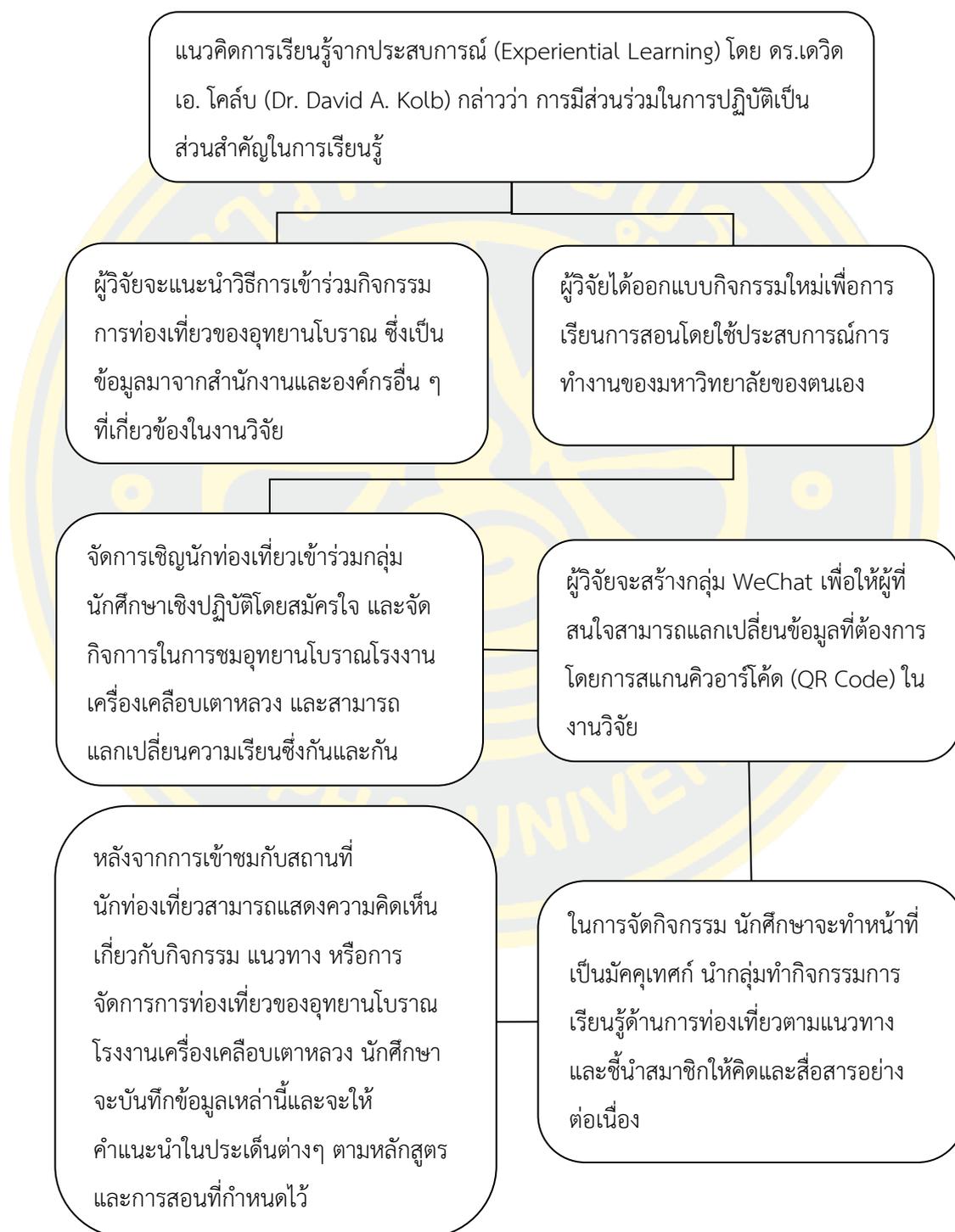
ตารางที่ 5-2 แนวคิดการออกแบบกิจกรรม

สถานที่จัดกิจกรรม:	อุทยานโบราณสถานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น
ผู้เข้าร่วม:	นักท่องเที่ยวอุทยานโบราณสถาน ผู้อยู่อาศัยในชุมชนท้องถิ่น นักศึกษามหาวิทยาลัยเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น (Jingdezhen Ceramic Institute)
แนวคิดการวางแผน:	มหาวิทยาลัยเครื่องเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้นได้เปิดรายวิชาพื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องเซรามิกขึ้นวิชาหนึ่ง นั่นคือ วิชาประวัติศาสตร์เครื่องเซรามิกในประเทศจีน รายวิชานี้ประกอบเป็นสองส่วน ได้แก่ การเรียนการสอนในห้องเรียน และการค้นคว้าในสถานที่จริง ในส่วนของการค้นคว้าในสถานที่จริงนั้น อุทยานโบราณสถานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น เป็นหนึ่งในสถานที่ค้นคว้าที่สำคัญ รูปแบบการค้นคว้าคือ ให้บรรดานักศึกษาจับกลุ่มย่อยตามสมัครใจ จากนั้นจึงไปดำเนินการศึกษาค้นคว้า ณ อุทยานโบราณสถาน แล้วระดมสมองภายในกลุ่มย่อย ถกประเด็นกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ออกแบบโดยอิงรายวิชานี้เป็นพื้นฐาน ชักชวนให้นักท่องเที่ยวบางส่วนมีความต้องการไปเข้าร่วมกลุ่มค้นคว้าย่อยกับนักศึกษาเหล่านั้น โดยสมัครใจ รับชมและเรียนรู้อุทยานโบราณสถานไปพร้อม ๆ กับบรรดานักศึกษากลุ่ม

	ดังกล่าว แล้วจึงถกประเด็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่มย่อย เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีการเผยแพร่วัฒนธรรมแล้ว ทั้งสองฝ่ายได้เป็นทั้งผู้ถ่ายทอดและผู้รับฟัง ทำให้เกิดผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
รูปแบบการรวมกลุ่ม:	- ผู้วิจัยได้สร้างกลุ่มร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวนักศึกษาทาง Wechat อีกทั้งแบ่งปันรหัสคิวอาร์ (QR Code) เพื่อเข้าร่วมกลุ่มไว้ในเอกสารคู่มือ - อาจารย์ประจำรายวิชาเองก็ได้รับเชิญเข้ากลุ่ม Wechat ด้วยเช่นกัน เพื่อช่วยเหลือในการประสานงานจัดตารางเวลาให้กับนักท่องเที่ยวนักศึกษา ในขณะเดียวกันก็สามารถตรวจตราได้หากพบปัญหาใด ๆ ระหว่างการเรียนรู้ และเข้าไปช่วยเหลือหรือตอบคำถามเหล่านั้น
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม:	ให้นักศึกษารับหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยว นำพากลุ่มย่อยเข้ารับชมอุทยานโบราณสถานตามเส้นทางที่ออกแบบไว้ในเอกสารคู่มือฉบับนี้ อีกทั้งชักชวนให้เหล่าสมาชิกได้ครุ่นคิดถึงเนื้อหาที่จัดแสดงในขณะรับชมด้วยข้อมูลที่เอกสารคู่มือฉบับนี้ลงรายละเอียดไว้ให้ หรือจากความรู้ที่ตัวมัคคุเทศก์มีอยู่เดิม - หลังจากรับชมเส้นทางหลักเสร็จแล้ว ให้บรรดาสมาชิกในกลุ่มย่อยระดมสมองกันถกประเด็น ดำเนินการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ท่องเที่ยวและความรู้ที่ได้รับ เพื่อให้เข้าใจองค์ความรู้ดังกล่าวอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น - พิจารณาความยินยอมสมัครใจและการจัดตารางเวลาว่าสามารถไปปรับชมพิพิธภัณฑ์เตาหลวงแห่งจันทบุรีและตรอกชอกชอยบริเวณใกล้เคียงได้อีกหรือไม่ เพื่อที่จะสืบเสาะวาระหว่างโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง โบราณสถานและโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑ์ นั้น ยังคงมีความเชื่อมโยงใด ๆ กับชุมชนบริเวณรอบ ๆ หรือไม่ -สุดท้ายเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม คู่มือ และการจัดการท่องเที่ยวอุทยานโบราณสถานต่าง ๆ นักศึกษาจำเป็นต้องจดบันทึกข้อดีข้อเสียเหล่านี้ และนำข้อดีข้อเสียดังกล่าวมาบอกผู้วิจัย และลงเสนอข้อเสนอแนะของตัวเองเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้น เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ในรายวิชานั้นของพวกเขาสมบูรณ์

ด้วยการออกแบบกิจกรรมดังนี้ สามารถเชื่อมโยงอุทยานโบราณสถานกับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในการเติมเต็มทรัพยากรอันเป็นประโยชน์ให้ซึ่งกันและกันได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลักดันให้การศึกษาแพร่หลายยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและนักท่องเที่ยวล้วนจะมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มกันเรื่อย ๆ จะส่งเสริมให้กิจกรรม

ดังกล่าวจะสืบทอดคงอยู่ต่อไปได้ยาวนาน และกิจกรรมนี้ยังสามารถแก้ไขปัญหาคาดแคลนมัคคุเทศก์ของอุทยานโบราณสถานในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวได้ อีกทั้งยังสามารถต่อยอดแนวคิดไปยังกลุ่มผู้อาศัยที่อาจช่วยในการดึงดูดให้ชุมชนมาเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวได้

ภาพที่ 5-3 แนวคิดการออกแบบกิจกรรม (Ye Zhenglong, 2023)

5. ช่องทางการเผยแพร่คู่มือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

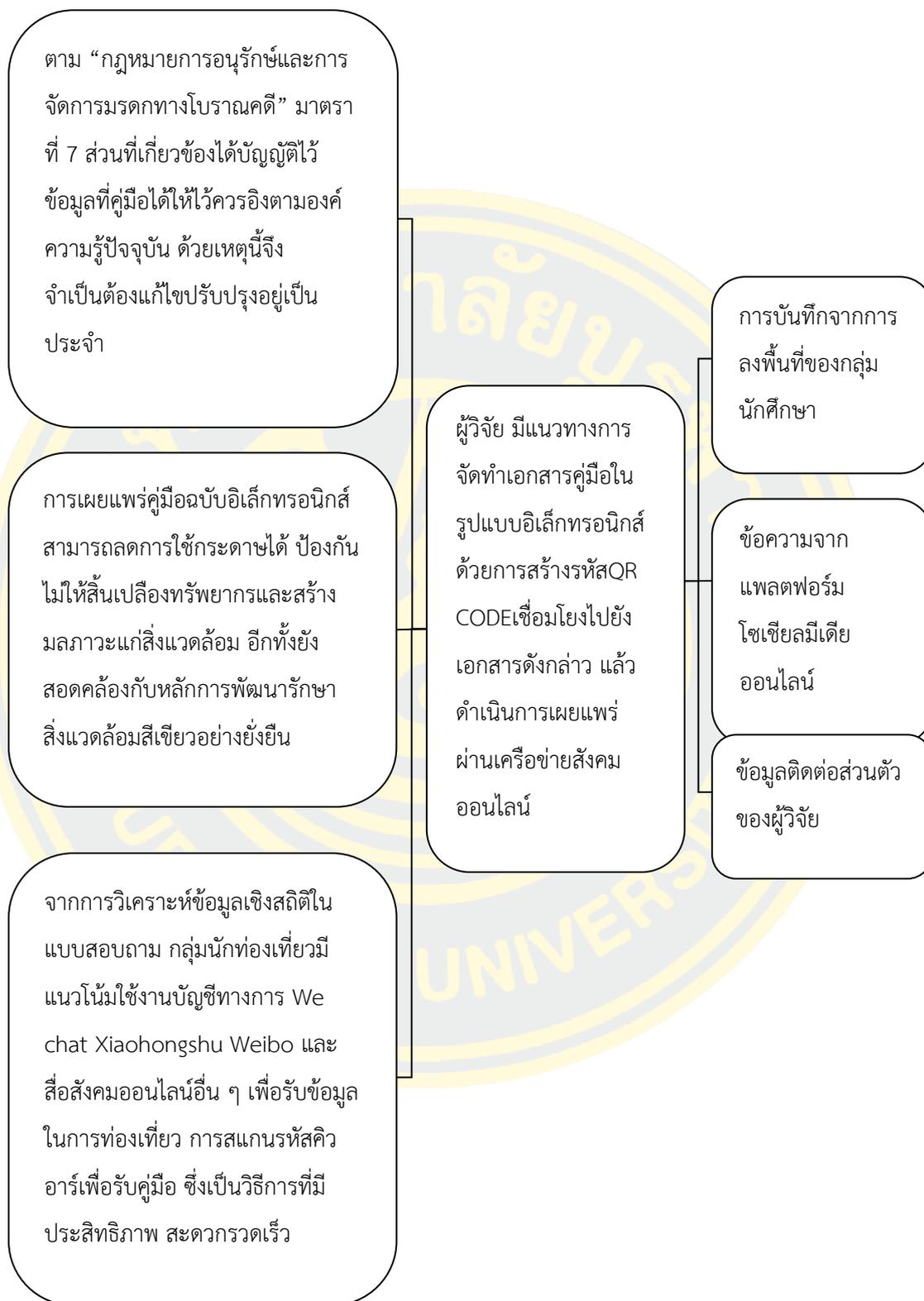
ผู้วิจัย มีแนวทางการจัดทำเอกสารคู่มือในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยการสร้างรหัส QR CODE เชื่อมโยงไปยังเอกสารดังกล่าว แล้วดำเนินการเผยแพร่ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยมีปัจจัยหลักที่พิจารณาดังด้านล่างต่อไปนี้

ตาม “กฎหมายการอนุรักษ์และการจัดการมรดกทางโบราณคดี” มาตราที่ 7 ส่วนที่เกี่ยวข้องได้บัญญัติไว้ ข้อมูลที่คู่มือได้ให้ไว้ควรอิงตามองค์ความรู้ปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงอยู่เป็นประจำ การใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์นั้นเอื้อต่อการดำเนินการแก้ไขคู่มือตามสภาพการณ์ขององค์ความรู้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ การเผยแพร่คู่มือฉบับอิเล็กทรอนิกส์สามารถลดการใช้กระดาษได้ ป้องกันไม่ให้สิ้นเปลืองทรัพยากรและสร้างมลภาวะแก่สิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการพัฒนารักษาสิ่งแวดล้อมสีเขียวอย่างยั่งยืน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติในแบบสอบถาม กลุ่มนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มใช้งานบัญชีทางการ We chat Xiaohongshu Weibo และสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ เพื่อรับข้อมูลในการท่องเที่ยว การสแกนรหัสคิวอาร์เพื่อรับคู่มือ ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ สะดวกรวดเร็ว

และในขณะเดียวกัน ในด้านการประชาสัมพันธ์คู่มือนี้ ผู้วิจัยจะส่งต่อคู่มือฉบับนี้ให้แก่คณะผู้ดูแลจัดการอุทยานโบราณสถานฯ เพื่อสามารถนำไปเผยแพร่ไปยังบัญชีทางการของอุทยานโบราณสถานในอนาคต รวมถึงการเผยแพร่โดยใช้บัญชีสื่อสังคมออนไลน์ส่วนบุคคล เพื่อเชิญชวนนักศึกษาที่มาร่วมกิจกรรมให้ส่งต่อตามความสมัครใจ เพื่อทดลองประสิทธิภาพของการสวมบทบาทเป็นผู้นำทางด้านความคิดบนสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยช่องทางข้างต้นซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวง่ายต่อการเข้าใจ และเข้าถึงเอกสารคู่มือฉบับนี้มากขึ้น

นอกจากนี้ เพื่อให้ง่ายต่อการรวบรวมความคิดเห็น ข้อติชมจากนักท่องเที่ยว นักศึกษา และกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีต่อเอกสารคู่มือนี้ เพื่อเป็นการติดตามข้อมูลการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ แล้ว ผู้วิจัยได้เพิ่มช่องทางการติดต่อของผู้วิจัยในการรับข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นจากบุคคลกลุ่มต่างๆ อาทิ Wechat QQ อีเมลล์ และช่องทางติดต่ออื่น ๆ ในท้ายเอกสารคู่มือ เพื่อให้มั่นใจว่าจะได้รับคำแนะนำผ่านช่องทางที่หลากหลาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเอกสารคู่มือในอนาคต

ภาพที่ 5-4 ช่องทางการเผยแพร่คู่มือและการเก็บรวบรวมข้อมูล
(Ye Zhenglong, 2023)

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานโบราณสถาน

จากสถานการณ์ปัจจุบัน อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง ถือเป็น ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเครื่องเคลือบดินเผาจึงต่อเจิ้น และยังเป็นหัวใจหลักสำคัญต่อ การพัฒนาการท่องเที่ยวของเขตพื้นที่เมืองจิ่งเต๋อเจิ้นเช่นกัน รัฐบาลท้องถิ่นและฝ่ายบริหารอุทยานทำ การสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวขนาดใหญ่โดยเน้นสร้างอุทยานโบราณสถานเป็นหลัก ทั้งยังดำเนินการ บำรุงรักษาและบูรณะซ่อมแซมอุทยานโบราณสถานเป็นจำนวนมาก โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญที่สุดคือ การคาดหวังว่าจะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานโบราณสถาน และเขตภูมิภาคได้ จริง และอาศัยการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้ช่วยให้ทุกคนได้รับประโยชน์คุณค่าทางสังคมของมรดกทาง วัฒนธรรมร่วมกัน พร้อมทั้ง ทำการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมจิ่งเต๋อเจิ้น

ในการวิเคราะห์เชิงลึกต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยาน โบราณสถาน ผู้วิจัยเห็นว่า การจะใช้กฎบัตรระหว่างประเทศและหลักการดำเนินการเป็นข้อมูล อ้างอิงที่สำคัญ แม้ว่ากฎบัตรและหลักการดำเนินการต่าง ๆ จะมีการให้นิยามการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่แตกต่างกัน แต่กลับให้ความสำคัญกับปัจจัยที่สำคัญร่วมกัน ซึ่งประกอบไปด้วยการรักษาทรัพยากร การท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยว การเพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว การพัฒนา คุณภาพการใช้ชีวิตของผู้อาศัยในเขตท่องเที่ยว และการรักษาและเพิ่มโอกาสการท่องเที่ยวของคนใน แต่ละช่วงอายุ จากข้อคิดเห็นต่างๆที่ตรงกันอาจกล่าวได้ว่า จุดประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือการตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของคนในยุคปัจจุบันและใน ยุคหลัง แต่ปัญหาหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนคือ จะทำอย่างไรถึงสามารถผนวก ผลประโยชน์ด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมให้เข้ากันอย่างเหมาะสม เพื่อที่จะได้บรรลุการ พัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้น ในขณะที่ทำการวิเคราะห์การจัดแสดงด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนของอุทยานโบราณสถานนั้น ดังนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และอภิปรายเป็นประเด็นคำถามที่นำมาซึ่ง แนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาแบบกระจายตัว (Extensive Development) เป็นการพัฒนาแบบกระจุกตัว (Intensive Development) แล้ว หรือไม่

2) การพัฒนาการท่องเที่ยวมีการแสวงหาผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สภาพแวดล้อมเท่า ๆ กัน อีกทั้งให้ความสำคัญกับความยั่งยืนในการพัฒนาหรือไม่

3) ในระหว่างการคิดค้นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว มีการให้ความสำคัญกับด้านต่าง ๆ เช่น การค้นหาความหมายของวัฒนธรรม การเพิ่มปริมาณวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเพิ่มความรู้สึกร่วมในการเข้าร่วมและการสัมผัสประสบการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้นหรือไม่ และสถานการณ์เป็นอย่างไร

4) ประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเปลี่ยนจากการท่องเที่ยวเยี่ยมชมเชิงรับเป็นการท่องเที่ยวเชิงรุก การท่องเที่ยวที่จัดการด้วยตนเองโดยมีรูปแบบที่หลากหลาย

5) ผู้อาศัยในเขตพื้นที่ท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นหรือไม่

6) การตอบรับของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไร ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือไม่ และสร้างความเข้าใจให้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องความหมายในคุณค่าของโบราณสถานหรือไม่

7) มีการจัดกิจกรรมทางการศึกษาในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ เช่น นักท่องเที่ยว ผู้ปฏิบัติงาน ผู้อาศัย และองค์กรบริหารหรือส่วนบุคคล หรือไม่อย่างไร

8) มีการสร้างระบบการประเมินและการตรวจสอบควบคุมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สะดวกต่อการค้นพบปัญหาที่แฝงอยู่ระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยว และสามารถใช้มาตรการในการรับมือทันสถานการณ์หรือไม่

หลังจากกำหนดประเด็นคำถามสำคัญในการวิเคราะห์ชัดเจนแล้วนั้น ผู้เขียนจึงเริ่มวิเคราะห์จากการสร้าง การบริหาร การจัดแสดง การจัดบรรยาย และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและในด้านต่าง ๆ โดยได้ผลการวิเคราะห์การแสดงในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. ในด้านการสร้างการพัฒนานั้น ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญกับการทำนุบำรุงรักษาโบราณสถานเป็นหลัก โดยมี 2 หลักการ คือ

หลักการแรก คือการยกระดับและพัฒนางานการทำนุบำรุงรักษาโบราณสถานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และดำเนินการดูแลรักษาอุทยานโบราณสถานและสภาพแวดล้อมในบริเวณโดยรอบ พร้อมทั้งสร้างระบบในการจัดแสดงและการจัดบรรยายที่ให้อารมณ์ด้านมากขึ้น โดยอาศัยจากการสร้างพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเตาหลวง เพื่อช่วยให้ผู้คนได้ทราบถึงคุณค่าของโบราณสถานได้ดียิ่งขึ้น และบรรลุตามเป้าหมายในการผลักดันพัฒนาการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องปั้นดินเผา

หลักการที่สอง คือการสร้างย่านแหล่งท่องเที่ยวเก๋อย่างหล่ ซึ่งยึดอุทยานโบราณสถานเป็นศูนย์กลาง โดยคาดหวังว่าในระหว่างที่เขตอุทยานโบราณสถานกำลังได้รับความนิยมอยู่นั้น ดำเนินการเพิ่มรูปแบบการท่องเที่ยวในแต่ละจุดต่างๆ ให้หลากหลายมากขึ้น โดยอาศัยการบูรณะซ่อมแซมเขตพื้นที่บริเวณโดยรอบ และการใช้กลยุทธ์การพัฒนาโดยใช้เขตภูมิภาคมาเพิ่มคุณภาพในการท่องเที่ยว และเพิ่มความน่าดึงดูดในการท่องเที่ยว พร้อมทั้งผลักดันเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว

ให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นการชี้ให้เห็นว่าอุทยานโบราณสถานสามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงรุกตัวได้สำเร็จ แต่ยังทำให้การแสวงหาผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมเท่า ๆ กันของอุทยานโบราณสถานนั้นเด่นชัดขึ้น ทั้งยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นอย่างมากเช่นกัน

2. ในการโครงสร้างการบริหารนั้น กลุ่มผู้บริหารประกอบไปด้วยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเครื่องเคลือบจีน เต็มใจและสมาคมการท่องเที่ยววัฒนธรรมเครื่องปั้นดินเผาจึงเต็มนั้น โดยทั้งสององค์กรมีการแบ่งงานที่ชัดเจน และมีการร่วมมือกันเป็นอย่างดี พร้อมทั้งร่วมกันรับประกันความสามารถในด้านการศึกษา การท่องเที่ยวการพักผ่อนหย่อนใจ การวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และด้านต่าง ๆ ของอุทยานโบราณสถานให้เป็นไปได้จริง ในระหว่างคิดค้นผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว นั้น นโยบายการบริหารร่วมกันนี้มีผลดีต่อการรับประกันว่าการค้นหาความหมายของวัฒนธรรม การเพิ่มการค้นหาความหมายของวัฒนธรรม การเพิ่มปริมาณวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเพิ่มความรู้สึกในการเข้าร่วมและการสัมผัสประสบการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและงานด้านต่าง ๆ นั้นจะสามารถพัฒนาและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง

3. ในด้านการบริการการท่องเที่ยว การจัดเตรียมและมาตรการต่าง ๆ ที่ทางคณะบริหารกำหนดนั้นแสดงถึงคณะบริหารให้ความสำคัญกับความรู้สึกของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคณะบริหารมีความเข้าใจต่อเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นอย่างดี ขณะเดียวกัน การให้บริการนำเที่ยวที่มีความแตกต่าง การจัดนิทรรศการที่มีหลากหลายประเภท การร่วมมือกันจัดการศึกษาค้นคว้าวิจัย และการใช้เขตพื้นที่บริเวณรอบ ๆ ในการเพิ่มตัวเลือกในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย และด้านต่าง ๆ นั้น ยังเป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานกำลังเปลี่ยนจากการท่องเที่ยวเยี่ยมชมเชิงรับเป็นการท่องเที่ยวเชิงรุก การท่องเที่ยวที่จัดการด้วยตนเองโดยมีรูปแบบที่หลากหลาย

4. ในด้านวัตถุประสงค์การนำเสนอและการจัดบรรยายนั้น ทางอุทยานโบราณสถานที่มีการจัดแสดงเนื้อแท้และความสมบูรณ์แบบของโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงได้เป็นอย่างดี มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีการจัดบรรยายข้อมูลเบื้องต้นให้กับนักท่องเที่ยว ขณะเดียวกันยังจัดแสดงกิจกรรมนิทรรศการและกิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมมากมาย ทั้งยังพยายามที่จะประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับการจัดบรรยายและการจัดแสดง อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนยังคงพบจุดที่ทางอุทยานโบราณสถานสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ เช่น เส้นทางเที่ยวชมของอุทยานโบราณสถาน และเนื้อหาในการจัดบรรยายไม่หลากหลาย การให้บริการด้านมัคคุเทศก์ไม่สม่ำเสมอ การจัดแสดงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปรับเปลี่ยน การโฆษณาและการมีปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าอุทยาน

โบราณสถานจำเป็นต้องค้นคว้าและทำการศึกษาวิจัยในด้านการค้นหาความหมายของวัฒนธรรม การเพิ่มปริมาณวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเพิ่มความรู้สึกร่วมในการเข้าร่วมและการสัมผัส ประสบการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและด้านต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น

5. ในด้านผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนั้น อุทยานโบราณสถานมีกลุ่มผู้เยี่ยมชมค่อนข้างกว้างขวางมากในตลาดการท่องเที่ยว และสามารถดึงดูดผู้ชื่นชอบในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีการศึกษาเป็นจำนวนมาก ในด้านระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นและให้การประเมินต่ออุทยานโบราณสถานไปในทางที่ดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอุทยานโบราณสถานนั้น โดยพื้นฐานแล้วสามารถทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจตามที่คาดการณ์เอาไว้ ทว่า ในด้านความต้องการที่เป็นรูปธรรมนั้น นักท่องเที่ยวหลายท่านคาดหวังว่าจะได้รับข้อมูลและความรู้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถเข้าใจโบราณสถานได้มากขึ้น และคิดว่าในด้านต่าง ๆ มากมายในระหว่างการสร้างและบริหารนั้น ทางอุทยานโบราณสถานสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นอีกขั้นหนึ่งได้ ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นชัดว่า ในด้านการตอบสนองความต้องการในการท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวและการช่วยสร้างความเข้าใจต่อการท่องเที่ยว นั้น ทางอุทยานโบราณสถานยังต้องทำงานเพิ่มมากขึ้น และควรที่จะให้ความสำคัญและพิจารณาให้มากยิ่งขึ้นเช่นกัน

โดยสรุปแล้ว อุทยานโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจันทบูรจึงดำเนินการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัดในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยอาศัยการเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยว การใช้กลยุทธ์การเชื่อมเขตท้องถิ่น การใช้นโยบายการบริหารร่วมกัน การสร้างระบบการจัดแสดงและการจัดบรรยายที่สมบูรณ์แบบ รวมถึงการเพิ่มประเภทผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวให้หลากหลาย และมาตรการต่าง ๆ มากมาย อย่างไรก็ตาม ในรายละเอียดบางอย่าง เช่น เส้นทาง การเยี่ยมชม เนื้อหาการจัดบรรยาย การจัดแสดง การโฆษณาและปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว และอื่น ๆ นั้น ทางอุทยานโบราณสถานยังต้องเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาแก้ไขจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ นอกจากนี้ ในด้านการชี้แนะให้ผู้อาศัยในเขตพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริหารการศึกษาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการสร้างระบบการประเมินและการตรวจสอบควบคุมที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้เขียนคิดว่าทางอุทยานโบราณสถานยังขาดการทำงานในส่วนนี้อยู่ อุทยานโบราณสถานจึงควรให้ความสำคัญในด้านนี้ให้เพิ่มมากขึ้น เนื้อหาเหล่านี้จะเป็นปัญหาที่สำคัญที่ทางอุทยานโบราณสถานจะต้องจัดการภายหลังจากการพัฒนาและบริหารการท่องเที่ยว

คำแนะนำในการพัฒนา

หลังจากการวิเคราะห์และทำความเข้าใจอุปสรรคและความท้าทายที่อาจจะพบนั้น ผู้วิจัยให้ข้อเสนอคำแนะนำเพื่อการพัฒนา เพื่อหวังว่าทางอุทยานโบราณสถานสามารถใช้อ้างอิงในภายหลังได้ และเพื่อช่วยให้ทางอุทยานโบราณสถานสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้เร็วยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ในบริเวณที่จัดแสดงที่ยังอยู่ในระหว่างปรับปรุงอยู่นั้น อุทยานโบราณสถานควรจะใช้สื่อโซเซียลมีเดีย ในการบอกกล่าวถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวล่วงหน้า จากการศึกษาทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) นั้น พบว่าการกระทำในลักษณะนี้จะช่วยลดการเกิดช่องว่างขนาดใหญ่ระหว่างสถานการณ์จริงของสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งที่นักท่องเที่ยวคิดไว้ได้ และยังลดผลกระทบเชิงลบต่อภาพพจน์การท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานแห่งชาติเช่นกัน ในขณะเดียวกัน ในด้านแนวทางการปรับปรุงเนื้อหาการจัดแสดงนั้น ควรจะจัดให้แตกต่างกับพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเตาหลวงจึงต่อเงิน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน การกระทำในลักษณะนี้จะช่วยให้ระดับความสนใจที่นักท่องเที่ยวมีต่ออุทยานโบราณสถานและพิพิธภัณฑ์นั้นมีความสมดุล และช่วยลดการแข่งขันด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของทั้งสองแห่งได้

2. อุทยานโบราณสถานจะต้องหาโอกาสมอบองค์ความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานแก่นักท่องเที่ยวให้มากกว่าเดิม เพื่อให้งานด้านการมอบความรู้ของอุทยานมีผลงานที่ดีขึ้น โดยเนื้อหาเหล่านี้ควรจะประกอบไปด้วยเบื้องหลังทางประวัติศาสตร์ นโยบายการบริหาร วิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของศิลปหัตถกรรม ผลกระทบที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเนื้อหาต่าง ๆ ซึ่งสามารถเผยแพร่และแบ่งปันผ่านการจัดนิทรรศการ การบรรยายของมัคคุเทศก์ สื่อโซเซียลมีเดีย และช่องทางในการจัดแสดงต่าง ๆ

3. ในระหว่างการออกแบบเส้นทางการนำเที่ยวชมนั้น ควรจะให้ความสำคัญกับเบาะแสและเวลาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อรับประกันว่าลำดับในการเที่ยวชมนั้นมีความสมเหตุสมผลมากยิ่งขึ้น และช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโบราณสถานได้ดียิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน จากทฤษฎีวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle; EL Cycle) ที่ David Kolb เสนอไว้ นั้น การออกแบบเนื้อหาที่ใช้บรรยายควรจะถ่ายทอดความรู้และข้อมูลที่รอบด้าน และหลากหลายมากขึ้นให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งยังต้องชี้ให้นักท่องเที่ยวสังเกตและคิดทบทวนโดยอาศัยคำถาม คำถาม การพูดคุยแลกเปลี่ยนและวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจการสร้างทฤษฎีที่เป็นนามธรรมในภายหลังได้สำเร็จ เนื่องจากการอ้างอิงตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) นั้น อุทยานโบราณสถานไม่เพียงแต่จะต้องแสดงสถานการณ์ที่จำเป็นทั้งหมดให้แก่นักท่องเที่ยวแล้ว ยังควรช่วยเหลือให้พวกเขาได้รับข้อมูลในการเรียนรู้ที่จำเป็นเช่นกัน เพื่อที่จะ

ช่วยให้พวกเขาสามารถรู้จักคุณค่าของโบราณสถานได้รอบด้านยิ่งขึ้น และบรรลุตามเป้าหมาย การศึกษาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้สำเร็จ

4. ในด้านการใช้สื่อโซเชียลมีเดียนั้น ทางอุทยานโบราณสถานต้องกำหนดแผนโฆษณาที่ รอบด้านมากกว่านี้ เพื่อที่จะได้รับความสนใจที่มากขึ้น จากทฤษฎีรูปแบบการสื่อสารสองจังหวะ (Two Step Flow of Communication) ที่ P. F. Lazarsfeld เสนอขึ้นนั้น นอกจากการใช้ สื่อมวลชนในการเผยแพร่ข้อมูลแล้ว อุทยานโบราณสถานควรจะทดลองร่วมมือกับผู้ใช้งานที่บนสื่อ โซเชียลมีเดียให้มากขึ้น ซึ่งผู้ใช้งานเหล่านี้มักจะมีบทบาทสำคัญในการชักจูงความคิดเห็น ซึ่งสามารถ ส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นและจุดยืนสุดท้ายของสมาชิกในกลุ่มต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ จากทฤษฎี รูปแบบวัฏจักรการสื่อสารของวิลเบอร์แชรมม์และชาร์ล อีออสกูด (Osgood and Schramm Circle Model) นั้น สถานที่ท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวต่างเป็นผู้รับและผู้ให้ซึ่งกันและกัน โดย กระบวนการสื่อสารนั้นมีวงจรสองทางและมีกลไกตอบรับ ดังนั้น อุทยานโบราณสถานควรจะสร้าง ปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างสื่อโซเชียลมีเดียและนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวกลายเป็นส่วนสำคัญใน การพัฒนาระบบการประเมินและการตรวจสอบควบคุมให้สมบูรณ์

5. วิธีการในการพัฒนาคุณภาพในการใช้ชีวิตของผู้อาศัยในเขตพื้นที่นั้นไม่ได้มีเพียงแต่การ ให้พวกเขาได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือได้ใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเท่านั้น ทางอุทยาน โบราณสถานควรทดลองกระตุ้นอัตวิสัยของพวกเขา และชี้แนะให้พวกเขากลายเป็นผู้จัดการมรดก การท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความเข้าใจและความภาคภูมิใจให้แก่ผู้อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ เช่น การชี้แนะให้ผู้อยู่อาศัย ในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมการบรรยาย และแบ่งปันความคิดเห็นส่วนบุคคลที่พวกเขามีต่อประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อทำให้การสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อกระตุ้นให้ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นจัดแสดงผลงานศิลปะหรือการสร้างสรรค์ ทางวัฒนธรรมของพวกเขา และมอบเนื้อหาที่หลากหลายให้แก่การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมการ ท่องเที่ยว และอื่น ๆ อีกมากมาย จากมุมมองด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy Theory) นั้น สิ่งที่กำลังข้างต้นนั้นสามารถช่วยกระตุ้นและพัฒนาการแบ่งปันความรู้ระหว่างผู้อยู่อาศัยใน ท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ทำให้อุทยานโบราณสถานและผู้อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ได้รับประโยชน์ร่วมกันได้ สำเร็จ

6. ในระหว่างการจัดบรรยายและการจัดแสดงของอุทยานโบราณสถานนั้น จะต้องให้ ความสำคัญกับการมอบความรู้แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และควรจัดอบรมให้กับ ผู้บริหาร มัคคุเทศก์ และพนักงานที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ เพื่อพัฒนาความเข้าใจในขอบเขตและลักษณะ ปัญหาของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และถ่ายทอดทักษะที่จำเป็นทั้งหมดในบรรดากการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนให้กับพวกเขา เพื่อให้พวกเขาสามารถเป็นผู้ริเริ่มและสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกัน ทางอุทยานโบราณสถานควรแบ่งปันเนื้อหาการมอบความรู้ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการจัดนิทรรศการ การบรรยายของมัคคุเทศก์ สื่อโซเชียลมีเดีย และเส้นทางต่าง ๆ เพื่อชี้แนะประชาชนในการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ทางอุทยานโบราณสถานยังสามารถทดลองออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถรู้จักและเข้าใจมนต์เสน่ห์ของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ดียิ่งขึ้นผ่านการสัมผัสประสบการณ์ด้วยตัวเอง

สรุป

จากการรวบรวมหลักกฎหมายสากล แผนปฏิบัติ และทฤษฎีจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีต่ออุทยานโบราณสถานในบทนี้ สามารถนำไปวิเคราะห์ต่อยอดเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนได้ โดยภาพรวมแล้ว อุทยานโบราณสถานก็ได้ปฏิบัติตามมาตรการที่สัมฤทธิ์ผลเพื่อให้การท่องเที่ยวพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืนขึ้นแล้ว อีกทั้งยังมองเห็นพัฒนาการได้อย่างชัดเจน แต่ยังมีด้านรายละเอียดทั้งเกี่ยวกับการจัดแสดงและงานบรรยายนั้นยังคงจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นอีก ในขณะเดียวกัน เรื่องการจัดกิจกรรมสำหรับผู้อยู่อาศัยในชุมชน การพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาอย่างยั่งยืน และกลไกการติดตามผลประเมินอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ทางอุทยานโบราณสถานยังคงขาดในจุดนี้อยู่พอสมควร นอกจากนี้ อุทยานโบราณสถาน อาจจะต้องพบกับอุปสรรคและความท้าทายอื่นๆ ในอนาคต การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์เพื่อเสนอข้อเสนอแนะในงานวิจัยนี้สามารถนำสู่แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้กับอุทยานโบราณสถานได้

โดยในงานวิจัย ผู้วิจัยได้ออกแบบคู่มือการจัดการการศึกษาวัฒนธรรมของอุทยานโบราณสถานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจันทบุรี หลัก ๆ แล้วคู่มือประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ข้อมูลสำคัญของอุทยาน การวางแผนเส้นทาง คำอธิบายสถานที่ท่องเที่ยว และการวางแผนกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายแนวคิดและทฤษฎีอ้างอิงที่เขียนไว้ในแต่ละส่วนแล้ว ผู้วิจัยหวังว่าเอกสารคู่มือฉบับนี้จะช่วยสร้างองค์ความรู้รอบด้านแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับอุทยานโบราณสถานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจันทบุรี ยกกระดับประสบการณ์การท่องเที่ยวของพวกเขา ในขณะเดียวกันก็ให้ความช่วยเหลือและข้อเสนอแนะแก่คณะผู้ดูแลจัดการอุทยานโบราณสถาน รวมถึงกลุ่มอื่นใดที่ได้ใช้ผลประโยชน์ร่วมด้วยได้ สุดท้ายสามารถช่วยเหลืออุทยานโบราณสถานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงในการเผยแพร่คุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมออกสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 6

การสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

เครื่องเคลือบเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์และงานศิลป์ที่สำคัญที่สุดของประเทศจีนด้านการค้าในสมัยโบราณและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและกระบวนการทำงานนั้นมีคุณค่าที่สำคัญยิ่งต่อการสืบสานและพัฒนาวัฒนธรรมดั้งเดิมอันงดงามของประเทศจีน โดยมีเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นในฐานะเมืองหลวงแห่งวงการเครื่องเคลือบ และมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบมายาวนาน อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเซรามิกไม่เพียงเป็นหัวใจหลักแต่ยังคงสืบทอดวัฒนธรรมอันเฟื่องฟูมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

โบราณสถานโรงงานเตาหลวงกลายเป็นหนึ่งของสถานที่สำคัญซึ่งได้รับความสนใจด้วยการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความสำคัญสืบเนื่องและพิเศษในแต่ละยุคสมัยท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ปัจจุบันแหล่งโบราณคดีโรงงานเตาหลวงได้บูรณะก่อตั้งให้เป็นอุทยานโบราณสถานแห่งชาติโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง และเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น ได้ส่งเสริมพัฒนาจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับ 5A และนำเสนอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม

จากที่มาภูมิหลัง และความสำคัญของแหล่งโรงงานเตาหลวง ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพื้นที่เพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้กับอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงและเป็นการแบ่งปันคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมให้กับสังคม ผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษารวบรวมเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ตามช่วงเวลาของโรงงานเตาหลวงกับโบราณสถานภายในโรงงาน โดยดำเนินงานวิจัยจากการวิเคราะห์เชิงโบราณคดีจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการศึกษา รวมทั้งการลงพื้นที่ภาคสนามและการสำรวจอุทยานโบราณสถาน การสังเกตสถานการณ์การท่องเที่ยวปัจจุบัน และการสัมภาษณ์ข้อมูลทางด้านการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อได้ผลเชิงสถิติเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผ่านแบบสอบถาม จนได้มาซึ่งแนวทางการจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้กับอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง และคู่มือการจัดการศึกษาวัฒนธรรมอันทันแนวทางข้อเสนอแนะต่างๆ ในการวิจัยหรือต่อยอดการศึกษาในด้านนี้ในอนาคต

สรุปผลการวิจัย

1. พัฒนาการและคุณค่าจากภายในของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตา

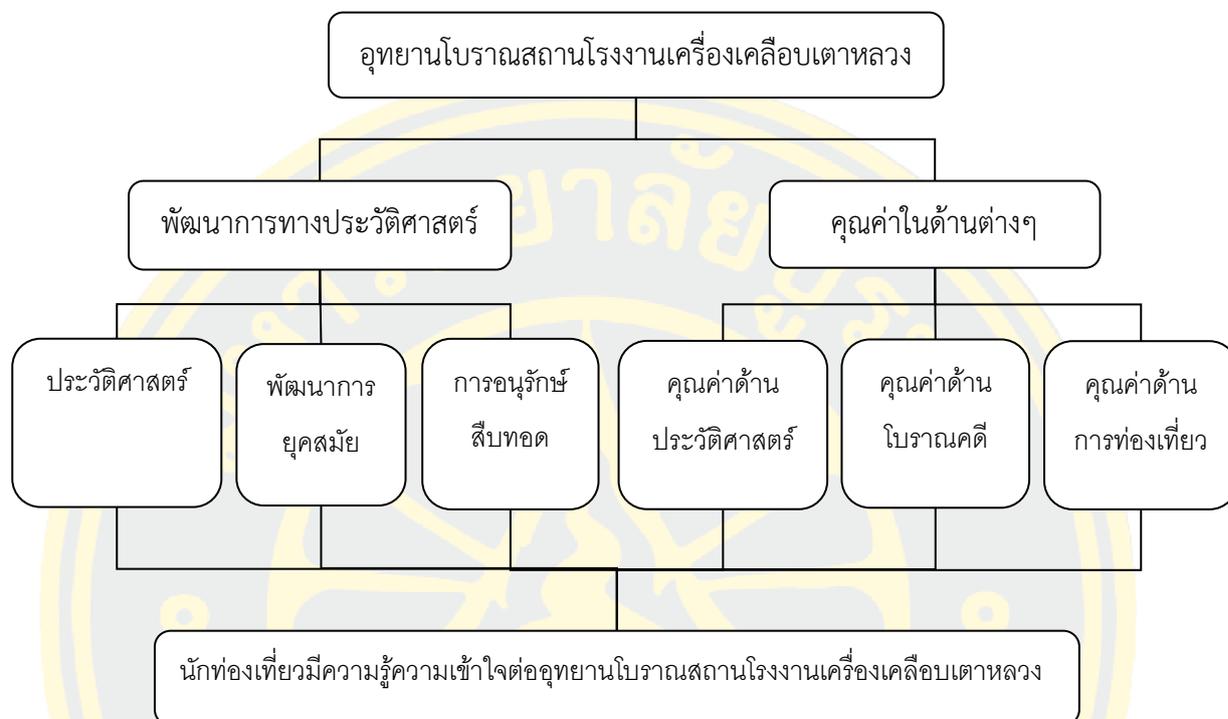
หลวง

จากการรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลด้านพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ และการอ้างอิง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดการข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว นั้น การปรากฏขึ้นของโรงงานเตาหลวงในเมืองจิ่งเจ้อเงินสมัยราชวงศ์หมิงไม่ได้เป็นเรื่องบังเอิญ แต่เกิดจากการสืบทอดและพัฒนาต่อจาก “ฉือเหย้าไป้อ้อ” ในสมัยราชวงศ์ซ่ง (องค์การการค้าทางราชการสมัยราชวงศ์ซ่ง) และ “ผู้เหลียงฉือจิว” ในสมัยราชวงศ์หยวน (หน่วยงานกำกับดูแลเครื่องเซรามิกของภาครัฐสมัยราชวงศ์หยวน) ซึ่งเป็นกระบวนการปฏิรูประบบเครื่องเซรามิกในสมัยจีนโบราณ โรงงานเตาหลวงนั้นมีอายุสืบทอดมา ยาวนานถึง 543 ปี ตั้งแต่ปีที่ 2 ของยุคหงอู่ สมัยราชวงศ์หมิง (ค.ศ. 1369) จนถึงปีที่ 3 ของยุคเซวียนถ่ง สมัยราชวงศ์ชิง (ค.ศ. 1911) โดยได้สร้างระบบการจัดการเครื่องเคลือบเตาหลวงที่มีลักษณะ พิเศษขึ้น และได้ผลิตเครื่องเคลือบอันวิจิตรบรรจงเพื่อถวายแด่จักรพรรดิมาหลายยุคหลายสมัย ภายในระยะเวลา นั้น การรุ่งเรืองและล่มสลายของอาณาจักร ความต้องการของจักรพรรดิ สังคม วัฒนธรรม ค่านิยมความงาม และปัจจัยอื่น ๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อการผลิตในโรงงานเตาหลวงทั้งสิ้น

เมื่อกล่าวถึงเมืองจิ่งเจ้อเงิน พื้นที่บริเวณดังกล่าวมีข้อได้เปรียบเชิงทรัพยากรธรรมชาติ ภายในเป็นทุนเดิม แลยังมีเทคโนโลยีการผลิตงานฝีมือซึ่งเป็นพื้นฐานอันแข็งแกร่งของโรงงานเตา หลวงมายาวนานต่อเนื่องสองสมัย ตั้งแต่ราชวงศ์หมิงถึงราชวงศ์ชิง และระบบการจัดการของโรงงาน เตาหลวงยังมีความก้าวหน้า รวมถึงเทคโนโลยีการผลิตและความสามารถในการสร้างสรรค์ยิ่งทำให้ เกิดแรงผลักดันอันยิ่งใหญ่จากการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบและการก่อสร้างเมืองภายใน บริเวณดังกล่าว

หลังจากราชวงศ์ชิงล่มสลาย การมีตัวตนของโรงงานเตาหลวงก็ค่อย ๆ ถูกหลงลืมตามกาล ในปีค.ศ. 1973 ได้มีการรื้อฟื้นการขุดแต่งและดำเนินการขุดซากทางโบราณคดี บูรณะซ่อมแซมขึ้นมา ใหม่ ทำให้โบราณสถานแห่งนี้ได้พัฒนาระดับจนกลายเป็นอุทยานประวัติศาสตร์โบราณสถาน แห่งชาติ โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานได้ อย่างยั่งยืน และเพื่อเป็นการต่อยอดคุณค่าจากภายในของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบ เตาหลวงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น งานวิจัยได้วิเคราะห์ถึงคุณค่า ในสามประเด็น ได้แก่ คุณค่าทาง ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม คุณค่าทางการวิจัยโบราณคดี และคุณค่าทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยว โดย งานวิจัยนี้สามารถส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงการสืบทอดทางประวัติศาสตร์และความหมายอัน สำคัญยิ่งของของโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง อีกทั้งเข้าใจเนื้อหาและความหมายของสิ่งจัดแสดง ภายในอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง รวมไปถึงคุณค่าอันสำคัญของการ

ปฏิบัติงานอนุรักษ์เชิงโบราณคดี และสามารถสร้างความตระหนักรู้รอบด้านเกี่ยวกับอุทยานโบราณสถานให้แก่พวกเขา

ภาพที่ 6-1 สรุปเนื้อหาพัฒนาการและคุณค่าของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง (Ye Zhenglong, 2023)

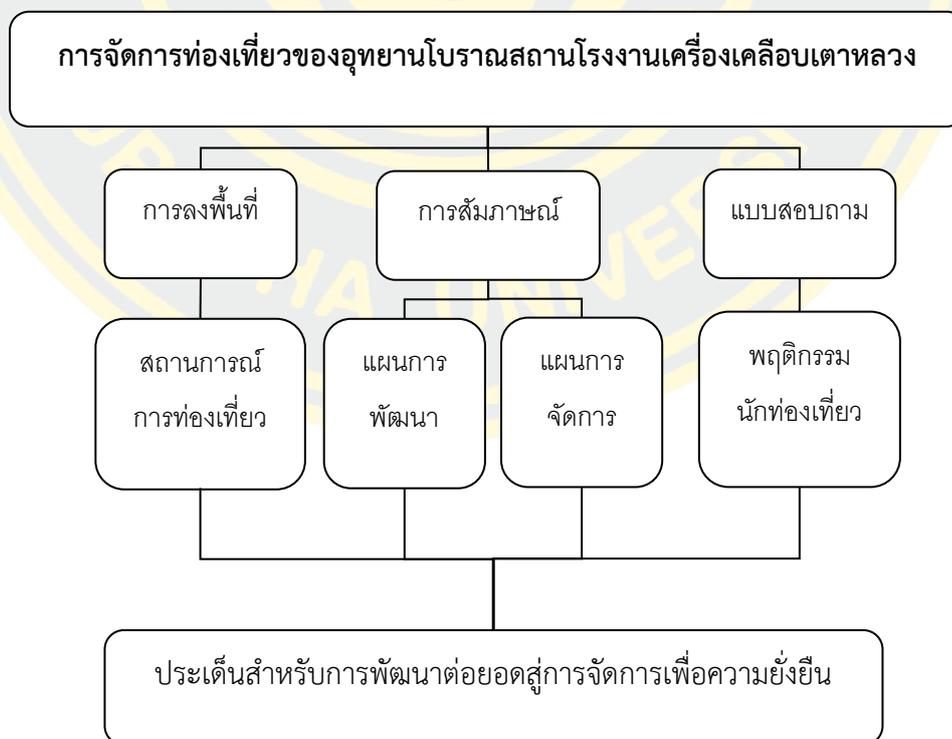
2. การจัดการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

จากการวิจัยและการลงพื้นที่ภาคสนาม การใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาพื้นที่และวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง นั้น พบว่าสถาปัตยกรรมหลักของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงโดยรวม มีการบูรณะและก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์แล้วเนื่องจากรัฐต้องการผลักดันเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเต็มรูปแบบ เมืองจิ้งเต๋อเงินจึงได้สร้างพื้นที่จุดชมวิวดาหลวงเถาหยางลีขึ้นโดยให้บริเวณอุทยานฯ เป็นพื้นที่หลักในปีค.ศ. 2019 ในขณะเดียวกัน ก็ได้คำนึงถึงเรื่องการอนุรักษ์โบราณสถานให้สมบูรณ์แบบโดยยังคงความเป็นดั้งเดิมไว้ พื้นที่จุดรับชมได้ถูกสร้างเพิ่มไว้บริเวณพื้นที่รอบ ๆ มากขึ้นเรื่อย ๆ ในเดือนพฤษภาคม ปีค.ศ. 2021 พิพิธภัณฑ์เตาหลวงแห่งเมืองจิ้งเต๋อเงินได้เปิดให้เข้าชมต่อสาธารณะอย่างเป็นทางการ ซึ่งเพิ่มเติมการจัดแสดงโบราณวัตถุและโครงสร้างการบรรยายเนื้อหาของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ทว่า หลังการเปิดใช้งานพิพิธภัณฑ์ใหม่นั้นส่งผลให้พื้นที่ภายในบางส่วนของอุทยานฯ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไป และค่อนข้างใช้เวลาใน

การปรับปรุง จึงอาจส่งผลกระทบต่อด้านลบให้กับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่มารับชมได้

ในการยกระดับการศึกษาและสนทนาการให้กับอุทยานฯ รวมไปถึงกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คณะผู้ดูแลจัดการไม่เพียงแต่สร้างมาตรการต่างๆ เพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่ยังมีมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยกิจกรรมรูปแบบที่หลากหลาย และยังมีมาตรการลดการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลสำหรับข้อมูลเพื่อจัดการการท่องเที่ยวภายในอุทยานโบราณสถาน แต่ผู้วิจัยพบว่ายังคงมีรายละเอียดทางด้านเทคนิคเชิงปฏิบัติการบางส่วน ซึ่งควรได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และจำเป็นต้องได้รับการยกประเด็นและค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมต่อการใช้งานมากขึ้น

นอกจากนี้ จากการวิจัยสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแสดงให้เห็นว่า อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย อีกทั้งยังได้รับความพึงพอใจในระดับที่ค่อนข้างสูง ในการพัฒนาที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น ประเด็นหนึ่งคือ การรักษามาตรฐานด้านการบริการภายในอุทยานฯ และการจัดการเพื่อยกระดับเนื้อหาที่จัดแสดงให้ครบถ้วนและสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่ดีให้นักท่องเที่ยว และอีกประเด็น คือการสื่อสารและให้ข้อมูล องค์ความรู้ที่หลากหลายและเป็นกลางต่อนักท่องเที่ยวผ่านช่องทางที่พวกเขาชื่นชอบ รวมถึงการสร้างระบบติดต่อพูดคุยและรับฟังคำติชมที่มีประสิทธิภาพ

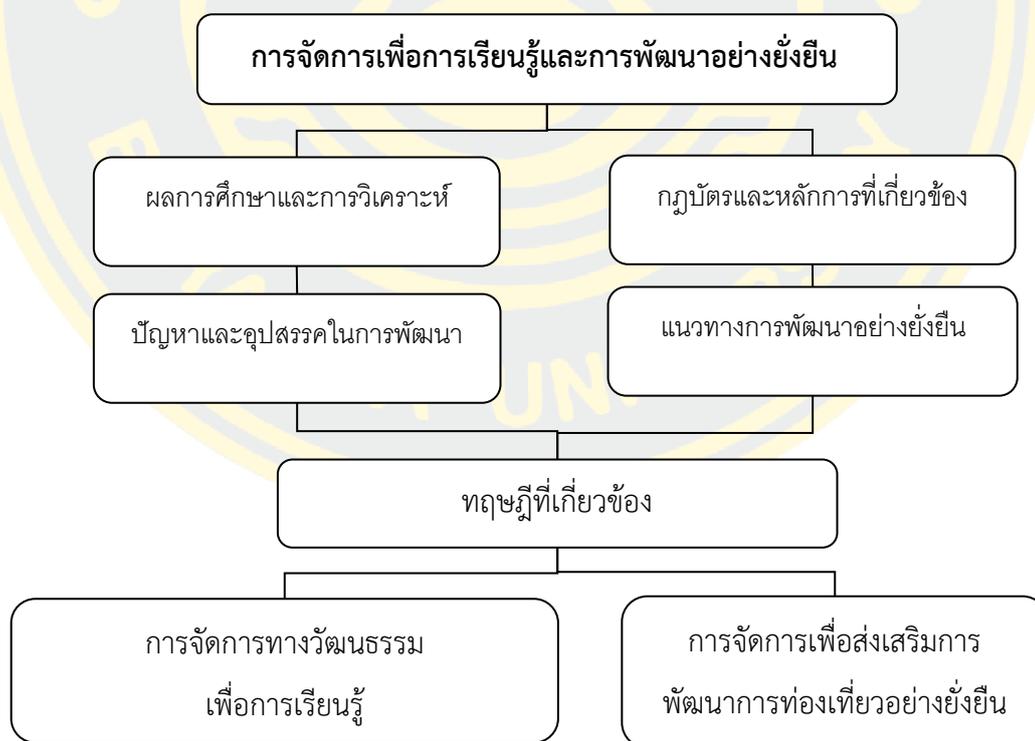

ภาพที่ 6-2 การจัดการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง
(Ye Zhenglong, 2023)

3. การจัดการทางวัฒนธรรมของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หลังจากการสังเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางเอกสารและภาคสนาม เพื่อช่วยให้อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแก้ไขปัญหาการพัฒนาที่อาจเกิดขึ้นได้ดีขึ้น ส่งเสริมความเข้าใจของนักท่องเที่ยวต่ออุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้ได้ทำการนำเสนอแนวทางการจัดการทางวัฒนธรรมของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการภายใต้หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง และการออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวที่สมเหตุสมผลมากขึ้น พัฒนาแผนการส่งเสริมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ครอบคลุมมากขึ้น เพิ่มความรู้สึกรักของผู้อยู่อาศัยในชุมชนในการมีส่วนร่วมและอัตลักษณ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว และดำเนินกิจกรรมการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ภาพที่ 6-3 การจัดการทางวัฒนธรรมของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(Ye Zhenglong, 2023)

การอภิปรายผล

ในการศึกษาจากผลลัพธ์การวิจัย การรวบรวมปัญหาข้อสงสัย แนวคิดและข้ออ้างอิงต่อการจัดการวัฒนธรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง งานวิจัยสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเตาหลวง และคุณค่าจากภายใน

โรงงานเตาหลวงนั้นมีคุณค่าด้านพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเครื่องเซรามิกในประเทศจีน และอยู่ในสถานะที่มีความพิเศษ โดยมีการศึกษาค้นคว้ารวมทั้งมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย อาทิ เครื่องเคลือบสำหรับการตกแต่งจัดวาง รูปแบบการสร้างสรรคงานหัตถกรรม ประเภทของผลิตภัณฑ์ เครื่องเคลือบ การศึกษาระบบการจัดการ และด้านอื่น ๆ จากการค้นพบโบราณสถานโรงงานเตาหลวงเมื่อศตวรรษที่ 70 เป็นต้นมา มีการขุดค้นและพบร่องรอยและโบราณวัตถุที่สำคัญเป็นจำนวนมากพร้อมกับการพัฒนาการปฏิบัติงานทางโบราณคดีอย่างต่อเนื่อง บรรดานักวิชาการในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ต่างทำการวิจัยและถกประเด็นอย่างลึกซึ้ง จนได้ผลลัพธ์ทางวิชาการที่อ้างอิงได้ ผลจากการวิจัยเหล่านี้ ส่งต่อด้วยการถ่ายทอดเรื่องราวและข้อมูลด้านพัฒนาการทางประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่าของโรงงานเตาหลวงอย่างมากและต่อเนื่อง ทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในอุทยานโบราณสถานได้รับองค์ความรู้และข้อมูลที่ต้องการครบถ้วนและสมบูรณ์

ในขณะเดียวกัน จากแนวคิดพื้นฐานการตีความด้านทฤษฎีในการสร้างองค์ความรู้ ผู้วิจัยพบว่าขั้นตอนการเข้าชมของนักท่องเที่ยวนั้นถูกมองว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง อุทยานโบราณสถานฯ ได้แสดงบทบาทที่สำคัญออกมาในฐานะที่เป็นสถานที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ และให้ข้อมูลการศึกษาที่จำเป็นต่อเหล่านักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยสื่อสารกับพวกเขาอย่างสมบูรณ์ เมื่อพิจารณาจากผลการสำรวจพื้นที่จริงในงานวิจัยนี้แล้ว ถึงแม้อุทยานโบราณสถานสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวในปัจจุบัน แต่ในด้านช่องทางที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับองค์ความรู้และข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็วนั้น ยังคงจำเป็นต้องพัฒนาให้มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ การใช้ข้อมูลเอกสารอ้างอิงจำนวนมากเป็นพื้นฐานการวิจัย นำมาซึ่งข้อสรุปพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโรงงานเตาหลวงได้อย่างรอบด้าน และวิเคราะห์คุณค่าในหลากหลายมุมมอง จึงเป็นองค์ความรู้ที่สามารถถูกแบ่งปันให้นักท่องเที่ยวในรูปแบบของเอกสารคู่มือ ที่สามารถนำมาใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในการปรับปรุงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในอุทยานโบราณสถานให้ดีขึ้น อีกทั้งกระตุ้นให้การศึกษาได้รับการเติมเต็มและสามารถดำเนินการเรียนรู้ได้จริง

2. สร้างเสริมประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดียิ่งขึ้นให้นักท่องเที่ยว

เมื่อมองศักยภาพด้านการท่องเที่ยว การจัดการ และสถานการณ์การพัฒนาของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงแล้ว การเปิดตัวพิพิธภัณฑ์เตาหลวงแห่งเมืองจันทบุรีนั้นสามารถยกระดับรูปแบบการจัดแสดงและระบบการบรรยายเยี่ยมชมให้แก่โบราณสถานโรงงานเตาหลวงไปอีกขั้นหนึ่ง การก่อสร้างพื้นที่จัดรับชมเตาเผาถายางหล่อเองเป็นอีกหนึ่งทางเลือกและส่งเสริมประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกันนั้น ก็ส่งผลกระทบต่อความขัดแย้งบางอย่าง เนื่องจากหลังจากการขุดพบวัตถุโบราณจากใต้ดิน ได้ถูกรวบรวมไปจัดแสดงที่พิพิธภัณฑ์เตาหลวงแห่งเมืองจันทบุรีแล้ว ทางอุทยานโบราณสถานก็จำเป็นต้องปรับปรุงพื้นที่การจัดแสดงบางส่วน แต่เนื่องจากการก่อสร้างปัจจุบันนั้นมุ่งเน้นไปทางการปรับปรุงพื้นที่บริเวณรอบ ๆ ซึ่งทำให้งานแก้ไขปรับปรุงนั้นใช้เวลาค่อนข้างนานกว่าจะแล้วเสร็จ อาจส่งผลกระทบต่อความน่าสนใจในพื้นที่น้อยลงและอาจจะเกิดประสบการณ์เชิงลบต่อนักท่องเที่ยวก็เป็นได้ จึงควรมีแนวทางของแผนการจัดการด้านเวลาของการปรับปรุงและรวดเร็วเพื่อส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวในการเข้ามาใช้พื้นที่

3. การจัดการศึกษาวัฒนธรรมของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง

ตามนิยามอย่างเป็นทางการของหน่วยงานดูแลมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติจีน สามประเด็นหลัก ได้แก่ การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การท่องเที่ยวพักผ่อน การศึกษา นั้นเป็นประเด็นที่อุทยานโบราณสถานแห่งชาติพมิงมี ผู้วิจัยพบว่า ประเด็นการศึกษาดังกล่าวนี้เป็นกุญแจสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าและเป็นตรรกะเชิงวิทยาศาสตร์ในรูปแบบการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ ที่โดดเด่นแตกต่างจากโบราณสถานทางโบราณคดีและพื้นที่จัดรับชมทั่วไป และการที่จะทำให้ประเด็นด้านการศึกษาที่ดีขึ้นได้ จำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ

จากผลการวิเคราะห์ ถึงแม้อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงจะแสดงในประเด็นการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และการท่องเที่ยวพักผ่อนออกมาได้เป็นอย่างดี แต่ในประเด็นด้านการศึกษาที่ยังคงพบข้อบกพร่องที่สามารถพัฒนาปรับปรุงด้านการจัดการศึกษาวัฒนธรรมให้ดียิ่งขึ้นไปได้อีก ในการเสนอแนวคิดการออกแบบคู่มือการจัดการศึกษาวัฒนธรรม จะส่งเสริมให้อุทยานโบราณสถานฯ สามารถยกระดับการจัดการด้านการท่องเที่ยว และปรับปรุงรูปแบบการจัดการวัฒนธรรมให้มากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้อุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาวัฒนธรรมที่ดีงาม การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและส่งผลกระทบต่อเชิงบวกจะทำให้วัฒนธรรมเครื่องเคลือบในประเทศจีนที่อุทยานโบราณสถานสืบทอดต่อมานั้นมีการเผยแพร่ออกไปอย่างแพร่หลายและได้รับการยอมรับ ผลักดันคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมแบ่งปันออกสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ในด้านอุปสรรคและความท้าทายต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง จากการรวบรวมปัญหาและนำแนวทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และใช้เป็นข้อเสนอแนะ พบว่าแนวทางจัดการพื้นที่จัดแสดงที่ปัจจุบันยังคงอยู่ในสถานะสามารถปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากขึ้นได้ จากการเพิ่มช่องทางสื่อสาร การให้ข้อมูลองค์ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การออกแบบเส้นทางรับชม และวางแผนประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างครบถ้วน ซึ่งจะเกิดการยอมรับและส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่ผู้อยู่อาศัยในชุมชน สามารถต่อยอดกิจกรรมการศึกษาที่มีแนวคิดพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง จากการวิจัยและการเสนอการออกแบบคู่มือการจัดการศึกษาวัฒนธรรมที่มีส่งผลักดันให้เกิดการส่งเสริมอย่างยั่งยืนนั้น เพื่อเป็นแรงเสริมในการแบ่งปันคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมออกสู่สังคม ผลลัพธ์จากงานวิจัยนี้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง จึงจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อการนำงานวิจัยเชิงปฏิบัติ

1.1 งานวิจัยนี้ได้สรุปพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และนำกลับไปเรียบเรียงเป็นคุณค่าจากภายใน ซึ่งไม่ได้จำกัดเพียงการใช้งานในคู่มือเท่านั้น ข้อมูลต่างๆ จากการรวบรวมสามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อการสื่อสารให้กับนักท่องเที่ยวได้ในอีกหลายๆ ช่องทาง

1.2 ในส่วนของพื้นที่การจัดแสดงที่ยังคงอยู่ระหว่างการปรับปรุงนั้น ข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยเสนอขึ้นเกี่ยวกับการปรับปรุงเป็นเพียงข้ออ้างอิงในระยะเวลาที่มีการทำวิจัย ดังนั้นกุญแจหลักในการแก้ไขความขัดแย้งนั้น สามารถเพิ่มการปฏิบัติงานบูรณะปรับปรุงพื้นที่ต่างๆ ให้เร็วขึ้น เพื่อสามารถเปิดพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเข้ารับได้เร็วขึ้นเช่นกัน

1.3 เส้นทางรับชมในคู่มือนี้ได้ออกแบบขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาวัฒนธรรมเป็นไปอย่างดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้การเลือกว่าจะใช้เส้นทางใหม่หรือเส้นทางเดิมนั้นควรจะต้องขึ้นอยู่กับความต้องการอย่างเป็นรูปธรรมของนักท่องเที่ยว

1.4 บางส่วนของการบรรยายถึงจุดรับชมในคู่มือนี้ ผู้วิจัยได้เขียนบรรยายแนวคิดที่เป็นรูปแบบอย่างละเอียด แต่ในการใช้งานสามารถยืดหยุ่นโดยผู้บรรยายหรือมัคคุเทศก์ของอุทยานโบราณสถานและบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถเรียนรู้เทคนิคเฉพาะตนและนำวิธีการอื่นมาใช้ในการบรรยายได้

1.5 คณะผู้ดูแลอุทยานประวัติศาสตร์สามารถหิบบัณฑิตรูปแบบกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้ในคู่มือ กระตุ้นให้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาวัฒนธรรมมากขึ้น โดยปลูกฝังความสนใจของพวกเขา ให้พวกเขา กลายมาเป็นภาคส่วนที่สำคัญในการสืบต่อวัฒนธรรมของโบราณสถาน ในขณะที่เดียวกันกับการเพิ่มพูนประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวแล้ว ก็ยังได้เพิ่มความมีส่วนร่วมและยอมรับให้แก่ผู้อยู่อาศัยในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการต่อยอดจากงานวิจัย

2.1 การใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์คุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมและกระตุ้นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างสูง ประเด็นที่ว่า จะประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในงานจัดแสดงและงานบรรยายอย่างไรให้ดียิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น มีการใช้เทคโนโลยี AR และ VR เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การเที่ยวชมสถานที่ที่ดีขึ้น และเทคโนโลยีดิจิทัลก็ถูกนำมาใช้เพื่อสร้างเตาเผาเสมือนจริงเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส และจะสร้างระบบการพูดคุยและรับฟังคำติชมผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์อย่างไรให้มีประสิทธิภาพนั้น ตัวอย่างเช่น การใช้ APP เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการและแพลตฟอร์มการสื่อสารที่สะดวกยิ่งขึ้น และสร้างภาพลักษณ์ทรัพย์สินทางปัญญาของอุทยานเพื่อโปรโมตบนอินเทอร์เน็ตได้ดียิ่งขึ้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือทำการวิจัยต่อยอดอย่างลึกซึ้งและแพร่หลาย

2.2 แนวคิดการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น คือการคิดประเมินสถานการณ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะทำอย่างไรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามาสร้างระบบการศึกษาและรูปแบบที่เหมาะสมขึ้นได้ ประเด็นดังกล่าวสามารถวิจัยเพิ่มเติมได้

2.3 การอนุรักษ์และสร้างอุทยานฯ นั้นเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง มีการปรับเปลี่ยนตามกาลเวลาได้ คู่มือที่งานวิจัยนี้ออกแบบขึ้นอาศัยพื้นฐานจากวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในสภาพปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ ในงานวิจัยในอนาคต จำเป็นต้องติดตามสถานการณ์การอนุรักษ์งานจัดแสดงทางโบราณคดีและการก่อสร้างของอุทยานฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้แก้ไขข้อมูลการจัดแสดงในคู่มือได้อย่างทันท่วงที

2.4 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วยการบรรยายตามจุดท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวภายในอุทยานโบราณสถานโรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวงที่ออกแบบในงานวิจัยนี้จำเป็นต้องมีการปฏิบัติและประเมินโครงการหลังการปฏิบัติจากผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

- Bu. (2012). Research on the Presentation System of Chinese Cultural Heritage *Doctoral dissertation, NorthWest University.*
- Chen. (2011). A Study of the Supervisors in the Jingdezhen Imperial Porcelain Factory during the Ming Dynasty. *Journal of Nanjing Arts Institute(Fine Arts & Design), 04,* 140-147.
- Chen & Xu. (2011). A Study of the Document of the Supervisors of Jingdezhen Imperial Porcelain Factory of Ming and Qing Dynasties. *China Ceramic Industry, 04,* 23-30.
- Cheng & Zhang & Ye. (2008). Management Practices of Tang Ying in the Imperial Porcelain Factory. *China Ceramics, 02.* doi:73-74+77
- Copeland & Huang. (2013). Presenting Archaeology to the Public - Constructing Insights on-site. *Cultural Relics in Southern China, 01.* doi:157-161+168
- Ding. (2013). Discussion on the time of the establishment of the Ming Imperial Porcelain Factory. *Cultural Relics in Southern China, 03.* doi:66-69+175
- Ding. (2015). Kiln Furnaces of Ming Dynasty Imperial Porcelain Factory and Firing Technology. *Journal of National Museum of China, 02,* 79-86.
- He. (2014). The Conceptual Origin, Development and Characteristics of Large Archaeological Site. *China Cultural Heritage Scientific Research, 02,* 68-73.
- Huang. (2013). Research on the System “Production by Civil kilns in the name of Imperial Kiln” during Ming Dynasty (*Master’s thesis, Jingdezhen Ceramic Institute*).
- Jiang. (2015). On the Ceramic Industry of The Ming and Qing Dynasty. *Journal of Jingdezhen University, 02,* 7-12.
- Jiang. (2020). The Examination of Official Kilns through the Ages: The Main Achievements of the Archaeological Survey and Excavation of the Imperial Porcelain Factory Site in Jingdezhen from 1979 to 2018. *Jingdezhen Ceramics, 05,* 12-35.
- Li. (2009). Reflection on the Adoption of Yuan Dynasty Institutions in the Early Ming Dynasty. *Culture Journal, 03,* 107-112.

- Li. (2012). A Review of Research on Experiential Learning Theory. *Survey of Education*, 04, 83-89.
- Li. (2019). A preliminary study on the use of cultural heritage displays based on experiential learning theory. *Changzhou Literature and Museum Series*, 00, 108-113.
- Li & Cheng & Huang. (2012). Reflections on museum education based on constructivism. *Chinese Museum*, 02, 74-77.
- Li & Han. (2017). The Research Progress of Sharing Economy. *Financial Science*, 02, 1-19.
- Liang. (1983). Historical Overview of Jingdezhen (Tang Dynasty - Early Qing Dynasty). *History Teaching*, 04. doi:6-10+19
- Liu. (1981). Research on some Problems of Manufacture of Jingdezhen Porcelain in Yuan Period – to Sir John Addis. *Journal of Jingdezhen Ceramic Institute*, 01, 67-78.
- Liu. (1992). Comparison of Official Kiln Systems in Ming and Qing Dynasty Ceramics. *Cultural Relics in Southern China*, 04, 81-86.
- Liu. (1994). Study of the 'Blank Period' in the Jingdezhen porcelain industry during the Ming dynasty. *Cultural Relics in Southern China*, 03, 55-61.
- Liu. (2005). The Porcelain Industry and Social Control in Jingdezhen since the Ming and Qing Dynasties. *Doctoral dissertation, Fudan University*.
- Liu. (2011). Emperor Xuande and the Xuande Official Kiln. *Cultural Relics in Southern China*, 01, 84-112.
- Liu & Quan & Li. (2005). Excavations at the Ming and Qing Imperial Porcelain Factory Site in Jingdezhen. *Jiangxi Province, 2004. Archaeology*, 07. doi:35-41+107-108+2
- Lu. (1992). The Formation Study of Jingdezhen Imperial Kiln Factory in the Early Qing Dynasty—With a Discussion on the Production of Official Porcelain from Shunzhi to the Early Kangxi Period. *Journal of the Shanghai Museum*, 00, 306-322.
- Lv. (2015). On the Significant Importance of Archaeological Excavations at the Jingdezhen Imperial Porcelain Factory Site in the Ming Dynasty. *Forbidden City*, 12, 18-33.
- Lv. (2017). An Overview of Jingdezhen Imperial Kiln Porcelain during the Ming Dynasty's Hongzhi and Zhengde Reigns. *Palace Museum Journal*, 05. doi:121-132+162-163

- Lv. (2019). An Overview of Jingdezhen Imperial Kiln Porcelain during the Ming Dynasty Jiajing, Longqing, and Wanli Reigns. *Collector*, 02, 3-12.
- Ma. (2011). On the Paradigm of Constructivism in Tourism Social Science. *Tourism Tribune*, 01, 31-37.
- Ma & Wang. (1993). Jingdezhen Imperial Porcelain Factory: An Exploration of the Age of Creation and Burning. *Jingdezhen Ceramics*, Z1. doi:68-70+74
- Ma & Xie. (2015). Social Construction of Tourism Experience: An Analysis of Systematic Theory. *Tourism Tribune*, 08, 96-106.
- Qin & Gao. (2020). Archaeological Exploration and New Insights into the Kiln Industry Remnants of the Ming Dynasty 'Blank Period' in Jingdezhen. *China Ceramics*, 09, 63-77.
- Quan. (2005). On the Arrangement of Royal Porcelain Failing Selection in the Ming and Qing Dynasties. *Cultural Relics*, 05. doi:54-63+1
- Quan. (2013). The Archaeological Findings from The Imperial Porcelain Factory Site of The Ming-Qing Dynasty in Jingdezhen. *Palace Museum Journal*, 03. doi:6-19+158
- Ren & Chen & Du. (2020). Applying the International Cultural Heritage Presentation and Interpretation Theory in Shanghai Red Heritage Sites. *Architecture & Culture*, 12, 12-19.
- Sakuma Shigeo. (1993). A Treatise on the Official Kilns of the Hongwu Period. In Zhang, Z, Z, (Eds.), Proceedings of the Fifth International Symposium on Chinese Ming History and the Third Annual Conference of the Chinese Society of Ming History. Hefei, China: Huangshan Publishing House, 94-99.
- The People's Government of Zhushan District. (2023). Historical Evolution [Newsgroup].
- Tu. (2019). Research on the Mechanism of Value Cocreation Under the Sharing Economy Model. *Doctoral dissertation, Beijing University of Posts and Telecommunications*.
- Wan. (2004). Research on the Theories and Practices of the Sustainable Development in Tourism. *Doctoral dissertation, Huazhong University of Science and Technology*.
- Wan. (2013). Influence of Official Kiln's Systems in Ming and Qing Dynasties on Jingdezhen Porcelain Industry. *Master's thesis, Jingdezhen Ceramic University*.
- Wang. (2001). Establishment of the Imperial Porcelain Factory in the Ming Dynasty.

Palace Museum Journal, 02, 78-86.

- Wang. (2004). The Establishment and Cessation of the Qing Imperial Kilns: Research on the Qing Imperial Kiln (I). *Palace Museum Journal*, 02. doi:35-47+157
- Wang. (2006). Thai's Sustainable Development in Tourism and It's Lesson. *Crossroads: Southeast Asian Studies*, 10, 41-44.
- Wang. (2011). Revisiting the Establishment Date of the Imperial Porcelain Factory - Archaeological Staging of the Ming Dynasty Imperial Kiln Site. *Cultural Relics in Southern China*, 04, 28-32.
- Wang. (2013). Application Research on Image Design and Marketing of City Tourism Based on Cultural Communication Theory. *Master's thesis, Central China Normal University*.
- Wang. (2015). The Examination of Archaeological Remains at the Former Site of Jingdezhen Imperial Porcelain Factory. *Forbidden City*, 12, 34-43.
- Wang. (2016). Spread from the Perspective of the New Development of National Archaeological Park. *Master's thesis, Anhui University*.
- Wen. (2017). Studies on Sustainable Development of Tourism Industry in Bangkok of Thailand: Based on industrial efficiency and residents' behavior. *Doctoral dissertation, Guangxi University*.
- Xi. (2013). Research on Cultural Tourism in Archaeological Site Park of China. *Doctoral dissertation, NorthWest University*.
- Xiang. (2017). Conservation of the Imperial Kiln Site in Jingdezhen. *Master's thesis, Nanjing Normal University*.
- Xiao. (2022). New Discoveries from Archaeological Excavations at the Jingdezhen Imperial Porcelain Factory Site in 2021 [Wechat Message].
- Xiong. (2009). Early Ming Dynasty Pottery Factory Examination. *Archaeology and Cultural Relics*, 02, 93-96.
- Yan. (2017). Imperial Kiln Millennium. *Beijing, China: SDX Joint Publishing Company*.
- Zhao. (2020). The Transformation of the Imperial Kiln between 1572 and 1620 (*Master's thesis, NorthWest University*).
- Zheng & Li & Zheng & Mo & Miao. (2013). Spread in Jingdezhen of the Modern Ceramic Science and Technology. *Bulletin of the Chinese Ceramic Society*, 06, 1092-

1096.

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1
เครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

อุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวงจิ้งเต๋อเงินแนวทางการจัดการวัฒนธรรมและการเรียนรู้
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ท่านที่ 1: ผู้จัดการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวง		
1	ในปัจจุบันการจัดการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวง ได้รวมถึงด้านใดบ้าง ตลอดจนมีรูปแบบการจัดการอย่างไร?	
2	ทางอุทยานมีมาตรการในด้านการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว และได้ผลลัพธ์เป็นอย่างไร?	
3	ในด้านการแข่งขันคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม คุณคิดว่าทางอุทยานควรมีรูปแบบและควรดำเนินการร่วมกับสังคมอย่างไร?	
4	ในด้านการจัดการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ทางอุทยานมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง และมีแผนสำหรับในอนาคตเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร?	
5	อุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวงกำลังจะได้รับการประกาศให้เป็นมรดกวัฒนธรรมโลก สิ่งนี้ส่งผลกระทบต่อแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยาน?	
6	ในแง่ของปัญหาที่พบเจอด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คุณคิดว่าปัญหาใดที่ทางอุทยานจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน เพราะเหตุใด?	
7	ทางอุทยานมีแผนงานหรือเตรียมการอย่างไรในการทำให้อุทยานเป็นที่นิยมของชาวจีนและชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นในอนาคต?	
ท่านที่ 2: มัคคุเทศก์ประจำอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวง		
1	กรุณาแนะนำข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวง?	
2	ข้อมูลด้านใดที่นักท่องเที่ยวมักให้ความสนใจเป็นพิเศษระหว่างการบรรยาย?	
3	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีข้อสอบถามที่นอกเหนือจากที่บรรยายหรือไม่ หากมีเป็นคำถามเกี่ยวกับด้านใด?	
4	คุณมีมุมมองและข้อเสนอแนะด้านการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานในปัจจุบันอย่างไร และคุณคิดว่ารูปแบบการจัดการใดที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและการพัฒนาที่ยั่งยืน?	
5	คุณคิดว่าอะไรคือส่วนสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวง และส่วนใดควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขที่เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ในอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวง?	
6	มัคคุเทศก์ควรมีวิธีการใดในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความประทับใจ และช่วยประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวงมากขึ้นได้ในอนาคต?	

ท่านที่ 3: ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันวิจัยโบราณคดีเครื่องเคลือบเซรามิกเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น		
1	คุณมีความคิดเห็นอย่างไรต่อฟังก์ชัน กิจกรรมรูปแบบด้านการเรียนรู้ของอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวง?	
2	คุณคิดว่ามีข้อมูลด้านใดของอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวงที่ควรจัดแสดงต่อสาธารณะผ่านการท่องเที่ยว?	
3	คุณคิดว่าการจัดแสดงทางวัฒนธรรมของอุทยานด้านใด ที่ยังจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข?	
4	คุณคิดว่า ควรมีการจัดแสดงนิทรรศการหมุนเวียนของเครื่องเคลือบเซรามิก ภายในอุทยานอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวงหรือไม่ อย่างไรและควรจัดในรูปแบบใดที่เหมาะสม?	
5	คุณมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดด้านการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมของอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวง และการเรียนรู้การท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนอย่างไร?	
6	คุณมีวิธีการเสนอแนะอย่างไรให้อุทยานมีความน่าสนใจ นักท่องเที่ยวต้องการมาซ้ำอีก และสถานศึกษาต้องใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวได้โดยตรงในอนาคต?	

ตารางแบบสอบถาม

หัวข้องานวิจัย: อุทยานแห่งชาติโรงงานเตาหลวงจึงต่อเงินแนวทางการจัดการวัฒนธรรมและการเรียนรู้การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2	อายุ ☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 21-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51-60 ปี ☐ 61 ปีขึ้นไป
3	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่ามัธยมปลาย ☐ มัธยมปลาย ☐ อาชีวศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท หรือสูงกว่า
4	อาชีพ ☐ เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาล /ภาครัฐวิสาหกิจ ☐ พนักงานบริษัทเอกชน องค์กรประชาสังคม ฯลฯ ☐ นักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ/ผู้ผลิต ☐ พนักงานให้บริการในห้างร้าน / โรงงาน ☐ ครู / อาจารย์ ☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ อาชีพอิสระ ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ): _____
5	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ☐ ต่ำกว่า 15,000 บาท ☐ 15,001-30,000 บาท ☐ 30,001-45,000 บาท ☐ มากกว่า 45,000 บาท

6	ปัจจุบันคุณพักอาศัยอยู่ที่ไหน เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนในพื้นที่ นักท่องเที่ยวชาวจีนพื้นที่อื่นหรือพักอาศัยในต่างประเทศ? ( ) ชาวจีนพักอาศัยในเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น ( ) ชาวจีนพักอาศัยอยู่ที่อื่น ( ) ชาวจีนในต่างประเทศ

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความคำถาม
1	คุณเลือกเข้าสัมผัสประสบการณ์ด้านมรดกทางวัฒนธรรมด้วยตนเองหรือไม่? ☐ ไม่เคยมีความสนใจ ☐ เคย โดยการชักชวนของผู้อื่น ☐ เคย และสมัครใจไปเยี่ยมชมด้วยตนเอง
2	เหตุผลด้านล่างข้อใดที่มีส่วนกระตุ้นให้คุณเลือกท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรม? (เลือกได้หลายข้อ) ☐ เพิ่มพูนประสบการณ์ เสริมสร้างองค์ความรู้ ☐ เยี่ยมชมโบราณสถาน เรียนรู้ประเพณีพื้นบ้าน ☐ พักผ่อน/ผ่อนคลาย ☐ เดินทางกับครอบครัว ☐ ให้ความรู้แก่บุตร ญาติ และเพื่อน ☐ การค้นคว้าเชิงวิชาการ มีความจำเป็นเกี่ยวกับงาน ☐ ชื่นชมศิลปวัฒนธรรม ความชอบส่วนตัว ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ): _____
3	เมื่อเยี่ยมชมมรดกทางวัฒนธรรม ข้อใดต่อไปนี้เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว? (เลือกได้หลายข้อ) ☐ สภาพการจราจร ☐ การต้อนรับนักท่องเที่ยว ☐ สิ่งอำนวยความสะดวก ☐ คู่มือแนะนำเยี่ยมชม ☐ การจัดนิทรรศการ ☐ การอธิบายของมัคคุเทศก์ ☐ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ): _____
4	คุณเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติโรงงานเดาหลวงแล้วกี่ครั้ง? ☐ ครั้งแรก ☐ ครั้งที่สอง ☐ สามครั้งขึ้นไป
5	คุณเดินทางมาเที่ยวครั้งนี้ด้วยรูปแบบใด? ☐ เที่ยวด้วยตนเอง ☐ กรุ๊ปทัวร์
6	ก่อนการเดินทางมาท่องเที่ยว คุณรู้จักและมีความสนใจเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติโรงงานเดาหลวงหรือไม่? ☐ ไม่รู้จัก ไม่เคยสนใจ ☐ พอรู้จัก และสนใจบ้างเล็กน้อย

	☐ รู้จักและสนใจ ☐ รู้จักและสนใจอย่างมาก
7	ช่องทางหลักในการรับข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติโรงงานเดาหลวงคือ? (เลือกได้หลายข้อ) ☐ สื่อทั่วไป เช่นโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร เป็นต้น ☐ WeChat, Weibo, Xiaohongshu และแพลตฟอร์มข้อมูลอื่นๆ ☐ แพลตฟอร์มวิดีโอ เช่น Station B, Tiktok, Weishi เป็นต้น ☐ เว็บไซต์ท่องเที่ยว เช่น Ctrip และ Tuniu เป็นต้น ☐ รู้จากญาติและเพื่อน ☐ แนะนำโดยบริษัททัวร์ ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ): _____
8	ข้อมูลต่างๆที่เผยแพร่ภายในอุทยานแห่งชาติโรงงานเดาหลวงตอบสนองต่อความต้องการความรู้ของคุณหรือไม่? ☐ ไม่ตอบโจทย์ ข้อมูลน้อยเกินไป ☐ ตอบโจทย์ แต่คาดหวังให้ครอบคลุมมากขึ้น ☐ ตอบโจทย์อย่างยิ่ง
9	ความรู้จากประสบการณ์เชิงท่องเที่ยวหลังจากเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติโรงงานเดาหลวงเป็นอย่างไร? ☐ ไม่พอใจ ☐ ไม่ค่อยพอใจ ☐ พอใจ ☐ ค่อนข้างพอใจ ☐ พอใจอย่างมาก
10	คุณคิดว่าอุทยานแห่งชาติโรงงานเดาหลวงควรมีการปรับปรุงด้านใดบ้าง? (เลือกได้หลายข้อ) ☐ การจรรยาบรรณเขตเยี่ยมชม ☐ การต้อนรับนักท่องเที่ยว ☐ สิ่งอำนวยความสะดวก ☐ คู่มือแนะนำเยี่ยมชม ☐ การจัดนิทรรศการ ☐ การอธิบายของมีค่า ☐ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ): _____
11	หลังจากเยี่ยมชมแล้ว คุณต้องการแนะนำให้ครอบครัวและเพื่อนเข้าเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติโรงงานเดาหลวงหรือไม่? ☐ แนะนำ ☐ ไม่แนะนำ ☐ ไม่แน่ใจ
12	ข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติโรงงานเดาหลวงในด้านใดที่คุณมีความสนใจ? (เลือกได้หลายข้อ)

	☐ บริบททางประวัติศาสตร์ของการพัฒนาโรงงานเตาเผาหลวง ☐ เรื่องราวทางอารยธรรมในระหว่างประวัติศาสตร์การพัฒนา ☐ รูปแบบศิลปะของเครื่องเคลือบเซรามิกโรงงานเตาเผาหลวง ☐ การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของเทคนิคการผลิตเครื่องเคลือบโรงงานเตาเผาหลวง ☐ อิทธิพลที่สำคัญต่อการพัฒนาภูมิภาค ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ): _____
13	หากข้อมูลข้างต้นมีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยน คุณคิดว่าควรใช้แพลตฟอร์มใดเหมาะสมที่สุด? ☐ สื่อทั่วไป เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร เป็นต้น ☐ WeChat, Weibo, Xiaohongshu และแพลตฟอร์มข้อมูลอื่นๆ ☐ แพลตฟอร์มวิดีโอ เช่น Station B, Tiktok, Weishi เป็นต้น ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ): _____
14	คุณยินดีแบ่งปันประสบการณ์การท่องเที่ยวและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาเผาหลวงผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่? ☐ ยินยอม ☐ ไม่ยินยอม ☐ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับ
15	คุณมีข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติโรงงานเตาเผาหลวงหรือไม่? ☐ มี (โปรดระบุ): _____ ☐ ไม่มี (โปรดระบุ): _____

ภาคผนวก 2
ใบตอบรับการตีพิมพ์บทความ

No. 35/2023

Luangporyai Association
36/21 M.9 Songkanong Sub-
District, Phra Pradaeng
District, Samut Prakan
Province, Thailand 10130

December 12, 2023

ACCEPTANCE LETTER**To, Authors,****Zhenglong Ye, Puvasa Ruangchewin and Poradee Panthupakorn**

Faculty of Fine and Applied Art, Burapha University, Thailand.

Email: ¹62810025@go.buu.ac.th, ²puvasa@gmail.com ³poradee@buu.ac.thWarm Greetings!

It's a great pleasure to inform you that, after the peer review process, your article entitles, "The Historical Development and Site Value of the Imperial Porcelain Factory in Jingdezhen, China".

In this regard, three experts (Peer Reviewers) have read the article and the author has edited its according to the recommendations. The editorial team has agreed to accept your article for publication in **International Journal of Multidisciplinary in Management and Tourism ISSN: 2730-3306 (Online)** in **Volume 8 Issue 1 (January – June 2024)**

Thank you for submitting your work to this journal. We hope to receive in future too.

Warm Regards,
Dr. Chai Ching Tan

Editor in Chief

Indexed in TCI Tier 2

Editor in Chief: Dr. Chai Ching Tan Tel. +66 95-351-9969

Assistant Editor: Asst. Prof. Dr. Somchai Damnoen Tel. +66 84 828 2036

ภาคผนวก 3
เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัย

เลขที่ IRB4-068/2566

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย: G-HU 021/2566

โครงการวิจัยเรื่อง: อุทยานโบราณสถาน โรงงานเครื่องเคลือบเตาหลวง เมืองจันทบุรี : แนวทางการจัดการวัฒนธรรม
เพื่อเรียนรู้และการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

หัวหน้าโครงการวิจัย: MR.YE ZHENGLONG

หน่วยงานที่สังกัด: คณะศิลปกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก (งานนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์):

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษา เรืองชีวิน หน่วยงานที่สังกัด: คณะศิลปกรรมศาสตร์

วิธีทบทวน:

Exemption

Expedited

Full board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัย
ดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการ
ล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	ฉบับที่ 3 วันที่ 11 เดือน เมษายน พ.ศ. 2566
2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย	ฉบับที่ 1 วันที่ 8 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 15 เดือน มกราคม พ.ศ. 2566
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 5 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566
5. แบบเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form) แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ฉบับที่ 1 วันที่ 8 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี)	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2566

วันที่หมดอายุ : วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

(ดร.พิมลพรรณ เลิศล้ำ)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สำหรับโครงการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา และระดับปริญญาตรี
ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

**หมายเหตุ การรับรองนี้มีรายละเอียดตามที่ระบุไว้ด้านหลังเอกสารรับรอง **

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	YE ZHENGLONG
วัน เดือน ปี เกิด	13 October 1988
สถานที่เกิด	Jingdezhen, Jiangxi Province, China
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	Jingdezhen, Jiangxi Province, China
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	01/07/2012-Present, Jingdezhen Ceramic University, Lecturer
ประวัติการศึกษา	01/09/2005-31/06/2009, College of Technology and Art, Jingdezhen Ceramic University, Inorganic Non-metallic Materials Engineering, Bachelor's Degree 01/09/2009-31/06/2012, Jingdezhen Ceramic University, History of Science and Technology, Master's Degree
รางวัลหรือทุนการศึกษา	-